

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE

HLIVIŠTIA, BAŠKOVCE, CHOŇKOVCE

Čistopis

Názov ÚPD:	ÚZEMNÝ PLÁN OBCE CHOŇKOVCE
Schvaľujúci orgán:	Obecné zastupiteľstvo obce Choňkovce
Číslo uznesenia:	10/2008
Dátum uznesenia:	23.06.2008

.....
Ján Skyba
starosta obce

pečiatka

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

NÁZOV ELABORÁTU:

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE HLIVIŠTIA, BAŠKOVCE, CHOŇKOVCE - ČISTOPIS

OBJEDNÁVATEĽ: OBEC HLIVIŠTIA, Olexová Jarmila, starostka obce Hlivištia, štatutárny zástupca
pre obstarávanie UPN obcí Hlivištia, Baškovce, Choňkovce

ZÁSTUPCA OBEC BAŠKOVCE, Cigášová Ľudmila, starostka obce
ZÁSTUPCA OBEC CHOŇKOVCE, Skyba Ján, starosta obce

ODBORNE SPÔSOBILA OSOBA
PRE OBSTARÁVANIE ÚPD:

Ing. arch. MAČÁKOVÁ Eva, Jakobyho 14, Košice

SPRACOVATEĽ:

ArchAteliér, Ing. arch. BOŠKOVÁ Marianna

HLAVNÝ RIEŠITEĽ:

Ing. arch. BOŠKOVÁ Marianna

ZODPOVEDNÍ RIEŠITELIA:

Demografia a bytový fond:

Ing. arch. BOŠKOVÁ Marianna

Ochrana prírody, Prvky MUSES:

Ing. ZOLOVČÍK Marián

Doprava:

Ing. BOŠKO Vladimír

Zásobovanie plynom

Vodné hospodárstvo:

Ing. KELEMAN Slavomír

Zásobovanie el. energiou, spoje:

Ing. FELC František

TÁTO DOKUMENTÁCIA JE PRODUKT PODLIEHAJÚCI ZÁKONU O OCHRANE AUTORSKÝCH PRÁVI!
JEHO KOPIROVANIE, ALEBO PRENECHANIE NA VYUŽITIE INÝM OSOBÁM JE MOŽNÉ LEN SO SÚHLASOM AUTORA.

OBSAH TEXTOVEJ ČASTI

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	8
1.1.1 Dôvody na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie	8
1.1.2 Hlavné ciele riešenia	8
1.2 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM	9
1.2.1 Chronológia spracovania.....	9
2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE	10
2.1 VYMEDZENIE ZÁUJMOVÉHO A RIEŠENÉHO ÚZEMIA	10
2.1.1 Vymedzenie riešeného územia	10
2.1.2 Súpis podkladov a zhodnotenie miery ich záväznosti	10
2.2 ZHODNOTENIE DOTERAJŠÍCH ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH DOKUMENTÁCIÍ	11
2.3 ZHODNOTENIE VÝZNAMU OBCÍ V ŠTRUKTÚRE OSÍDLENIA	15
OBEC HLIVIŠTIA	15
OBEC BAŠKOVCE	15
OBEC CHOŇKOVCE	16
2.4 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE	16
2.4.1 Demografia	17
OBEC HLIVIŠTIA	17
OBEC BAŠKOVCE	19
OBEC CHOŇKOVCE	21
2.4.2 Trh práce, ekonomická aktivita	22
OBEC HLIVIŠTIA	22
OBEC BAŠKOVCE	23
OBEC CHOŇKOVCE	23
2.4.3 Vývoj a charakteristika bytového fondu	24
OBEC HLIVIŠTIA	24
OBEC BAŠKOVCE	25
OBEC CHOŇKOVCE	27
3. RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY OBCE.....	28
OBEC HLIVIŠTIA	28
3.1.1 Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia	28
3.1.2 Väzby obce na záujmové územie.....	29
OBEC BAŠKOVCE	29
3.1.3 Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia	29
3.1.4 Väzby obce na záujmové územie.....	29
OBEC CHOŇKOVCE	29
3.1.5 Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia	29
3.1.6 Väzby obce na záujmové územie.....	29
3.2 ÚZEMNÝ PRIEMET EKOLOGICKEJ STABILITY	30
OBEC HLIVIŠTIA	31

OBEC BAŠKOVCE.....	32
OBEC CHOŇKOVCE	33
4. URBANISTICKÁ KONCEPCIA PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA.....	35
4.1 STANOVENIE ZÁKLADNEJ URBANISTICKEJ KONCEPCIE A KOMPOZÍCIE OBCÍ.....	35
OBEC HLIVIŠŤIA	35
4.1.1 Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce.....	35
4.1.2 Základná urbanistická koncepcia a kompozícia obce	35
4.1.3 Priestorové usporiadanie lokalít bývania	37
OBEC BAŠKOVCE.....	37
4.1.4 Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce.....	38
4.1.5 Základná urbanistická koncepcia a kompozícia obce	38
4.1.6 Priestorové usporiadanie lokalít bývania	39
OBEC CHOŇKOVCE	40
4.1.7 Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce.....	40
4.1.8 Základná urbanistická koncepcia a kompozícia obce	40
4.1.9 Priestorové usporiadanie lokalít bývania	42
REGULÁCIA ŠTRUKTÚRY ZÁSTAVBY - obec Hlivišťa, Baškovce a Choňkovce.....	42
4.2 ZÁSADY OCHRANY A VYUŽITIA KULTÚRNOHISTORICKÝCH A PRÍRODNÝCH HODNÔT.....	45
4.2.1 Kultúrno-historický potenciál	45
4.2.2 Národné kultúrne pamiatky, objekty pamiatkového záujmu	45
OBEC HLIVIŠŤIA	45
OBEC BAŠKOVCE.....	46
OBEC CHOŇKOVCE	46
4.2.3 Archeologické hodnoty	46
OBEC HLIVIŠŤIA	46
OBEC BAŠKOVCE.....	46
OBEC CHOŇKOVCE	46
4.2.4 Prírodné hodnoty územia.....	47
5. NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA.....	47
5.1.1 Hlavné smery rozvoja obce.....	47
OBEC HLIVIŠŤIA	47
5.1.2 Obytné územie.....	48
5.1.3 Zmiešané územie	48
5.1.4 Výrobné, poľnohospodárske a iné územie	48
5.1.5 Rekreačné územie.....	48
OBEC BAŠKOVCE.....	48
5.1.6 Obytné územie.....	49
5.1.7 Zmiešané územie	49
5.1.8 Výrobné, poľnohospodárske a iné územie	49
5.1.9 Rekreačné územie.....	49
OBEC CHOŇKOVCE	49
5.1.10 Obytné územie.....	49
5.1.11 Zmiešané územie	50
5.1.12 Výrobné, poľnohospodárske a iné územie	50
5.1.13 Rekreačné územie.....	50
6. NÁVRH RIEŠENIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE.....	50
6.1 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKE VYBAVENIE.....	50

OBEC HLIVIŠTIA	51
6.1.1 Občianska vybavenosť	51
6.1.2 Zdravotníctvo.....	52
6.1.3 Sociálna starostlivosť	53
6.1.4 Služby	53
6.1.5 Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti v obci Hlivištia	53
OBEC BAŠKOVCE	55
6.1.6 Občianska vybavenosť	55
6.1.7 Zdravotníctvo.....	56
6.1.8 Sociálna starostlivosť	56
6.1.9 Služby	56
6.1.10 Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti v obci Baškovce.....	57
OBEC CHOŇKOVCE	58
6.1.11 Občianska vybavenosť	58
6.1.12 Zdravotníctvo.....	59
6.1.13 Sociálna starostlivosť	59
6.1.14 Služby	60
6.1.15 Správa, verejná správa, inštitúcie	60
6.1.16 Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti - Choňkovce	60
6.2 VÝROBNÉ ZARIADENIE	62
6.2.1 Ťažba nerastných surovín	62
6.2.2 Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory	62
6.2.3 Priemyselná výroba.....	62
6.2.4 Poľnohospodárska výroba.....	62
6.2.5 Hydromelioračné zariadenia.....	64
6.2.6 Lesné hospodárstvo	64
6.3 REKREÁCIA, CESTOVNÝ RUCH, KÚPEĽNÍCTVO	65
OBEC HLIVIŠTIA	66
OBEC BAŠKOVCE	66
OBEC CHOŇKOVCE	66
7. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	67
8. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ.....	68
8.1.1 Ochranné pásma.....	68
9. RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI	69
9.1.1 Riešenie záujmov obrany štátu	69
9.1.2 Riešenie civilnej ochrany obyvateľstva.....	69
9.1.3 Riešenie ochrany pred požiarmi	69
9.1.4 Riešenie ochrany pred povodňami.....	69
10. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY	70
10.1 OBEC HLIVIŠTIA.....	70
10.1.1 Prírodné pomery - všeobecná charakteristika	71
10.1.2 Súčasná krajinná štruktúra	84
10.1.3 Územný systém ekologickej stability (ÚSES)	87
10.1.4 Miestny ÚSES	88
10.1.5 Návrhy na zlepšenie ekologickej kvality krajiny a kvality životného prostredia.....	89

10.2	OBEC BAŠKOVCE	90
10.2.1	Prírodné pomery - všeobecná charakteristika	90
10.2.2	Súčasná krajinná štruktúra	100
10.2.3	Územný systém ekologickej stability (ÚSES).....	103
10.2.4	Miestny ÚSES.....	104
10.2.5	Návrh opatrení pre zvýšenie hodnoty stupňa ekologickej stability.....	105
10.3	OBEC CHOŇKOVCE	106
10.3.1	Prírodné pomery - všeobecná charakteristika	107
10.3.2	Súčasná krajinná štruktúra	116
10.3.3	Územný systém ekologickej stability (ÚSES).....	120
10.3.4	Miestny ÚSES.....	121
10.3.5	Návrh opatrení pre zvýšenie hodnoty stupňa ekologickej stability.....	124
11.	NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA	125
11.1	DOPRAVA A DOPRAVNÉ ZARIADENIA	125
11.1.1	Širšie dopravné vzťahy	125
11.1.2	Železničná doprava	125
	OBEC HLIVIŠTIA	125
11.1.3	Základná komunikačná sieť	125
11.1.4	Osobná hromadná doprava	126
11.1.5	Parkoviská a odstavné plochy	126
11.1.6	Pešie a cyklistické komunikácie.....	127
11.1.7	Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy	128
	OBEC BAŠKOVCE	129
11.1.8	Základná komunikačná sieť	129
11.1.9	Osobná hromadná doprava	129
11.1.10	Parkoviská a odstavné plochy	130
11.1.11	Pešie a cyklistické komunikácie.....	130
11.1.12	Zariadenia služieb motoristom	131
11.1.13	Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy	131
	OBEC CHOŇKOVCE	132
11.1.14	Základná komunikačná sieť	132
11.1.15	Osobná hromadná doprava	133
11.1.16	Parkoviská a odstavné plochy	133
11.1.17	Pešie a cyklistické komunikácie.....	134
11.1.18	Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy	135
11.2	TECHNICKÉ VYBAVENIE	136
11.2.1	Vodné hospodárstvo.....	136
11.2.2	Zásobovanie pitnou vodou.....	136
11.2.3	Kanalizácia	140
11.2.4	Zásobovanie elektrickou energiou	142
	OBEC HLIVIŠTIA	143
	OBEC BAŠKOVCE	144
	OBEC CHOŇKOVCE:	145
11.2.5	Telekomunikačné zariadenia	147
11.2.6	Mobilní operátori	147
11.2.7	Televízne a rozhlasové vysielanie	147
11.2.8	Miestny rozhlas:	147
11.3	ZÁSOBOVANIE TEPLOM, PLYNOM	148
11.3.1	Zásobovanie plynom.....	148
11.3.2	Zásobovanie teplom	150
11.4	KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	150
11.4.1	Ovzdušie – ochrana čistoty ovzdušia.....	150

11.4.2	Vodné toky a nádrže, čistota vody, podzemné a povrchové vody.....	151
11.4.3	Pôda – ochrana pôdneho fondu.....	153
11.4.4	Biota.....	154
11.4.5	Návrh zásad a opatrení na nakladanie s odpadmi.....	154

12. VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBYVACÍCH PRIESTOROV 156

12.1.1	Ťažba nerastných surovín, Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory.....	156
--------	---	-----

13. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU 157

14. NÁVRH NA OBSTARANIE ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV, ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE A INEJ DOKUMENTÁCIE PRE ČASŤ RIEŠENÉHO ÚZEMIA..... 157

15. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA 157

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Obstarávateľom Územného plánu obce Hlivištia, Baškovce, Choňkovce je obec Hlivištia ako štatutárny zástupca pre obstarávanie ÚPD pre obec Hlivištia, Baškovce a Choňkovce. Obec v roku 2006 vyhlásila verejnú súťaž na výber spracovateľa „Územného plánu obcí“. Členovia komisie na základe dohodnutých kritérií vyhodnotili poradie úspešnosti ponúk.

Spracovateľom dokumentácie ÚPN-O je ArchAteliér Ing. arch. Bošková Marianna, Kpt. Nálepku 20, Michalovce. Vypracovanie územného plánu obce je spracované na základe zmluvy o dielo č. 44-2006/01/16.

Obstarávateľská činnosť v zmysle §2a stavebného zákona je zabezpečovaná prostredníctvom URBA Košice (Ing. arch. Eva Mačáková).

1.1.1 Dôvody na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie

Obec Hlivištia, Baškovce a Choňkovce nemá spracovanú žiadnu územnoplánovaciu dokumentáciu. Akákoľvek výstavba v obci bola doposiaľ regulovaná iba na základe územných rozhodnutí príslušného stavebného úradu. V roku 2005 obec Hlivištia ako štatutárny zástupca pre obstarávanie ÚPN Obcí, získala z fondov Európskej únie (Operačný program Základná infraštruktúra, Opatrenie 3.4: Renovácia a rozvoj obcí) finančnú dotáciu na obstaranie Územného plánu obcí Hlivištia, Baškovce a Choňkovce.

Postup obstarania územného plánu bol stanovený v zmysle §19a, odst. 1 a §21, odst.2 zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (stavebný zákon), v zmysle ktorého sa zabezpečuje vypracovanie **Prieskumov a rozborov, Zadania a Návrhu ÚPN-O**. Podľa § 21. odst.2 stavebného zákona sa upúšťa od vypracovania konceptu riešenia, nakoľko obce: Hlivištia, Choňkovce a Baškovce majú spolu menej ako 2000 obyvateľov (Hlivištia - 380 obyvateľov, Choňkovce - 618 obyvateľov a obec Baškovce - 257 obyvateľov).

1.1.2 Hlavné ciele riešenia

Ciele riešenia Územného plánu obcí vyplývajú z účelu a zamerania využitia územnoplánovacej dokumentácie. V riešení Územného plánu obcí je potrebné v súlade s § 11, ods. 5 stavebného zákona sa zamerať na riešenie súčasných územnotechnických a environmentálnych problémov a navrhnúť územný rozvoj obcí zodpovedajúci potenciálu územia a potrebám obyvateľov obce pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja. V tomto zmysle sú hlavné ciele riešenia Územného plánu obcí Hlivištia, Baškovce, Choňkovce nasledovné:

- hlavným cieľom územno-plánovacej dokumentácie je návrh koncepcie dlhodobého urbanistického rozvoja obcí a jeho jednotlivých funkcií, funkčné vymedzenie a usporiadanie sídelnej a krajinej štruktúry, určenie základných zásad organizácie územia, spôsobu jeho využitia a podmienok výstavby,
- územným plánom obcí vytvoriť predpoklady pre zabezpečenie trvalého súladu všetkých činností na území obce s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie jeho trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt,
- riešiť regulatívy a limity funkčného a priestorového usporiadania obce, územno-technické podmienky umiestňovania stavieb, zariadení verejného dopravného a technického vybavenia a základných prvkov územného systému ekologickej stability
- prioritne riešiť súčasné územnotechnické a environmentálne problémy v území identifikované v dokumentácii Prieskumov a rozborov,

- v návrhu komplexného územného rozvoja obcí rešpektovať z nadradenej dokumentácie územného plánu veľkého územného celku Košického kraja /ÚPN – VÚC/, schváleného Nariadením vlády SR č. 281/1998 Z.z. a jej záväzné regulatívy platné pre kat. územie obcí, schválené zastupiteľstvom KSK dňa 30. 8. 2004.
- v návrhu koncepcie územného rozvoja obcí riešiť obce ako administratívne a územne samostatné celky a v rámci širších nadlokálnych väzieb zohľadniť vzťahy a väzby na širšie záujmové územie v rámci sídelnej štruktúry okresu Sobrance a to najmä na mestá Sobrance a Michalovce,
- obsah a rozsah dokumentácie ÚPN-O obcí spracovať v hĺbke a podrobnosti riešenia primerane Metodickému usmerneniu obstarania a spracovania územného plánu obce (MŽP SR, rok 2001).
- navrhnuť komplexný územný rozvoj obce na obdobie cca 20 rokov,

1.2 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

1.2.1 Chronológia spracovania

Postup spracovania má tri etapy – Prieskumy a rozbor, Zadanie pre spracovanie ÚPN Obcí a Návrh ÚPN obcí, na základe ktorého bola vypracovaná žiadosť na poskytnutie dotácie.

Prípravné práce na obstaraní územného plánu obcí boli začaté 27.1.2006 oznámením o začatí obstarávania (pred účinnosťou zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, preto nepodlieha posudzovaniu ako strategický dokument). V prvej etape prác bola vypracovaná dokumentácia Prieskumov a rozborov (september 2006). V zmysle prijatého postupu ako nasledujúca etapa je spracovanie Zadania pre vypracovanie Návrhu ÚPN-O.

Dokumentácia Zadania, po prerokovaní v súlade s § 20, odst.2 stavebného zákona s verejnosťou a dotknutými orgánmi štátnej správy, dotknutými obcami, samosprávnym krajom, s dotknutými organizáciami, právnickými a fyzickými osobami, zapracovaní uplatnených pripomienok a schválení Obecnými zastupiteľstvami obcí Hlivištia, Choňkovce a Baškovce. **Zadanie pre ÚPN obcí bolo schválené v jednotlivých obciach:**

- v obci Hlivištia uznesením č. 26/2007 dňa 6.3.2007,
- v obci Baškovce uznesením č. 4/2007 dňa 27.3.2007,
- v obci Choňkovce uznesením č. 3/2007 dňa 6.3.2007,

Schválené „Zadanie pre ÚPN O“ je základným zadávacím dokumentom, v ktorom sú stanovené hlavné ciele a požiadavky na riešenie Návrhu ÚPN obcí Hlivištia, Choňkovce a Baškovce.

V tretej etape je spracovaný v zmysle §11, zákona č. 50 / 1976 Zb. v znení neskorších predpisov, Územný plán obcí Hlivištia, Baškovce a Choňkovce. Požiadavky na riešenie územného plánu, sú definované v zadaní, ktoré sú v plnom rozsahu akceptované.

Územný plán je vypracovaný v plnom rozsahu.

Grafická časť dokumentácie je vypracovaná v tomto rozsahu:

- širšie vzťahy v mierka 1: 50 000
- katastrálne územia jednotlivých obcí v mierke 1:10 000

- zastavané územia obcí Hlivištia, Baškovce a Choňkovce v mierke 1: 2 000.

Po obsahovej stránke Územného plánu obce je spracovaný v hĺbke a podrobnosti primerane požiadavkám na spracovanie riešenia ÚPN - O tak, aby dokumentácia bola adekvátnym podkladom pre prerokovanie s dotknutými orgánmi štátnej správy a dotknutými právnickými a fyzickými osobami. Vychádza z obsahu vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii pre územný plán obce.

2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

2.1 VYMEDZENIE ZÁUJMOVÉHO A RIEŠENÉHO ÚZEMIA

2.1.1 Vymedzenie riešeného územia

Riešené územie pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obcí sa vymedzuje :

- a) v rozsahu celého katastrálneho územia obce Hlivištia, Baškovce, Choňkovce - návrh priestorového usporiadania a funkčného využitia územia (mierka 1:10 000),
- b) v rozsahu navrhovaného zastavaného územia obcí Hlivištia, Baškovce, Choňkovce pre podrobné riešenie urbanistickej koncepcie a priestorového usporiadania (mierka 1 : 2 000).

2.1.2 Súpis podkladov a zhodnotenie miery ich záväznosti

Pri vypracovaní prieskumov a rozborov boli použité nasledovné podklady:

Mapové podklady

- mapové podklady M 1: 50 000, M 1:10 000, M 1: 2 000
- mapové podklady v digitálnej podobe (Katastrálny úrad v Michalovciach)

Podklady a údaje obce:

- Údaje zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov, rok 1991, 2001 Krajský štatistický úrad Košice, štatistické údaje obce
- PaR, obce Choňkovce (r.1990 – Stavoprojekt Prešov)
- Ekonomická analýza odkanalizovania obce Choňkovce
- Projektová dokumentácia – Kanalizácia a ČOV Hlivištia – Baškovce (r. 1991 – Vodohospodársky podnik Košice)
- Projektová dokumentácia – Rozšírenie vodných zdrojov Vihorlat - Popričný (r. 1991Hydroprojekt Ostrava)

Použitá literatúra:

- Dejiny osídlenia Zemplínskej župy: Ferdinand Uličný
- Dejiny osídlenia Užskej župy: Ferdinand Uličný
- Kultúrne pamiatky Zemplína: PhDr. Čurmová Viera
- Archeologické dedičstvo Zemplína: kolektív autorov
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mikroregiónu Borolo

Záväzné podklady:

- ÚPN VÚC Košický kraj, schválený Nariadením vlády SR č. 281/1998 Z.z. a jej záväzné regulatívy platné pre kat. územie obce Hlivištia, Baškovce, Choňkovce – zmeny a doplnky 2004, schválené zastupiteľstvom KSK dňa 30. 8. 2004 (sprac. URBAN Košice r.1998, 2004)
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Michalovce (SAŽP, pobočka Košice, 1994)

- Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (dopad na obec)

Ďalšie podklady:

- V riešení ÚPN-O budú využité aj ďalšie dostupné relevantné krajské, regionálne a lokálne koncepcie a dokumenty s dopadom na rozvoj územia obce, ktoré vyplynú zo spracovania Prieskumov a rozborov.
- V rámci prípravných prác boli poskytnuté podklady dotknutých orgánov štátnej správy, organizácií právnických a fyzických osôb (*príloha č. 1 – Vyhodnotenie sústredených podkladov*)
- Vyhodnotenie pripomienok z verejného prerokovania „Zadania pre Územný plán obcí Hlivišťa, Baškovce, Choňkovce“.

2.2 ZHODNOTENIE DOTERAJŠÍCH ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH DOKUMENTÁCIÍ

A) Územný plán obce

Obec Hlivišťa, Baškovce, Choňkovce doposiaľ nemá spracovanú žiadnu územnoplánovaciu dokumentáciu.

B) Územný plán veľkého územného celku Košického kraja

Záväzná časť schváleného Územného plánu veľkého územného celku Košického kraja vzťahujúce sa k riešenému územiu obce Hlivišťa, Baškovce, Choňkovce.

ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY ÚZEMNÉHO ROZVOJA

Pri riadení funkčného využitia, usporiadania územia a rozvoja osídlenia kraja dodržať tieto záväzné regulatívy, ktoré nadväzujú na schválené zásady a regulatívy KURS 2001, schválené uznesením vlády SR č. 1033 zo dňa 31.10.2001 a vyhlásené nariadením vlády SR č. 528/2002 Z.z.

1. Vytvárať podmienky pre rovnovážny rozvoj osídlenia, ekonomiky, sociálnej a technickej infraštruktúry a ochranu životného prostredia kraja.
2. V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry
 - 2.1. podporovať rozvoj sídelnej štruktúry vytváraním polycentrickej siete centier osídlenia, ťažísk osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
 - 2.2. formovať sídelnú štruktúru Košického kraja v nadväznosti na národnú a celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov,
 - 2.5. zabezpečovať na území Košického kraja, rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok s územím Banskobystrického a Prešovského kraja,
 - 2.6. formovať sídelnú štruktúru na regionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
 - 2.7. rešpektovať pri novej výstavbe objekty obrany štátu a ich ochranné a bezpečnostné pásma,
 - 2.8. podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria základné terciárne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemie, tak pre príslušný regionálny celok, a to hierarchickým systémom, pozostávajúcim z nasledovných skupín centier;

- 2.9. podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti,
 - 2.10. podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažisk osídlenia pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území,
 - 2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,
 - 2.17. vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,
 - 2.18. podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,
 - 2.19. zachovávať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko-priestorové prostredie,
 - 2.20. vytvárať podmienky pre dobrú dostupnosť vidieckych priestorov k sídelným centram, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí,
 - 2.21. vytvárať podmienky pre udržanie a oživenie stagnujúceho a upadajúceho vidieckeho osídlenia v priestoroch;
 - 2.21.3 oblasť Sobraniec,
3. V oblasti sociálnej infraštruktúry
- 3.1. zamerať hospodársky rozvoj jednotlivých okresov v kraji na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti vo väčšine okresov kraja,
 - 3.2. vytvárať podmienky pre rozvoj bývania vo všetkých jeho formách s cieľom zvyšovať štandard bývania a dosiahnuť priemer v kraji 340 bytov na 1 000 obyvateľov,
 - 3.3. vytvárať podmienky pre výstavbu ubytovacích zariadení dôchodcov s preferovaním zariadení rodinného a penziónového typu,
 - 3.7. vytvárať podmienky pre rozširovanie siete zariadení sociálnej pomoci a sociálnych služieb pre občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
4. V oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turistiky
- 4.6.2 nové zariadenia cestovného ruchu a rekreácie prednostne umiestňovať do zastavaného územia obce,
 - 4.6.3 vytvárať podmienky na prednostné vybavenie technickou infraštruktúrou,
 - 4.8. viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,
 - 4.10. rozvíjať a zvyšovať komplexnosť, štandard a kvalitu ponuky rekreačných a športových aktivít, služieb cestovného ruchu a turizmu všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu,
 - 4.11. podporovať výstavbu nových stredísk cestovného ruchu a rekreácie len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou, resp. územnoplánovacím podkladom príslušného stupňa,
 - 4.14. vytvárať podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja.
5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a

ochrany pôdneho fondu

- 5.1. rešpektovať ochranu poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj kraja,
- 5.2. zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôbiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
- 5.3. podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
- 5.4. rešpektovať kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súbory objektov s ich ochrannými pásmami:
 - známe lokality archeologických nálezísk,
 - národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma,
 - územia miest a obcí, kde je zachytený historický stavebný fond, ako aj časti rozptýleného osídlenia,
- 5.7. rezervovať vo výrobných zariadeniach plochy na uplatňovanie moderných ekologických technológií a prechod na spaľovanie zemného plynu, v prospech eliminovania príčin poškodenia životného prostredia,
- 5.8. v nadväznosti na systém náhrad pri vynútenom obmedzení hospodárenia rešpektovať pri hospodárskom využití prvky regionálneho územného systému ekologickej stability a požiadavky na ich ochranu a funkčnosť; z prvkov územného systému ekologickej stability vylúčiť hospodárske využitie týchto území, prípadne povoliť len extenzívne využívanie, zohľadňujúce existenciu cenných ekosystémov,
- 5.9. podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry,
- 5.10. rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti najmä v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, v územiach patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území a ich využívanie zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- 5.11. zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- 5.12. zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
- 5.13. zabezpečiť elimináciu stresových faktorov v chránených územiach prírody;
 - 5.13.1 vzdušné elektrické vedenia postupne ukladať do zeme,
 - 5.13.4 vytvárať podmienky pre prednostnú realizáciu verejného technického vybavenia v urbanizovaných priestoroch,
- 5.14. podporovať zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskej pôdy zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou,
- 5.15. rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za národné kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ich ochranné pásma.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry – pre obec Choňkovce

- 6.13. chrániť koridory pre cesty II. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy, a to pre
6.13.15. cestu II/566, úpravy v úseku Ubl'a (I/74) - Ruský Hrabovec - Tibava (I/50),

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

- 7.1. zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
7.4. pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou využívať prednostne zdroje podzemných vôd,
7.9. znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou,
7.10. zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
7.12. pri využití územia chrániť koridory pre rekonštrukciu alebo výstavbu hrádzí alebo úpravu korýt tokov
7.13. utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike a pre intenzívnejšie využívanie distribuovanej výroby elektriny v zmysle smerníc EU,
7.14. podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb,
7.15. chrániť koridory a územia pre výstavbu zariadení zabezpečujúcich zásobovanie elektrickou energiou, a to pre
7.15.8. vedenia 110 kV: Moldava nad Bodvou - US Steel Košice, Sobrance - Michalovce - transformátora Voľa, Sobrance - Snina a Prakovce – Margecany,

8. V oblasti hospodárstva

- 8.1 rozvíjať decentralizovanú štruktúru ekonomiky prostredníctvom vytvorenej polycentrickej sústavy osídlenia a tým zabezpečovať aj vyváženú socio-ekonomickú úroveň regiónov,
8.2 zabezpečiť dostupnosť trhov a vytvorenie rovnocenných podmienok pre podnikanie dobudovaním územia regiónov výkonnou verejnou dopravnou a technickou infraštruktúrou,
8.3 dosiahnuť trvalú udržateľnosť hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov v kraji,
8.4 stabilizovať a revitalizovať poľnohospodárstvo diferencovane podľa poľnohospodárskych produkčných oblastí s prihliadnutím na chránené územia prírody a na existujúci funkčný územný systém ekologickej stability,
8.6 na základe súhlasu príslušných orgánov ochrany prírody a krajiny zalesniť poľnohospodársky nevyužitelné pozemky a realizovať ich prevod do lesného pôdneho fondu,

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

V katastrálnom území obce Hlivištia sa nenavrhujú verejnoprospešné stavby vyplývajúce z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie ÚPN VÚC Košického kraja.

V katastrálnom území obce Baškovce sa nenavrhujú verejnoprospešné stavby vyplývajúce z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie ÚPN VÚC Košického kraja.

V katastrálnom území obce Choňkovce sa navrhujú tieto verejnoprospešné stavby vyplývajúce z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie ÚPN VÚC Košického kraja.

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto :

1. Cestná doprava

1.6. cesty II. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy

1.6.15. cesta II/566 , úpravy v úseku Ubľa (I/74) - Ruský Hrabovec - Tibava (I/50).

5.7. stavby zariadení zabezpečujúcich zásobovanie elektrickou energiou

5.7.8. vedenia 110 kV Moldava nad Bodvou - US Steel Košice, Sobrance - Michalovce - transformátor Voľa, Sobrance - Snina a Prakovce - Margecany,

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

2.3 ZHODNOTENIE VÝZNAMU OBCÍ V ŠTRUKTÚRE OSÍDLENIA

OBEC HLIVIŠTIA

Katastrálne územie obce Hlivištia je situované v severnej časti Zemplínskeho regiónu, Košického kraja, okresu Sobrance. Celé záujmové územie sa nachádza v urbanizačnom priestore medzi mestom Sobrance a Snina.

Obec sa rozprestiera na južných svahoch podhoria Vihorlatské vrchy v údolí riečky Žiarovnica, ktorá preteká intravilánom obce. Nadmorská výška obce je okolo 262 m. n.m..

Susedí s katastrálnymi hranicami obcí: v severovýchodnej časti s obcou Ruská Bystrá, v západnej časti s obcou Podhorod' a Choňkovce, z južnej časti s obcou Baškovce, z juhozápadnej časti s obcou Jasenov, zo západnej a severozápadnej časti s obcou Vyšná Rybnica. Dopravné a pracovné väzby sú prevažne na mesto Sobrance, ktoré sú vzdialené cca 7 km a na mesto Michalovce, ktoré sú vzdialené 25 km.

Obec je napojená na dopravný systém cestou III/050239 Sobrance - Hlivištia s napojením na nadradený dopravný systém - cestu I/50 Košice – Michalovce. Do stredu obce vedie cesta III/050239.

Prvá písomná zmienka o obci Hlivištia, pochádza z roku 1448, vtedy už jestvovali a patrili šľachticom Sztarajovcom z Michaloviec a Tibavy ako majetková účasť panstva Jasenov. V písomnostiach z 15. a 16. stor. sa vyskytujú v skomoleninách, resp. maďarizovaných tvaroch pôvodného názvu Hlivište, koreniaceho v slove hlivieť, Hlynyk“. Dnes je podľa toho názvu pomenovaný lán s názvom Hlinik, ležiaci na ploche nazývanej „Koscelisko“. Predpokladá sa, že názov mal najskôr funkciu chotárneho názvu a následne, po vzniku sídla stal sa miestnym názvom. Zmeny názvu obce podľa historických záznamov sa vyvíjali v roku 1418 osada Jasenov, nazývaná Liniscze, v r. 1449 Hlievischa, v r. 1773 Hlivište, r. 1927 Hlivištia (tento názov je doslovný preklad z maďarského názvu „Hegyombás“), zachovalý až po súčasnosť.

Zaujímavosťou obce Hlivištia je písomná zmienka o lesnej železnici, ktorá mala dĺžku cca 6 km s rozchodom 760mm a viedla po západnom okraji obce (od terajšej Lesnej správy) až do lesa. Táto železnica existovala pre rokom 1900 a patrila k najstarším na Slovensku. Trať pôvodne s koňským záprahom. Železnica zdolávala prevýšenie plných 300 m (približne 260 až 560 m.n.m.) a prekonávala potok Žarnovica šiestimi drevenými mostami.

OBEC BAŠKOVCE

Katastrálne územie obce Baškovce je situované v severnej časti Zemplínskeho regiónu, Košického

kraja, okresu Sobrance.

Obec sa rozprestiera na južných svahoch v Podvihorlatskej pahorkatine v údolí riečky Žiarovnica, ktorá preteká intravilánom obce. Nadmorská výška obce je okolo 170 m. n.m..

Obec Baškovce susedí s katastrálnymi hranicami obcí: v severnej časti s obcou Hlivištia, v západnej časti s obcou Jasenov, v južnej časti s obcou Ruskovce a Horňa, v západnej časti s obcou Choňkovce.

Dopravné a pracovné väzby sú prevažne na mesto Sobrance, ktoré sú vzdialené cca 4 km a na mesto Michalovce, ktoré sú vzdialené 23 km.

Obec je napojená na dopravný systém cestou III/050239 Sobrance - Hlivištia s napojením na nadradený dopravný systém - cestu I/50 Košice – Michalovce. Cesta tr. III/050239 pretína celú obec s pokračovaním k obci Hlivištia.

Baškovce ležia v Podvihorlatskej pahorkatine, v údolí Žiarovnického potoka, v nadmorskej výške okolo 170 m. O potoku Žiarovnica je doklad z roku 1337. Keď v jeho údolí vznikla dedina, v začiatočnom období ju pomenúvali názvom potoka. Pod názvom Žiarovnica sa vyskytuje v listinách z rokov 1418 a 1419, pravda, dosť skomolene. Zakrátko po vzniku dediny vznikol jej trvalý názov Baškovce, ktorý sa v maďarizovanej podobe Baskocz vyskytuje pravidelne v písomnostiach z 15. až 17. storočia. Názov Baškovce zaiste korení v osobnom mene. Jeho nositeľom bol nepochybne prvý miestny šoltýs. Založenie Baškoviec predpokladáme usadlíkmi podľa zákupného práva v druhej polovici 14. storočia. Šoltýstvo sa tam udržalo ešte koncom 16. storočia. Baškovce vznikli na majetku šľachticov z Michaloviec. Im a šľachticom z Tibavy patrili aj v 15. -17. storočí, pričom boli majetkovou súčasťou panstva Jasenov.

OBEC CHOŇKOVCE

Katastrálne územie obce Choňkovce je situované v severnej časti Zemplínskeho regiónu, Košického kraja, okresu Sobrance.

Obec sa rozprestiera na južných svahoch podhoria Vihorlatské vrchy v údolí Sobraneckého potoka, ktorá preteká intravilánom obce. Nadmorská výška obce je okolo 218 m. n.m..

Obec Choňkovce susedí s katastrálnymi hranicami obcí: v severnej a severozápadnej časti s obcou Hlivištia, v severnej časti s obcou Podhorod', vo východnej časti s obcou Beňatina a Koňuš, v južnej časti s obcou Tibava a Horňa a vo juhozápadnej časti s obcou Baškovce.

Dopravné a pracovné väzby sú prevažne na mesto Sobrance, ktoré sú vzdialené cca 10 km a na mesto Michalovce, ktoré sú vzdialené 35 km.

Obec je napojená na dopravný systém cestou II/566 Sobrance - Podhorod' s napojením na nadradený dopravný systém - cestu I/50 Košice – Michalovce. Do stredu obce vedie cesta III/5661 Choňkovce - Koňuš.

Choňkovce ležia v podvihorlatskej pahorkatine v nadmorskej výške okolo 218 m. Prvá správa o Choňkovciach sa zachovala z roku 1409, pričom vznikla v súvislosti s vyšetrovaním bitky medzi tamojšími poddanými. O bitke úradne v dedine vypovedali dvaja muži. Jeden z nich bol kenez, teda dedičný richtár podľa valašského práva. Z tejto správy je zrejmé, že dedina jestvovala už pred rokom 1409 a že v nej žilo valašské obyvateľstvo s rodinou miestneho keneza. V písomnostiach z 15. a 16. storočia sa vyskytuje vo viacerých pravopisných obmenách maďarizovaného názvu Honykocz, ktorý používali šľachtici a úrady. Poddaní používali pôvodný názov Choňkovci - Choňkovce.

2.4 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

2.4.1 Demografia

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraďuje do 6-tich typov populácie:

Katégoria obce	Priemerný ročný prírastok obyvateľstva
rýchlo rastúca	nad 5 %
pomaly rastúca	3 - 5 %
stagnujúca	-2 - +2 %
regresívna	pod -2 %

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

- predproduktívny vek 0 -14 rokov,
- produktívny vek muži 15 - 59 rokov, ženy 15 – 54 rokov,
- poproduktívny vek muži 60 a viac rokov, ženy 55 a viac rokov

Prognóza demografického vývoja za okres Sobrance a za Košický kraj.

Okres Sobrance:

2006 - 2010 úbytok	- 222 obyvateľov
2010 - 2015 úbytok	- 204 obyvateľov
2015 - 2020 úbytok	- 155 obyvateľov
2020 – 2025 úbytok	- 195 obyvateľov
2006 – 2025 úbytok spolu (-3,33%)	- 776 obyvateľov

Košický kraj:

2006 - 2010 prírastok.....	7 972 obyvateľov
2010 - 2015 prírastok.....	8 375 obyvateľov
2015 - 2020 prírastok	4 836 obyvateľov
2020 – 2025 prírastok	551 obyvateľov
2006 -2025 prírastok spolu (+2,8%)	21 734 obyvateľov

Dosiahnuté hodnoty indexu vitality v rokoch 1991 až 2004 charakterizujú populáciu ako regresívnu (ubúdajúcu).

V závislosti od indexu vitality sa populácia delí na typy nasledovne:

Bodová hodnota	Typ populácie
300 a viac bodov	veľmi regresívny
201-300 bodov	progresívny
151-200 bodov	stabilizovaná rastúca
121-150 bodov	stabilizovaná
101-120 bodov	stagnujúca
pod 100 bodov	regresívna

OBEC HLIVIŠTIA

K 31.12.2005 žilo v obci Hlivištia 380 obyvateľov, čo predstavuje 1,63 % z počtu obyvateľov okresu Sobrance.

Celková rozloha katastrálneho územia obce je 2 021 ha, priemerná hustota osídlenia 19 obyvateľov na 1 km².

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1980 – 2005:

Rok	1980	1991	2001	2005
Počet obyvateľov	518	447	378	380
Prírastok	- 71	- 69	+ 2	
Index rastu	86,3	84,6	100,5	
Ø ročný prírastok	- 1,25 %	- 1,57 %	+ 0,01 %	

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva v obci Hlivištia bol od roku 1980 zaznamenaný pokles počtu obyvateľov. V rokoch 1980 – 2001 priemerný ročný prírastok dosiahol hodnoty od – 1,57 % do - 1,39 %, čo zaradilo obec do kategórie stagnujúceho sídla. Po roku 2001 mal tento vývoj len mierne stúpajúcu tendenciu, kde priemerný ročný prírastok za obdobie štyroch rokov nadobudol kladnú hodnotu + 0,01 %.

Takáto tendencia vývoja je vo všeobecnosti v súlade s dlhodobou prognózou vývoja obyvateľstva v Slovenskej republike („Prognóza vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“, Bratislava, INFOSTAT, 2004).

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období rokov 1991 – 2004:

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality
	Spolu	Veková skupina			
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
1991 abs.	447	89	222	136	65,44
%	100	19,91	49,66	30,43	
2001 abs.	378	59	210	108	54,63
%	100	15,60	55,60	28,60	
2004 abs.	376	53	215	108	49,07
%	100	14,10	57,18	16,42	

Podľa vývoja vekovej štruktúry (predproduktívne, produktívne, poproduktívne obyvateľstvo) za obdobie rokov 1991 až 2004 možno konštatovať, že v obci Hlivištia dochádza k postupnému znižovaniu podielu mladej populácie a naopak zvýšeniu podielu produktívnych vekových skupín. Toto zhoršenie vekovej štruktúry môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie a jej starnutie.

V zmysle „Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025“ (Výskumné demografické centrum INFOSTAT Bratislava 2004) možno očakávať nasledovný demografický vývoj obce:

Návrh pre obec Hlivištia:

2005 - 2025 prírastok spolu cca 10%..... 38 obyvateľov

2025 počet obyvateľov spolu 418 obyvateľov

Napriek nepriaznivému demografickému vývoju v okrese Sobrance, môžeme v obci Hlivištia pre dlhodobú demografickú prognózu uvažovať s prírastkom obyvateľstva. Ten bude závisieť od orientácie a pripravenosti obce ponúknuť nové lokality pre investičnú a bytovú výstavbu, vytvorenie nových pracovných príležitostí v samotnej obci, v meste Sobrance ako aj výraznými investičnými akciami v rámci okresu.

Trvale bývajúcce obyvateľstvo podľa vierovyznania k roku 2001 (Zdroj: ŠÚ SR)

vierovyznanie	spolu	%
Rímskokatolícki	86	22,5
Pravoslávni	7	2,0
Gréckokatolíci	274	72,5
Reformovaní	2	-
Evanjelická cirkev	-	-
Jehovovi svedkovia	-	-
Bez vyznania	1	0,5
nezistené	8	2,5

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národností v obci (rok 2001) Zdroj: ŠÚ SR

národnosť	spolu	%
slovenská	373	98,67
rusínska	1	0,26
ukrajinská	0	-
česká	0	-
poľská	0	-
rómska	0	-
nezistené	2	1,07

OBEC BAŠKOVCE

K 31.12.2005 žilo v obci Baškovce 257 obyvateľov, čo predstavuje 1,10 % z počtu obyvateľov okresu Sobrance.

Celková rozloha katastrálneho územia obce je 621,42 ha, priemerná hustota osídlenia 42 obyvateľov na 1 km².

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1980 – 2005:

Rok	1980	1991	2001	2005
Počet obyvateľov	307	264	269	257
Prírastok	- 43	+ 5	-12	
Index rastu	86,0	101,9	95,5	
Ø ročný prírastok	- 1,27 %	+ 0,19 %	- 1,12 %	

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva obec Baškovce zaznamenáva od roku 1980 do roku 2005 kolísavý priebeh vývoja počtu obyvateľov. Priemerný ročný prírastok dosahoval hodnoty od – 1,27 % do + 0,19 %, čo zaradilo obec do kategórie stagnujúceho sídla.

Takáto tendencia vývoja je vo všeobecnosti v súlade s dlhodobou prognózou vývoja obyvateľstva v Slovenskej republike („Prognóza vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“, Bratislava, INFOSTAT, 2004).

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období rokov 1991 – 2004:

Rok	Počet obyvateľov		Index vitality
	Spolu	Veková skupina	

		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
1991 abs.	264	44	134	86	51,16
%	100	16,67	50,76	32,60	
2001 abs.	269	46	149	74	62,16
%	100	17,10	55,40	27,50	
2004 abs.	261	37	157	67	55,22
%	100	14,18	60,15	25,67	

Podľa vývoja vekovej štruktúry (predproduktívne, produktívne, poproduktívne obyvateľstvo) môžeme konštatovať, že obec Baškovce v rokoch 1991 až 2004 zaznamenala sinusoidný priebeh vývoja vekovej štruktúry. V roku 2004 bol zaznamenaný výrazný pokles predproduktívnej zložky obyvateľov a výrazný nárast podielu obyvateľov v produktívnom veku.

Dosiahnuté hodnoty indexu vitality v rokoch 1991 až 2004 charakterizujú populáciu ako regresívnu (ubúdajúcu).

V zmysle „Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025“ (Výskumné demografické centrum INFOSTAT Bratislava 2004) možno očakávať nasledovný demografický vývoj obce:

Návrh pre obec Baškovce:

2005 - 2025 prírastok spolu cca 10%..... 26 obyvateľov
2025 počet obyvateľov spolu 283 obyvateľov

Napriek nepriaznivému demografickému vývoju v okrese Sobrance, môžeme aj v obci Baškovce pre dlhodobú demografickú prognózu uvažovať s prírastkom obyvateľstva. Ten bude závisieť od orientácie a pripravenosti obce ponúknuť nové lokality pre investičnú a bytovú výstavbu, vytvorenie nových pracovných príležitostí v samotnej obci, v meste Sobrance ako aj výraznými investičnými akciami v rámci okresu.

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa vierovyznania k roku 2001 (Zdroj: ŠÚ SR)

vierovyznanie	spolu	%
Rímskokatolícki	88	32,7
Pravoslávni	-	-
Gréckokatolíci	174	64,7
Reformovaní	-	-
Evanjelická cirkev	-	-
Jehovovi svedkovia	-	-
Bez vyznania	1	1,0
nezistené	4	1,6

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národností v obci (rok 2001) Zdroj: ŠÚ SR

národnosť	spolu	%
slovenská	266	98,8
rusínska	-	-
ukrajinská	-	-
česká	1	0,5

poľská	-	-
rómska	-	-
nezistené	2	0,7

OBEC CHOŇKOVCE

K 31.12.2005 žilo v obci Choňkovce 618 obyvateľov, čo predstavuje 2,65 % z počtu obyvateľov okresu Sobrance.

Celková rozloha katastrálneho územia obce je 1 832 ha, priemerná hustota osídlenia 34 obyvateľov na 1 km².

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1980 – 2005:

Rok	1980	1991	2001	2005
Počet obyvateľov	745	634	617	618
Prírastok	- 111	- 17	+ 1	
Index rastu	85,1	97,3	100,2	
Ø ročný prírastok	-1,35 %	- 0,27 %	+ 0,04 %	

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva v obci Choňkovce bol od roku 1980 zaznamenaný pokles počtu obyvateľov. V rokoch 1980 – 2001 priemerný ročný prírastok dosiahol hodnoty od – 1,35 % do – 0,27 %, čo zaradilo obec do kategórie stagnujúceho sídla. Po roku 2001 mal tento vývoj len mierne stúpajúcu tendenciu, kde priemerný ročný prírastok za obdobie štyroch rokov nadobudol kladnú hodnotu + 0,04 %.

Takáto tendencia vývoja je vo všeobecnosti v súlade s dlhodobou prognózou vývoja obyvateľstva v Slovenskej republike („Prognóza vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“, Bratislava, INFOSTAT, 2004).

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období rokov 1991 – 2004:

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality
	Spolu	Veková skupina			
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
1991 abs.	634	125	307	202	61,88
%	100	19,72	48,42	31,86	
2001 abs.	617	123	349	145	84,83
%	100	20,00	56,60	23,40	
2004 abs.	618	109	359	150	72,67
%	100	17,64	58,09	24,27	

Podľa vývoja vekovej štruktúry (predproduktívne, produktívne, poproduktívne obyvateľstvo) môžeme konštatovať, že v obci Choňkovce v roku 2001 došlo k výraznému zvýšeniu produktívnej a výraznému zníženiu poproduktívnej zložky populácie oproti roku 1991. Avšak predproduktívna zložka zostala nezmenená. V roku 2004 bol zaznamenaný pokles predproduktívnych obyvateľov a približne rovnaký percentuálny nárast podielu obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku.

Dosiahnuté hodnoty indexu vitality v rokoch 1991 až 2004 charakterizujú populáciu ako regresívnu (ubúdajúcu).

V zmysle „Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025“ (Výskumné demografické

centrum INFOSTAT Bratislava 2004) možno očakávať nasledovný demografický vývoj obce:

Návrh pre obec Choňkovce:

2005 - 2025 prírastok spolu cca 10%..... 62 obyvateľov
2025 počet obyvateľov spolu 680 obyvateľov

Napriek nepriaznivému demografickému vývoju v okrese Sobrance, môžeme v obci Choňkovce pre dlhodobú demografickú prognózu uvažovať s prírastkom obyvateľstva. Ten bude závisieť od orientácie a pripravenosti obce ponúknuť nové lokality pre investičnú a bytovú výstavbu, vytvorenie nových pracovných príležitostí v samotnej obci, v meste Sobrance ako aj výraznými investičnými akciami v rámci okresu.

Trvale bývajúcce obyvateľstvo podľa vierovyznania k roku 2001 (Zdroj: ŠÚ SR)

vierovyznanie	spolu	%
Rímskokatolícki	269	43,6
Pravoslávni	68	11,0
Gréckokatolíci	265	42,9
Reformovaní	-	-
Evanjelická cirkev	2	0,3
Jehovovi svedkovia	-	-
Bez vyznania	12	1,9
nezistené	1	0,3

Trvale bývajúcce obyvateľstvo podľa národností v obci (rok 2001) Zdroj: ŠÚ SR

národnosť	spolu	%
slovenská	590	95,6
rusínska	16	2,6
ukrajinská	7	1,1
česká	4	0,7
poľská	-	-
rómska	-	-
nezistené	-	-

2.4.2 Trh práce, ekonomická aktivita

OBEC HLIVIŠTIA

Podľa SODB 2001 z celkového počtu 378 obyvateľov obce Hlivištia tvorilo 161 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 42,59%. Z toho ženy tvorili 46,58% a muži 53,42%. Nezamestnaných ekonomicky aktívnych bolo 32, zamestnaných bolo 109. Z hospodárskych odvetví najviac osôb pracovalo v poľnohospodárstve a poľovníctve (30), a priemyselnej výrobe (24). Nasledovalo lesníctvo, ťažba dreva, verejná správa a obrana.

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2001 (SODB 2001)

Obec	Počet	Počet ekonomicky aktívnych osôb	Počet zamestnaných

	obyvateľov celkom	celkom	% z celkového počtu obyvateľov	celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov
Hlivištia	378	161	42,59	109	67,70

Na základe „Prognózy vývoja počtu obyvateľov v okresoch SR“ môžeme očakávať pre navrhované obdobie územného plánu – rok 2025 výrazne znižovanie predproduktívnej zložky populácie a nárast poproduktívnej. Vývoj zamestnanosti v obci Hlivištia, nemožno predpokladať, bude závisieť od ponuky pracovných príležitosti v samotnej obci a v jej zázemí a môže byť ovplyvnený ponukou pracovných príležitosti v dostupných mestách (Sobrance, Michalovce) ako aj výraznejšími investičnými aktivitami v rámci okresu. V riešení územného plánu je potrebné rozvoj obce Hlivištia orientovať tak, aby bol maximálne využitý rozvojový potenciál obce pre zvýšenie ponuky pracovných príležitosti v obci.

OBEC BAŠKOVCE

Podľa SODB 2001 z celkového počtu 269 obyvateľov obce Baškovce tvorilo 114 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 42,38%. Z toho ženy tvorili 48,24% a muži 51,75%. Nezamestnaných ekonomicky aktívnych bolo 21, zamestnaných bolo 87. Z hospodárskych odvetví najviac osôb pracovalo v obchode(17), verejnej správe a obrane(12). Nasledoval priemysel, doprava a školstvo.

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2001 (SODB 2001)

Obec	Počet obyvateľov celkom	Počet ekonomicky aktívnych osôb		Počet zamestnaných	
		celkom	% z celkového počtu obyvateľov	celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov
Baškovce	269	114	42,38	87	76,31

Na základe „Prognózy vývoja počtu obyvateľov v okresoch SR“ môžeme očakávať pre navrhované obdobie územného plánu – rok 2025 výrazne znižovanie predproduktívnej zložky populácie a nárast poproduktívnej. Vývoj zamestnanosti v obci Baškovce nemožno predpokladať, bude závisieť od ponuky pracovných príležitosti v samotnej obci a v jej zázemí a môže byť ovplyvnený ponukou pracovných príležitosti v dostupných mestách (Sobrance, Michalovce) ako aj výraznejšími investičnými aktivitami v rámci okresu. V riešení územného plánu je potrebné rozvoj obce Baškovce orientovať tak, aby bol maximálne využitý rozvojový potenciál obce pre zvýšenie ponuky pracovných príležitosti v obci.

OBEC CHOŇKOVCE

Podľa SODB 2001 z celkového počtu 617 obyvateľov obce Choňkovce tvorilo 346 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 56,08%. Z toho ženy tvorili 49,71% a muži 50,29%. Nezamestnaných ekonomicky aktívnych bolo 80, zamestnaných bolo 175. Z hospodárskych odvetví najviac osôb pracovalo v poľnohospodárstve a poľovníctve (77), priemyselnej výrobe (30) a verejná správa a obrana (30). Nasledovalo lesníctvo, ťažba dreva, školstvo a obchod.

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2001 (SODB 2001)

Obec	Počet obyvateľov celkom	Počet ekonomicky aktívnych osôb		Počet zamestnaných	
		celkom	% z celkového počtu obyvateľov	celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov

Choňkovce	617	346	56,08	175	50,58
-----------	-----	-----	-------	-----	-------

Na základe „Prognózy vývoja počtu obyvateľov v okresoch SR“ môžeme očakávať pre navrhované obdobie územného plánu – rok 2025 výrazne znižovanie predproduktívnej zložky populácie a nárast poproduktívnej. Vývoj zamestnanosti v obci Choňkovce nemožno predpokladať, bude závisieť od ponuky pracovných príležitostí v samotnej obci a v jej zázemí a môže byť ovplyvnený ponukou pracovných príležitostí v dostupných mestách (Sobrance, Michalovce) ako aj výraznejšími investičnými aktivitami v rámci okresu. V riešení územného plánu je potrebné rozvoj obce Choňkovce orientovať tak, aby bol maximálne využitý rozvojový potenciál obce pre zvýšenie ponuky pracovných príležitostí v obci.

2.4.3 Vývoj a charakteristika bytového fondu

OBEC HLIVIŠŤIA

Ku dňu Sčítania obyvateľov domov a bytov v roku 2001 bolo v obci spolu 130 bytov, z toho:

- trvale obývaných 107 bytov
- z toho v rodinných domoch 106 bytov
- v obci je 23 neobývaných bytov v rodinných domoch

Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1980 – 2001:

Rok sčítania	1980	1991	2001
Počet trvale obývaných bytov	121	121	107
Prírastok /úbytok/bytov	0	- 14	
Počet bytov/1 000 obyv.	233,59	270,69	283,06
Okres Sobrance	-	-	287,52

Vývoj obložnosti v rokoch 1980 – 2001:

Rok sčítania	1980	1991	2001
Obložnosť (obyv./ byt)	4,28	3,69	3,53

Prehľad dokumentuje od roku 1980 po rok 2001 znižovanie počtu obyvateľov na jeden byt (obložnosť).

Súčasný dopyt po bytoch v obci Hlivišťa

Bilancia bytového fondu, ako i potreba bytovej výstavby bola prepočítaná na základe:

- využiteľnosti existujúceho bytového fondu v návrhovom období ÚPN a výsledkov prieskumov vykonaných v roku 2006
- v období 1980 - 2001 obec vykazuje nárast počtu trvale obývaných bytov na 1 000 obyvateľov. V porovnaní s okresným priemerom trvale obývaných bytov na 1 000 obyvateľov v roku 2001 je obec Hlivišťa pod týmto celookresným priemerom.
- v oblasti rozvoja bytovej výstavby obec zaznamenáva úbytok bytového fondu. Po roku 1991 bol zaznamenaný úbytok 14 rodinných domov
- z uvedeného prehľadu o dobe výstavby možno konštatovať, že v rokoch 1946 – 1970 bol najväčší nárast bytovej výstavby (47,7%),
- z celkového počtu bytov tvoria byty postavené do roku 1970 (33 ročné a staršie) 57,94%. Priemerný vek domov má 36 rokov, postavených prevažne z materiálov kameň a tehla. Priemerný počet obytných miestností na jeden byt je 4,1.

Trvale obývané byty podľa obdobia výstavby

Obec	1899 a nezistené	1900- 1919	1920- 1945	1946- 1970	1971- 1980	1981- 1990	1991- 2001	spolu
Hlivišťa	1	-	10	51	17	20	8	107
%	0,9	0	9,3	47,7	15,9	18,7	7,5	100

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je v územnom pláne navrhované:

- rozvojové plochy vhodné pre bytovú výstavbu v týchto častiach obce:
 - východná časť na hranici zastavaného územia od domu č. 140 v smere k vodojemu, v kapacitách zodpovedajúcich prirodzenému prírastku obyvateľov obce a obnove bytového fondu: lokalita – „Pri vodojeme“ a „Pri ihrisku“,
 - západná časť na hranici zastavaného územia – nová ulica, v kapacitách zodpovedajúcich prirodzenému prírastku obyvateľov obce a obnove bytového fondu: lokalita – „Pri lesnej správe“
 - využitie nadrozmerných záhrad v strede obce, prieluky / rozptyl
 - obložnosť bytov, ktorý by sa mal blížiť k 3,5 ob./1 byt. Jednotku
 - neobývané domy navrhujeme podľa kvality nosnej konštrukcie na asanačnú prestavbu a na rekonštrukciu s navrátením do bytového fondu, resp. na podnikanie.

V obci sú navrhované nové plochy pre výstavbu bytov:

Bytová zástavba - na voľných prielukách a potenciálnych plochách v rámci zastavaného územia i mimo zastavané územie obce:

V obci sa navrhujú pre výstavbu rodinných domov tieto disponibilné lokality v zastavanom i mimo zastavaného územia do r. 2025:

Lokalita	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy		
	V zast. území	Mimo zast. územia	Spolu
Lokalita – Pri vodojeme	4	2	6
Lokalita – Pri ihrisku	11	10	21
Lokalita – Pri lesnej správe	28	11	39
Lokalita – Prieluky / Rozptyl	6	1	7
Celkový navrhovaný počet v Hlivišti	49	24	71
Rezervné plochy	0	38	7
z toho sociálne bývanie:	0	0	0

Neobývané domy odporúčame podľa kvality nosnej konštrukcie na asanačnú prestavbu a na rekonštrukciu. Neobývané domy odporúčame na asanačnú prestavbu s navrátením do bytového fondu, resp. na podnikanie.

Požadovaná štruktúra bytovej výstavby je formou samostatne stojacích rodinných domov pre bývanie štvor. a viacčlennej domácnosti. Výstavbu v rozptyle v zastavanom území je potrebné riešiť podľa priestorových podmienok. Výstavbu v nových lokalitách prispôbiť vlastníckym vzťahom a riešiť ju formou nízkopodlažnej sústredenej zástavby na výmerách parciel 1000 – 1200 m².

OBEC BAŠKOVCE

Ku dňu Sčítania obyvateľov domov a bytov v roku 2001 bolo v obci spolu 95 bytov, z toho:

- trvale obývaných 75 bytov
- z toho v rodinných domoch 75 bytov
- v obci je 18 neobývaných bytov v rodinných domoch

Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1980 – 2001:

Rok sčítania	1980	1991	2001
Počet trvale obývaných bytov	80	77	75
Prírastok /úbytok/bytov	-3	-2	
Počet bytov/1 000 obyv.	260,59	291,67	278,81
Okres Sobrance	-	-	287,52

Vývoj obložnosti v rokoch 1980 – 2001:

Rok sčítania	1980	1991	2001
Obložnosť (obyv./ byt)	3,84	3,43	3,59

Prehľad dokumentuje od roku 1980 do rok 2001 sínusoidný priebeh počtu obyvateľov na jeden byt (obložnosť).

Z rozboru základných charakteristík bytového fondu obce Baškovce, možno konštatovať:

- do roku 1991 obec vykazuje nárast počtu trvale obývaných bytov na 1 000 obyvateľov, po tomto roku nastal výrazný pokles, čím sa zvýšila obložnosť. V porovnaní s okresným priemerom trvale obývaných bytov na 1 000 obyvateľov v roku 2001 sa obec Baškovce dostala pod priemernú hranicu okresu.
- v oblasti rozvoja bytovej výstavby obec zaznamenáva postupný úbytok bytového fondu.
- z uvedeného prehľadu o dobe výstavby možno konštatovať, že v rokoch 1946 – 1970 bol najväčší nárast bytovej výstavby (38,7%),
- z celkového počtu bytov tvoria byty postavené do roku 1970 (33 ročné a staršie) 62,8%. Priemerný vek domov má 41 rokov, postavených prevažne z materiálov kameň a tehla. Priemerný počet obytných miestností na jeden byt je 4,43.

Trvale obývané byty podľa obdobia výstavby

Obec	1899 a nezistené	1900- 1919	1920- 1945	1946- 1970	1971- 1980	1981- 1990	1991- 2001	spolu
Baškovce	2	2	14	29	10	8	10	75
%	2,7	2,7	18,7	38,7	13,3	10,7	13,3	100

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je v územnom pláne navrhované:

- rozvojové plochy vhodné pre bytovú výstavbu v týchto častiach obce:
 - južná časť – doplnenie ulice pozdĺž cesty tr. III : Lokalita – „Pri lúkach“
 - v západnej časti na hranici zastavaného územia – lokalita „Pri ihrisku“ – rezervná plocha
 - využitie nadrozmerých záhrad v strede obce, prieluky / rozptyl

V obci sú navrhované nové plochy pre výstavbu bytov:

V obci sa navrhujú pre výstavbu rodinných domov tieto disponibilné lokality v zastavanom i mimo zastavaného územia do r. 2025:

Lokalita	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy		
	V zast. území	Mimo zast. územia	Spolu
Lokalita –Pri lúkach	1	17	18
Lokalita – Prieluky / Rozptyl	8	2	10
Celkový navrhovaný počet v Baškovce	9	19	28
Lokalita – „Pri ihrisku“ Rezervné plochy	0	32	32
z toho sociálne bývanie:	0	0	0

Neobývané domy odporúčame podľa kvality nosnej konštrukcie na asanačnú prestavbu a na rekonštrukciu. Neobývané domy odporúčame na asanačnú prestavbu s navrátením do bytového fondu, resp. na podnikanie.

Požadovaná štruktúra bytovej výstavby je formou samostatne stojacích rodinných domov pre bývanie štvor. a viacčlennej domácnosti. Výstavbu v rozptyle v zastavanom území je potrebné riešiť podľa priestorových podmienok. Výstavbu v nových lokalitách prispôbiť vlastníckym vzťahom a riešiť ju formou nízkopodlažnej sústredenej zástavby na výmerách parciel 1000 – 1200 m².

OBEC CHOŇKOVCE

Ku dňu Sčítania obyvateľov domov a bytov v roku 2001 bolo v obci spolu 237 bytov, z toho:

- trvale obývaných 190 bytov
- z toho v rodinných domoch 184 bytov, 6 bytov v bytovom dome
- v obci je 45 neobývaných bytov v rodinných domoch

Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1980 – 2001:

Rok sčítania	1980	1991	2001
Počet trvale obývaných bytov	200	195	190
Prírastok /úbytok/bytov	-5	-5	
Počet bytov/1 000 obyv.	268,46	307,57	307,94
Okres Sobrance	-	-	287,52

Vývoj obložnosti v rokoch 1980 – 2001:

Rok sčítania	1980	1991	2001
Obložnosť (obyv./ byt)	3,73	3,25	3,25

Prehľad dokumentuje po rok 1991 zníženie počtu obyvateľov na jeden byt (obložnosť).

Z rozboru základných charakteristík bytového fondu obce Choňkovce, možno konštatovať:

- do roku 1991 obec vykazuje nárast počtu trvale obývaných bytov na 1 000 obyvateľov, po tomto roku začína stagnovať. V porovnaní s okresným priemerom trvale obývaných bytov na 1 000 obyvateľov v roku 2001 je obec Choňkovce nad týmto priemerom.
- v oblasti rozvoja bytovej výstavby obec zaznamenáva postupný úbytok bytového fondu.
- z uvedeného prehľadu o dobe výstavby možno konštatovať, že v rokoch 1946 – 1970 bol najväčší nárast bytovej výstavby (52,6%),
- z celkového počtu bytov tvoria byty postavené do roku 1970 (33 ročné a staršie) 68,4%. Priemerný vek domov má 41 rokov, postavených prevažne z materiálov kameň a tehla. Priemerný počet obytných

miestnosti na jeden byt je 4,12.

Trvale obývané byty podľa obdobia výstavby

Obec	1899 a nezistené	1900- 1919	1920- 1945	1946- 1970	1971- 1980	1981- 1990	1991- 2001	spolu
Choňkovce	6	8	16	100	13	28	19	190
%	3,2	4,2	8,4	52,6	6,8	14,7	10,0	100

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je v územnom pláne navrhované :

- rozvojové plochy vhodné pre bytovú výstavbu v týchto častiach obce:
 - západná časť zastavaného územia – lokalita „Pri cintoríne“
 - východná časť – lokalita – „Pri ceste v smere na Koňuš“
 - juhozápadná časť – lokalita – „Pri ceste v smere na Tibavu“
 - severná časť – lokalita – „Pri pošte“
 - využitie nadrozmerých záhrad v strede obce prieluky / rozptyl

V obci sú navrhované nové plochy pre výstavbu bytov:

V obci sa navrhujú pre výstavbu rodinných domov tieto disponibilné lokality v zastavanom i mimo zastavaného územia do r. 2025:

Lokalita	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy		
	V zast. území	Mimo zast. územia	Spolu
Lokalita – Pri cintoríne	5	1	6
Lokalita – Pri ceste v smere na Koňuš	4	-	4
Lokalita – Pri pošte	8	-	8
Lokalita – Pri ceste v smere na Tibavu	14	-	14
Lokalita – Prieluky / Rozptyl	20	-	20
Celkový navrhovaný počet v Choňkovce	51	1	52
Rezervné plochy	0	0	0
z toho sociálne bývanie:	0	0	0

Neobývané domy odporúčame podľa kvality nosnej konštrukcie na asanačnú prestavbu a na rekonštrukciu. Neobývané domy odporúčame na asanačnú prestavbu s navrátením do bytového fondu, resp. na podnikanie.

Požadovaná štruktúra bytovej výstavby je formou samostatne stojacích rodinných domov pre bývanie štvor. a viacčlennej domácnosti. Výstavbu v rozptyle v zastavanom území je potrebné riešiť podľa priestorových podmienok. Výstavbu v nových lokalitách prispôbiť vlastníckym vzťahom a riešiť ju formou nízkopodlažnej sústredenej zástavby na výmerách parciel 1000 – 1200 m².

3. RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY OBCE

OBEC HLIVIŠTIA

3.1.1 Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia

Operačný program Základná infraštruktúra, Opatrenie 3.4. Renovácia a rozvoj obcí,
PROJEKT JE SPOLUFINANCOVANÝ EÚ
Územný plán obcí Hlivištia, Baškovce, Choňkovce - Číslo projektu: 2004-OPZI-34/A-KE-0095

Katastrálne územie obce Hlivištia je situované v severnej časti Zemplínskeho regiónu, Košického kraja, okresu Sobrance. Celé záujmové územie sa nachádza v urbanizačnom priestore medzi mestom Sobrance a Snina.

Obec sa rozprestiera na južných svahoch podhoria Vihorlatské vrchy v údolí riečky Žiarovnica, ktorá preteká intravilánom obce. Nadmorská výška obce je okolo 262 m. n.m..

3.1.2 Vázby obce na záujmové územie

Susedí s katastrálnymi hranicami obcí: v severovýchodnej časti s obcou Ruská Bystrá, v západnej časti s obcou Podhorod' a Choňkovce, z južnej časti s obcou Baškovce, z juhozápadnej časti s obcou Jasenov, zo západnej a severozápadnej časti s obcou Vyšná Rybnica. Dopravné a pracovné väzby sú prevažne na mesto Sobrance, ktoré sú vzdialené cca 7 km a na mesto Michalovce, ktoré sú vzdialené 25 km.

Obec je napojená na dopravný systém cestou III/050239 Sobrance - Hlivištia s napojením na nadradený dopravný systém - cestu I/50 Košice – Michalovce. Do stredu obce vedie cesta III/050239.

OBEC BAŠKOVCE

3.1.3 Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia

Katastrálne územie obce Baškovce je situované v severnej časti Zemplínskeho regiónu, Košického kraja, okresu Sobrance.

Obec sa rozprestiera na južných svahoch v Podvihorlatskej pahorkatine v údolí riečky Žiarovnica, ktorá preteká intravilánom obce. Nadmorská výška obce je okolo 170 m. n.m..

3.1.4 Vázby obce na záujmové územie

Obec Baškovce susedí s katastrálnymi hranicami obcí: v severnej časti s obcou Hlivištia, v západnej časti s obcou Jasenov, v južnej časti s obcou Ruskovce a Horňa, v západnej časti s obcou Choňkovce.

Dopravné a pracovné väzby sú prevažne na mesto Sobrance, ktoré sú vzdialené cca 4 km a na mesto Michalovce, ktoré sú vzdialené 23 km.

Obec je napojená na dopravný systém cestou III/050239 Sobrance - Hlivištia s napojením na nadradený dopravný systém - cestu I/50 Košice – Michalovce. Cesta tr. III/050239 pretína celú obec s pokračovaním k obci Hlivištia.

OBEC CHOŇKOVCE

3.1.5 Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia

Katastrálne územie obce Choňkovce je situované v severnej časti Zemplínskeho regiónu, Košického kraja, okresu Sobrance.

Obec sa rozprestiera na južných svahoch podhoria Vihorlatské vrchy v údolí Sobraneckého potoka, ktorá preteká intravilánom obce. Nadmorská výška obce je okolo 218 m. n.m..

3.1.6 Vázby obce na záujmové územie

Obec Choňkovce susedí s katastrálnymi hranicami obcí: v severnej a severozápadnej časti s obcou Hlivištia, v severnej časti s obcou Podhorod', vo východnej časti s obcou Beňatina a Koňuš, v južnej časti

s obcou Tibava a Horňa a vo juhozápadnej časti s obcou Baškovce.

Dopravné a pracovné väzby sú prevažne na mesto Sobrance, ktoré sú vzdialené cca 10 km a na mesto Michalovce, ktoré sú vzdialené 35 km.

Obec je napojená na dopravný systém cestou II/566 Sobrance - Podhorod' s napojením na nadradený dopravný systém - cestu I/50 Košice – Michalovce. Do stredu obce vedie cesta III/5661 Choňkovce - Koňuš.

3.2 ÚZEMNÝ PRIEMET EKOLOGICKEJ STABILITY

Pri hodnotení katastrálneho územia obce Hlivištia, Baškovce a Choňkovce vo vzťahu k ekologickej stabilite tohto územia sa vychádzalo z nasledovných faktorov:

Faktory podporujúce ekologicú stabilitu

Tieto faktory sa opierajú o hodnotenie súčasnej krajinej štruktúry z hľadiska intenzity premien a narušenia prírodných a prírode blízkych krajinných prvkov. Sú to prvky, ktoré najviac spĺňajú funkciu ekostabilizačných prvkov, napr. lesný porast, vodné plochy, mokrade, jazerá, ďalej sú to lúky a úzkopásové polia s krovínami, tvoria zároveň vhodné podmienky pre rôznorodosť foriem života, sú jedným z podkladov pre zabezpečenie veľmi dobrej ekologickej kvality územia. Vyčleňuje sa nasledovných 5 stupňov:

I. stupeň – prirodzená a prírode blízka vegetácia s vysokou biologickou diverzitou, alebo plochy s veľkým predpokladom pre zachovanie biologicky významných, vzácných alebo ohrozených druhov rastlín a živočíchov alebo ich spoločenstiev,

II. stupeň – polo prirodzená a prírode blízka vegetácia s veľkou diverzitou druhovou a štruktúrnou, plochy umožňujúce zachovanie významných druhov genofondu a biodiverzity s predpokladmi prirodzenej sukcesie,

III. stupeň – antropicky podmienená vegetácia s prírodnými prvkami a trvalé poľnohospodárske kultúry s vysokou biodiverzitou,

IV. stupeň – antropicky podmienená vegetácia synantrópného charakteru a veľkoplošné poľnohospodárske monokultúry s malou biodiverzitou,

V. stupeň – plochy s devastovanou vegetáciou alebo bez vegetácie, technické diela a urbanizované plochy.

Faktory znižujúce ekologicú stabilitu

V riešenom území sme zistili nasledovné negatívne javy a stresové faktory:

- konštrukcia elektrických stĺpov s vodorovným usporiadaním vodičov nebezpečná svojou konštrukciou
- cestná doprava - líniová bariéra
- zastavané územia

Verejná cestná dopravná sieť prechádzajúca územím je nadradeného významu a slúži všetkým obyvateľom. Účelové komunikácie (poľné a lesné cesty) so súvisiacimi stavbami slúžia na sprístupnenie pozemkov a patria medzi spoločné zariadenia. Železničná trať a vodná doprava sa v riešenom území ani v blízkom okolí nenachádza. Cestná doprava tu tvorí jedinú prepravnú možnosť. Výstavba diaľnic, rýchlostných komunikácií, nových ciest I. až IV. triedy, ani výstavba miestnych komunikácií sa neplánuje.

Faktory znižujúce ekologicú stabilitu predstavujú syntetickú vlastnosť územia charakterizovanú rôznym počtom negatívnych dopadov – stresových faktorov, ktorých účinok sa zväčšuje ich kumuláciou a veľkosťou areálu pôsobenia. Sú to vlastne všetky zastavané plochy s najväčšou koncentráciou ohrozujúcich socioekonomických javov, kde sa prelínajú obytné, dopravné, priemyselné a energetické zóny. Stresovú záťaž riešeného územia sme hodnotili v päťstupňovej škále a opiera sa o hodnotenie

účinku negatívnych faktorov podľa ich druhu a predpokladaného synergického účinku na krajinu:

I. stupeň – územie s veľmi malou antropickou záťažou, stresové faktory sa tu vyskytujú v obmedzenej miere, najčastejšie iba ako bodové alebo líniové faktory lokálneho významu,

II. stupeň – územie s malou antropickou záťažou, územie zaťažené prevažne iba jedným bodovým, líniovým alebo plošným prvkom s malým rozsahom bez kumulácie viacerých stresových faktorov,

III. stupeň – územie so strednou antropickou záťažou, územie zaťažené 2 alebo 3 líniovými, príp. rozsiahlejšími plošnými stresovými faktormi alebo je tu kumulácia líniových, plošných a bodových prvkov,

IV. stupeň – územie s veľkou antropickou záťažou, kumulácia viacerých stresových faktorov s väčším plošným rozsahom,

V. stupeň – územie s veľmi veľkou antropickou záťažou, kumulácia viacerých stresových faktorov s veľmi veľkým plošným rozsahom s prevahou priemyselných plôch.

Pasport plôch z hľadiska ekologickej stability krajiny

Plochy ekologicke nestabilné:

- orná pôda s nízkym plošným zastúpením osobitne významných častí prírody,
- územia postihnuté eróziou,
- územia pod vplyvom svahových pohybov,
- územia degradačne postihnuté antropogénnou činnosťou (lomy, skládky, výsyvky, zastavané územia, záhradkárske a chatové lokality)

Plochy ekologicke stredne stabilné:

- trvalé trávne porasty s nízkym plošným zastúpením osobitne významných častí prírody a krajiny,
- plošné výsadby nepôvodných druhov vrátane poľnohospodárskych kultúr.

Plochy ekologicke stabilné

- lesy
- mokradné spoločenstvá,
- brehové porasty.

Výsledkom je 5 stupňov ekologickej stability:

- I. stupeň - veľmi vysoká ekologická stabilita
- II. stupeň - vysoká ekologická stabilita
- III. stupeň - stredne vysoká ekologická stabilita
- IV. stupeň - malá ekologická stabilita
- V. stupeň - veľmi malá ekologická stabilita

OBEC HLIVIŠTIA

Územie je charakteristické pahorkatinným terénom s vysokým percentom lesných pôd. Klasifikácia územia a jeho ekologické hodnoty predstavujú diferenciáciu územia podľa vybraných kritérií, vyjadrujúcich kvantitatívnu mieru ekologickej stability resp. narušenia ekologických väzieb v riešenom území. Pre praktickú využiteľnosť je stanovená základná jednotka územného celku – katastrálne územie, v ktorom je hodnotený stupeň ekologickej stability (SES) podľa miery ekologickej kvality vegetácie a jej zastúpení v katastrálnom území.

Výpočet stupňa ekologickej stability (SES) bol získaný váhovým koeficientom podľa vzťahu:

$$SES = \frac{P_{Op} \cdot ES_{Op} + P_{Za} \cdot ES_{Za} + P_{Tt} \cdot ES_{Tt} + P_{Le} \cdot ES_{Le} + P_{Vo} \cdot ES_{Vo} + P_{Zp} \cdot ES_{Zp} + P_{Osp} \cdot ES_{Osp}}{\dots}$$

CP_{KÚ}

kde P_{OP} - plocha ornej pôdy v katastrálnom území = 181,61 ha
ES_{OP} - ekologický stupeň ornej pôdy (priemerná hodnota je 0,77)
P_{VP} - plocha viníc = 949,60 ha
ES_{vi} - ekologický stupeň záhrad (0,1)
P_{ZA} - plocha záhrad = 18,89 ha
ES_{ZA} - ekologický stupeň záhrad (3,0)
P_{OS} - plocha ovocných sadov = 1,44 ha
ES_{OS} - ekologický stupeň ovocných sadov (2,0)
P_{TT} - plocha trvalých trávnatých porastov 209,90 ha
ES_{TT} - ekologický stupeň trvalých trávnatých porastov (4,0)
P_{LE} - plocha lesov = 1448,58 ha
ES_{LE} - ekologická stabilita lesných porastov (5,0)
P_{VO} - plocha vodných plôch 5,16 ha
ES_{VO} - ekologický stupeň vodných plôch (4,0)
P_{ZP} - plocha zastavaného územia = 15,06 ha
ES_{ZP} - ekologický stupeň zastavaného územia (1,0)
P_{OSP} - ostatná plocha = 90,70 ha
ES_{OSP} - ekologický stupeň ostatných plôch (0,50)
CP_{KÚ} - celková plocha katastrálneho územia = 2020,94 ha

SES - stupeň ekologickej stability obce Hlivištia

SES = 4,16

Na základe tejto klasifikácie sme získali priemernú hodnotu stupňa ekologickej stability za celé katastrálne územie obce Hlivištia. Táto hodnota vyjadruje kvalitatívnu mieru ekologickej stability. Hodnota stupňa ekologickej stability 4,16 nám vyjadruje, že riešené územie patrí do krajiny s vysokým stupňom ekologickej stability, čo znamená z celkového pohľadu, že v riešenom území ekologické väzby nie sú silne narušené.

Pre porovnanie – priemerná hodnota SES v okrese Michalovce dosahuje 2,51. Katastrálne územie obce Remetské Hámre dosahuje 4,67. Vysoká nad Uhom – 1,64 a Veľké Kapušany – 1,85.

Vysoký stupeň ekologickej stability obce Hlivištia je spôsobený vysokým podielom lesa a trvalých trávnych porastov, najmenej ornej pôdy /percento zornenia 39,36/ v katastrálnom území obce a plošne vysokým zastúpením väzieb na ekologický významné segmenty.

OBEC BAŠKOVCE

Na riešenom území prevažuje IV. stupeň, ktorý je miestami kombinovaný s III. stupňom. Územie je charakteristické nižinným až predpahorkatinným terénom s poľnohospodársky obrábanymi pôdami, trvalými trávami porastami a pasienkami ako aj lesnými pôdami. Priestor si vyžaduje mimoriadnu starostlivosť pri udržiavaní existujúcich a zvyšovaní počtu nových ekostabilizačných prvkov, najmä doplnenie nelesnej vegetácie v rámci prepojenia miestnych biokoridorov. V riešenom území sa nachádzajú aj územia s II. stupňom s vysokou ekologickou stabilitou, reprezentovanou predovšetkým prvkami miestneho MÚSES-u.

Klasifikácia územia a jeho ekologické hodnoty predstavujú diferenciáciu územia podľa vybraných kritérií, vyjadrujúcich kvantitatívnu mieru ekologickej stability resp. narušenia ekologických väzieb v riešenom území. Pre praktickú využiteľnosť je stanovená základná jednotka územného celku – katastrálne územie, v ktorom je hodnotený stupeň ekologickej stability (SES) podľa miery ekologickej kvality vegetácie a jej zastúpení v katastrálnom území.

Výpočet stupňa ekologickej stability (SES) bol získaný váhovým koeficientom podľa vzťahu:

$$SES = \frac{P_{OP} \cdot ES_{OP} + P_{ZA} \cdot ES_{ZA} + P_{TT} \cdot ES_{TT} + P_{LE} \cdot ES_{LE} + P_{VO} \cdot ES_{VO} + P_{ZP} \cdot ES_{ZP} + P_{OSP} \cdot ES_{OSP}}{CP_{KÚ}}$$

kde P_{OP} - plocha ornej pôdy v katastrálnom území = 476,23 ha
 ES_{OP} - ekologický stupeň ornej pôdy (priemerná hodnota je 0,77)
 PV_{op} - plocha viníc = 5,62 ha
 ES_{vi} - ekologický stupeň záhrad (0,1)
 P_{ZA} - plocha záhrad = 11,72 ha
 ES_{ZA} - ekologický stupeň záhrad (3,0)
 P_{OS} - plocha ovocných sádov = 0,33 ha
 ES_{OS} - ekologický stupeň ovocných sádov (2,0)
 P_{TT} - plocha trvalých trávnatých porastov 22,85 ha
 ES_{TT} - ekologický stupeň trvalých trávnatých porastov (4,0)
 P_{LE} - plocha lesov = 22,76 ha
 ES_{LE} - ekologickej stabilita lesných porastov (5,0)
 P_{VO} - plocha vodných plôch 30,22 ha
 ES_{VO} - ekologický stupeň vodných plôch (4,0)
 P_{ZP} - plocha zastavaného územia = 14,62 ha
 ES_{ZP} - ekologický stupeň zastavaného územia (1,0)
 P_{OSP} - ostatná plocha = 37,04 ha
 ES_{OSP} - ekologický stupeň ostatných plôch (0,50)
 $CP_{KÚ}$ - celková plocha katastrálneho územia = 621,40 ha

SES - stupeň ekologickej stability obce Baškovce

SES = 1,23

Na základe tejto klasifikácie sme získali priemernú hodnotu stupňa ekologickej stability za celé katastrálne územie obce Baškovce. Táto hodnota vyjadruje kvalitatívnu mieru ekologickej stability. Hodnota stupňa ekologickej stability 1,23 nám vyjadruje, že riešené územie patrí do krajiny s nízkym stupňom ekologickej stability, čo znamená z celkového pohľadu, že v riešenom území sú ekologické väzby narušené.

Pre porovnanie – priemerná hodnota SES v okrese Michalovce dosahuje 2,51. V porovnaní s okresom Humenné je táto hodnota nižšia o 1,5. Katastrálne územie obce Remetské Hámre dosahuje 4,67. Pavlovce nad Uhom – 2,15. Vysoká nad Uhom – 1,64 a Veľké Kapušany – 1,85.

Nízky stupeň ekologickej stability obce Baškovce je spôsobený pomerne vysokým podielom ornej pôdy /percento zornenia 60,20/ a trvalých trávnych porastov a plošne nízkym zastúpením ekologicky významných segmentov. SES vyjadruje sprostredkovane stupeň prirodzenosti územia na základe kvality (hodnota krajinoekologickej významnosti) a kvantity (plošná výmera) jednotlivých prvkov súčasnej krajinej štruktúry v konkrétnom katastrálnom území

OBEC CHOŇKOVCE

Na riešenom území prevažuje III. stupeň, ktorý je kombinovaný s II. stupňom. Územie je charakteristické nížinným až predpahorkatinným terénom s poľnohospodársky obrábanymi pôdami, trvalými trávnyimi porastami a pasienkami ako aj lesnými pôdami. Priestor si vyžaduje mimoriadnu starostlivosť pri udržiavaní existujúcich a zvyšovaní počtu nových ekostabilizačných prvkov, najmä doplnenie nelesnej vegetácie v rámci prepojenia miestnych biokoridorov. V riešenom území sa nachádzajú aj územia s II. stupňom s vysokou ekologickou stabilitou, reprezentovanou predovšetkým prvkami miestneho MÚSES-u.

Klasifikácia územia a jeho ekologické hodnoty predstavujú diferenciaciu územia podľa vybraných kritérií, vyjadrujúcu kvantitatívnu mieru ekologickej stability resp. narušenia ekologických väzieb v riešenom území. Pre praktickú využiteľnosť je stanovená základná jednotka územného celku – katastrálne územie, v ktorom je hodnotený stupeň ekologickej stability (SES) podľa miery ekologickej kvality vegetácie a jej zastúpení v katastrálnom území.

Výpočet stupňa ekologickej stability (SES) bol získaný váhovým koeficientom podľa vzťahu:

$$SES = \frac{P_{OP} \cdot ES_{OP} + P_{ZA} \cdot ES_{ZA} + P_{TT} \cdot ES_{TT} + P_{LE} \cdot ES_{LE} + P_{VO} \cdot ES_{VO} + P_{ZP} \cdot ES_{ZP} + P_{OSP} \cdot ES_{OSP}}{CP_{KÚ}}$$

kde P_{OP} - plocha ornej pôdy v katastrálnom území = 259,60 ha
 ES_{OP} - ekologický stupeň ornej pôdy (priemerná hodnota je 0,77)
 P_{VO} - plocha viníc = 32,17 ha
 ES_{vi} - ekologický stupeň záhrad (0,1)
 P_{ZA} - plocha záhrad = 29,39 ha
 ES_{ZA} - ekologický stupeň záhrad (3,0)
 P_{OS} - plocha ovocných sádov = 0,00 ha
 ES_{OS} - ekologický stupeň ovocných sádov (2,0)
 P_{TT} - plocha trvalých trávnatých porastov 295,44 ha
 ES_{TT} - ekologický stupeň trvalých trávnatých porastov (4,0)
 P_{LE} - plocha lesov = 182,06 ha
 ES_{LE} - ekologická stabilita lesných porastov (5,0)
 P_{VO} - plocha vodných plôch 18,94 ha
 ES_{VO} - ekologický stupeň vodných plôch (4,0)
 P_{ZP} - plocha zastavaného územia = 28,38 ha
 ES_{ZP} - ekologický stupeň zastavaného územia (1,0)
 P_{OSP} - ostatná plocha = 105,69 ha
 ES_{OSP} - ekologický stupeň ostatných plôch (0,50)
 $CP_{KÚ}$ - celková plocha katastrálneho územia = 1831,87 ha

SES - stupeň ekologickej stability obce Choňkovce

SES = 3,80

Na základe tejto klasifikácie sme získali priemernú hodnotu stupňa ekologickej stability za celé katastrálne územie obce Choňkovce. Táto hodnota vyjadruje kvalitatívnu mieru ekologickej stability. Hodnota stupňa ekologickej stability 3,80 nám vyjadruje, že riešené územie patrí do krajiny s vysokým stupňom ekologickej stability, čo znamená z celkového pohľadu, že v riešenom území ekologické väzby nie sú silne narušené.

Pre porovnanie – priemerná hodnota SES v okrese Michalovce dosahuje 2,51. Katastrálne územie obce Remetské Hámre dosahuje 4,67. Vysoká nad Uhom – 1,64 a Veľké Kapušany – 1,85.

Vysoký stupeň ekologickej stability obce Choňkovce je spôsobený vysokým podielom lesa a trvalých trávnych porastov, najmenej ornej pôdy /percento zornenia 42,10/ v katastrálnom území obce a plošne vysokým zastúpením väzieb na ekologický významné segmenty.

4. URBANISTICKÁ KONCEPCIA PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

4.1 STANOVENIE ZÁKLADNEJ URBANISTICKEJ KONCEPCIE A KOMPOZÍCIE OBCÍ

OBEC HLIVIŠTIA

4.1.1 Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce

Skúmané územie bolo v minulosti začlenené do Užskej župy, v súčasnosti administratívne patrí do okresu Sobrance. Obec leží v nadmorskej výške (výška stredu obce) okolo 262 m nad morom.

Vznik osídlenia a sídelných štruktúr v území podmienil krajinný reliéf, klimatické a pôdne pomery. V rámci širšieho okolia v území dominujú súvislé lesné porasty Vihorlatských vrchov. V úpäťnej časti je komplex lesných porastov v dotyku s poľnohospodársky využívanou pôdou (prevažne ako trvalé trávne porasty), ktorú dotvárajú prirodzené brehové porasty a sprievodná vegetácia vodných tokov, umelé výsadby ovocných drevín okolo komunikácií (stromoradia), dreviny na plochách verejnej zelene v zastavanom území obce.

Prvá písomná zmienka o obci Hlivištia, pochádza z roku 1448, vtedy už jestvovali a patrili šľachticom Sztarajovcom z Michaloviec a Tibavy ako majetková účasť panstva Jasenov. V písomnostiach z 15. a 16. stor. sa vyskytujú v skomoleninách, resp. maďarizovaných tvaroch pôvodného názvu Hlivište, koreniaceho v slove hlivieť, Hlynyk“. Dnes je podľa toho názvu pomenovaný lán s názvom Hlinik, ležiaci na ploche nazývanej „Koscelisko“. Predpokladá sa, že názov mal najskôr funkciu chotárneho názvu a následne, po vzniku sídla stal sa miestnym názvom. Zmeny názvu obce podľa historických záznamov sa vyvíjali v roku 1418 osada Jasenov, nazývaná Linisce, v r. 1449 Hlievischa, v r. 1773 Hlivište, r. 1927 Hlivištia (tento názov je doslovný preklad z maďarského názvu „Hegygyombás“), zachovalý až po súčasnosť.

Zaujímavosťou obce Hlivištia je písomná zmienka o lesnej železnici, ktorá mala dĺžku cca 6 km s rozchodom 760mm a viedla po západnom okraji obce (od terajšej Lesnej správy) až do lesa. Táto železnica existovala pre rok 1900 a patrila k najstarším na Slovensku. Trať pôvodne s koňským záprahom. Železnica zdolávala prevýšenie plných 300 m (približne 260 až 560 m.n.m.) a prekonávala potok Žarnovica šiestimi drevenými mostami.

4.1.2 Základná urbanistická koncepcia a kompozícia obce

Z hľadiska štruktúry osídlenia patrí do druhej veľkostnej skupiny obcí (obce do 500 obyv.) v Košickom kraji. Celé záujmové územie obce sa nachádza v urbanizačnom priestore medzi Sobrancami a Sninou, v Zemplínskom regióne.

Riešený priestor podľa geomorfologického členenia SR (E. Mazúr, M.Lukniš) je súčasťou alpsko - himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincia Východné Karpaty, subprovincia Vnútorne Východné Karpaty, oblasť Vihorlatsko - gutínska, orografický celok Vihorlatské vrchy, podcelok Vihorlat a časť Vihorlatská hornatina.

Za „centrum“ obce môžeme považovať terajšie územie od mosta pri dome č. 89, ku gréckokatolíckemu chrámu, obecnému úradu až k objektu potravín s pohostinstvom. Územie charakterizuje náznak šošovkovitého tvaru, ktorý pravdepodobne bol ukončený pri gréckokatolíckom chráme. V 70. a 80. rokoch bol tento priestor doplnený už spomínanými objektmi obecného úradu

a objektom potravín.

4.1.2.1 Dominanty obce

Medzi najviac vnímateľnú dominantu obce môžeme považovať gréckokatolícky chrám sv. Juraja z roku 1899, ktorý je vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku pod č. 10256/0. Lokalizovaný je v centrálnej časti obce.

K novodobým vnímateľným dominantám môžeme začleniť objekt vodojemu v severnej časti zastavaného územia.

4.1.2.2 Obytná zástavba

Urbanistickú skladbu obce môžeme zaradiť k dedinskej zástavbe. V obci výrazne prevláda 1 – 2 podlažná zástavba rodinnými domami (prevažne povojnová zástavba). Stavby sú situované okolo ciest a spravidla majú predzáhradku, dvor a záhradu. V južnej časti prevláda zástavba prevažne z 70. a 80. rokov. V strednej a severnej časti prevláda zástavba povojnová, ktorá je v súčasnosti čiastočne rekonštruovaná. V tejto časti sa nachádza aj zástavba postavená v 80. a 90. rokoch.

V zadnej časti dvorov sa nachádzajú prístavky a stavby, ktoré súvisia s drobnochovateľstvom a s poľnohospodárskou činnosťou majiteľa. Väčšina domov je v dobrom stavebno - technickom stave. Domy majú prevažne manzardové a sedlové strechy. Zástavba poväčšine pozostáva z domov, ktoré boli postavené po roku 1945.

Okrem toho sú tu zachované domy predstavujúce typickú ľudovú architektúru z konca minulého a začiatku tohoto storočia. Túto zástavbu reprezentujú trojpriestorové domy z nepálenej tehly z prvej tretiny 20. Storočia. Domy, ktoré charakterizujú typickú ľudovú architektúru obce: dom so súpisným číslom 133, 132, 131, 127, 94, 84, 77, 71, 70, 60, 59, 7, 6.

Návrh

Z hľadiska urbanistickej kompozície je navrhované obec rozvíjať v súlade s jej terajšou kompozičnou štruktúrou formou ulicovej zástavby s orientovaním ulíc severojužným smerom s východozápadným prepojením na novonavrhovanú centrálnu časť obce.

V území je navrhované vytvoriť centrálny priestor pri gréckokatolíckom chráme.

V sídle výrazne prevláda 1–2 podlažná zástavba rodinných domov.

Bytová zástavba - na voľných prielukách a potenciálnych plochách v rámci zastavaného územia i mimo zastavané územie obce:

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je v územnom pláne navrhované:

- rozvojové plochy vhodné pre bytovú výstavbu v týchto častiach obce:
 - východná časť na hranici zastavaného územia od domu č. 140 v smere k vodojemu, v kapacitách zodpovedajúcich prirodzenému prírastku obyvateľov obce a obnove bytového fondu: lokalita – „Pri vodojeme“ a „Pri ihrisku“,
 - západná časť na hranici zastavaného územia – nová ulica, v kapacitách zodpovedajúcich prirodzenému prírastku obyvateľov obce a obnove bytového fondu: lokalita – „Pri lesnej správe“
 - využitie nadrozmerných záhrad v strede obce, prieluky / rozptyl
 - obložnosť bytov, ktorý by sa mal blížiť k 3,5 ob./1 byt. Jednotku
 - neobývané domy navrhujeme podľa kvality nosnej koštruktúry na asanačnú prestavbu a na rekonštrukciu s navrátením do bytového fondu, resp. na podnikanie.

4.1.2.3 Občianske vybavenie

Objekty občianskej vybavenosti sú sústredené do centra obce. Nachádzajú sa tu objekty pre obecnú správu (obecný úrad s kultúrnym domom, objekt materskej školy a bývalej základnej školy, dom smútku), štátnu správu (Lesy Slovenské š.p., odšt. závod Sobrance, Lesná správa, Hájenka), cirkevné objekty (gréckokatolícky chrám, kaplnka Bohorodičky, gréckokatolícky farský úrad), objekty komerčného vybavenia (obchod potravín s pohostinstvom, potraviny), objekty pre poľnohospodársku výrobu (PD Choňkovce dvor Hlivištia).

Zastúpenie občianskej vybavenosti je postačujúce. Stavebno-technický stav je nevyhovujúci. Vo východnej časti zast. územia je umiestnený športový areál a v severnej časti sa nachádza hasičská nádrž.

Návrh

V návrhu územného plánu obce je navrhované :

- modernizácia obecného úradu a kultúrneho domu s vytvorením priestorových podmienok pre viacúčelové využitie priestorov pre klubovú činnosť :
 - klub mladých, klub dôchodcov, internetový klub
- v súvislosti s rozvojom bytovej výstavby a s potrebou zvýšenia kvality sociálneho prostredia, navrhujeme dobudovať adekvátnu kapacitu občianskeho vybavenia a verejných a komerčných služieb,
- v severnej časti navrhujeme plochu pri požiarnej nádrži pre rekreačné využitie.
- navrhujeme parkovú úpravu v centre obce – (pri gréckokatolíckom chráme)
- v južnej časti navrhnuť „oboru pre raticovú zver“

4.1.3 Priestorové usporiadanie lokalít bývania

V obci sa navrhujú pre výstavbu rodinných domov tieto disponibilné lokality v zastavanom i mimo zastavaného územia do r. 2025:

Lokalita	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy		
	V zast. území	Mimo zast. územia	Spolu
Lokalita – Pri vodojeme	4	2	6
Lokalita – Pri ihrisku	11	10	21
Lokalita – Pri lesnej správe	28	11	39
Lokalita – Prieluky / Rozptyl	6	1	7
Celkový navrhovaný počet v Hlivištia	49	24	71
Rezervné plochy	0	38	7
z toho sociálne bývanie:	0	0	0

Pri všetkých novostavbách a rekonštrukciách rodinných domov navrhujeme vychádzať z princípov uplatňovania regionálnych prvkov so šikmými strechami, rešpektujúc merítko a výraz týchto stavieb a zladíť s ich funkčnou vybavenosťou. Pri samostatne stojacích domoch navrhujeme objekty orientovať na úzkych pozemkoch štítom do ulice. Tento princíp navrhujeme uplatňovať aj v samotnom materiálovom prevedení.

Navrhované obmedzenia pre jestvujúcu zástavbu, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti ochranného pásma VN elektrického vedenia 22 kV sa stanovujú podmienky v zmysle § 36 ods. 15 zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike.

OBEC BAŠKOVCE

4.1.4 Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce

Skúmané územie bolo v minulosti začlenené do Užskej župy, v súčasnosti administratívne patrí do okresu Sobrance. Obec leží v nadmorskej výške (výška stredú obce) okolo 170 m nad morom.

Baškovce ležia v Podvihorlatskej pahorkatine, v údolí Žiarovnického potoka, v nadmorskej výške okolo 170 m. O potoku Žiarovnica je doklad z roku 1337. Keď v jeho údolí vznikla dedina, v začiatočnom období ju pomenúvali názvom potoka. Pod názvom Žiarovnica sa vyskytuje v listinách z rokov 1418 a 1419, pravda, dosť skomolene. Zakrátko po vzniku dediny vznikol jej trvalý názov Baškovce, ktorý sa v maďarizovanej podobe Baskocz vyskytuje pravidelne v písomnostiach z 15. až 17. storočia. Názov Baškovce zaiste korení v osobnom mene. Jeho nositeľom bol nepochybne prvý miestny šoltýs. Založenie Baškoviec predpokladáme usadlíkmi podľa zákupného práva v druhej polovici 14. storočia. Šoltýstvo sa tam udržalo ešte koncom 16. storočia. Baškovce vznikli na majetku šľachticov z Michaloviec. Im a šľachticom z Tibavy patrili aj v 15. -17. storočí, pričom boli majetkovou súčasťou panstva Jasenov.

4.1.5 Základná urbanistická koncepcia a kompozícia obce

Z hľadiska štruktúry osídlenia patrí do druhej veľkostnej skupiny obcí (obce do 500 obyv.) v Košickom kraji. Celé záujmové územie obce sa nachádza v urbanizačnom priestore medzi Sobrancami a Sninou, v Zemplínskom regióne.

Riešený priestor podľa geomorfologického členenia SR (E. Mazúr, M.Lukniš) je súčasťou alpsko - himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincia Východné Karpaty, subprovincia Vnútorne Východné Karpaty, oblasť Vihorlatsko - gutínska, orografický celok Vihorlatské vrchy, podcelok Vihorlat a časť Vihorlatská hornatina.

Za „centrum“ obce môžeme považovať terajšie územie od gréckokatolíckeho chrámu Nanebovstúpenia Pána až k obecnému úradu. Územie charakterizuje náznak šošovkovitého tvaru, ktorý pretína potok Žarovnica. V 70. rokoch bol tento priestor doplnený objektmi obecného úradu, objektom potravín a požiarnou zbrojnicou.

4.1.5.1 Dominanty obce

Medzi najviac vnímateľnú dominantu obce môžeme považovať gréckokatolícky chrám Nanebovstúpenia Pána. Lokalizovaný je v centrálnej časti obce.

4.1.5.2 Obytná zástavba

Urbanistickú skladbu obce môžeme zaradiť k dedinskej zástavbe. V obci výrazne prevláda 1 – 2 podlažná zástavba rodinnými domami (prevažne povojnová zástavba). Stavby sú situované okolo ciest a spravidla majú predzáhradku, dvor a záhradu. V južnej časti a v severnej je nová zástavba z 90. rokov. Zástavba povojnová, je v súčasnosti čiastočne rekonštruovaná.

V zadnej časti dvorov sa nachádzajú prístavky a stavby, ktoré súvisia s drobnochovateľstvom a s poľnohospodárskou činnosťou majiteľa. Väčšina domov je v dobrom stavebno - technickom stave. Domy majú prevažne manzardové a sedlové strechy. Zástavba poväčšine pozostáva z domov, ktoré boli postavené po roku 1945.

Okrem toho sú tu zachované domy predstavujúce typickú ľudovú architektúru z konca minulého a začiatku tohoto storočia. Túto zástavbu reprezentujú trojpriestorové domy z nepálenej tehly z prvej tretiny 20. storočia. Domy, ktoré charakterizujú typickú ľudovú architektúru obce: dom so súpisným číslom 78, 75, 72, 70, 67, 66, 64, 33, 32, 25, 21, 15.

Návrh

Z hľadiska urbanistickej kompozície je navrhované obec rozvíjať v súlade s jej terajšou kompozičnou štruktúrou formou ulicovej zástavby s orientovaním ulíc severojužným smerom s východozápadným prepojením na novonavrhovanú centrálnu časť obce.

V území je navrhované vytvoriť centrálny priestor pri kultúrnom domu.

V sídle výrazne prevláda 1–2 podlažná zástavba rodinných domov.

Bytová zástavba - na voľných prielukách a potenciálnych plochách v rámci zastavaného územia i mimo zastavané územie obce:

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je v územnom pláne navrhované:

- rozvojové plochy vhodné pre bytovú výstavbu v týchto častiach obce:
 - južná časť – doplnenie ulice pozdĺž cesty tr. III : Lokalita – „Pri lúkach“
 - v západnej časti na hranici zastavaného územia – lokalita „Pri ihrisku“ – rezervná plocha
 - využitie nadrozmerných záhrad v strede obce, prieluky / rozptyl

4.1.5.3 Občianske vybavenie

Objekty občianskej vybavenosti sú sústredené do centra obce. Nachádzajú sa tu objekty pre obecnú správu (obecný úrad s kultúrnym domom, dom smútku), sociálne služby (Útulok Baškovce), cirkevné objekty (gréckokatolícky chrám), objekty komerčného vybavenia (obchod potravín s pohostinstvom, autodielaňa Štangl), objekty pre poľnohospodársku výrobu (PD Choňkovce dvor Baškovce).

Zastúpenie občianskej vybavenosti je postačujúce Stavbečno-technický stav je nevyhovujúci. V západnej časti zast. územia je umiestnený športový areál.

Návrh

Územný rozvoj obce vychádza z uvedených atribútov. Riešenie rešpektuje nižinný ráz krajiny, priestorovú štruktúru a funkčné plochy existujúceho osídlenia.

V návrhu územného plánu obce navrhujeme:

- navrhnuť modernizáciu obecného úradu s kultúrnym domom a vytvoriť priestorové podmienky pre viacúčelové využitie priestorov pre klubovú činnosť:
 - klub mladých, klub dôchodcov, internetový klub
- v súvislosti s rozvojom bytovej výstavby a s potrebou zvýšenia kvality sociálneho prostredia, navrhnuť dobudovanie adekvátnych kapacít občianskeho vybavenia a verejných a komerčných služieb,
- v súvislosti s rozvojom bytovej výstavby a s potrebou zvýšenia kvality sociálneho prostredia, navrhujeme dobudovať adekvátnu kapacitu občianskeho vybavenia a verejných a komerčných služieb,
- v juhovýchodnej časti navrhujeme plochu pre rekreačné a športové využitie.
- navrhujeme parkovú úpravu v centre obce – (pred obecným úradom v smere južným)

4.1.6 Priestorové usporiadanie lokalít bývania

V obci sa navrhujú pre výstavbu rodinných domov tieto disponibilné lokality v zastavanom i mimo zastavaného územia do r. 2025:

Lokalita	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy		
	V zast. území	Mimo zast. územia	Spolu
Lokalita – Pri lúkach	1	17	18
Lokalita – Prieluky / Rozptyl	8	2	10

Celkový navrhovaný počet v Baškovce	9	19	28
Lokalita – „Pri ihrisku“ Rezervné plochy	0	32	32
z toho sociálne bývanie:	0	0	0

Pri všetkých novostavbách a rekonštrukciách rodinných domov navrhujeme vychádzať z princípov uplatňovania regionálnych prvkov so šikmými strechami, rešpektujúc merítka a výraz týchto stavieb a zladať s ich funkčnou vybavenosťou. Pri samostatne stojacích domoch navrhujeme objekty orientovať na úzkych pozemkoch štítom do ulice. Tento princíp navrhujeme uplatňovať aj v samotnom materiálovom prevedení.

Navrhované obmedzenia pre jestvujúcu zástavbu, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti ochranného pásma VN elektrického vedenia 22 kV sa stanovujú podmienky v zmysle § 36 ods. 15 zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike.

OBEC CHOŇKOVCE

4.1.7 Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce

Skúmané územie bolo v minulosti začlenené do Uzskej župy, v súčasnosti administratívne patrí do okresu Sobrance. Obec leží v nadmorskej výške (výška stredu obce) okolo 218 m nad morom.

Choňkovce ležia v podvihorlatskej pahorkatine v nadmorskej výške okolo 218 m. Prvá správa o Choňkovciach sa zachovala z roku 1409, pričom vznikla v súvislosti s vyšetrovaním bitky medzi tamojšími poddanými. O bitke úradne v dedine vypovedali dvaja muži. Jeden z nich bol kenez, teda dedičný richtár podľa valašského práva. Z tejto správy je zrejmé, že dedina jestvovala už pred rokom 1409 a že v nej žilo valašské obyvateľstvo s rodinou miestneho keneza. V písomnostiach z 15. a 16. storočia sa vyskytuje vo viacerých pravopisných obmenách maďarizovaného názvu Honykocz, ktorý používali šľachtici a úrady. Poddaní používali pôvodný názov Choňkovci - Choňkovce.

4.1.8 Základná urbanistická koncepcia a kompozícia obce

Z hľadiska štruktúry osídlenia patrí do veľkostnej skupiny obcí nad 500 obyv. v Košickom kraji. Celé záujmové územie obce sa nachádza v urbanizačnom priestore medzi Sobrancami a Sninou, v Zemplínskom regióne.

Riešený priestor podľa geomorfologického členenia SR (E. Mazúr, M.Lukniš) je súčasťou alpsko - himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincia Východné Karpaty, subprovincia Vnútorne Východné Karpaty, oblasť Vihorlatsko - gutínska, orografický celok Vihorlatské vrchy, podcelok Vihorlat a časť Vihorlatská hornatina.

Charakteristické centrum obce nie je vytvorené. Občianska vybavenosť je rozložená do viacerých plôch. Kompaktnejšie je občianska vybavenosť sústredená pri obecnom úrade, kde je doplnená objektom kultúrneho domu, základnou školou, hasičskou zbrojnicou.

4.1.8.1 Dominanty obce

K najviac vnímateľným dominantám obce môžeme zaradiť sakrálne stavby – stavba gréckokatolícky chrám Zvestovania P. Márie z 15. stor. obnovený v r. 1898, ktorý je vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku pod č. 10259/0. Chrám je lokalizovaný je v severnej časti obce. Rímskokatolícky kostol a Pravoslávny chrám – novostavby lokalizované v strede obce.

4.1.8.2 Obytná zástavba

Urbanistickú skladbu obce môžeme zaradiť k dedinskej zástavbe. V obci výrazne prevláda 1 – 2 podlažná zástavba rodinnými domami (prevažne povojnová zástavba). Stavby sú situované okolo ciest a spravidla majú predzáhradku, dvor a záhradu. V zadnej časti dvorov sa nachádzajú prístavky a stavby, ktoré súvisia s drobnochovateľstvom a s poľnohospodárskou činnosťou majiteľa. Väčšina domov je v dobrom stavebno - technickom stave. Domy majú prevažne manzardové a sedlové strechy. Zástavba poväčšine pozostáva z domov, ktoré boli postavené po roku 1945.

Okrem toho sú tu zachované domy predstavujúce typickú ľudovú architektúru z konca minulého a začiatku tohoto storočia. Túto zástavbu reprezentujú trojpriestorové domy z nepálenej tehly z prvej tretiny 20. storočia. Domy, ktoré charakterizujú typickú ľudovú architektúru obce: dom so súpisným číslom 128.

Návrh

Z hľadiska urbanistickej kompozície je navrhované obec rozvíjať v súlade s jej terajšou kompozičnou štruktúrou formou ulicovej zástavby s orientovaním ulíc severojužným smerom s východozápadným prepojením na novonavrhovanú centrálnu časť obce.

V území je navrhované vytvoriť centrálny priestor pri kultúrnom domu.

V sídle výrazne prevláda 1–2 podlažná zástavba rodinných domov.

Bytová zástavba - na voľných prielukách a potenciálnych plochách v rámci zastavaného územia i mimo zastavané územie obce:

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je v územnom pláne navrhované :

- rozvojové plochy vhodné pre bytovú výstavbu v týchto častiach obce:
 - západná časť zastavaného územia – lokalita „Pri cintoríne“
 - východná časť – lokalita – „Pri ceste v smere na Koňuš“
 - juhozápadná časť – lokalita – „Pri ceste v smere na Tibavu“
 - severná časť – lokalita – „Pri pošte“
 - využitie nadrozmerných záhrad v strede obce prieluky / rozptyl

4.1.8.3 Občianske vybavenie

Charakteristické centrum obce nie je vytvorené. Občianska vybavenosť je rozložená do viacerých plôch. Kompaktnejšie je občianska vybavenosť sústredená pri obecnom úrade, kde sa nachádza objekt kultúrneho domu, základná škola, hasičská zbrojnica.

Občianska vybavenosť je rozdelená na objekty pre obecnú správu (obecný úrad s kultúrnym domom, objekt materskej školy a základnej školy, dom smútku, hasičská zbrojnica), cirkevné objekty (gréckokatolícky chrám, a gréckokatolícky farský úrad, rímskokatolícky kostol, pravoslávny chrám), objekty komerčného vybavenia (obchod potravín s pohostinstvom, potraviny), objekty pre poľnohospodársku výrobu (PD Choňkovce) iné zariadenia – pošta, hájenka.

Zastúpenie občianskej vybavenosti je postačujúce. Stavbno-technický stav je nevyhovujúci. V južnej časti zast. územia je umiestnený športový areál, ktorý je v súčasnosti nevyužívaný.

Návrh

Územný rozvoj obce vychádza z uvedených atribútov. Riešenie rešpektuje nížinný ráz krajiny, priestorovú štruktúru a funkčné plochy existujúceho osídlenia.

V návrhu územného plánu obce navrhujeme:

- navrhujeme modernizáciu obecného úradu, kultúrneho domu a vytvoriť priestorové podmienky pre

- viacúčelové využitie priestorov pre klubovú činnosť :
- klub mladých, klub dôchodcov, internetový klub
 - v súvislosti s rozvojom bytovej výstavby a s potrebou zvýšenia kvality sociálneho prostredia, navrhujeme dobudovať adekvátnu kapacitu občianskeho vybavenia a verejných a komerčných služieb,
 - v severnej časti navrhujeme plochu pre rekreačné a športové využitie.

4.1.9 Priestorové usporiadanie lokalít bývania

V obci sa navrhujú pre výstavbu rodinných domov tieto disponibilné lokality v zastavanom i mimo zastavaného územia do r. 2025:

Lokalita	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy		
	V zast. území	Mimo zast. územia	Spolu
Lokalita – Pri cintoríne	5	1	6
Lokalita – Pri ceste v smere na Koňuš	4	-	4
Lokalita – Pri pošte	8	-	8
Lokalita – Pri ceste v smere na Tibavu	14	-	14
Lokalita – Prieluky / Rozptyl	20	-	20
Celkový navrhovaný počet v Choňkovce	51	1	52
Rezervné plochy	0	0	0
z toho sociálne bývanie:	0	0	0

Pri všetkých novostavbách a rekonštrukciách rodinných domov navrhujeme vychádzať z princípov uplatňovania regionálnych prvkov so šikmými strechami, rešpektujúc meritko a výraz týchto stavieb a zladíť s ich funkčnou vybavenosťou. Pri samostatne stojacích domoch navrhujeme objekty orientovať na úzkych pozemkoch štítom do ulice. Tento princíp navrhujeme uplatňovať aj v samotnom materiálovom prevedení.

Navrhované obmedzenia pre jestvujúcu zástavbu, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti ochranného pásma VN elektrického vedenia 22 kV sa stanovujú podmienky v zmysle § 36 ods. 15 zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike.

REGULÁCIA ŠTRUKTÚRY ZÁSTAVBY - obec Hlivišťa, Baškovce a Choňkovce

Lokality navrhované v súčasne zastavanom a mimo zastavané územie obcí do r. 2025

maximálna podlažnosť	1 nadzem. podlažia a obytné podkrovie,
veľkosť pozemkov	800 – 1000 m ²
šírka stavebného priestoru	18 m, 9 (16) m od osi prístupovej komunikácie
šírka uličného priestoru	10 - 12 m
doporučené využitie	polyfunkčné rodinné domy, bývanie, služby, komerčná vybavenosť
doplnková funkcia	drobné doplnkové objekty
nedoporučené funkcie a činnosti	v predzáhradkách výsadba hospodárskej zelene

Stavby pre chov drobného zvieratstva umiestňovať na pozemkoch rodinných domov, pokiaľ je prevádzka takých stavieb hygienicky nezávadná, alebo spĺňajú nasledovné požiadavky:

- objekty s hygienicky závadnou prevádzkou v obytnej zástavbe (stajne, nádrže na tuhé a tekuté

exkrementy) situovať v nasledovnej vzdialenosti od objektov rodinných domov:

VDJ = 500 kg živej hmotnosti zvieräťa)	do 1 VDJ (m)	2 VDJ (m)
Aa	15	20
Ab	10	15
Ba	10	15
Bb	5	10
Ca	25	30
Cb	20	25

A - ak objekt určený na bývanie má okno, alebo dvere orientované na objekty chovu
 B - ak objekt určený na bývanie nemá okno, alebo dvere orientované na objekty chovu
 C - hnojisko
 a - medzi objektom chovu a objektom na bývanie je voľné priestranstvo
 b - medzi objektom chovu a objektom na bývanie nie je voľné priestranstvo

Prestavba a dostavba jestvujúcej urbanistickej štruktúry je definovaná sústavou regulatívov, uvedených vo výkrese komplexného urbanistického návrhu.

Regulácia štruktúry zástavby

V obci je navrhnutá otvorená zástavba - prerušovaná štruktúra zástavby (samostatne stojace domy, dvojdomy).

V územnom pláne je územie rozčlenené na lokality, v ktorých platí nasledovná funkčná regulácia zástavby s uvedením prípustného, obmedzeného a zakázaného využitia územia:

BV - VIDIECKA OBYTNÁ ZÁSTAVBA NÍZKOPODLAŽNÁ – PLOCHY RODINNÝCH DOMOV

- územie slúži pre bývanie v rodinných domoch s doplnkovou hospodárskou funkciou

prípustné funkčné využívanie plôch:

- úžitkovú záhradu a drobnochov v rámci drobných stavieb
- zariadenia pre maloobchod, ekologicky nezávadné živnostenské a remeselnícke prevádzky slúžiace pre obsluhu tohoto územia (kaderníctvo, krajčírstvo a pod)
- detské ihriská, športové plochy

obmedzené funkčné využívanie plôch:

- sociálne, kultúrne, administratívne a zdravotné zariadenia
- komerčné záhradníctva

podmienky prevádzkovania uvedených činností:

- odstavné plochy musia byť riešené na pozemku prevádzkovateľa služieb
- uvedené činnosti nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a pod.)

zakázané funkčné využívanie plôch:

- skladové zariadenia, zariadenia na spracovanie a výkup poľnohospodárskej produkcie
- servisy, garáže mechanizmov
- hygienicky závadná výroba

V - MONOFUNKČNÉ VÝROBNÉ PLOCHY

prípustné funkčné využívanie plôch:

- výroba a výrobné služby
- zber a spracovanie druhotných surovín

obmedzené funkčné využívanie plôch:

- občianska vybavenosť
- skladové hospodárstvo, administratíva
- zariadenia verejnej technickej vybavenosti

zakázané funkčné využívanie plôch:

- bývanie

OV - MONOFUNKČNÉ PLOCHY OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

prípustné funkčné využívanie plôch:

- zdravotné zariadenia, školské zariadenia, kultúrne zariadenia, administratíva
- nevýrobné služby, maloobchod, veľkoobchod
- športové zariadenia

obmedzené funkčné využívanie plôch:

- servisy, garáže mechanizmov
- bývanie
- zariadenia verejnej technickej vybavenosti

zakázané funkčné využívanie plôch:

- výroba

Z - PLOCHY ZELENE

prípustné funkčné využívanie plôch:

- záhrady, plochy poľnohospodárskej výroby
- parková zeleň, zeleň vodných tokov
- oddychové plochy s lavičkami

obmedzené funkčné využívanie plôch:

- detské ihriská, ihriská pre loptové hry
- chodníky, dopravné ihriská pre deti
- zariadenia verejnej technickej vybavenosti

zakázané funkčné využívanie plôch:

- výroba
- bývanie
- občianska vybavenosť mimo prípustné funkčné využitie

R - REKREAČNÉ PLOCHY

prípustné funkčné využívanie plôch:

- zatrávnené plochy
- oddychové plochy s lavičkami
- športové plochy, vodné plochy

obmedzené funkčné využívanie plôch:

- komerčná vybavenosť zameraná na poskytovanie služieb rekreantom – občerstvenie, obchod, požičovne športových potrieb, sociálne zariadenia, šatne
- ubytovacie služby
- bývanie

zakázané funkčné využívanie plôch:

- výroba

AREÁL POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBY

prípustné funkčné využívanie plôch:

- plochy poľnohospodárskej a lesnej výroby
- plochy komunikácií a odstavné plochy
- objekty pre garážovanie mechanizmov, skladovanie, údržbu, živočíšnu
- výrobu

obmedzené funkčné využívanie plôch:

- administratíva

zakázané funkčné využívanie plôch:

- občianska vybavenosť
- bývanie

Okrem plôch pre navrhovaný rozvoj sú v grafickej časti dokumentácie zakreslené i rezervné plochy pre jednotlivé funkcie ako plochy disponibilné pre rozvoj obce v ďalekom výhľade.

4.2 ZÁSADY OCHRANY A VYUŽITIA KULTÚRNOHISTORICKÝCH A PRÍRODNÝCH HODNÔT

4.2.1 Kultúrno-historický potenciál

Legislatívnu ochranu pamiatok s podmienkami ochrany kultúrnych pamiatok a pamiatkových území v súlade s medzinárodnými zmluvami v oblasti európskeho a svetového kultúrneho dedičstva upravuje zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu. Pamiatkový fond tvorí súbor hnutelných a nehnuteľných vecí vyhlásených podľa uvedeného zákona za národné kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny. Národné kultúrne pamiatky sú v § 2, ods. 3 zákona č. 49/2002 Z.z. uvedené ako kultúrne pamiatky .

Skúmané územie je súčasťou Košického kraja, kde sa stretávajú a prelínajú kultúrne vplyvy viacerých historických regiónov – Zemplína, Abova, Spiša, Užu a vytvárajú bohatý a mimoriadne rozmanitý kultúrno-historický potenciál tohto územia. Východná časť Košického kraja tvorí severnú časť historického časť „Užskej župy“. Kultúra „Užskej župy v kontexte východoslovenskej oblasti je charakterizovaná prvkami nižinnej kultúry. Dôležitú úlohu v jej formovaní zohrali vplyvy Sedmohradska na juhu a pôsobenie gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi na severe a východe územia.

4.2.2 Národné kultúrne pamiatky, objekty pamiatkového záujmu

V platnom Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR sú zapísané najvýznamnejšie zachované objekty, ktoré sa vzhľadom na svoju kultúrnu, umelecko-historickú a architektonickú hodnotu stali neoddeliteľnou súčasťou historického urbanisticko-architektonického prostredia obcí. Ide hlavne o objekty zo starších období dejín:

OBEC HLIVIŠTIA

V katastrálnom území obce Hlivištia je v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“) evidovaný solitérny objekt – nehnuteľná národná kultúrna pamiatka (ďalej „NKP“):

1. Gréckokatolícky chrám sv. Juraja – parc.č. 1, č. ÚZPF 10256/0: vlastník - gréckokatolícka cirkev

Objekt neobarokový, postavený v roku 1899. Je to jednoloďová stavba s polkruhovým uzáverom presbytéria a do štítového priečelia vstavanou vežou. V 90. rok. bola pristavaná sakristia.

OBEC BAŠKOVCE

V katastrálnom území obce Baškovce sa v Ústrednom zozname pamiatkového fondu nenachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky (ďalej „NKP“):

OBEC CHOŇKOVCE

V katastrálnom území obce Choňkovce je v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“) evidovaný solitérny objekt – nehnuteľná národná kultúrna pamiatka (ďalej „NKP“):

2. Gréckokatolícky chrám Zvestovania P. Márie – parc.č. 1, č. ÚZPF 10259/0: vlastník - gréckokatolícka cirkev
Objekt klasicistický s neobarokovou úpravou veže, ktorá pochádza z druhej polovice 19. stor., v roku 1898 bol obnovený. Je to jednoloďová stavba s polkruhovým uzáverom presbytéria a predstavanou vežou. Zo súčasných troch kostolov je to najstarší kostol, hoci je známe, že kostol bol v obci už v 15. storočí.

4.2.3 Archeologické hodnoty

OBEC HLIVIŠTIA

V katastrálnom území obce Archeologický ústav SAV eviduje jednu polohu archeologického náleziska a to:

- poloha, Juhozápadne od obce, pri potoku – pravdepodobne zaniknutá stredoveká dedina.

OBEC BAŠKOVCE

V katastrálnom území obce Archeologický ústav SAV eviduje tri polohy archeologických nálezisk a to:

- poloha, Vyše kostola – sídlisko z neolitu
- poloha Strace – pravek
- poloha Vinice – nálezisko z doby bronzovej / halštatskej

OBEC CHOŇKOVCE

V katastrálnom území obce Archeologický ústav SAV eviduje osem polôh archeologických nálezisk a to:

- poloha, Hradzisko – zrúcaniny stredovekého hradu, nálezy z mladšej doby kamennej a doby bronzovej
- Poloha Brežiny – nálezisko z obdobia paleolitu, neolitu, eneolitu a doby bronzovej
- poloha Brody – nálezisko z praveku
- poloha Vinica – nálezisko z praveku, stredoveku
- poloha Medzi jarky, od Hlivištia – nálezisko z praveku
- poloha Jachov – nálezy z neolitu?
- poloha Bardoška – nálezisko z praveku
- poloha Hruň – nálezisko z praveku

Čo sa týka možných archeologických nálezov v katastrálnom území obce, je pravdepodobné, že výkopovými prácami pri stavebnej činnosti môže dojsť k ich zachyteniu, teda k stretu s chráneným

záujmom podľa § 40 pamiatkového zákona o nálezoch.

Návrh

Ochranu pamiatok na území mesta Michalovce zabezpečovať v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 49/2001 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu.

Popri bežných postupoch pamiatkovej starostlivosti a ochrany pamiatok treba pri príprave realizácie investičných zámerov najmä na území pamiatkovej ochranného pásma a v lokalitách, kde je pravdepodobný výskyt cennejších reliktov z predchádzajúcich období, zabezpečiť v dostatočnom rozsahu pamiatkový a archeologický výskum.

K zámeru akejkoľvek formy úpravy (nová výstavba, dostavba, nadstavba, adaptácia, rekonštrukcia, zemné práce a pod.) nehnuteľnosti situovaných na území pamiatkového ochranného a archeologických lokalít si investor vyžiada rozhodnutie príslušného orgánu na ochranu pamiatkového fondu, ktorý rozhodne o prípustnosti prác a prípadnej nutnosti vykonania pamiatkového výskumu. Súhlasné stanovisko resp. rozhodnutie príslušného orgánu na ochranu pamiatkového fondu, v ktorom budú presne stanovené podmienky realizácie záchranného/pamiatkového archeologického výskumu, je potrebné zabezpečiť v súvislosti s územným a stavebným konaním. Tým sa zamedzí opakovaniu situácií, keď pri stavebných prácach z neznalosti alebo z nedôslednosti boli vážne poškodené alebo celkom zničené významné archeologické artefakty a zvyšky po historickej zástavbe.

4.2.4 Prírodné hodnoty územia

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

Veľkoplošné chránené územia:

- Chránená krajinná oblasť Vihorlat – (2. stupeň ochrany)
- Územie európskeho významu Morské oko – výnos MZP SR č. 3/204-5.1 zo 14. júla 2004
- Chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy – uznesenie vlády SR č. 636/2003 z 9. júla 2003

Maloplošné chránené územia :

- prírodná rezervácia Drieň (4. stupeň ochrany) – kat. územie obce Hlivištia
- prírodná rezervácia Lysá (4. stupeň ochrany) – kat. územie obce Choňkovce

5. NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA

5.1.1 Hlavné smery rozvoja obce

Plošný rozvoj obce je podmienený riešením dopravného systému v zastavanom území obce a previazaním tohto systému na celoštátnu dopravnú sieť.

Významný podiel v dopravnej obsluhu územia bude mať pešia a cyklistická doprava. Na navrhovaný systém cyklistických trás v rámci zastavaného územia obcí nadväzujú na pripravované cyklistické trasy do chránenej krajinskej oblasti Vihorlat a do Územia európskeho významu Morské oko, prírodnej rezervácie Drieň (4. stupeň ochrany) – kat. územie obce Hlivištia, prírodnej rezervácie Lysá (4. stupeň ochrany) – kat. územie obce Choňkovce a do najbližších priestorovo susediacich sídiel, obcí Baškovce, Vyšná Rybnica, Remetské Hámre, Vyšné Remety, Podhorod', Sobrance.

OBEC HLIVIŠTIA

5.1.2 Obytné územie

Obytná funkcia na území obce Hlivištia vytvára niekoľko špecifických druhov zástavby, ktoré sa od seba odlišujú charakteristikou terénneho reliéfu, hustotou zástavby, výškou objektov a architektúrou, ktorá odráža dobu ich vzniku.

Pri návrhu potreby bytového fondu na území obce sa vychádzalo zo zásady stanovenej v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii ÚPN VÚC Košický. Pre obec Hlivištia počet osôb na jeden byt je 3,53, pričom krajský priemer je 3,71 obyv./1 byt. V počte bytov na obyvateľov je stav v obci (283,06 bytov /1000 obyvateľov) nepriaznivejší ako v okrese Sobrance (287,52 bytov/1000 obyv.).

5.1.3 Zmiešané územie

Zmiešané územie, je územie ktoré môžeme charakterizovať ako územie, kde je sústredená obytná a obslužná funkcia (občianska vybavenosť, maloobchodný predaj, pohostinstvo a pod.). Za takéto územie môžeme považovať územie pri obecnom úrade, kde je lokalizovaný kultúrny dom, materská škola, gréckokatolícky chrám s farským úradom, maloobchodný predaj a pohostinstvo.

5.1.4 Výrobné, poľnohospodárske a iné územie

V kat. území obce sa nenachádzajú žiadne výrobné územia.

V juhozápadnej časti sa nachádza areál hospodárskeho dvora PD Choňkovce, dvor Hlivištia. Navrhované nové rozvojové prevádzky a zariadenia, zamerané na vytváranie podmienok pre poľnohospodársku výrobu sú navrhované priamo v areály.

Na okraji areálu družstva je navrhovaná plocha – obora pre raticovú zver. Navrhovaná plocha je 3,5 ha.

5.1.5 Rekreačné územie

Športovo-rekreačnú vybavenosť obce možno z hľadiska ich lokalizácie rozdeliť do dvoch skupín:

- športovo-rekreačné zariadenia a priestory v zastavanom území obce,
- športovo-rekreačné zóny mimo zastavaného územia obce,

Ťažiskom športovej vybavenosti obce je areál s futbalovým ihriskom vo východnej časti zastavaného územia obce. Navrhujeme dobudovanie a zvýšenie štandardu športových plôch na území obce a rozšíriť ponuku pre rôzne formy športových aktivít. Súčasťou areálu je aj viacúčelové ihrisko. Pri tejto ploche navrhujeme plochu pre občiansku vybavenosť (tribúna, šatne a hygienické zariadenie).

V severnej časti obce, na hranici zastavaného územia, navrhujeme plochu pre rekreačné a športové využívanie hlavne pre mládež predškolskeho a školského veku.

V riešení sú zachované všetky významné plochy a zoskupenia prírodných prvkov a vysokej zelene na území obce, doplnené o ďalšie lokality v navrhovaných rozvojových plochách.

Pre rekreačné účely navrhujeme využiť starší bytový fond (formou prestavby a rekonštrukcie) so zachovaním prvkov pôvodnej regionálnej architektúry pre ubytovacie kapacity, penzióny. Navrhujeme rozvoja vidieckeho turizmu - rozvoj chalupárstva, agroturistika, turistika, cyklotrasy a pod. s dôrazom na vzájomnú koordináciu aktivít medzi obcami.

OBEC BAŠKOVCE

5.1.6 Obytné územie

Obytná funkcia na území obce Baškovce vytvára niekoľko špecifických druhov zástavby, ktoré sa od seba odlišujú charakteristikou terénneho reliéfu, hustotou zástavby, výškou objektov a architektúrou, ktorá odráža dobu ich vzniku.

Pri návrhu potreby bytového fondu na území obce sa vychádzalo zo zásady stanovenej v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii ÚPN VÚC Košický. Pre obec Baškovce počet osôb na jeden byt je 3,59, pričom krajský priemer je 3,71 bytv./1 byt. V počte bytov na obyvateľov je stav v obci (278,81 bytov /1000 obyvateľov) nepriaznivejší ako v okrese Sobrance (287,52 bytov/1000 obyv.).

5.1.7 Zmiešané územie

Zmiešané územie, je územie ktoré môžeme charakterizovať ako územie, kde je sústredená obytná a obslužná funkcia (občianska vybavenosť, maloobchodný predaj, pohostinstvo a pod.). Za takéto územie považujeme územie v strede obce pri obecnom úrade, kde sa nachádza objekt pre maloobchodný predaj a pohostinstvo, hasičská zbrojnica.

5.1.8 Výrobné, poľnohospodárske a iné územie

V kat. území obce sa nenachádzajú žiadne výrobné územia.

V západnej časti sa nachádza areál hospodárskeho dvora PD Choňkovce, dvor Baškovce. Navrhované nové rozvojové prevádzky a zariadenia, zamerané na vytváranie podmienok pre poľnohospodársku výrobu sú navrhované priamo v areály.

5.1.9 Rekreačné územie

Športovo-rekreačnú vybavenosť obce možno z hľadiska ich lokalizácie rozdeliť do dvoch skupín:

- športovo-rekreačné zariadenia a priestory v zastavanom území obce,
- športovo-rekreačné zóny mimo zastavaného územia obce,

Ťažiskom športovej vybavenosti obce je areál s futbalovým ihriskom v západnej časti zastavaného územia obce. Pri tejto ploche navrhujeme plochu pre občiansku vybavenosť (tribúna, šatne a hygienické zariadenie).

V juhovýchodnej časti kat. územia obce, navrhujeme plochu pre rekreačné a športové využívanie. V lokalite tzv. „Buchmaňa“ sa nachádza prírodný prameň, ktorý je potencionalny zdroj vody pre rekreačné využitie.

V riešení sú zachované všetky významné plochy a zoskupenia prírodných prvkov a vysokej zelene na území obce, doplnené o ďalšie lokality v navrhovaných rozvojových plochách.

Pre rekreačné účely navrhujeme využiť starší bytový fond (formou prestavby a rekonštrukcie) so zachovaním prvkov pôvodnej regionálnej architektúry pre ubytovacie kapacity, penzióny. Navrhujeme rozvoja vidieckeho turizmu - rozvoj chalupárstva, agroturistika, turistika, cyklotrasy a pod. s dôrazom na vzájomnú koordináciu aktivít medzi obcami.

OBEC CHOŇKOVCE

5.1.10 Obytné územie

Obytná funkcia na území obce Choňkovce vytvára niekoľko špecifických druhov zástavby, ktoré sa od seba odlišujú charakteristikou terénneho reliéfu, hustotou zástavby, výškou objektov a architektúrou, ktorá odráža dobu ich vzniku.

Pri návrhu potreby bytového fondu na území obce sa vychádzalo zo zásady stanovenej v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii ÚPN VÚC Košický. Pre obec Baškovce počet osôb na jeden byt je 3,25, pričom krajský priemer je 3,71 obyv./1 byt. V počte bytov na obyvateľov je stav v obci (307,94 bytov /1000 obyvateľov) priaznivejší ako v okrese Sobrance (287,52 bytov/1000 obyv.).

5.1.11 Zmiešané územie

Zmiešané územie, je územie ktoré môžeme charakterizovať ako územie, kde je sústredená obytná a obslužná funkcia (občianska vybavenosť, maloobchodný predaj, pohostinstvo a pod.). Za takéto územie považujeme územie v strede obce pri obecnom úrade, kde sa nachádza objekt pre kultúrneho domu, hasičská zbrojnica, základná škola, rímskokatolícky kostol, pošta, maloobchodný predaj.

5.1.12 Výrobné, poľnohospodárske a iné územie

V kat. území obce sa nenachádzajú žiadne výrobné územia.

V juhozápadnej časti sa nachádza areál hospodárskeho dvora PD Vinohrady Choňkovce. Navrhované nové rozvojové prevádzky a zariadenia, zamerané na vytváranie podmienok pre poľnohospodársku výrobu sú navrhované priamo v areály. V návrhu je uvažované priamo v areály družstva s bioelektrárnou, s kompostárnou a zberným dvorom a skladovým hospodárstvom.

5.1.13 Rekreačné územie

Športovo-rekreačnú vybavenosť obce možno z hľadiska ich lokalizácie rozdeliť do dvoch skupín:

- športovo-rekreačné zariadenia a priestory v zastavanom území obce,
- športovo-rekreačné zóny mimo zastavaného územia obce,

V obci sa nachádza plocha futbalového ihriska v južnej časti zastavaného územia. Pri tejto ploche navrhujeme plochu pre občiansku vybavenosť (tribúna, šatne a hygienické zariadenie).

V severnej časti kat. územia obce, navrhujeme plochu pre rekreačné a športové využívanie. V lokalite sú navrhované kúpaliská, športové plochy (tenis, golfové ihrisko a pod.).

V riešení sú zachované všetky významné plochy a zoskupenia prírodných prvkov a vysokej zelene na území obce, doplnené o ďalšie lokality v navrhovaných rozvojových plochách.

Pre rekreačné účely navrhujeme využiť starší bytový fond (formou prestavby a rekonštrukcie) so zachovaním prvkov pôvodnej regionálnej architektúry pre ubytovacie kapacity, penzióny. Navrhujeme rozvoja vidieckeho turizmu - rozvoj chalupárstva, agroturistika, turistika, cyklotrasy a pod. s dôrazom na vzájomnú koordináciu aktivít medzi obcami.

6. NÁVRH RIEŠENIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE

6.1 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKE VYBAVENIE

Zariadenia občianskeho vybavenia sú v skúmanom území členené do troch kategórií:

- sociálna infraštruktúra – školstvo a výchova, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť
- komerčná infraštruktúra – maloobchodná sieť, ubytovanie a stravovanie, služby nevýrobné, služby výrobné
- ostatná infraštruktúra – administratíva, verejná správa, kultúra a osвета, telovýchova a šport, a iné.

Prieskumy a rozboru zariadení občianskeho vybavenia sú vypracované na základe údajov poskytnutých pracovníkmi obecného úradu a priamym prieskumom v teréne. Jednotlivé kategórie občianskej vybavenosti zastúpené v obci, ich kapacity a kvalita, zodpovedajú významu obce v štruktúre osídlenia, počtu obyvateľov v jeho sídelných štruktúrach, polohe vo vzťahu k ostatným sídelným štruktúram, možnosti finančného zabezpečenia potrieb zariadení občianskej vybavenosti v minulosti a iniciatíve obyvateľov po roku 1989.

Zastúpenie kategórií občianskej vybavenosti v skúmanom území dokumentuje nasledujúci prehľad.

OBEC HLIVIŠTIA

6.1.1 Občianska vybavenosť

6.1.1.1 Školstvo a výchova

Zo zariadení predškolskej výchovy a základného školstva sa v riešenom území nachádzala základná škola. Objekt sa v súčasnosti využíva na iné účely.

Predškolská výchova

Materská škola - 1. triedy / cca 20 detí, počet pedagogických pracovníkov 2, nepedagogických pracovníkov 1. Škola má vlastnú kuchyňu s jedálňou. Plocha areálu MŠ 2095 m², zastavaná plocha budovy MŠ je 450 m². Objekt je postavený cca 70-80 rokoch 20 stor. Objekt je plynofikovaný, napojený na rozvod vody a odkanalizovaný do verejnej kanalizácie.

Návrh

K výhľadovému roku tento objekt bude kapacitne vyhovovať. Navrhujeme objekt rekonštruovať. Súčasná kapacita je do 30 detí. Pri vizuálnom zhodnotení stavebno-technického stavu budovy materskej školy možno skonštatovať, že stavba si vyžaduje modernizáciu vnútorných priestorov, výmenu krytiny, okien a zateplenie.

Základné školstvo

Zo zariadení základného školstva sa v riešenom území nachádzala areál základnej školy umiestnený v strede obce. V 70. rokoch škola bola zrušená a objekt bol využívaný pre iné účely. Žiaci navštevujú základnú školu v obci Choňkovce a v meste Sobrance.

6.1.1.2 Kultúra a osвета

Kultúrny dom – je súčasťou objektu obecného úradu. Spoločenská sála je s kapacitou 200 stoličiek, celková zastavaná plocha budovy je 350 m². Objekt je vo vlastníctve obce.

Návrh

Navrhujeme budovu kultúrneho domu na komplexnú rekonštrukciu – prestavbu, prístavbu a nadstavbu:

- zmodernizovanie zázemia kultúrneho domu – kuchyňa, šatne, sociálne zariadenie a pod.. Podlahová plocha 250 m² a kapacita 200 stoličiek je postačujúca.
- vytvorenie priestorov pre internetovú klubovňu a klubové priestory. Klubové priestory budú vytvorené v budove bývalej školy. Navrhovaná podlahová plocha je 100 m² s kapacitou 30 stoličiek.

6.1.1.3 Cirkevné zastúpenie

Chrám

- gréckokatolícky chrám, zasvätený sv. Juraja. Chrám je v správe farského úradu Hlivištia. Stavebno - technický stav je vyhovujúci. Zastavaná plocha chrámu je 215 m². Chrám je evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenska pod č. 1010256/0.

Kaplnka

- Pri gréckokatolíckom chráme sa nachádza kaplnka Bohorodičky postavená v r. 2000.

Farský úrad

- Gréckokatolícky farský úrad sa nachádza v strede obce. Objekt je po rekonštrukcii.

Návrh

Cirkevné objekty sú po stavebno technickom stave vyhovujúce.

6.1.1.4 Cintorín

V Hlivištiach je cintorín situovaný v južnej časti obce. Súčasná plocha 0,65 ha. Kapacita cintorína nepostačuje k výhľadovému obdobiu.

Návrh

V západnej časti od obecného cintorína je navrhovaná plocha pre rozšírenie cintorína. Navrhovaná plocha na rozšírenie je 0,6 ha.

6.1.1.5 Šport a rekreácia

Športové zariadenia

Telovýchovné zariadenia v riešenom území sú zastúpené športovým areálom - futbalovým ihriskom s plochou 0,6 ha, ktoré sa nachádza vo východnej časti obce. V obci je v súčasnosti vo výstavbe viacúčelové ihrisko. V areáli ihriska absentuje tribúna pre divákov, šatne, soc. vybavenie.

Telocvičňa sa v obci nenachádza.

Návrh

Areál futbalového ihriska navrhujeme rozšíriť a doplniť o tenisové ihriská. Navrhovaná športová plocha z 1,8 ha. Sociálne zariadenia a šatne sú navrhované v objekte bývalej základnej školy. Tieto zariadenia budú slúžiť aj pre návštevníkov športových plôch.

V severnej časti pri hasičskej nádrži navrhujeme rekreačno športová plocha o rozlohe 0,75 ha.

6.1.2 Zdravotníctvo

Zdravotnícke zariadenie sa v riešenom území nenachádza a ani sa nenavrhujú. Zdravotná starostlivosť je poskytovaná v meste Sobrance.

6.1.3 Sociálna starostlivosť

Opatrovateľská služba v rodinách sa v súčasnosti zabezpečuje prostredníctvom obce, ktorá poskytuje pomoc občanom.

6.1.4 Služby

6.1.4.1 Maloobchodné zariadenie

V obci sú dve maloobchodné zariadenie s celkovou podlažnou plochou 20 m². Obchodné zariadenia sú samostatne stojace objekty. Objekt so zastavanou plochou 250 m² sa nachádza pri obecnom úrade. Objekt so zastavanou plochou 150 m² je umiestnený pri hájenke. V oboch objektoch sa poskytujú služby vo forme predaja so sortimentom: - potraviny, zmiešaný tovar (drobný tovar). Súčasťou je aj pohostinstvo s kapacitou cca 15 stoličiek. Počet zamestnancov v každom zariadení je jeden.

Návrh

Maloobchodné zariadenia základného potravinárskeho sortimentu navrhujeme aj naďalej riešiť formou rozptýlených objektov po celej obci. Jestvujúce zariadenia si vyžadujú modernizáciu a terénne a sadové úpravy okolia.

6.1.4.2 Správa, verejná správa, inštitúcie

Samospráva

Obecná samospráva obce sídli v účelovom objekte v strede obce. V pôsobnosti obce je starostlivosť o verejnú priestranstvá, zeleň, čistotu, zber komunálneho odpadu, činnosť územného plánovania, miestneho rozvoja, bývania, zariadení služieb sociálnej starostlivosti, kultúry. Počet zamestnancov sú dvaja.

Ostatné zariadenia

V obci sa nachádza dom smútku na miestnom cintoríne.

Objekt hasičskej zbrojnice sa v obci nenachádza.

Objekty - Lesy SR š.p. Odšt. závod Sobrance, Lesná správa a „Hájenka“

Návrh

Objekt obecného úradu spolu s kultúrnym domom si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu formou prestavby, nadstavby alebo využitia podkrovných priestorov.

Domu smútku s kapacita 60 stoličiek, zastavaná plocha 401 m² je po kolaudácii.

Objekt Lesy SR š.p. Odšt. závod Sobrance, Lesná správa a „Hájenka“ si vyžadujú rekonštrukciu.

6.1.5 Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti v obci Hlivištia

K návrhovému roku 2025 je potrebné uvažovať s nasledovnou štruktúrou a kapacitou občianskej vybavenosti:

Občianske zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
----------------------	------------------	---------------------	----------

obecný úrad	- 350 m ² podl. pl.	- 500 m ² podl.pl.	- objekt kapacitne vyhovuje
kultúrny dom	- 200 stoličiek - 350 m ² podl. pl.	- 250 stoličiek - 500 m ² podl. pl.	- objekt kapacitne vyhovuje - vo výhľadovom období si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu
materská škola	- 20 žiakov - 450m ² podl. pl. - 2095 m ² plocha pozemku	- 30 žiakov - 450 m ² podl. pl. - 2095 m ² plocha pozemku	-objekt kapacitne vyhovuje, potrebná rekonštrukcia, prestavba strešného priestoru, výmena okien, zateplenie fasády
gréckokatolícky chrám	- 215 m ² podl. pl.	- 215 m ² podl. pl.	- objekt vyhovuje
gréckokatolícky farský úrad	- 430 m ² podl. pl.	- 430 m ² podl. pl.	- objekt vyhovuje
kaplnka	- 15 m ² podl. pl	- 15 m ² podl. pl	- objekt vyhovuje
dom smútku	- 60 stoličiek - 150 m ² podl. pl	- 60 stoličiek - 150 m ² podl. pl	- objekt vyhovuje
športové plochy	- 600 m ²	- 1800 m ²	- objekt vyhovuje
futbalové ihrisko	- 7400 m ²	- 7400 m ²	- futbalové ihrisko postačuje k výhľadovému obdobiu, - novonavrhované tenisový kurt
Rekreačno-športová plocha	0	- 0,75m ha – pl. areálu	- navrhované plochy
šatne, tribúna	- 0 m ²	- 100 m ²	- novonavrhovaný alebo ako súčasť objektu býv. zákl. školy
Maloobchodné zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
ostatné obchodné a iné služby	- 100m ² podl. pl	- 100m ² podl. pl	- komerčná vybavenosť má v obci dostatočné plochy, nové plochy je možné zriadiť v rodinných domoch
Iné zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
Obora pre raticovú zver	0	- 3,1 ha– pl. areálu	- navrhované plochy
Výroba a výrobné zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
poľnohospodárske družstvo – PD Vinohrady Choňkovce	- 4,74 ha / pl. areálu	- 4,71 ha – pl. areálu	- plochy kapacitne vyhovujú
Lesy š.p. Sobrance	- 1176,0 m ² , pl. areálu	1176,0 m ² , pl. areálu	- postačuje k výhľadovému obdobiu,
Hájenka	180 m ² , zast. plocha 0,39 ha pl. areálu	180 m ² , zast. plocha 0,39 ha pl. areálu	- postačuje k výhľadovému obdobiu,

OBEC BAŠKOVCE

6.1.6 Občianska vybavenosť

6.1.6.1 Školstvo a výchova

Zo zariadení predškolskej výchovy a základného školstva sa v riešenom území nenachádzajú ani sa vo výhľadovom období nenavrhujú.

6.1.6.2 Kultúra a osveťa

Kultúrny dom – je súčasťou objektu obecného úradu. Spoločenská sála je s kapacitou 150 stoličiek, celková zastavaná plocha budovy je 225 m². Objekt je vo vlastníctve obce.

Návrh

Navrhujeme budovu kultúrneho domu na komplexnú rekonštrukciu – prestavbu, prístavbu a nadstavbu:

- zmodernizovanie zázemia kultúrneho domu – kuchyňa, šatne, sociálne zariadenie a pod.. Podlahová plocha 250 m² a kapacita 200 stoličiek.
- vytvorenie priestorov pre internetovú klubovňu a klubové priestory. Klubové priestory budú vytvorené v budove bývalej školy. Navrhovaná podlahová plocha je 100 m² s kapacitou 30 stoličiek.

6.1.6.3 Cirkevné zastúpenie

Gréckokatolícky chrám, zasvätený Nanebovstúpenia Pána. Chrám je v správe farského úradu Hlivištia. Stavebno - technický stav je vyhovujúci. Zastavaná plocha chrámu je 200 m². Chrám nie je evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenska .

6.1.6.4 Cintorín

V Baškovce je cintorín situovaný v západnej časti obce. Súčasná plocha 1,0 ha. Kapacita cintorína postačuje aj k výhľadovému obdobiu.

6.1.6.5 Šport a rekreácia

Športové zariadenia

Telovýchovné zariadenia v riešenom území sú zastúpené športovým areálom - futbalovým ihriskom s plochou 0,6 ha, ktoré sa nachádza v západnej časti obce. V areáli ihriska absentuje tribúna pre divákov, šatne, soc. vybavenie.

Telocvičňa sa v obci nenachádza.

Návrh

Areál futbalového ihriska navrhujeme doplniť o tenisové ihrisko. Navrhovaná športová plocha z 1,0 ha. Pri areály sú navrhované sociálne zariadenia a šatne.

V juhovýchodnej časti kat. územia obce, navrhujeme plochu pre rekreačné a športové využívanie. V lokalite tzv. „Buchmaňa“ pri Slanom potoku sa nachádza prírodný prameň, ktorý je potencionalný zdroj vody pre rekreačné využitie. Na tomto území sa uvažuje príležitostným ubytovaním, službami, športovými plochami, bazénmi, parkovou zeleňou. Navrhovaná plocha areálu je 2,5 ha.

6.1.7 Zdravotníctvo

Zdravotnícke zariadenie sa v riešenom území nenachádza ani sa nenavrhuje. Zdravotná starostlivosť je poskytovaná v meste Sobrance.

6.1.8 Sociálna starostlivosť

Opatrovateľská služba v rodinách sa v súčasnosti zabezpečuje prostredníctvom obce, ktorá poskytuje pomoc občanom.

V obci sa nachádza objekt – Dom sociálnych služieb Michalovce – Útulok v Baškovciach. Útulok poskytuje starostlivosť občanom, ktorý je bez prístrešia a v hmotnej núdzi, alebo sa zrušia jeho ústavná, resp. ochranná výchova po dosiahnutí plnoletosti. Plocha areálu je 1379 m², zastavaná plocha 250 m².

Návrh

Objekt – Dom sociálnych služieb Michalovce – Útulok v Baškovciach si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu a modernizáciu.

6.1.9 Služby

6.1.9.1 Maloobchodné zariadenie

V obci je jedno maloobchodné zariadenie s celkovou podlažnou plochou 20 m². Obchodné zariadenie samostatne stojací objekt. Objekt so zastavanou plochou 214 m² sa nachádza pri obecnej úrade. Plocha areálu je 0,12 ha. V objekte sa poskytujú služby vo forme predaja so sortimentom: - potraviny, zmiešaný tovar (drobný tovar). Súčasťou je aj pohostinstvo s kapacitou cca 10 stoličiek. Počet zamestnancov - jeden.

Návrh

Maloobchodné zariadenia základného potravinárskeho sortimentu navrhujeme aj naďalej riešiť formou rozptýlených objektov po celej obci. Jestvujúce zariadenia si vyžadujú modernizáciu a terénne a sadové úpravy okolia.

6.1.9.2 Správa, verejná správa, inštitúcie

Samospráva

Obecná samospráva obce sídli v účelovom objekte v strede obce. Zastavaná plocha objektu je 160 m², plocha areálu 727 m². Objekt je prizemná budova, postavená cca 70 rokoch.

V pôsobnosti obce je starostlivosť o verejné priestranstvá, zeleň, čistotu, zber komunálneho odpadu, činnosť územného plánovania, miestneho rozvoja, bývania, zariadení služieb sociálnej starostlivosti, kultúry. Počet zamestnancov sú dvaja.

Ostatné zariadenia

V obci sa nachádza dom smútku na miestnom cintoríne - novostavba

Objekt hasičskej zbrojnice sa nachádza v strede obce pri maloobchodnom zariadení.

Návrh

Objekt obecného úradu spolu s kultúrnym domom navrhujem na komplexnú rekonštrukciu formou prestavby, nadstavby alebo využitia podkrovných priestorov.

Domu smútku s kapacita 60 stoličiek, zastavaná plocha 514 m² je po kolaudácii.

Objekt hasičskej zbrojnice sa nachádza v strede obce pri maloobchodnom zariadení si vyžaduje celkovú rekonštrukciu. Zastavaná plocha je 157 m².

6.1.10 Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti v obci Baškovce

K návrhovému roku 2025 je potrebné uvažovať s nasledovnou štruktúrou a kapacitou občianskej vybavenosti:

Občianske zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
obecný úrad	- 160m ² podl. pl.	- 200 m ² podl.pl.	- objekt kapacitne vyhovuje - vo výhľadovom období si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu
kultúrny dom	- 150 stoličiek - 225 m ² podl. pl.	- 200 stoličiek - 250 m ² podl. pl.	- objekt kapacitne vyhovuje - vo výhľadovom období si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu
gréckokatolícky chrám	- 200 m ² podl. pl.	- 200 m ² podl. pl.	- objekt vyhovuje
dom smútku	- 60 stoličiek - 500 m ² podl. pl	- 60 stoličiek - 500 m ² podl. pl	- objekt vyhovuje
hasičská zbrojnica	- 157 m ² zast. pl	157 m ² zast. pl	- objekt vyžaduje komplexnú rekonštrukciu
športové plochy	- 0 m ²	- 1,0 ha	- objekt vyhovuje
futbalové ihrisko	- 0,6 m ²	- 0,6 m ²	- futbalové ihrisko postačuje k výhľadovému obdobiu, - novonavrhované tenisový kurt
Rekreačno-športová plocha	- 0 m ²	- 2,5 ha – plocha areálu	- navrhované plochy
šatne, tribúna	- 0 m ²	- 100 m ²	- navrhovaný
Maloobchodné zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
ostatné obchodné a iné služby	- 100m ² podl. pl	- 100m ² podl. pl	- komerčná vybavenosť má v obci dostatočné plochy, nové plochy je možné zriadiť v rodinných domoch
Iné zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
Dom sociálnych služieb Michalovce – Útulok	250 m ² zast. pl. kapacita 20 lôžok pl. areálu 0,138 ha	500 m ² zast. pl. kapacita 50 lôžok pl. areálu 0,138 ha	- vo výhľadovom období si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu
Výroba a výrobné zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka

poľnohospodárske družstvo – PD Vinohrady Choňkovce	- 4,74 ha / pl. areálu	- 4,74 ha – pl. areálu	- plochy kapacitne vyhovujú
---	------------------------	------------------------	-----------------------------

OBEC CHOŇKOVCE

6.1.11 Občianska vybavenosť

6.1.11.1 Školstvo a výchova

Zo zariadení predškolskej výchovy a základného školstva sa v riešenom území nachádzajú. Objekt sa v súčasnosti využíva na iné účely.

Predškolská výchova

Materská škola - 1. triedy / cca 20 detí, počet pedagogických pracovníkov 2, nepedagogických pracovníkov 1. Škola má vlastnú kuchyňu s jedálňou. Plocha areálu MŠ 900 m², zastavaná plocha budovy MŠ je 117 m². Objekt je postavený cca 70-80 rokoch 20 stor. Objekt je plynofikovaný, napojený na rozvod vody a odkanalizovaný do žumpy.

Návrh

K výhľadovému roku tento objekt bude kapacitne vyhovovať. Navrhujeme objekt rekonštruovať. Súčasná kapacita je 40 detí. Pri vizuálnom zhodnotení stavebno-technického stavu budovy materskej školy možno skonštatovať, že stavba si vyžaduje modernizáciu vnútorných priestorov, výmenu krytiny, okien a zateplenie.

Základné školstvo

V strede obce sa nachádza základná škola so zlúčenými triedami pre 1.-3. a 2.- 4. ročník. V súčasnosti školu navštevuje 40 žiakov. Vyučujú v nej traja pedagógovia. Zamestnáva dvoch nepedagógov. Podlažná plocha objektu je 450 m², plocha pozemku je 4500 m². Nemá samostatnú telocvičňu ani jedáleň s kuchyňou. Stravovanie je v objekte materskej školy. Škola je vo vyhovujúcom stavebno-technickom stave.

Žiaci 5.-9. ročníka navštevujú základnú školu v Sobranciach.

Návrh

Základná škola, je v súčasnosti využívaná pre účely školstva. Kapacita postačuje vo výhľadovom období. Vo výhľadovom období je potrebné školu po stavebnotechnickej stránke rekonštruovať (modernizácia, výmena krytiny, okien a zateplenie).

6.1.11.2 Kultúra a osвета

Kultúrny dom – je lokalizovaný severne od objektu obecného úradu. Spoločenská sála je s kapacitou 250 stoličiek, celková zastavaná plocha budovy je 238 m². Objekt je vo vlastníctve obce.

Návrh

Priestory kultúrneho domu vyhovujú v návrhovom období pre účely, na ktoré sú využívané.

Rodinný dom č. 201 navrhujeme na zmenu využitia. Objekt je navrhovaný pre občiansku vybavenosť

– klubové priestory, internetová knižnica a knižnicu. Súčasná zastavaná plocha objektu je 240 m². V návrhu je objekt navrhovaný na komplexnú rekonštrukciu.

6.1.11.3 Cirkevné zastúpenie

Kostol - rímskokatolícky kostol. Kostol bol postavený v 90 rokoch. Zastavaná plocha je 990 m². Plocha areálu je 1668 m².

Chrám - Gréckokatolícky chrám Zvestovania P. Márie, klasicistický s neobarokovou úpravou veže. Chrám pochádza z druhej polovice 19. stor., v roku 1898 bol obnovený. Chrám je evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenska pod číslom ÚZPF 10259/0. Zastavaná plocha chrámu je 225 m², plocha areálu 0,147 ha.

Chrám – pravoslávny chrám. Kostol bol postavený v 90 rokoch. Zastavaná plocha je 200 m², plocha areálu 820 m².

Farský úrad – v obci sa nachádza v severnej časti obce gréckokatolícky farský úrad. Zastavaná plocha je 226 m². Plocha areálu je 1360 m².

Návrh

Cirkevné objekty sú po stavebno technickom stave vyhovujúce.

6.1.11.4 Cintorín

V obci Choňkovce je cintorín situovaný v západnej časti. Súčasná plocha 1,15 ha. Kapacita cintorína postačuje aj k výhľadovému obdobiu.

6.1.11.5 Šport

Športové zariadenia

Telovýchovné zariadenia v riešenom území sú zastúpené športovým areálom - futbalovým ihriskom s plochou 0,6 ha, ktoré sa nachádza v juhozápadnej časti obce. V areáli ihriska absentuje tribúna pre divákov, šatne, soc. vybavenie. Prevádzka areálu je v súčasnosti pozastavená.

Telocvičňa sa v obci nenachádza.

Návrh

Areál futbalového ihriska navrhujeme obnoviť. Navrhovaná športová plocha z 0,6 ha.

V severnej časti kat. územia obce, pri bývalom areáli lesnej správy, navrhujeme plochu pre rekreačné a športové využívanie. V tomto území sa navrhuje s príležitostným ubytovaním, športovými plochami, bazénmi, golfovými ihriskami, parkovou zeleňou. Navrhovaná plocha areálu je 5,5 ha.

6.1.12 Zdravotníctvo

Zdravotnícke zariadenie sa v riešenom území nenachádza. Zdravotná starostlivosť je poskytovaná v meste Sobrance.

6.1.13 Sociálna starostlivosť

Opatrovateľská služba v rodinách sa v súčasnosti zabezpečuje prostredníctvom obce, ktorá poskytuje pomoc občanom.

6.1.14 Služby

6.1.14.1 Maloobchodné zariadenie

V obci je jedno maloobchodné zariadenie – potraviny COOP jednota, s celkovou zastavanou plochou 100, plocha areálu je 613 m². Obchodné zariadenie samostatne stojací objekt. V objekte sa poskytujú služby vo forme predaja so sortimentom: - potraviny, zmiešaný tovar (drobný tovar).

V strede obce sa nachádza pohostinstvo s kapacitou cca 20 stoličiek. Zastavaná plocha je 240 m². Počet zamestnancov - dvaja.

V severnej časti obce sa nachádza vinná pivnica. V súčasnosti nevyužívaná.

Návrh

Objekt potravín COOP Jednota navrhujeme na rekonštrukciu.

Pri objekte potravín COOP Jednota navrhujeme plochu, o celkovej výmere 0,5 ha, pre komerčné účely (obchody, služby, stravovanie, ubytovanie).

Plochy pre komerčné účely (obchody, služby, stravovanie, ubytovanie) sú navrhované aj pri areáli základnej školy o celkovej výmere 0,17 ha.

6.1.15 Správa, verejná správa, inštitúcie

Samospráva

Obecná samospráva obce sídli v účelovom objekte v strede obce. Zastavaná plocha 120 m². V pôsobnosti obce je starostlivosť o verejné priestranstvá, zeleň, čistotu, zber komunálneho odpadu, činnosť územného plánovania, miestneho rozvoja, bývania, zariadení služieb sociálnej starostlivosti, kultúry. Počet zamestnancov sú dvaja.

Ostatné zariadenia

- v obci sa nachádza novostavba domu smútku na obecnom cintoríne. Zastavaná plocha je 200 m², kapacita 60 stoličiek.
- objekt hasičskej zbrojnice sa nachádza za obecným úradom. Zastavaná plocha 70 m².
- objekt pošty. Zastavaná plocha je 127 m².

Návrh

Objekt obecného úradu navrhujeme na modernizáciu - výmenu krytiny, okien a zateplenie.

Domu smútku s kapacita 60 stoličiek, zastavaná plocha 400 m² je po kolaudácii.

Objekt hasičskej zbrojnice sa nachádza v strede obce pri obecnom úrade. V návrhu uvažujeme si rekonštrukciu stavby.

6.1.16 Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti - Choňkovce

K návrhovému roku 2025 je potrebné uvažovať s nasledovnou štruktúrou a kapacitou občianskej vybavenosti:

Občianske zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
obecný úrad	- 120 m ² podl. pl.	- 150 m ² podl.pl.	- objekt kapacitne vyhovuje,

			potrebná rekonštrukcia, prestavba strešného priestoru, výmena okien, zateplenie fasády
kultúrny dom	- 250 stoličiek - 558 m ² podl. pl.	- 250 stoličiek - 558 m ² podl. pl.	- objekt kapacitne vyhovuje, potrebná rekonštrukcia, prestavba strešného priestoru, výmena okien, zateplenie fasády
klubové priestory, internetová knižnica, knižnica	.	- 25 stoličiek - 240 m ² podl. pl.	- je potrebná rekonštrukcia, prestavba strešného priestoru, výmena okien, zateplenie fasády, soc. zariadenie
pošta	- 127 m ² podl. pl.	- 127 m ² podl. pl.	- postačuje k výhľadovému obdobiu, navrhovaná na rekonštrukciu
hasičská zbrojnica	- 70 m ² podl. pl.	- 70 m ² podl. pl.	- postačuje k výhľadovému obdobiu, navrhovaná na rekonštrukciu
materská škola	- 20 žiakov - 117 m ² podl. pl. - 900 m ² plocha pozemku	- 30 žiakov - 120 m ² podl. pl. - 900 m ² plocha pozemku	- objekt kapacitne vyhovuje, potrebná rekonštrukcia, prestavba strešného priestoru, výmena okien, zateplenie fasády
základná škola	- 40 žiakov - 450 m ² podl. pl. - 4500 m ² plocha pozemku	- 40 žiakov - 450 m ² podl. pl. - 4500 m ² plocha pozemku	- kapacita postačuje, - potrebná rekonštrukcia strechy, fasády, okien, výstavba športových plôch
rímskokatolícky kostol	- 990 m ² podl. pl.	- 990 m ² podl. pl.	- objekt vyhovuje
gréckokatolícky chrám	- 225 m ² podl. pl.	- 225 m ² podl. pl.	- objekt vyhovuje
pravoslávny chrám	- 200 m ² podl. pl.	- 200 m ² podl. pl.	- objekt vyhovuje
gréckokatolícky farský úrad	- 226 m ² podl. pl.	- 226 m ² podl. pl.	- objekt vyhovuje
dom smútku	- 150 m ² podl. pl, - 60stoličiek	- 150 m ² podl. pl, 60stoličiek	- objekt vyhovuje
ZŠ - športové plochy		- 500 m ²	- novonavrhované
futbalové ihrisko	- 6000 m ²	- 6000 m ²	- futbalové ihrisko postačuje k výhľadovému obdobiu, - novonavrhované viacúčelové ihriska a tenisový kurt
objekt TJ, šatne, tribúna	- 50 m ²	- 50 m ²	- novostavba
Maloobchodné zariadenie	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
potraviny COOP Jednota	- 100 m ² podl. pl	- 100 m ² podl. pl	- objekt si vyžaduje

			rekonštrukciu
pohostinstvo	- 240 m ² podl. pl - 20 stoličiek	240 m ² podl. pl - 20 stoličiek	- objekt si vyžaduje rekonštrukciu
- Občianske vybavenie - obchodné centrum pri ZŠ - Občianske vybavenie pri COOP Jednota	-	- 0,17 ha - 0,5 ha	- komerčná vybavenosť (obchody, služby, stravovanie, ubytovanie)
Výroba a výrobné zariadenie, skladové hospodárstvo	súčasná kapacita	navrhovaná kapacita	poznámka
poľnohospodárske družstvo – PD Vinohrady Choňkovce	- 8,7 ha / pl. areálu - 0,635 ha pl. administratívnej časti. plocha	- 8,7 ha / pl. areálu - 0,635 ha pl. administratívnej časti. plocha	- plochy kapacitne vyhovujú
- areál poľnohospodárskeho družstva – bioelektrárň	-	- 0,8 ha / pl. areálu	- navrhované plochy
- areál poľnohospodárskeho družstva – skladové hospodárstvo	-	- 0,7 ha / pl. areálu	- navrhované plochy

6.2 VÝROBNÉ ZARIADENIE

6.2.1 Ťažba nerastných surovín

Prieskumné územie

Riešené územie spadá do prieskumného územia „P5/05 Ruská Bystrá“. Územie je určené pre spoločnosť Bellmin, s.r.o., Spišská Nová Ves.

6.2.2 Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory

V riešenom území sa nenachádzajú.

6.2.3 Priemyselná výroba

V riešenom území sa nenachádzajú.

6.2.4 Poľnohospodárska výroba

Hlivištia - Priamo na území obce Hlivištia sa nachádza v západnej časti zast. územia areál poľnohospodárskeho dvora, PD Vinohrady Choňkovce. Na hospodárskom dvore je chov ošípaných v počte 1150 ks, a chov hovädzieho dobytká v počte 225 ks. V kat. území obce Hlivištia PD obhospodaruje 435 ha.

výmera poľnohospodárskej pôdy	435 ha
-------------------------------	--------

z toho:	
- ornej pôdy	132,0 ha
- plocha viníc	36,0 ha
- plocha ovocných sádov	12,5 ha
- plocha trvalých trávnatých porastov	187,0 ha
v tom:	
- plocha lesov	0,0 ha
- plocha vodných plôch	0,3 ha
- plocha zastavaného územia	9,1 ha
- ostatná plocha	58,0 ha

Na skúmanom území sa nachádzajú tieto tri najlepšie bonitované pôdno-ekologické jednotky: 0357002, 0671233, 0671242

Baškovce - V tomto odvetví je zastúpené poľnohospodárske družstvo v juhozápadnej časti územia. Menej dostupné sú údaje o súkromne hospodáriacich roľníkoch, ktorí však z hľadiska nízkeho počtu SHR významnejšie neovplyvňujú rozvoj poľnohospodárstva v obci.

V kat. území hospodári PD Choňkovce. Na hospodárskom dvore je v súčasnosti chov hospodárskych zvierat v počte HD 415 ks. Dvor je odkanalizovaný do žump, zásobovaný pitnou vodou z verejného vodovodu elektrickou energiou z distribučnej siete VSE. Areál družstva v kat. území má v prenájme.

Dominantným prvkom obce sú lesné pozemky a orná pôda, na ňu nadväzuje zastavaná plocha obce (obytná zástavba, občianska vybavenosť, dopravné plochy a nasledujú trvalé trávne porasty.

výmera poľnohospodárskej pôdy	534 ha
z toho:	
- ornej pôdy	476,23 ha
- plocha viníc	5 ha
- plocha ovocných sádov	36,0 ha
- plocha trvalých trávnatých porastov	0,0 ha
v tom:	
- plocha lesov	0,0 ha
- plocha vodných plôch	0,0 ha
- plocha zastavaného územia	12,5 ha
- ostatná plocha	19,5 ha

Na skúmanom území sa nachádzajú tieto tri najlepšie bonitované pôdno-ekologické jednotky: 0311002, 0312003, 0357002.

Choňkovce - V tomto odvetví je zastúpené poľnohospodárske družstvo v juhozápadnej časti územia. Menej dostupné sú údaje o súkromne hospodáriacich roľníkoch, ktorí však z hľadiska nízkeho počtu SHR významnejšie neovplyvňujú rozvoj poľnohospodárstva v obci.

V kat. území hospodári PD Choňkovce. Na hospodárskom dvore je v súčasnosti chov hospodárskych zvierat v počte HD 430 ks. Na hospodárskom dvore sa nachádzajú silážne jamy a hnojiská Dvor je odkanalizovaný do kanalizácie ostatné objekty majú vlastné septiky a žumpy, zásobovaný pitnou vodou z vlastnej studne, elektrickou energiou z distribučnej siete VSE. Areál družstva v kat. území má v prenájme.

Vo výhľade sa uvažuje s vybudovaním bioplynovej stanice na výrobu elektrickej energie a odpadového

tepla, ktoré sa využijú pri prebudovávaní hospodárskeho dvora na priemyselný areál.

Dominantným prvkom obce sú lesné pozemky a orná pôda, na ňu nadväzuje zastavaná plocha obce (obytná zástavba, občianska vybavenosť, dopravné plochy a nasledujú trvalé trávne porasty.

výmera poľnohospodárskej pôdy	658 ha
z toho:	
- ornej pôdy	215,0 ha
- plocha viníc	26,0 ha
- plocha ovocných sádov	0,0 ha
- plocha trvalých trávnatých porastov	323,0 ha
v tom:	
- plocha lesov	0,982 ha
- plocha vodných plôch	0,68 ha
- plocha zastavaného územia	11,0 ha
- ostatná plocha	83,0 ha

Na skúmanom území sa nachádzajú tieto tri najlepšie bonitované pôdno-ekologické jednotky: 0314062, 0357002, 0357202.

V územnom pláne obcí navrhujeme :

- navrhuje rozvoj, resp. stabilizáciu existujúcich hospodárskych subjektov na území obce,
- navrhujeme rozvoj nových výrobných a nevýrobných aktivít a služieb vytvorením ponuky nevyužitých objektov a priestorov na území obce, vytvoriť podmienky pre umiestnenie malých remeselných prevádzok,
- vyhodnotiť podmienky využitia poľnohospodárskeho dvora pre poľnohospodárske účely, najmä z pohľadu rezervy pre iné hospodárske aktivity.

6.2.5 Hydromelioračné zariadenia

V katastrálnom území obce **Hlivišťa** sa nenachádzajú hydromelioračné stavby v správe Hydromeliorácie š.p.Bratislava.

V katastrálnom území obce **Baškovce** sa nachádzajú nasledujúce hydromelioračné stavby v správe Hydromeliorácie š.p.Bratislava:

- odvodňovací kanál 01 (č. 5405072005) o celkovej dĺžke 1,702 km, odvodňovacím kanál Kúpelský krytý (č. 5405131008) o celkovej dĺžke 1,205 km, odvodňovací kanál Halastov I. (č. 5405171004) o celkovej dĺžke 1,6 km, odvodňovací kanál Halastov II. (č. 5405171005) o celkovej dĺžke 0,4 km, odvodňovací kanál krytý (č. 5405171008) o celkovej dĺžke 0,421 km.

V katastrálnom území obce **Choňkovce** sa nachádzajú nasledujúce hydromelioračné stavby v správe Hydromeliorácie š.p.Bratislava:

- odvodňovací kanál (OK) Suchý I (č. 5405131004) o celkovej dĺžke 1,9 km, OK Suchý II. (č. 5405131005) o celkovej dĺžke 0,194 km, OK Viničný I. (č. 5405131006) o celkovej dĺžke 0,225 km, OK Viničný II. (č. 5405131007) o celkovej dĺžke 0,226 km, kanál Čapovský II. krytý (č. 5405171006) o celkovej dĺžke 0,765 km .

6.2.6 Lesné hospodárstvo

V kat. území obce **Hlivištia** sa nachádzajú lesné pozemky o celkovej výmere 1466,89 ha (podľa údajov Lesy SR š.p. odš. Sobrance zo dňa 13.4.2006).

Výmera hospodárskych lesov:

- vo vlastníctve štátu: 1261,70 ha
- vl. Urbariát Hlivištia. 45,45 ha
- Gréckokatolícka cirkev Hlivištia: 10,72 ha
- vl. Kažimír: 51,50 ha

Výmera ochranných lesov:

- vo vlastníctve štátu: 64,06 ha
- vl. Kažimír: 0,15 ha

Výmera funkčných plôch:

- vo vlastníctve štátu: 31,11 ha

Les. sklady, cesty, rozd. prieseky:

- vl. Urbariát Hlivištia. 0,46 ha
- Gréckokatolícka cirkev Hlivištia: 0,91 ha

V kat. území obce **Baškovce** sa nachádzajú lesné pozemky o celkovej výmere 22,77 ha (podľa údajov Lesy SR š.p. odš. Sobrance zo dňa 13.4.2006).

Výmera hospodárskych lesov:

- vo vlastníctve štátu: 22,77 ha

V kat. území obce **Choňkovce** sa nachádzajú lesné pozemky o celkovej výmere 1063,38 ha (podľa údajov Lesy SR š.p. odš. Sobrance zo dňa 13.4.2006).

Výmera hospodárskych lesov:

- vo vlastníctve štátu: 639,20 ha
- vl. Urbariát Choňkovce. 185,48 ha
- vl. Gréckokatolícka cirkev Choňkovce: 12,97 ha
- vl. Rímskokatolícka cirkev Sobrance: 3,24 ha
- vl. Poz. sp. združených lesov v Choňkovce: 15,44 ha
- vl. Poz. sp. združených vlastníkov Choňkovce: 110,64 ha

Výmera ochranných lesov: - vo vlastníctve štátu: 78,95 ha

Výmera funkčných plôch: - vo vlastníctve štátu: 8,53 ha

Les. sklady, cesty, rozd. prieseky:

- vl. Urbariát Choňkovce: 6,36 ha
- vl. Poz. sp. združených lesov v Choňkovce: 0,79 ha
- vl. Poz. sp. združených vlastníkov Choňkovce: 1,29 ha

Iné plochy: - vl. Urbariát Choňkovce: 0,24 ha

Čierne, bez HUL: - vl. Gréckokatolícka cirkev Choňkovce: 0,25 ha

6.3 REKREÁCIA, CESTOVNÝ RUCH, KÚPEĽNÍCTVO

Do riešeného územia nezasahuje žiadne stredisko cestovného ruchu. Územie obcí svojim prírodným potenciálom vytvára podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a rekreácie ako doplnkovej, z pohľadu ochrany prírody ale obmedzujúcej funkcie.

Kúpeľné, alebo iné významné priestory sa v kat. území obce nenachádzajú.

Návrh

Navrhujeme rozvoj doplnkových funkcií v riešených obciach:

- obce majú predpoklady sekundárneho rozvoja aktivít CR, využitie staršieho bytového fondu (formou prestavby a rekonštrukcie) so zachovaním prvkov pôvodnej regionálnej architektúry (napr. ubytovacie, stravovacie zariadenia, agroturistika).
- navrhujeme ekonomické aktivity turizmu a rekreácie spolu s obnovením poľnohospodárskej výroby (hlavne rastlinná výroba a ovocinárstvo) za prioritné úlohy v obnovení hospodárskej základne obce v navrhovanom období.

Všeobecne potenciál cestovného ruchu (CR) v území predstavujú 3 druhy predpokladov aktivít:

- viazaný na prevažne prírodné prostredie (klíma, morfológia terénu, podiel vodných plôch, podiel zalesnených plôch a pod.),
- viazaný na prevažne umelo vytvorené prostredie (objekty stavebnej činnosti, kultúrnohistorické pamiatky, objekty a zariadenia poskytujúce služby CR a pod.),
- potenciál viazaný na organizáciu života a spoločenskú komunikáciu (hudobné a folklórne slávnosti, výstavy, športové podujatia, konferencie a pod.).

OBEC HLIVIŠTIA

Telovýchovné zariadenia v riešenom území sú zastúpené športovým areálom - futbalovým ihriskom s plochou 0,6 ha, ktoré sa nachádza vo východnej časti obce. V obci je v súčasnosti vo výstavbe viacúčelové ihrisko. V areáli ihriska absentuje tribúna pre divákov, šatne, soc. vybavenie.

Telocvičňa sa v obci nenachádza.

Návrh

Areál futbalového ihriska navrhujeme rozšíriť a doplniť o tenisové ihriská. Navrhovaná športová plocha z 1,8 ha. Sociálne zariadenia a šatne sú navrhované v objekte bývalej základnej školy. Tieto zariadenia budú slúžiť aj pre návštevníkov športových plôch.

V severnej časti pri hasičskej nádrži navrhujeme rekreačno športová plocha o rozlohe 0,75 ha.

OBEC BAŠKOVCE

Telovýchovné zariadenia v riešenom území sú zastúpené športovým areálom - futbalovým ihriskom s plochou 0,6 ha, ktoré sa nachádza v západnej časti obce. V areáli ihriska absentuje tribúna pre divákov, šatne, soc. vybavenie.

Telocvičňa sa v obci nenachádza.

Návrh

Areál futbalového ihriska navrhujeme doplniť o tenisové ihrisko. Navrhovaná športová plocha z 1,0 ha. Pri areáli sú navrhované sociálne zariadenia a šatne.

V juhovýchodnej časti kat. územia obce, navrhujeme plochu pre rekreačné a športové využívanie. V lokalite tzv. „Buchmaňa“ pri Slanom potoku sa nachádza prírodný prameň, ktorý je potencionálny zdroj vody pre rekreačné využitie. Na tomto území sa uvažuje príležitostným ubytovaním, službami, športovými plochami, bazénmi, parkovou zeleňou. Navrhovaná plocha areálu je 2,5 ha.

OBEC CHOŇKOVCE

Telovýchovné zariadenia v riešenom území sú zastúpené športovým areálom - futbalovým ihriskom s plochou 0,6 ha, ktoré sa nachádza v juhozápadnej časti obce. V areáli ihriska absentuje tribúna pre divákov, šatne, soc. vybavenie. Prevádzka areálu je v súčasnosti pozastavená.

Telocvičňa sa v obci nenachádza.

Návrh

Areál futbalového ihriska navrhujeme obnoviť. Navrhovaná športová plocha z 0,6 ha.

V severnej časti kat. územia obce, pri bývalom areáli lesnej správy, navrhujeme plochu pre rekreačné a športové využívanie. V tomto území sa navrhuje s príležitostným ubytovaním, športovými plochami, bazénmi, golfovými ihriskami, parkovou zeleňou. Navrhovaná plocha areálu je 5,5 ha.

7. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Súčasnú zastavanú územie obcí je vymedzené hranicou, ktorá je zdokumentovaná v grafickej časti územného plánu vo výkrese č. 3, Komplexný urbanistický návrh, na mapových podkladoch v mierke 1:2000. Navrhované úpravy zastavaného územia obcí, sú riešené ako obalová krivka existujúceho intravilánu a navrhovaných funkčných rozvojových plôch, ktoré sú situované mimo súčasného intravilánu.

Zastavané územie obce v zmysle zákona č. 237/2000 Z.z. je vymedzené hranicami zastavaného územia v zmysle NV SR č. 152/1996 Z.z., ktoré sú rozšírené o nové lokality bývania

Obec Hlivištia
Lokalita – Pri vodojeme
Lokalita – Pri ihrisku
Lokalita – Pri lesnej správe
Lokalita – Prieluky / Rozptyl
Lokalita – Rekreačno športová plocha – severná časť k.ú.
Obec Baškovce
Lokalita – Pri lúkach
Lokalita – Prieluky / Rozptyl
Lokalita – Rekreačno športová plocha – juhovýchodná časť k.ú.
Obec Choňkovce
Lokalita – Pri cintoríne
Lokalita – Pri ceste v smere na Koňuš
Lokalita – Pri pošte
Lokalita – Pri ceste v smere na Tibavu
Lokalita – Prieluky / Rozptyl
Lokalita – Rekreačno športová plocha – severná časť k.ú.

8. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

8.1.1 Ochranné pásma

8.1.1.1 Ochranné pásma

- 8.1.1.1.1 Pásmo hygienickej ochrany 50 m od oplotenia cintorína v zmysle § 33 odst. 4. zákona 470/2005.
- 8.1.1.1.2 Ochranné pásmo lesa 50 m od hranice lesného porastu v zmysle § 10 zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch
- 8.1.1.1.3 25 m cesta II. triedy od osi vozovky na každú stranu v úseku mimo zastavané územie obce,
- 8.1.1.1.4 20 m cesta III. triedy od osi vozovky na každú stranu v úseku mimo zastavané územie obce,
- 8.1.1.1.5 ochranné pásmo elektrických vedení pri napätí:
 - od 1 do 35 kV vrátane:
 - pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m (vzdušné VN elektrické vedenia 22 kV, na každú stranu od krajného vodiča),
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m (vzdušné VN elektrické vedenia 22 kV, na každú stranu od krajného vodiča),
 - pre zavesené káblové vedenie 1 m,
 - pre transformačné stanice 10 m od transformovne VN/NN
- 8.1.1.1.6 plynovod VTL 20 m na každú stranu od osi plynovodu v úsekoch mimo zastavané územie obce,
- 8.1.1.1.7 pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov PHO I – II
- 8.1.1.1.8 pásma hygienickej ochrany poľnohospodárskych dvorov:
 - Choňkovce – 200 m na záveternej strane a 250 m na veternej strane
- 8.1.1.1.9 ochranné pásmo od vodných tokov – 5 m od brehovej čiary, územnú rezervu údržby min. 10m
- 8.1.1.1.10 ochranné pásmo odvodňovacích kanálov 5 m od brehovej čiary kanálov
- 8.1.1.1.11 pásmo ochrany verejného vodovodu a verejnej kanalizácie od vonkajšieho pôdorysného kraja potrubia na obidve strany - 2,5 m,
- 8.1.1.1.12 pásmo ochrany verejného vodovodu a verejnej kanalizácie do priemeru 500 mm od vonkajšieho pôdorysného kraja potrubia na obidve strany - 1,5 m,
- 8.1.1.1.13 telekomunikačná sieť a diaľkový kábel - od osi na každú stranu 0,5 – 1,0 m,

8.1.1.2 Chránené územia:

8.1.1.2.1 Ochrany prírody a krajiny

- Chránená krajinná oblasť Vihorlat – 2. stupeň ochrany
- Územie európskeho významu Morské oko (SKU0209) – 2.stupeň ochrany
- Chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy (SKCHVU035) – 1., 2.stupeň ochrany

Maloplošné chránené územia:

- prírodná rezervácia Lysá - 4. stupeň ochrany
- prírodná rezervácia Drieň - 4. stupeň ochrany

- 8.1.1.3 Kultúrne pamiatky
 - Gréckokatolícky chrám Zvestovania P. Márie – č. ÚZPF 10259/0
 - Gréckokatolícky chrám sv. Juraja – (ÚZPF-10256/0)
- 8.1.1.4 Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory
 - prieskumné územie „VP5/05 Ruská Bystrá“.

9. RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

9.1.1 Riešenie záujmov obrany štátu

Pre záujmy obrany štátu nie sú limitované plochy pre rozvojové zámery rozvoja sídelnej štruktúry a priestorov v skúmanom území..

9.1.2 Riešenie civilnej ochrany obyvateľstva

Podľa Vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii sa pri územnom pláne obcí doložka civilnej ochrany nespracováva. Doložka je súčasťou územného plánu zóny.

9.1.3 Riešenie ochrany pred požiarmi

Obce nemajú jednotky hasičského zboru. Najbližšia stanica hasičského zboru je v meste Sobrance. Obec Hlivišťa a Baškovce nemajú hasičskú zbrojnicu. V obci Choňkovce je objekt hasičskej zbrojnice pri obecnom úrade. Súčasné priestory vyhovujú, v územnom pláne sú akceptované bez zmien. Nároky na nové plochy a zariadenia neboli odborom hasičskej ochrany Okresného úradu v Sobranciach požadované.

Navrhovaná sieť zberných a obslužných komunikácií v zastavanom území obcí umožní optimálny prístup požiarnej techniky do všetkých jej častí a k jednotlivým objektom.

V územiach obcí je riešené zásobovanie vodou z jestvujúcej a navrhovanej vodovodnej siete.

Podľa **STN 920400**, tabuľka 2, položka 2 (Nevýrobné stavby s plochou 120-1000m², výrobné stavby jednopodlažné do plochy 500m²) je potreba požiarnej vody 12,0 l/s. Podľa článku 3.2. citovanej normy, zdroje vody na hasenie požiaru musia byť schopné trvalo zabezpečovať potrebu vody na hasenie požiarov najmenej počas 30 minút, t.j. celková zásoba požiarnej vody je 12,0 l/s . 30 minút = 21 600 l = 21,6 m³.

9.1.4 Riešenie ochrany pred povodňami

Ochrana územia proti veľkým vodám vyžaduje venovať zvýšenú pozornosť zachovaniu plnej projektovanej kapacity prietokových profilov v upravených (regulovaných) úsekoch tokov, pravidelnú údržbu upravených úsekov korýt predovšetkým v zastavanom území obcí Hlivišťa, Baškovce a Choňkovce (odstraňovanie nánosov splavenín z korýt, prirodzene sa vyskytujúcich drevín, kosenie trávnych porastov, údržba priečných objektov atď.).

OBEČ HLIVIŠŤIA

Slovenský vodohospodársky podnik spravuje v katastrálnom území obce Hlivišťa: vodohospodársky významný vodný tok Žiarovnica,

Tok Žiarovnica, patrí rozsahom medzi najväčšie povrchové vodné zdroje pre dané územie (PHO 2.

a 3. stupňa). Táto lokalita je taktiež zaujímavá aj pre ochranu podzemných vodných zdrojov – nachádza sa v PHO.

OBEC BAŠKOVCE

Riešeným územím preteká Baškovský potok – pri družstve na hranici k.ú., potok Žiarovnica, Lukavec, Slaný potok po hranici z k.ú. Jasenov potok Hliník s ľavostranným prítokom. Predmetné toky patria medzi vodné toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra

OBEC CHOŇKOVCE

Riešeným územím preteká Slaný potok s pravostranným prítokom a potok Hliník po rkm 5,9 a Sobranecký potok v rkm 0,00 – 10,00 cez intravilán. Nad obcou sa do Sobraneckého potoka vlieva potok Beňatinská voda. Predmetným k.ú. pretekajú potoky: Dielovský potok, Dubnický potok, Beňatinský potok, Syrový potok. Predmetné toky patria medzi vodné toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra

Návrh

K.ú. Choňkovce nepatrí medzi územia výrazne ohrozované povodňami. Na jednotlivých lokalitách je zvýšené nebezpečie podmáčania poľnohospodárskej pôdy. Vhodným opatrením na zlepšenie hydroekologického stavu územia a zvýšenie protipovodňovej ochrany je aj vytváranie retenčných priestorov (suchých poldrov), ktoré umožňujú odvedenie prívalových vôd. (sú to plochy spravidla využívané ako TTP a prirodzene oddelené od ostatného územia).

V rámci protipovodňových úprav sa na Sobraneckom potoku v kat. území obce Choňkovce navrhuje atl.č.2 a alt.č.3 riešenie (Štúdia možností riešenia protipovodňových opatrení v povodí Sobraneckého potoka – spracovateľ SVP š.p. Banská Štiavnica – OZ Košice):

Alt. 2. tesne nad obcou Choňkovce sa navrhuje vybudovať hrádzu poldra Choňkovce I. – P č.1, ktorého objem pri max. využití profilu je Vpold. '3 696 000 m³. Do tohto poldra je navrhované vyústenie aj Koňušského a Dubnického potoka. Táto alternatíva podmieňuje preložku cesty Choňkovce – Podhorod' a výstavbu mosta.

Alt. č.3 navrhuje vybudovanie dvoch poldrov a to na Sobraneckom potoku v profile pod pravostranným prítokom Dielovského potoka Choňkovce II. – P č.2 a na Beňatinskej vode v profile cca 1000 m nad jej ústím do Sobraneckého potoka Choňkovce III. – P č.3.

Navrhované protipovodňové opatrenia vyplývajú z jestvujúcich podkladov a nie je vylúčená ďalšia korekcia na základe podrobnejších analýz a prognóz (cit. zo Štúdia možností riešenia protipovodňových opatrení v povodí Sobraneckého potoka – spracovateľ SVP š.p. Banská Štiavnica – OZ Košice).

10. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY

10.1 OBEC HLIVIŠTIA

10.1.1 Prírodné pomery - všeobecná charakteristika

Katastrálne územie obce Hlivištia je vymedzené katastrálnymi hranicami obce a situované v severnej časti okresu Sobrance v Košickom kraji. Obec sa rozprestiera na južných svahoch podhoria Vihorlatské vrchy v údolí riečky Žiarovnica, ktorá preteká intravilánom obce. V západnej časti riešené územie susedí s k.ú. obce Vyšná Rybnica, juhovýchodne s k.ú. Choňkovce, južne s k.ú. Baškovce a severnú hranicu tvorí okres Humenné. Záujmové územie má pahorkatinový charakter. Nadmorská výška riešeného územia sa pohybuje v rozmedzí od 40 m.n.m.(hranica s k.ú. Baškovce) po 880 m.n.m. (severná časť k.ú.). Katastrálne územie má celkovú výmeru 2020,94 ha.

OROGRAFIA

Riešený priestor podľa geomorfologického členenia SR (E. Mazúr, M.Lukniš) je súčasťou alpsko - himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincia Východné Karpaty, subprovincia Vnútorne Východné Karpaty, oblasť Vihorlatsko - gutínska, orografický celok Vihorlatské vrchy, podcelok Vihorlat a časť Vihorlatská hornatina.

ABIOTICKÉ FAKTORY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

GEOLOGIA

Katastrálne územie Hlivištia tvoria Vihorlatské vrchy, ktoré sú v prevažnej miere budované andezitmi a ryolitmi, tvoria severozápadnú záverečnú časť lineárneho radu malých stratovulkánov tiahnucich sa až do Rumunska. Vihorlatské vrchy na juhu a západe hraničia s Východoslovenskou pahorkatinou, na severe s Bukovskými vrchmi, Laboreckou vrchovinou a Beskydským predhorím. Pohorie Vihorlat prudko vystupuje z Východoslovenskej nížiny. Kým okrajové časti Východoslovenskej nížiny dosahujú 250 - 300 m n. m., vrcholové časti Vihorlatu presahujú 1000 m n. m., čím vertikálne prevýšenie dosahuje až 800 m. Mlado vulkanické pohoria na Slovensku vznikali koncom treťohôr, v neogéne, keď došlo k rozsiahlej sopečnej činnosti. Vo Vihorlate sa začala sopečná činnosť neskôr, asi pred 15 mil. rokov, a viaže sa na vznik hlbinných zlomov, ktoré otvorili vstupové cesty sopečným hmotám. Finálny vulkanizmus (vznik bazaltov) sa vo Vihorlate neprejavil. Sopečné hmoty vzniknutého pohoria prekryli najmä časti druhohorného bradlového pásma, magurského flyšu a neogénnych sedimentov. Sopečná činnosť vo Vihorlate sa odohrávala prevažne v poklesávajúcom území a iba v neskoršom období bolo celé pohorie vyzdvihnuté vysoko nad svoje okolie. V dôsledku toho sa na väčšine územia nestretávame s typickým vulkanickým reliéfom, ako sú sopečné kužele a pod., ale vyskytujú sa tu prevažne eróznio-zlomové formy s prejavom stratovulkanickej stavby. Hoci Vihorlat patrí k najmladším pohoriam, jeho povrch je značne deštruovaný. Pôvodne vyššie vrchy sa vplyvom erózie a častých rozsiahlych zosuvov postupne zmenšovali. Početné svahové toky odnášali pôdotvorný materiál a na bázach svahov vytvárali mohutné náplavové kužele. Odkryté lávové prúdy sa rozpadali na veľké kamenné bloky a kamenné moria.

Vihorlatská hornatina ako neogénny vulkanit v záujmovom území si zachovala svoju stratovulkanickú stavbu. Neogénne vulkanity sú súčasťou rozsiahlejšieho vulkanického areálu karpatského oblúka. Ich vznik je spájaný s procesmi subdukcie a zaoblúkovej extenzie v priebehu neogénneho vývoja karpatského oblúka. Stredno až vrchnomiocénne (starší neogén) alkalicko – vápenaté vulkanity sú reprezentované asociáciami od bazaltov po ryolity. Vulkanity sa vyvíjali na súši alebo v plytkomorskom prostredí. Pre andezitové vulkanity je charakteristická stratovulkanická skladba striedajúcich sa lávových prúdov, frekcií, tufov. V centrálnej zóne stratovulkánov erózia odkryla subvulkanické úrovně s intruzívnymi telesami dioritov, granodioritov a porfýrov s prejavmi hydrotermálnych premien a rudnej mineralizácie. V dotknutom území sú stratovulkány budované pyroxenickými a amfibolicko – pyroxenickými andezitmi veku sarmat –

spodný panón (vrchný miocén, miocén = starší neogén), intrúziami hlbinných magmatitov – dvojsľudé a biotitické granity až granodiority resp. diority až dioritové porfýry veku stredný miocén, nekmi a dajkami, pyroklastickými kuželmi.

GEOMORFOLÓGIA

Vybrané tvary reliéfu reprezentujú vo Vihorlatskej hornatine zosuvy na svahoch, erózne trosky lávových pokryvov a prúdov na svahoch. Základným typom erózo – denudačného reliéfu v k.ú. Hlivištia je hornatinový reliéf. V rámci spracovania krajinnoekologického plánu sme ako podklad pre hodnotenie erózných procesov hodnotili nasledovné morfometrické parametre reliéfu:- Orientácia reliéfu – je rôzna podľa lokality dominuje však južná orientácia celého riešeného územia.. - Horizontálna krivosť reliéfu – vyjadrená je zakrivením vrstevnic a je dôležitým ukazovateľom pre určenie smeru odtoku a integrácie vody a materiálu po svahoch. Určovali sme ju v troch základných tvaroch – rovné (lineárne), vypuklé (konvexné) a vypuklé (konkávne). - Vertikálna (normálová) krivosť reliéfu - vyjadrená je zakrivením spádových kriviek, je rozhodujúcim ukazovateľom pre určenie tendencie pohybu vody a materiálu po svahoch (zrýchľovanie, spomaľovanie). Určovali sme ju rovnako ako v predchádzajúcom prípade v troch základných tvaroch – rovné, vypuklé a vpuklé tvary.

Sledované územie charakterizujú dva typy vulkanickej aktivity vápenato-alkalickej povahy. Prvým je areálny typ dacitového až ryodacitového vulkanizmu (spodný bádén), ktorého produkty sa vyskytujú obmedzene. Druhým typom je bazaltovo-andezitový až andezitový vulkanizmus typu vulkanického oblúka (stredný sarmat-spodný panón), ktorý je charakteristický väčším počtom andezitových stratovulkánov a vulkánov. Väčšinu zo stratovulkánov charakterizujú na báze produkty explozívnej aktivity ukladané do fluviálno-limnického prostredia, ktoré sú neskôr prekryté produktmi efuzívnej aktivity.

Kvartérny pokry odráža geologickú stavbu pred kvartérneho podložia. Kvartérne sedimenty vystupujú v horskej časti Vihorlatských vrchov, kde ich reprezentujú najmä hlinito-kamenité sedimenty pleistocénu a holocénu. V podhorskej časti Vihorlatských vrchov sú značne rozšírené pleistocénne deluviálno-fluviálne sedimenty, fluviálne, eolicko-deluviálne a proluviálne sedimenty. V ich horskej časti sú rozšírené aj soliflukčné a gravitačné sedimenty. Geomorfologické a geologické procesy počas kvartéru sformovali depresie a prepadliny, vyplnené najmä mocným súvrstvom fluviálnych a proluviálnych sedimentov.

HYDROLOGICKÉ POMERY

Súčasný hydrologický režim sa výrazne odlišuje od pôvodného režimu. Výsledky analýz jasne poukazujú na výrazne zmenené podmienky vodohospodárskeho potenciálu riešeného územia, čím sa znížila aj jeho hydromorfnosť a vododržnosť. Zrážky sa na tvorbe zásob podzemných vôd uplatňujú od novembra do apríla. Maximálne stavy hladiny podzemných vôd sa vyskytujú od marca do mája. Na základe doterajších výsledkov hydrogeologického prieskumu možno konštatovať, že v katastri obce Hlivištia smerom na sever sú priaznivejšie podmienky na získanie zdrojov podzemných vôd. Celé pohorie Vihorlat patrí v súčasnosti medzi významné lokality akumulácie povrchových a podzemných vôd. Tento fakt bol potvrdený už aj v minulosti Nariadením vlády vtedajšej SSR zo 6. februára 1987 o prirodzenej akumulácii vôd v pohorí Vihorlat.

Hydrológia vodných tokov riešeného územia je ovplyvňovaná procesmi priľahlých masívov Vihorlatskej hornatiny. Riešené územie spadá do úmoria Čierneho mora a je odvodňované povodím Tisy, do ktorého patrí i sústava Bodrogu. Zároveň patrí do čiastkového povodia Bodrogu s hydrologickým číslom 4-30 a základného povodia Slovenské povodie dolného Uhu po ústie do Laborca s hydrologickým číslom 4-30-06 (LC Remetské Hámre). Doliny sú bez výrazných riečnych nív. Riečna sieť je stromovitá až peristá. Nápadným znakom reliéfu sú ostré erózne zárezy v pramenných častiach tokov a jarky svedčiacie o vlne spätnej erózie vplyvom tektonického zdvihu územia.

Riešeným katastrálnym územím pretekajú vodné toky: Žiarovnica, Hliník. Patria medzi vodné toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra.

Hlavnú riečnu sieť dotknutej strednej časti Vihorlatskej hornatiny tvorí rieka Žiarovnica pretekajúca severojužným smerom. Priemerné ročné prietoky tokov v povodí Bodrogu sa v roku 2002 pohybovali v rozpätí 55% -110% Qa (priemerný dlhodobý ročný prietok). Maximálne priemerné mesačné prietoky sa vyskytovali vo februári a minimálne mesačné prietoky boli prevažne zaznamenané v septembri. Maximálne kulminačné prietoky sa vyskytli v januári a vo februári, výnimočne aj v letných mesiacoch. Ich hodnoty dosahovali významnosť 1 až 2-ročného prietoku. Minimálne priemerné denné prietoky boli zaznamenané v rôznych mesiacoch roka. V povodí bol počas celého roka zaznamenaný aktívny bilančný stav. Nakoľko sa jedná o toky vrchovinno-nízinnej oblasti s dažďovo-snehovým režimom odtoku, je možné očakávať vysokú vodnosť v jarých mesiacoch. Minimálne odtoky sa predpokladajú v zimných a jesenných mesiacoch.

KLIMATICKÁ CHARAKTERISTIKA

Klimaticky patrí riešené územie Hlivištia do mierne teplej klimatickej oblasti. Územie je pod vyznievajúcim vplyvom relatívne teplej klímy od Stredozemného mora a vyznievajúcim vplyvom relatívne vlhkej suboceánskej klímy od Atlantického oceánu. Tento charakter podnebia podmieňuje existenciu variantu základnej vegetačnej stupňovitosti.

Vo Vihorlatských vrchoch podobne ako v iných pohoriach Slovenska závisí klimatická charakteristika od reliéfu a s ním súvisiacej nadmorskej výšky. Vyplýva to z relatívne malých horizontálnych vzdialeností a veľkých výškových rozdielov, ktoré majú rozhodujúci vplyv na teplotu, zrážky, silu a smer vetra. Najteplejší mesiac v riešenom území je júl a najchladnejší január. Hrubú informáciu o zmene teploty vzduchu v závislosti od nadmorskej výšky uvádzame v tabuľke, v ktorej sú zistené mesačné a ročné vertikálne gradienty teploty (GT) vzduchu pre širšiu časť riešeného územia.

Vertikálne gradienty teploty vzduchu

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
GT	0,46	0,51	0,62	0,71	0,72	0,73	0,69	0,68	0,61	0,56	0,50	0,46	0,52

Priemerná ročná teplota sa pohybuje v rozpätí 8 až 9 °C. Priemerné teploty sú v januári -5 až -7 °C, priemerná teplota v júli sa pohybuje 12 až 16 °C. V chladnom období roka je relatívna vlhkosť vzduchu zreteľne vyššia, v teplom období je nižšia. Minimálna relatívna vlhkosť vzduchu je na jar najčastejšie v apríli, príp. v máji; maximálna v decembri. S nadmorskou výškou sa relatívna vlhkosť vzduchu zvyšuje.

Územie obce patrí do európskej kontinentálnej klimatickej oblasti mierneho pásma s prevládajúcim oceánskym vzduchom. Popri západnom prúdení vzduchu od Atlantiku možno hovoriť i o prúdení vzduchu od Stredozemného mora, ktoré do celej oblasti prinášajú výdatné zrážky. Kontinentálne prúdenie vzduchu sa sebou prináša suchý vzduch, t.j. bez významnejších zrážok. Klimatické podmienky riešeného územia sú v značnej miere ovplyvňované tvarom povrchu i vegetačným krytom. Zo severnej časti sa tiahnu od západu na východ až juhovýchod Vihorlatské vrchy a Popričný, čo tvorí prirodzenú bariéru severnému prúdeniu do Sobraneckej oblasti. Umelo vybudované vodné dielo Zemplínska Šírava, ktoré vzniklo po roku 1960 čiastočne prispelo k zmene klimatických pomerov. I to prispelo k tomu, že výdatnosť zrážok sa zvyšujú smerom k pohoriam. Priemerný ročný úhrn zrážok v tomto území je 650 - 750 mm. Tieto zrážky sa z väčšej časti podieľajú na výpare, ktorý dosahuje hodnotu 70-80% z celkového úhrnu zrážok.

Priemerný úhrn zrážok v mm (Údaje SHMÚ)

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
priemerný úhrn	44	42	38	40	59	90	76	64	48	48	55	59	661
najvyšší denný úhrn	34,2	29,3	27,0	52,0	44,6	61,1	91,3	59,7	65,5	37,2	42,0	37,2	

Nedostatok vody v pôde vo veterných mesiacoch október až marec spôsobuje v čase bez pokrytia pôdnu eróziu. Najnižšie priemerné relatívne vlhkosti sú v tejto oblasti v apríli a v máji, najvyššie v novembri a v decembri.

Priemerná relatívna vlhkosť vzduchu R v %

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
R	86	82	75	69	69	73	73	73	76	80	86	88	78

Veterné pomery v záujmovej oblasti sú ovplyvnené predovšetkým orografiou. Usporiadanie pohorí Vihorlat spôsobuje, že rýchlosť vetra je najvyššia zvyčajne z prevládajúcich smerov t.j. severného a južného. Priemerná rýchlosť vetra, vrátane bezvetria je pomerne nízka 2,3 až 2,8 m.s-1. Najvyššie rýchlosti sú dosahované začiatkom jari (3 až 3,3 m.s-1), najnižšie na jeseň 2,0 až 2,2 m.s-1. Z vývoja rýchlosti prúdenia vzduchu môžeme predpokladať, že v záujmovej oblasti prevládajú mierne až slabé prúdenia.

Na bezvetrie pripadá takmer 48 % v roku. Ročná oblačnosť pod 60 %. Trvanie slnečného svitu za rok v priemere nad 2200 hodín.

Priemerná častosť smerov vetra

Mesiac	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezvetrie
Sobrance	11,3	3,5	2,4	4,3	18,2	4,1	4,5	4,2	47,5

V uvedenej tabuľke sú započítané hmlý celodenné aj krátkodobé, ktoré sa vyskytujú na jar a v lete, obyčajne v raňajších hodinách.

Priemerný počet dní s hmlou v priebehu roka

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
počet dní	7,7	5,0	2,9	2,0	0,7	0,7	0,7	0,7	1,5	5,5	7,2	2,6	44,2

Priemerná výška snehovej pokrývky a jej pravdepodobný výskyt v cm resp. % a absolútne maximá snehovej pokrývky v cm (Údaje SHMÚ)

mesiac	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
počet dní	-	-	-	2,2	12,1	20,4	16,6	6,8	1,0	-	-	-
max. výška	-	-	-	17	35	45	40	35	3	-	-	-

Podzemné vody

Do posudzovaného územia zasahuje hydrogeologický rajón VNP 100 Neovulkanity Vihorlatských

vrchov. Rajón je budovaný vulkanickými horninami prevažne andezitmi rôzneho petrografického typu, ktoré sa striedajú s vulkanoklastickými horninami. Charakter a stupeň zvodnenia hornín je premenlivý a závisí od priepustnosti hornín a od možnosti infiltrácie zrážkových vôd. Vulkanoklastické horniny sú málo priepustné a zvodnené. Časť rajónu v rámci posudzovaného územia je hydrogeologicky málo významná s využitelným množstvom podzemných vôd 0,50-0,99 l.s-1.km-2.

Hydrogeologické rajóny (HGR) v posudzovanom území

HGR	Názov HGR	Plocha (km ²)	Využitelné množstvo podzemných vôd (l.s-1)	Odber (l.s-1)		Bilančný stav
				2001	2002	
VNP 100	Neovulkanity Vihorlatských vrchov	535,7	450,0	127,17	139,86	uspokojivý

Zdroj: SHMÚ Bratislava, 2002

PÔDA

Riešené územie obce Hlivištia sa nachádza na predhorí a vo vlastnom pohorí orografického celku Vihorlat. Prírodné podmienky v regióne podmieňujú kvalitu pôd, čo súvisí s ich potenciálom. Pôdy v širšom dotknutom území sa vyznačujú pásmovitou pôdnymi typov v smere od severu na juh v poradí od najnižších polôh po najvyššie: fluvizeme, pseudogleje, kambizeme a andozeme. Na fluvizeme nadväzujú na miernejšie uklonených svahoch predhoria Vihorlatu pseudogleje nasýtené z polygenetických hlien, sprievodné černice glejové prekryté. Vlastné svahové polohy Vihorlatu pokrývajú kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín. Prevládajúcim pôdnym druhom sú pôdy hlinité a piesčito-hlinité. Vývoj pôd, okrem iných činiteľov, závisí najmä od pôdotvorného substrátu, expozície svahu, jeho sklonu, klímy, vodného režimu, atď. Vzhľadom na svoj potenciál (typologicko-produkčné kategórie) ide v rámci záujmového územia celkovo o stredne až menej produkčné pôdy, čo sa prejavuje aj v ich reálnom využívaní: na alúviu Žiarovnice a málo sklonitom predhorí Vihorlatu zväčša ako orné pôdy, smerom k lesným komplexom pohoria sa zvyšuje zastúpenie trvalých trávnych porastov. Rankrová pôda v riešenom území tvorí subtyp rankrová pôda andosolová. Tento subtyp má vysokú akumuláciu humusu v celom profile. Vyvinul sa na andezitových aglomerátových tufoch. Má vysoký obsah skeletu, je štruktúrny, kyprý, prevzdušnený a priepustný.

Odlíšnosť fyzikálno-mechanických vlastností a polohy na svahu (sklonitosť) jednotlivých pôdných predstaviteľov sa odráža v ich ohrozenosti vodnou eróziou a v náchylnosti na kontamináciu. Náchylnosť pôd na mechanickú (fyzikálnu) degradáciu súvisí jednak s vlastnosťami pôd (zrornosť, obsah humusu, pôdna reakcia, atď.) a zároveň so spôsobom a intenzitou ich využívania (zhuťňovanie podorničia ťažkou mechanizáciou, pokles humusu najmä v ornici vplyvom dlhodobého uprednostňovania priemyselných hnojív pred organickými, zvýšená plošná erózia). V severnej časti riešeného územia (Atlas krajiny SR, 2002) sa nachádzajú prevažne stredne až slabo odolné pôdy proti kompácii, v južnej časti ide o pôdy silne odolné proti kompácii. Náchylnosť na vodnú eróziu determinuje sklonová expozícia a charakter vegetačného pokryvu (najmä prítomnosť súvislého lesného porastu). Podľa Atlasu krajiny SR sú vrcholové a svahové zalesnené polohy odolné voči vodnej erózii, poľnohospodársky obrábaná orná pôda na pahorkatine v predpolí Vihorlatu má strednú až stredne slabú odolnosť voči vodnej erózii.

PRÍRODNÉ ZDROJE

Zájmovým územím preteká potok Žiarovnica, ktorá patrí rozsahom medzi najväčšie povrchové vodné zdroje pre dané územie (PHO 2. a 3. stupňa). Táto lokalita je taktiež zaujímavá aj pre ochranu podzemných vodných zdrojov – nachádza sa v PHO.

V širšom okolí riešeného územia Hlivištia sa nachádzajú predpokladané termálne vody. Teplota termálnych vôd v hĺbkach 800 - 1500 m sa pohybuje od 34 do 95 0C. Táto časť územia z tohto hľadiska ako i z pohľadu využitia suchých termálnych hornín / v hĺbke 2000 m ich teplota dosahuje 150 - 200 st.C/ sa pokladá za perspektívnu oblasť netradičného zdroja energie. Vo Vihorlate sú najrozšírenejšie a najpoužívanejšie andezity. V súčasnosti sa ťažia v lome v Zemplínskych Hámroch.

SEIZMICITA ÚZEMIA

Zájmové územie je porušené početnými zlomovými systémami. Geologicko-tektonická stavba a prejavy neotektonických /v období sarmat – kvartér/ pohybov v území majú veľký vplyv na seizmicitu územia. Za potenciálne seizmický aktívne zlomy možno považovať Vihorlatský zlom. Na tento zlom je možné viazať aj ohnisko zemetrasení, ktoré boli lokalizované aj v nedávnej minulosti v tomto regióne. Hĺbka ohnisk zemetrasení je 3-13 km, magnitúda 5,01 – 5,7. Podľa pril. A/2 STN 73 0036 riešené územie, ktoré sa nachádza na línii Vranov – Michalovce – Vyšné Nemecké leží v oblasti s maximálnou seizmicitou do 6 st. stupnice MSK64.

BIOTICKÉ FAKTORY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Fytogeografické začlenenie územia a charakteristika flóry

Podľa fytogeografického členenia Slovenska (Futák, J. in Atlas SSR 1980) patrí posudzované územie do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), fytogeografického okresu Vihorlatské vrchy.

Na svahoch Vihorlatských vrchov sa stretávajú panónske, východokarpatské a západokarpatské druhy. Bukové lesy vo Vihorlate prevládajú. V nadmorskej výške nad 700 m sa miestami vyskytuje jedľa biela, smrek a borovica.

Predkladaná charakteristika rekonštruovanej prirodzenej vegetácie (Michalko a kol., Maglocký, 2002) ukazuje, že v širšom okolí riešeného územia boli mapované tieto jednotky:

U – jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdý luh)

Fs – podhorské bukové lesy

F – bukové a bukovo-jedľové lesy

Jm – javorové lesy v horských polohách

Al – jeľšové lesy na nivách podhorských a horských tokov

C – dubovo – hrabové lesy karpatské

U – jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdý luh)

Vyskytujú sa na vyšších a relatívne suchších polohách údolných nív so zriedkavejšími a časovo kratšími povrchovými záplavami. Pôdy sú od typologicky nevyvinutých nívnych a glejových až po hnedé pôdy, bohaté na živiny. Krovinné poschodie je dobre vyvinuté a druhovo bohaté. V bylinnej vrstve sú prítomné nitrofilné, mezofilné a hygofilné druhy.

Drevinné zastúpenie: javor poľný (*Acer campestre*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), dub letný (*Quercus robur*), brest väzový (*Ulmus laevis*), Brest hrabolistý (*Ulmus minor*). V bylinnom podraсте dominujú: cesnačka lekárska (*Alliaria petiolata*), veternica iskernikovitá (*Anemone ranunculoides*), zvonček širokolistý (*Campanula trachelium*), chochlačka dutá (*Corydalis cava*), blyskáč jarný (*Ficaria verna*), krivec žltý (*Gagea lutea*), lipkavec obyčajný (*Galium aparine*), zádušník brečtanovitý (*Glechoma hederacea*) a iné.

Fs – podhorské bukové lesy

Bukové lesy zaberajú na Slovensku okolo 50% plochy súčasných lesov. Polovica pripadá na bučiny v podhorskom výškovom stupni. Veľká časť plochy podhorských bučín leží v susedstve dubohrabových lesov. Táto jednotka zahŕňa mezotrofné spoločenstvá s výraznou prevahou buka. Ekologickým znakom podhorských bučín je mierne vlhká pôda aj v lete a v období sucha. Prevládajú v nich stredné hlboké hnedé lesné pôdy, slabo až mierne prehumóznené. V stromovom poschodí prevláda buk lesný (*Fagus sylvatica*). Hrab obyčajný (*Carpinus betulus*) sa udržuje vďaka svojej vysokej výmladnosti. V porastoch sa nachádza aj javor mliečny (*Acer platanoides*) a javor horský (*Acer pseudoplatanus*). Ako primiešané dreviny sú lipa malolistá (*Tilia cordata*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Pod zapojenými porastami podhorských bučín sa bukový odpad ťažšie rozkladá – vzniká vrstva nadložného humusu, ktorý často bráni klíčeniu rastlín. V bylinnom podraze dominujú: ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), lipkavec marinkový (*Galium odoratum*), kostrava horská (*Festuca drymeja*), chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), zubačka cibuľkonosná (*Dentaria bulbifera*), bažanta trváca (*Mercurialis perennis*), srcovník purpurový (*Prenanthes purpurea*) a iné.

F – bukové a bukovo-jedľové lesy

Mezotrofné a eutrofné porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo-bukových lesov spravidla s bohatým viacvrstvovým bylinným podrastom tvoreným typickými druhmi s vysokými nárokmi na pôdne živiny. Vyskytujú sa na rôznom geologickom podloží, miernejších svahoch, na mierne hlbokých až hlbokých štruktúrnych, trvalo vlhkých pôdach s dobrou humifikáciou. Porasty sú charakteristické vysokým zápojom drevín. Pôdy sa vyznačujú priaznivými fyzikálnymi a chemickými vlastnosťami. Bývajú stredne hlboké, najčastejšie hlboké, zemina kyprá, štruktúrna, silne prehumóznená. Prevažne ide o hnedé lesné pôdy. Medzi najčastejšiu drevinu patrí buk lesný (*Fagus sylvatica*), ktorý je v optime a dosahuje mimoriadne dobrý vzrast a kvalitu. V menšom zastúpení sú dreviny: jedľa biela (*Abies alba*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), lipa malolistá (*Tilia cordata*). Vzácné sa vyskytuje aj smrek obyčajný (*Picea abies*). Krovinné poschodie býva slabo vyvinuté, tvoria ho: baza čierna (*Sambucus nigra*), baza červená (*Sambucus racemosa*), zemolez obyčajný (*Lonicera nigra*) a iné. Dominantami bylinnej vrstvy sú: lipkavec marinkový (*Galium odoratum*), hluchavník žltý (*Galeobdolon luteum*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*), zubačka cibuľkonosná (*Dentaria bulbifera*), kyslička obyčajná (*Oxalis acetosella*), kozonoha horcová (*Aegopodium podagraria*), žindava európska (*Sanicula europaea*), šalvia lepkavá (*Salvia glutinosa*), vranovec štvorlistý (*Paris quadrifolia*) a iné.

Jm – javorové lesy v horských polohách

Horské sutinové javorové lesy sú pokračovaním predchádzajúcej jednotky v horskom až vyššom horskom stupni v nadmorskej výške 900-1000 m. Sú typické pre široko chápaný okruh sutinových lesných spoločenstiev, viazaných na silne kamenisté až balvanovité sutiny. Pestrý geologický substrát s rozdielnym chemickým zložením nemá rozhodujúci vplyv na rozšírenie porastov tejto jednotky. Pôdy obsahujú hrubý skelet, sú plytké, slabo vyvinuté. Horské sutinové javorové lesy patria k dôležitej skupine účelových pôdoochranných lesov. Prírodná obnova lesov prebieha slabo. Významné sú tzv. sutinové dreviny, najmä javor horský (*Acer pseudoplatanus*), brest horský (*Ulmus glabra*), ku ktorým pristupuje jedľa biela (*Abies alba*) a jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*) a buk lesný (*Fagus sylvatica*). Krovinná etáž je slabo vyvinutá. Okrem zmladzujúcich stromov ju tvorí: zemolez čierny (*Lonicera nigra*), baza červená (*Sambucus racemosa*), lykovec jedovatý (*Daphne mezereum*) a ďalšie. V bylinnej vrstve prevládajú nitrátofilné, heminitrátofilné a humikolné rastliny pižmovka mošusová (*Adoxa moschatelina*), zádušník chlpatý (*Glechoma hirsuta*), pakost hnedočervený (*Geranium phaeum*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*), mesačnica trváca (*Lunaria*)

rediviva) a ďalšie.

AI – jelšové lesy na nivách podhorských a horských tokov

Patria k typickej formácii lesov na alúviách v podhorských a horských oblastiach. Druhovú zloženie súvisí s nadmorskou výškou a charakterom substrátu a jeho zavodnením. Typickým predstaviteľom sú jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) a jelša sivá (*Alnus incana*), vrba krehká (*Salix fragilis*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). Pre bylinné spoločenstvá sú typické kozonoha hoscová (*Aegopodium podagraria*) a perovník pštroší (*Matteuccia struthiopteris*).

C – dubovo – hrabové lesy karpatské

Tieto mezofilné zmiešané lesy patria na Slovensku k najrozšírenejšej formácii, aj keď ich vnútorná štruktúra je na rôznych stanovištiach značne odlišná. Druhovú zloženie sa mení v závislosti najmä na klimatických pomeroch a vodnom režime stanovišťa. V stromovom poschodí prevláda dub zimný (*Quercus petraea*) a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). Ďalšími druhmi sú: javor poľný (*Acer campestre*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Krovinné poschodie tvoria najmä zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), Lieska obyčajná (*Corylus avellana*), vtáci zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*) a hloh (*Crataegus sp.*). Bylinné spoločenstvá sú zastúpené druhmi z asociácie Carici-pilosae carpinetum s dominantným výskytom ostrice chlpatéj (*Carex pilosa*), ďalej sú tu hviezdica veľkokvetá (*Stelaria holostea*), veternica hájna (*Anemone nemorosa*) a kostihoj hluznatý (*Symphytum tuberosum*).

Lúky a pasienky sú ďalším významným prvkom, ale v dôsledku rozsiahlych melioračných zásahov došlo k postupnému ubúdaniu prirodzených trávnych porastov, neudržiavaním a nespasením lúk a pasienkov sa podstatne zmenila ich floristická skladba, pričom dochádza k ich postupnému zarastaniu náletovými drevinami.

Pozornosť si zaslúžia i rastlinné spoločenstvá medzi, úhorov a opustenísk, ktorých v poslednom období v dôsledku úpadku družstiev pribúda, pretože umožňujú prežívanie ohrozených druhov burín, jednoročných rumoviskových rastlín a často poskytujú útočisko aj vzácnym druhom rastlín. V predmetnom území najmä v intenzívne pretvorených oblastiach (napr. polia) a lokalitách opustených plôch nachádzame segetálnu a ruderalnú vegetáciu. Segetálna vegetácia spôsobuje zaburiňovanie polí. Ruderalná vegetácia je v území pomerne rozšírená, najmä na plochách nevyužívaných, okolo okrajov obce, kde nitrofilná vegetácia signalizuje prebytok dusíka po nadmernom hnojení minerálnymi hnojivami.

Brehové porasty potokov v riešenom k.ú. (Žiarovnica, Hliník) predstavujú ďalší významný typ vegetácie. Väčšinou sú obmedzené na relatívne úzke pásy drevín pozdĺž toku. V stromovom poschodí k najčastejšie sa vyskytujúcim drevinám patria vrba krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), agát biely (*Robinia pseudacacia*), ale aj ovocné stromy jablň domáca (*Malus domestica*) a slivka domáca (*Prunus domestica*). Z krovín sú časté baza čierna (*Sambucus nigra*), chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*), ruža šípová (*Rosa canina agg.*), ostružina úžinová (*Rébus caesius*), povoja poľná (*Calystegia sepium*) hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*) svíb krvavý (*Swida sanguinea*) a plamienok poľný (*Clematis vitalba*). Z bylín sú najhojnejšie prhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), chrastnica trsteníkovitá (*Phalaroides arundinacea*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*), ďalšie druhy sú menej časté.

Vo Vihorlatských vrchoch nájdeme i viaceré vzácne a chránené rastliny. Sú to: kýchavica biela, kostihoj srdcovitý, prilbica jedovatá drsnoplodá, skopólia kránska, kostrava ovčia vihorlatská, tavolník prostredný, rozchodník ročný, bleduľa jarná, krivec tulcový. Lesy sú známe bohatým výskytom húb. Medzi vzácne druhy rastlín rastúcich v lese patria: iskerník karpatský, zvonček jedľový, perovník pštroší, horec luskáčovitý, poniklec obyčajný, scila dvojlistá východná.

Zoogeografické začlenenie územia a charakteristika fauny

Podľa zoogeografického členenia Slovenska (Čepelák, J. in Atlas SSR 1980) patrí posudzované územie do oblasti Východné Karpaty, východobeskydského obvodu, vihorlatského okrsku.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch prispievajú rozhodujúcou mierou k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým sa vytvárajú lepšie podmienky pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu. Vzhľadom na to možno vo faune rozlíšiť z hľadiska zoogeografického tieto hlavné zložky: kozmopolitnú, holarktickú, paleoarktickú, európsko - sibírsku, karpatskú, ale i endemickú a reliktnú.

Cez územie prebieha viacero hraníc areálov rozšírenia niektorých druhov živočíchov a vyskytuje sa tu aj niekoľko typických prvkov západokarpatských a východokarpatských elementov.

Z hľadiska zoogeografického zloženia fauny sa na území vyskytuje pestrá paleta živočíšnych druhov v malom od eurosibírskej zložky cez druhy európskeho rozšírenia, boreoalpínske, boreomontánne, po východoeurópske druhy listnatých lesov. Bežne v riešenom území vyskytuje zajac poľný bažant poľový, srnec lesný, jeleň lesný, diviak lesný. Zo vzácných a chránených druhov tu žije rys ostrovid, vlk dravý, mačka divá, medveď hnedý, zubor hôrny, výr skalný, sova dlhochvostá, orol krikľavý, kuna lesná a skalná, haja červená.

Pôvodné spoločenstvá fauny sa so zmenou prírodných podmienok prispôbobi, odsťahovali alebo vyhynuli. Dnes v krajine dominujú spoločenstvá TTP, krovín a ľudských sídiel. Prevládajú živočíšne spoločenstvá najmä lesov a lúk. K týmto zoocenózam možno priradiť z hľadiska vertebratologického aj zoocenózy neobrábaných plôch ako sú smetiská, násypy ciest, stavieb a pod. Charakteristickým znakom tohto biotopu je otvorenosť, každoročné i lokálne striedanie kultúr, ročné zmeny v kultúrach súvisiace s ich vývojom, určitá druhová stereotypnosť a časté hlboké zásahy človeka do biocenóz. Väčšina druhovo suchozemských stavovcov, ktoré sú súčasťou tejto zóocenózy, pôvodne obývala stepi. Preto aj adaptačný vývinový proces prebiehal pri nich z hľadiska požiadaviek, ktoré na ne kládlo dané prostredie. Jeho výsledkom je predovšetkým dokonalé farebné splyvanie s prostredím, ktoré zabezpečuje živočíchom ochranu pred predátormi.

Svojrážna a druhovo bohatá je fauna lúčnych a trávnatých biotopov. Charakteristické sú viaceré blanokridlovce.

Málo zmenené rastlinné fytoocenózy a vplyv neďalekej Východoslovenskej nížiny a Východných Karpát sa prejavujú i v zložení živočíšstva Vihorlatu. Cez otvorenú krajinu prenikajú z juhu teplomilné stepné živočíchy, ktoré sa tu stretávajú s horskými druhmi Karpát. Z východokarpatských druhov žijú v pohorí niektoré mäkkýše, dáždovky a mnohonôžky.

Z chránených druhov hmyzu žije v lesoch Vihorlatu napr. fuzáč alpský a nosorožtek obyčajný. Z obojživelníkov sa tu vyskytujú všetky druhy našich mlokov. Z plazov je hojná užovka stromová. Jedovatá zmija je v pohorí veľmi vzácna. Vo väčších bystrinách žije pstruh potočný, ale aj mihulfa potiská.

Z vtákov sú významnými hniezdičkami Vihorlatu obe naše najväčšie sovy, výr skalný a sova dlhochvostá, ďalej orol krikľavý a v podhorí slávik veľký.

Z drobných cicavcov je pozoruhodný najmä výskyt hraboša močiarneho, raniaka malého a piskora vrchovského. Veľkým prírodným bohatstvom lesov Vihorlatu je prítomnosť veľkých a vzácných šeliem ako je vlk obyčajný, rys ostrovid, mačka divá a vydra riečna.

Druhá ochrana je zabezpečovaná v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, vyhlášky MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle iných právnych noriem SR a EU dotýkajúcich sa ochrany prírodných zložiek a ratifikovaných medzinárodných dohôd (CITES, Bonn, Bern, Ramsar....).

Základný zoologický prieskum sa opiera o poznatky získané z riešeného územia v predošlom období. Výsledky poznania boli aktualizované priebežnými, súčasnými terénnymi pozorovaniami.

Determinácia a identifikácia druhov bola prevádzaná vizuálne, sluchovou analýzou hlasových prejavov jednotlivých druhov a identifikáciou druhotných znakov výskytu.

PASPORT VÝZNAMNÝCH ČASTI PRÍRODY A KRAJINY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

- Veľkoplošné chránené územia:** - CHKO Vihorlat (2. Stupeň ochrany)
Maloplošné chránené územia: - Prírodná rezervácia Drieň (4. Stupeň ochrany)
Chránené stromy : - nie sú vyhlásené
Časti prírody pripravované na ochranu: - nie sú pripravované

CHKO Vihorlat (2. Stupeň ochrany)

Zasahuje k.ú. Hlivištia a širšie okolie riešeného územia. Vihorlat bol vyhlásený za CHKO dňa 28.12.1973, avšak vyhláškou z 19. apríla 1999 sa upravila výmera pôvodnej CHKO, v súčasnosti má výmeru 17 485,24 ha.

Rámec prírodných pomerov CHKO vytvára sopečné pohorie Vihorlat. Takmer stopercentná lesnatosť vlastného územia CHKO a dvojtretinové zastúpenie lesov v jej ochrannom pásme vytvára podmienky na hlavnú hospodársku činnosť - lesné hospodárstvo. Celé územie CHKO je popretkávané značenými turistickými chodníkmi s rôznym bodom prevýšenia. Najnižšie položený bod na turistických chodníkoch je pri obci Remetské Hámre cca 250 m n.m., najvyšší bod na Vihorlate 1076 m n.m.

Z chránených druhov sa tu vyskytuje bleduľa jarná karpatská, prilbica chlpatoplodá a iné. Najcharakteristickejšou rastlinou je zákonom chránená telekia ozdobná. Na severnej strane Vihorlatu rastú horské druhy ako napr.: soldanelka karpatská, kým na južných svahoch sa vyskytujú lesostepné spoločenstvá s teplomilnými druhmi. Celkove sa v CHKO vyskytuje okolo 35 druhov chránených rastlín. Vplyv Východoslovenskej nížiny a Východných Karpát sa prejavuje aj v zložení živočíšstva Vihorlatu. Vyskytuje sa tu vyše 2 000 druhov bezstavovcov. Zo stavovcov sú to napríklad mlok karpatský, mlok vrchovský, užovka stromová, ako aj takmer 100 druhov hniezdiacich vtákov napríklad bocian čierny, včelár obyčajný, orol kriklavý, hadiar krátkoprstý.

Prírodná rezervácia Drieň (4. Stupeň ochrany)

Rezervácia sa nachádza v severnej časti riešeného územia a zároveň v území s 2. stupňom ochrany v CHKO Vihorlat. Prírodná rezervácia bola vyhlásená za účelom ochrany lesného a lesostepného spoločenstva na skalnom odloží s masovým výskytom drieňa (*Cornus mas*). Vyhlásená bola v roku 1993 s výmerou 11,25 ha. Platí v nej 4. stupeň ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny.

Územia NATURA 2000

- Chránené vtáčie územia (CHVÚ)** - Vihorlatské vrchy (SKCHVU035) - 1., 2.stupeň ochrany
Územia európskeho významu (ÚEV) - Morské oko (SKUEV0209) – 2.stupeň ochrany

Chránené vtáčie územie – SKCHVU035 Vihorlatské vrchy

CHVÚ Vihorlatské vrchy zasahuje riešené územie kataster Hlivištia. Výmera územia v ha: 53 944. Územie sa v 1/3 prekrýva s CHKO Vihorlat a je tvorené mozaikou biotopov. Chránené vtáčie územia sú novou kategóriou chráneného územia v zmysle zákona č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Cieľom ochrany v CHVÚ je zachovanie a obnova ekosystémov významných pre druhy vtákov, pre ktoré je oblasť vyhlásená v ich prirodzenom areály rozšírenia, ako aj zaistenie podmienok pre zachovanie populácie týchto druhov v priaznivom stave z hľadiska ich ochrany. Stav druhu z hľadiska ochrany je považovaný za priaznivý, keď údaje o populačnej dynamike druhu naznačujú, že sa dlhodobo udržuje ako životaschopný prvok svojho biotopu, prirodzený areál druhu sa nezmenšuje a existuje dostatok biotopov na dlhodobé zachovanie jeho populácie. Rozhodujúce pre zachovanie populácie druhov vtákov je preto zachovanie, prípadne zlepšenie ekologického stavu biotopov, na ktoré sú tieto druhy viazané. Účelom vyhlásenia Chráneného vtáčieho územia Vihorlatské vrchy je zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu hadiara krátkoprstého (*Circaetus gallicus*), sovy dlhochvostej (*Strix uralensis*), výrika lesného (*Otus scops*), orla krikľavého (*Aquila pomarina*), jariabka hôrneho (*Bonasa bonasia*), výra skalného (*Bubo bubo*), leleka lesného (*Caprimulgus europaeus*), bociana čierneho (*Ciconia nigra*), chriašteľa poľného (*Crex crex*), ďatľa bielochrbtého (*Dendrocopos leucotos*), ďatľa prostredného (*Dendrocopos medius*), ďatľa čierneho (*Dryocopus martius*), muchárika bielokrkého (*Ficedula albicollis*), muchárika červenohrdlého (*Ficedula parva*), krutihlava hnedého (*Jynx torquilla*), strakoša červenochrbtého (*Lanius collurio*), škovránka stromového (*Lullula arborea*), včelára lesného (*Pernis apivorus*), žlny sivý (*Picus canus*), penice jarabej (*Sylvia nisoria*), prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*), muchára sivého (*Muscicapa striata*), žltouchvosta lesného (*Phoenicurus phoenicurus*), prhlaviara čiernohlavého (*Saxicola torquata*), hrdličky poľnej (*Streptopelia turtur*) a zabezpečenie ich prežitia a rozmnožovania.

Územie európskeho významu – SKUEV0209 Morské oko

Zasahuje riešené katastrálne územie a tvorí širšie okolie riešeného územia. Jeho rozloha je 14 962,15 ha. Predmetom ochrany sú: dubovo-hrabové lesy lipové, lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, lipovo-javorové sutinové lesy, javorovo-bukové horské lesy, bukové a jedľové kvetnaté lesy, kyslomilné bukové lesy, nespístupnené jaskynné útvary, prechodné rašeliniská a trasoviská, nížinné a podhorské kosné lúky.

V území európskeho významu **SKUEV 0209 Morské oko**, sa nachádzajú tieto biotopy:

Ls5.1 Bukové a jedľovo bukové kvetnaté lesy

Mezotrofné a eutrofné porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo-bukových lesov spravidla s bohatým, viacvrstvovým bylinným podrastom tvoreným typickými lesnými sciofytmami s vysokými nárokmi na pôdne živiny.

Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy

Vysokobylinné, horské až vysokohorské javorovo - bukové lesy s prímiesou sutinových drevín, prípadne jedle a smreka na hrebeňových a svahových podhrebeňových, často sutinových stanovištiach.

Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou

Druhovo chudobné spoločenstvá na silikátových skalách v najvyšších polohách ako aj v nižších pohoriach. Prevládajú machové a lišajníkové synúzie. Ide o stanovištia ohrozených a veľmi vzácnych rastlinných druhov. Porasty sa nachádzajú aj na extrémne suchých andezitových skalách, ktoré sa vyskytujú roztrúsene na skalných stanovištiach vo všetkých neovulkanických pohoriach.

Biotopy, ktoré sa nachádzajú v tesnej blízkosti záujmového územia:

Ra 3 Prechodné rašeliniská a trasoviská

Prechodné rašeliniská vytvárajú prechod medzi slatinami a vrchoviskami. Nachádzajú sa najmä na

chudobných, alebo stredne bohatých geologických podkladoch.

Vo1 Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody

Štruktúrne jednoduché a druhovo chudobné rastlinné spoločenstvá stojatých alebo mierne tečúcich vôd.

Územia medzinárodného významu - nenachádzajú sa v predmetnom

Významné krajinné prvky

Riešené územie patrí v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov k územiu s 1. stupňom ochrany t.j. k územiám, ktorým sa neposkytuje osobitná ochrana, územie CHKO Vihorlat predstavuje 2. stupeň ochrany v zmysle predmetného zákona.

Tvoria sieť genofondovo významných ekostabilizačných plôch v k.ú. obce Hlivištia, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na riešenom území. Za miestne ekostabilizačné plochy – významné krajinné prvky boli vybrané tie územia v ktorých sa nachádzajú najzachovalejšie sukcesné štádiá, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. K ďalším kritériám pre výber ekologicky významných segmentov krajiny je stupeň zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou boli vymedzené genofondovo významné lokality, ktoré v danom širšom posudzovanom priestore predstavujú významné krajinné prvky:

- regionálny biokoridor Popričný
- regionálny interakčný prvok Koromľa
- CHKO Vihorlat
- CHVÚ Vihorlat

Významný krajinný prvok v predmetnom území tvorí potok Žiarovnica s prítokmi. Prirodzený tok s prítokmi lemujú zachovalé pásma aluviálnych lúk, plochy pasienkov a zvyšky lesných porastov. Brehy tokov sprevádzajú súvislé brehové porasty s prevažne prirodzenou skladbou drevín.

V rámci širšieho okolia lokality zámeru v scenérii krajiny dominuje masívny, kompaktný vulkanický komplex s plošne rozsiahlymi súvislými lesnými porastmi Vihorlatských vrchov. V úpäťnej časti je komplex lesných porastov v dotyku s poľnohospodársky využívanou pôdou (prevažne ako trvalé trávne porasty), ktorú dotvárajú prirodzené brehové porasty a sprievodná vegetácia vodných tokov, umelé výsadby ovocných drevín okolo komunikácií (stromoradia), dreveniny na plochách verejnej zelene v zastavanom území obce.

Lúky a pasienky sa v riešenom území vyskytujú v týchto typoch:

1. Svieže lúky a pasienky – sú len krátkodobo ovplyvňované podzemnou alebo povrchovou vodou, ich výnosy závisia od dobrého ošetrovania a pri zlepšení výživy hnojením prípadne aj závlahami je možné dosiahnuť kvalitu intenzívnych trávnatých porastov.
2. Polosuché trávnaté porasty – sú na stanovištiach, ktoré sú na jar ovplyvňované zamokrením povrchovou vodou, v lete extrémne vysychajú. Z tohto dôvodu sa tu nedarí dobrým trávny druhom.

Hodnotenie biotickej kvality vegetácie

Pri hodnotení biotickej kvality vegetácie sme vychádzali z druhového zloženia a štruktúrnych vlastností porastov vegetácie, ktorá je v predmetnom území vysoká. Biotický najvyššiu kvalitu dosahujú

lesy – tvoria až 1449,58 ha z celého k.ú., pasienky a brehové porasty. Nižšiu úroveň majú lokality existujúcich miestnych biocentier. Bioticky najnižšie hodnotenie pripisujeme aglomeráciám a agrokultúram – v predmetnom území iba veľmi malý podiel.

Hodnotenie biologickej kvality krajiny z pohľadu potrieb živočíšstva

K najhodnotnejším biotopom územia z hľadiska kvalitatívnej a kvantitatívnej druhovej skladby patria biotopy málo sa líšiace od biotopov pôvodnej krajiny. Sú nimi ekosystémy s vodným a lesným prostredím. Pre svoju obmedzenú dostupnosť vytvárajú relatívne stabilné biotopy s dôležitým genofondovým, reprodukčným, potravným a úkrytovým poslaním v krajine. S rozľahlosťou plochy narastá stupeň ich kvalitatívneho významu. Majú relatívne vysokú regeneračnú schopnosť s prvkami prirodzenej regulácie. Ostatné biotopy tvoria prechodné formy s dočasným faunistickým poslaním. Majú význam ako pufrovacie zóny. Využívané sú k oddychu, lovu a reprodukcii vymedzeného typu živočíšnych druhov. Ich hodnotový význam ako ekosystému je podriadený poslaniu, funkcii a antropickému vplyvu. Najhodnotnejšie biotopy v riešenom území sú lesy a brehové porasty pri vodných tokoch – Žiarovnica s prítokmi.

ÚZEMNÝ PRIEMET ZAŤAŽENIA PRÍRODY A KRAJINY

Pasport vybraných bariérových prvkov

V riešenom území Hlivišťa sme zistili nasledovné negatívne javy a stresové faktory:

Primárne stresové faktory

- cestná doprava
- zastavané územie a obytné areály
- konštrukcia elektrických stĺpov VN

Sekundárne stresové faktory

- vodná erózia

Náchylnosť sledovaného územia na vodnú eróziu

Vodná erózia patrí v podmienkach Slovenska medzi najrozšírenejšie procesy degradácie pôdy. Postihuje prakticky dve tretiny územia - najmä pahorkatiny, kotliny, horské a podhorské polohy. Silnou a extrémnou vodnou eróziou je ohrozených 35 % poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Veternou eróziou sú intenzívnejšie postihované odlesnené územia v teplej suchej klimatickej oblasti so silnými vetrami, podmienkou je slabá ochrana pôdy vegetačným krytom (územia využívané ako orná pôda).

Na vzniku erózie sa podieľa niekoľko faktorov:

- zrážky a z nich vznikajúci povrchový odtok,
- geologické a pedologické pomery,
- morfológia územia,
- vegetačný kryt pôdy,

Náchylnosť (potenciál) na eróziu pôdy (charakter reliéfu a najmä jeho sklon, pôdotvorný substrát a pôdny kryt, klíma a spôsob využívania pôdy - orná pôda, trvalé trávne porasty, lesy, atď.) v reálnych podmienkach determinuje vodnú eróziu.

Časť územia v k.ú Hlivišťa je čiastočne náchylná na výskyt vodnej erózie.

Z hľadiska potenciálnej vodnej erózie pôdy (podľa Wischmeiera a Smitha) spracovanej kolektívom autorov (Šúri a kol. in Atlas krajiny SR) v závislosti od reliéfu riešeného územia je pre riešené územie v rámci 6 stupňovej škály kategorizácie (1 – žiadna alebo slabá, 2 – stredne silná, 3 – silná, 4 – veľmi silná, 5 – extrémna, 6 – katastrofálna) typický stupeň 2 a 3 pre pohorie Vihorlat a 1 a 2 pre pahorkatinový reliéf k.ú. Hlivišťa. Podľa vyššie uvedeného kolektívu autorov v citovanej publikácii je z hľadiska aktuálnej vodnej

erózie pôdy situácia nasledovná: zalesnené komplexy svahov a vrcholových polôh sú zaradené podľa kategorizácie v rámci 6 stupňovej škály (1 – žiadna alebo nepatrná, 2 – slabá, 3 – stredne silná, 4 – silná, 5 – veľmi silná, 6 – extrémna) do stupňov 1 a 2 (žiadna až slabá erózia), naproti tomu poľnohospodársky obrábaná orná pôda na pahorkatine zväčša do stupňov 3 a 4 (stredne silná až silná erózia).

Z vyššie uvedeného vyplýva vysoké riziko intenzívnej vodnej erózie na svahoch po odstránení lesného vegetačného krytu, ktorý v súčasnosti chráni pôdu pred odnosom vodnou eróziou.

10.1.2 Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra, predstavuje celoplošné definovanie územia s aktualizovaným stavom reálnej štruktúry krajiny.

Riešené územie Hlivištia je z geomorfologického hľadiska súčasťou Vihorlatských vrchov, ktoré je v rámci širšieho okolia urbanizované a stredne intenzívne až intenzívne využívané lesným hospodárstvom. Súčasná štruktúra krajiny je výsledkom dlhodobého antropického tlaku na krajinu, kde z pôvodne zalesneného územia bola krajina fragmentovaná na časti urbanizované (sídla a plochy dopravy), poľnohospodársky využívané plochy (orná pôda, lúky, pasienky, ovocné sady), plochy lesa, plochy nelesnej drevinovej vegetácie, ostatné plochy, vodné plochy.

PRIESTOROVÉ VYMEDZENIE EKOLOGICKÝCH ZÓN

Priestorové vymedzenie ekologických zón v k.ú. Hlivištia vychádza z výstupnej interpretácie regionálneho územného systému ekologickej stability. Využila sa transformácia vybraných prvkov krajiny, ktoré sa vnímajú z pohľadu krajinskej ekológie ako prvky pozitívne a prvky negatívne. Je to priemet prvkov, ktoré charakterizujú hodnotu prírodnej a urbanizovanej krajiny. Na základe ich hodnotenia sú v krajine vytvárané priestory s osobitným režimom činností. Ako podklad pre priemet ÚSES boli využité prvky:

• pozitívne:

- priestory štátnej ochrany prírody – CHKO Vihorlat, navrhované CHVÚ Vihorlatské vrchy
- priestory prvkov R-ÚSES
- priestory krajinársky hodnotné (interakčné prvky)
- priestory hydroekologicky významné

• negatívne:

- priestory sústredenia infraštruktúry
- priestory hospodárskej výroby.

Priemet týchto prvkov vytvára súčasne aj priestorové vymedzenie limitov v krajine. Kumuláciou alebo vzájomným prelínaním jednotlivých limitov sú v danom území vymedzené nasledujúce kvalitatívne priestory (zóny):

E - ekologicky hodnotná, ktorú charakterizujú pozitívne limity

Š - štandardná, charakteristická prelínaním pozitívnych a negatívnych limitov (s prevahou pozitívnych).

Výsledné členenie územia s priemetom R-ÚSES a chránených území slúži ako podkladová informácia o stave zaťaženia krajiny pre usmerňovanie rozvoja aktivít v hodnotenom území. Do ekologicky hodnotných priestorov je zaradené chránené územie – CHKO Vihorlat a navrhované CHVÚ Vihorlatské vrchy. V týchto priestoroch sa nachádza najzachovalejšie prírodné prostredie s miestnymi a regionálnymi biocentrami.

Pre jednotlivé uvedené priestory v k.ú. Hlivištia sa navrhujú nasledovné opatrenia a regulatívy:

1. Pre priestor E - ekologicky hodnotná krajina:

- zachovanie genofondu krajiny a kostry ekologickej stability s možnosťou vyhlasovania ďalších chránených území a areálov s cennými biotopmi a ich ochranných pásiem,
- zákaz pestovania a rozširovania nepôvodných druhov živočíchov a rastlín, nevnášať umelé prvky do krajiny (odvodňovanie, závlahy, regulácie vodných tokov...),
- príprava opatrení na elimináciu zhoršovania zdravotného stavu lesa aj v
- preferovanie jemnejších foriem hospodárenia v lesoch (napr. colný rub, prirodzená obnova lesa...), zlepšovanie technického zabezpečenia minimalizácie negatívnych vplyvov existujúcich aktivít ŽP v priestore.

2. Pre priestor Š - štandardná krajina:

- biocentrá považovať za limit územného rozvoja.

Zastavané a antropogénnou činnosťou pozmenené plochy

Slúžia vlastníkom pozemkov a patria sem :

- hospodársky dvor PD,
- intravilán obce,
- dopravná sieť – cestné komunikácie

Súčasná krajinná štruktúra katastrálneho územia Hlivištia bola hodnotená na základe aktuálnych podkladov (ortofotomapa, účelové polohopisné zameranie územia) a terénneho prieskumu katastrálneho územia v mesiaci október 2006. Znázornená je v účelovej mape Krajinnoeologického plánu, kde sú uvedené nasledovné hlavné kategórie SKŠ:

1. nelesná drevinná vegetácia – plošné porasty nelesnej drevinnej vegetácie, brehové porasty, medze a líniová vegetácia, plochy zarastajúce drevinnou vegetáciou, skupinky drevín a solitéry
2. lesy
3. orná pôda – veľkoblokové polia, malobloková orná pôda a záhumienky
4. trvalé trávne porasty - lúky a pasienky, bylinné úhory, bylinné úhory s podielom drevín
5. trvalé kultúry - záhrady a sady mimo intravilánu, záhrady v intraviláne obce,
6. zastavané plochy a areály bez vegetácie – obytná zástavba a dvory, výrobné areály a objekty, spevnené plochy, staveniská, iné plochy bez vegetácie
7. dopravné prvky – štátne cesty, účelové cesty
8. vodné toky

V riešenom území boli za účelom spracovania krajinnoeologického plánu obce Hlivištia, pre definovanie vzájomných väzieb v krajine vyčlenené 3 základné krajinné typy krajinnej štruktúry:

A. Agroekosystémy:

- orná pôda
- trvalé trávne porasty
- nelesná drevinná vegetácia /NDV/
- vodné toky
- mozaikové štruktúry

Orná pôda

Terén je v sledovanom území veľmi členitý a tak nedovoľuje rozvinutie veľkoplošného poľnohospodárskeho využívania. Vďaka konfigurácii terénu sú oráčiny menšie a často kombinované s medzami a krovinnou vegetáciou

V riešenom území predstavuje orná pôda 181,61 ha. Skutočný podiel ornej pôdy je v súčasnosti zrejme menší, nakoľko došlo k preradeniu nevyužívaných plôch oráčín do ostatných plôch.

Trvalé trávne porasty

V k.ú. Hlivištia TTP predstavuje 209,90 ha. Časť TTP je zarastajúca krovínami. Sú plochy fyziognomicky vzdialené od pôvodného vegetačného krytu, vyžadujú neustálu starostlivosť, od ktorej je závislý ich charakter. Trvalé trávne porasty sú prevažne polointenzívne, viac-menej prirodzené, doterajšími intenzifikačnými zásahmi však pomerne chudobné a monotónne. Výnimku tvoria niektoré plochy strmých strání alebo zamokrených plôch v alúviách, kde je veľmi hodnotná xerothermná vegetácia. Tieto plochy sú popísané ako ekologicky významné segmenty. TTP sú využívané hlavne na pasenie HD a kosenie. Okrajové plochy majú charakter lesa s prevládajúcou drevinou breza, osika, solitéry buka, hraba, liesky.

Nelesná stromová a krovinná vegetácia

K charakteristickým dominantám územia Hlivištia patria lesné lúky, ktoré vznikli odlesnením pôvodného lesného krytu, krovinné pasienky a poľnohospodárske lúky. V opisovanom území sa nachádza väčšina zachovalých mokrých lúk a slatín. Pasienky a lúky pokrývajú predovšetkým trávnaté porasty sitín, porasty ostríc, bezkolencové lúky, metlicové porasty a porasty s ostricou Davallovou. Časté sú tiež porasty s prasličkou. Z bežnejších druhov týchto stanovišť napr. psinček poplazitý, pichliač potočný, túžobník brestový atď. V stromovom a krovitom podrade sú zastúpené druhy rodu svíb, javor poľný hladkoplodý, čremcha strapcovitá, lieska obyčajná, jaseň štíhly, krušina jelšová, kalina obyčajná, viaceré stromovité a krovinné druhy vrb a hlohov.

Vody

Riešený priestor predstavujú aj lesnaté doliny s tečúcimi tokmi: Žiarovnica s prítokmi a Hliník. Prirodzený tok s prítokmi lemujú zachovalé pásma aluviálnych lúk, plochy pasienkov a zvyšky lesných porastov. Brehy tokov sprevádzajú súvislé brehové porasty s prevažne prirodzenou skladbou drevín.

Súčasťou vodného hospodárstva sú aj úpravy vodných tokov, ktoré sa realizovali najčastejšie z dôvodov ochrany územia a obcí pred povodňami. Vodný tok Žiarovnica nespevnené. Riečna sieť Vihorlatu svojou zložitou plne zodpovedá konfigurácii terénu. Severovýchodnú časť CHKO Vihorlat odvodňuje rieka Cirocha, ktorá vytvára povodie s plochou 500 km² a po 50,6 km sa pri Humennom vlieva do Laborca. Najväčšie prietoky sa znamenali v jarných mesiacoch, nižšie v letnom a zimnom období s miernym zvýšením na jeseň.

Mozaikové štruktúry

Viazané sú na celý kataster Hlivištia, kde sa vyskytuje mozaika medzí, lúk a pasienkov, ale aj medzí a oráčín. Mozaikové štruktúry sa v rámci katastra vyskytujú pomerne hojne. Miestami dochádza vplyvom absencie obhospodarovania k stieraniu týchto štruktúr zarastaním náletovými drevinami.

B. Lesné spoločenstvá:

V období pred pár storočiami pohorie Vihorlat pokrývali prírodné lesy (pralesy), v nich spoločenstvá rastlín a živočíchov boli dlhým vývojom prispôbené spoločnému životu v určitých podmienkach prostredia, ktoré sa navzájom ovplyvňovali a tvorili s prostredím neoddeliteľný celok. Takýto les mal stále drevinové zloženie, bol odolný proti nepriaznivým biotickým a abiotickým vplyvom prostredia, mal priaznivé vodohospodárske i klimatické účinky, bol zdravý, krásny a vôbec nepotreboval ľudskú starostlivosť. Kým bola spoločenská výroba na nízkom stupni vývoja, poskytoval prírodný les pôvodným obyvateľom všetko, čo z neho pre svoju hospodársku činnosť potrebovala spoločenská výroba sa však stále zvyšovala. Popri dreve na stavebné účely a palivo sa zvyšovali potreby dreva pre baníctvo, hutníctvo, sklárstvo, a tak nápor na prírodné lesy Vihorlatu narastal. Výrazne sa prejavil v ľahko prístupných nižšie položených porastoch,

kde prírodné lesy vystriedali lesy hospodárske s pôvodným drevinovým zložením alebo s vysadenými nepôvodnými drevinami Vihorlatu, napr. smrekom. Pomerne dlho zostali nedotknuté prírodné lesy v ťažko prístupných vrcholových častiach pohoria. Ojedinelá túlava ťažba na stavebné účely a palivo, pálenie dreveného uhlia, hlavne z bukoveho dreva, výroba potaše a podobne neboli ešte významným zásahom do prirodzenej štruktúry lesných porastov.

Lesné porasty tvoria veľkú časť k.ú. Hlivištia, z ktorého zaberajú 1448,58 ha. Porasty spadajú do LHC Sobrance. Ide prevažne o druhovú skladbu v zastúpení buk, dub, hrab, miestami javor, borovica, v brehových porastoch potokov najmä jelša, vrby a miestami lieska. Plnia najmä pôdoochrannú funkciu. Prechod medzi lesom a PPF nie je všade jednoznačný a presne ohraničený. Terasy, kde pastviny neboli dlhšiu dobu ošetrované, začínajú postupne zarastať drevinami a krovinami. Prechod medzi poľnohospodárskou pôdou a lesom je pozvoľný.

C. Vidiecka krajina:

- sídelný útvar
- transportné línie a vedenia

Obytné a administratívne plochy

Obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia sú koncentrované v zastavanom území obce.

Sídelná vegetácia

Tvorená je predovšetkým vegetáciou úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch a drevinovou vegetáciou na verejných priestranstvách, v okolí kostola a cintorína. Sídelnú vegetáciu reprezentujú aj planejúce liečivé a okrasné druhy, taktiež spoločensvá trávnaté a krovinaté porasty lúk, medzí a výmoľov. Vegetácia v zastavaných územiach má tradičný charakter, je kultúrneho charakteru, značné plochy však zaberá aj synantropná vegetácia.

Prvky bez vegetácie

Prirodzené plochy bez vegetácie sa v území vyskytujú len veľmi obmedzene a majú tendenciu zarastať vegetáciou. Bez vegetácie sú asfaltové, sčasti aj nespevnené a spevnené poľné a lesné komunikácie, spevnené plochy v obci, časti dvorov pri rodinných domoch a pod.

10.1.3 Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Územný systém ekologickej stability je zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definovaný, ako taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny alebo miestny význam.

Regionálny ÚSES tvorí sieť ekologicky významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov regiónu. Regionálny ÚSES dotvárajú biokoridory spájajúce medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, aj keď jeho časť nemusí poskytovať trvalé existenčné podmienky. Pod pojem migrácia zahrňujeme nielen pohyb živočíšnych jedincov, pohyb rastlinných orgánov schopných vyrásť do novej rastliny, ale aj výmenu genetických informácií v rámci populácií a pod. Týmto všetkým sa biokoridor stáva dynamickým prvkom, ktorý zo siete izolovaných biocentier vytvára vzájomne sa ovplyvňujúci územný systém.

Z prvkov R - ÚSES-u sa priamo do riešeného územia premietol regionálny biokoridor Popričný a regionálny interakčný prvok Koromľa.

Pre okres Michalovce bol spracovaný R- ÚSES Michalovce v roku 1994.

10.1.3.1 Prvky ÚSES

- *biocentrum* - územie v ktorom sa nachádzajú zachovalé sukcesné štádiá, prípadne plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. Územia s vysokým stupňom zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti zoo - zložky s dostatočnou územnou rozlohou,
- *biokoridor* - spája medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, aj keď jeho časť nemusí poskytovať trvalé existenčné podmienky,
- *interakčný prvok* - určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom,
- *významný krajinný prvok* - taká časť územia, ktorá utvára charakteristický vzhľad krajiny alebo prispieva k jej ekologickej stabilite, najmä les, brehový porast, jazero, rieka, park, aleja, remíza.

➤ **Nadregionálne biocentrá**

V riešenom území sa nenachádzajú.

➤ **Nadregionálne biokoridory**

V riešenom území sa nenachádzajú

➤ **Regionálne biocentrá**

V riešenom území sa nenachádzajú.

➤ **Regionálne biokoridory**

Popričný

Zahrňuje pohorie Popričný s významnými lesnatými časťami Podhorodskej a Beňatinskej vody ako aj východnú časť pohoria Vihorlat. Súvislé lesné komplexy sú v nižších polohách tvorené spoločenstvami dubín a dubohrabín, vo vyšších polohách spoločenstvami bučín. V pohorí Popričný pozoruhodným javom sú kamenné moria. Z hľadiska biologického sú významné lúky ale aj vrcholové partie s viacerými vzácnymi bylinnými druhmi.

➤ **Interakčné prvky N a R – ÚSES**

Koromľa

Predstavuje lesné komplexy dubovo – hrabových lesov, porasty lužných lesov nížinných a podhorských pozdĺž potokov, komplexy lúk a pasienkov s rozptýlenou zeleňou, ovocné sady poskytujúce dobré podmienky na hniezdenie vtáctva. Územie nemá priradený stupeň ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny. Hospodárenie v lese podľa predpisov LHP. V časti brehových porastov požadovaná výsadba pôvodných druhov drevín.

10.1.4 Miestny ÚSES

Návrh M-ÚSES pre k.ú. obce Hlivištia , tvorí sieť ekologický významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na riešenom území.

Za miestne biocentrum a biokoridory boli vybrané tie územia v ktorých sa nachádzajú najzachovalejšie

sukcesné štádiá, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. K ďalším kritériám pre výber územia za biocentrum resp. biokoridor je stupeň zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou sa v riešenom území vymedzili nasledovné prvky M - ÚSES:

➤ **Miestne biocentrá**

V riešenom území nie sú určené.

➤ **Miestne biokoridory**

Hliník, Žiarovnica

Prírodný v intraviláne čiastočne upravený tok Žiarovnica a Hliník sprevádzajú pomerne zachovalé brehové porasty, nadväzujúce na malé torza zvyškov aluviálnych lúk. V brehových porastoch na celom úseku mimo zastavaného územia dominuje prirodzená skladba drevín. Druhovú skladbu: vrba krehká (*Salix fragilis*), vrba biela (*Salix alba*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), z krov vrba trojtyčinková (*Salix triandra*), vrba purpurová (*Salix purpurea*), krušina jelšová (*Frangula alnus*) pomiestne dub letný (*Quercus robur*), javor poľný (*Acer campestre*), javor mliečny (*Acer platanoides*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), Agát biely (*Robinia pseudoacacia*). Podrast: slivka trnková (*Prunus spinosa*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), kalina obyčajná (*Viburnum*), chmeľ ob., ruža šípová, baza čierna a.i.

10.1.4.1 **N Á V R H - doplnenie prvkov miestneho ÚSES**

Navrhované opatrenia spracovaného krajinnoekologického plánu obce Hlivištia, sú podkladom pre optimalizáciu činnosti v území, skvalitnenie ekologickej stability krajiny a minimalizáciu negatívnych javov v území, územné zabezpečenie zachovania a rozvoja druhovej rozmanitosti rastlín a živočíchov v ich prirodzenom prostredí, vytvorenie optimálneho priestorového základu ekologickej stability plôch a línii, zachovanie unikátnych krajinných prírodných prvkov, udržanie a zvýšenie prirodzenej produkčnej schopnosti krajiny a ochranu prírodných zdrojov s celkovým dopadom na zvýšenie stupňa ekologickej stability.

Navrhujeme:

- návrhy sú vyznačené v mapovej prílohe pre predmetné katastrálne územie vo forme menších *biokoridorov*, ktoré dotvárajú ráz krajiny. Pre doplnenie biokoridorov je potrebné použiť pôvodné druhy drevín.
- zároveň navrhujeme *miestny interakčný prvok*, ktorý zabezpečuje priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Rozsiahlejšie doplnenie ÚSES v riešenom území nie je potrebné, vzhľadom na vysokú hodnotu stupňa ekologickej stability, ktorá je pre toto územie 4,16. Hodnota stupňa ekologickej stability nám vyjadruje, že riešené územie patrí do krajiny s vysokým stupňom ekologickej stability, čo znamená z celkového pohľadu, že v riešenom území ekologické väzby nie sú silne narušené.

10.1.5 Návrhy na zlepšenie ekologickej kvality krajiny a kvality životného prostredia

10.1.5.1 Ochrana prírody a krajiny

Napriek vysokému stupňu ekologickej stability v tomto území je potrebné zabezpečiť dodržiavanie všeobecnej, územnej a druhovej ochrany prírody a krajiny a ochrany drevín najmä v zmysle ustanovení zákona NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Podmienky ochrany a povinnosti určené zákonom sa týkajú najmä vlastníkov a užívateľov príslušných pozemkov. Štátnu správu ochrany prírody vykonávajú príslušné orgány (Obvodný úrad životného prostredia Michalovce, detašované pracovisko Sobrance a Krajský úrad životného prostredia Košice), v oblasti ochrany drevín v zastavanom území obce orgánom ochrany prírody je obec Hlivištia.

10.1.5.2 Ostatné ekologické a krajinotvorné opatrenia

Ekologické opatrenia a opatrenia na ochranu životného prostredia majú integrovaný charakter, sú spravidla viacúčelové – okrem základnej biologickej a ekologickej funkcie spĺňajú napr. pôdoochrannú, hygienickú, estetickú, prípadne hydroekologickú funkciu. Preto aj viaceré opatrenia navrhované v predchádzajúcich kapitolách je možno zaradiť medzi ekologické opatrenia – najmä protierózne opatrenia, ale aj návrh funkčného využívania územia.

Medzi ďalšie vhodné ekologické a krajinotvorné opatrenia patria:

- kosenie trávobylinných porastov na existujúcich TTP,
- nahrádzanie nepôvodných, najmä invázných druhov drevín domácimi druhmi,
- všetky genofondovo významné lokality a ekologicky významné segmenty krajiny /regionálne a miestne biocentrá a biokoridory/ obhospodarovať v súlade s podmienkami trvalo udržateľného rozvoja tak, aby bola zachovaná a postupne zvyšovaná ekologická stabilita územia a aby sa zachovali a vytvárali podmienky pre zvyšovanie biologickej diverzity,
- vylúčiť znečisťovanie najmä k obci priľahlého územia domovými odpadmi,
- zákaz porušovať hydrologický režim,
- vylúčiť zhoršovanie kvality povrchových a podzemných vôd,
- zamedziť výrubu rozptýlenej zelene a stromov rastúcich mimo lesa,
- v lese zabrániť holorubom,
- vo voľnej krajine dodržiavať stavebnú uzáveru,
- zabezpečiť ochranu ornitofauny - hniezdisk vtáctva

10.2 OBEC BAŠKOVCE

10.2.1 Prírodné pomery - všeobecná charakteristika

Katastrálne územie obce Baškovce je situované v severnej časti okresu Sobrance v Košickom kraji. Riešene územie je vymedzené katastrálnymi hranicami obce. Pre širšie záujmové územie je charakteristický prechod z rovinnatého charakteru územia na pahorkatinný charakter /susedné k.ú. Hlivištia/. Konkrétne pre Baškovce je typický rovinnatý ráz. Nadmorská výška riešeného územia sa pohybuje v rozmedzí od 142 m.n.m. (juhozápadný cíp obce) po 240 m.n.m. (pod obcou Hlivištia). Katastrálne územie riešeného územia má celkovú výmeru 621,40 ha.

OROGRAFIA

Riešený priestor podľa geomorfologického členenia SR / E. Mazúr, M.Lukniš / je súčasťou alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy - Panónska panva, provincia - Východopanónska panva, subprovincia Veľká Dunajská kotlina, oblasť Východoslovenská nížina, celok Východoslovenská rovina, podcelok:

Sobranecká rovina.

ABIOTICKÉ FAKTORY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

GEOLÓGIA

Širšie záujmové územie z tektonického hľadiska predstavuje štruktúru, ktorá má v celej histórii svojho vývoja poklesovú tendenciu. Poklesy však prebiehajú nerovnomerne, následkom čoho je územie sústavou zlomov rozlámané na samostatné bloky – kryhy. Pohyb týchto kryh je nerovnomerný tak v intenzite ako aj v čase a priestore. Dôsledkom toho je riešené územie diferencované na relatívne stabilnejšie kryhy a kryhy s poklesovou tendenciou. Odrazom tejto diferenciácie je rozčlenenie územia na relatívne vyššie položené územie v severnej časti a na územie poklesnuté v južnej časti katastra. Neogénne sedimenty mocné niekoľko sto metrov predstavujú výplň pozdĺž vnútrohorskej panvy. V študovanom území sa predpokladá prítomnosť sedimentov karpátu. Vrtmi boli overené sedimenty a vulkanity badenu a sarmatu, ako i sedimenty panonu a rumanu. Prevládajú pestré íly a ílovce, sliene a pieskovce. Vulkanické horniny sú tu zväčša pokryté mladšími eolickými pieskami, na povrchu sa objavujú iba ojedinele. Kvartér zastupujú hlavne fluvialne a eolické sedimenty. Fluvialna činnosť sa prejavovala v poriečnych nivách tokov a v neotektonických kvartérnych depresiách, v ktorých sú zaplavované 15 – 30 m, max. 70 m mocné súvrstvia štrkov, pieskov, hlín a ílov. Povrchové časti poriečnych nív a mladých depresií pokrývajú piesčité, hlinité, ílovité povodňové kaly a preplavované spraše, sprašové hliny a naviate piesky.

GEOMORFOLÓGIA

Sobranecká rovina ako aj samotná Východoslovenská nížina predstavuje intenzívne poklesávajúcu panvu. Sedimenty redeponované z okolitých pohorí tvoria íly, piesky, štrky, čiastočne tufy a tufity. Jednotlivé tektonické kryhy tvoriace panvu nepoklesávali rovnomerne. Poklesnutú časť územia až po Seniansku depresiu vyplňujú veľmi silné miestami až 60 m mocné polohy kvartérnych štrkov, ílov a pieskov. Na povrchu ich prekrývajú pokrovy spraší a sprašových hlín – Sobranecká rovina. Poklesy vo Východoslovenskej nížine majú za následok aj vejárovitý tvar riečnej siete. Kvartérny pokry odráža geologickú stavbu predkvartérneho podložia. Kvartérne sedimenty vystupujú v horskej časti Vihorlatských vrchov, kde ich reprezentujú najmä hlinito-kamenité sedimenty pleistocénu a holocénu. Geomorfologické a geologické procesy počas kvartéru sformovali depresie a prepadliny, vyplnené najmä mocným súvrstvom fluvialnych a proluviálnych sedimentov.

Na zvetranejších vulkanických horninách sú zastúpené hnedé pôdy. Pôdne druhy - pôdy prevažne ílovito - hlinité s nízkym obsahom humusu 2 až 3 % vo vyšších polohách 5 až 10 %. Pôdotvorný substrát - zvetraliny vyvrelín a metamorfovaných hornín, kyslé efuzíva a ich tufy, zvetraliny sedimentov - flyš v typickom vývoji. Celková hĺbka pôd – prevládajú pôdy stredne hlboké 30 až 40 cm.

V rámci spracovania krajinnoekologického plánu sme ako podklad pre hodnotenie erózných procesov hodnotili nasledovné morfometrické parametre reliéfu: - *Orientácia reliéfu* – je rôzna podľa lokality dominuje však južná orientácie celého riešeného územia.. - *Horizontálna krivosť reliéfu* – vyjadrená je zakrivením vrstevníc a je dôležitým ukazovateľom pre určenie smeru odtoku a integrácie vody a materiálu po svahoch. Určovali sme ju v troch základných tvaroch – rovné (lineárne), vypuklé (konvexné) a vypuklé (konkávne). - *Vertikálna (normálová) krivosť reliéfu* - vyjadrená je zakrivením spádových kriviek, je rozhodujúcim ukazovateľom pre určenie tendencie pohybu vody a materiálu po svahoch (zrýchľovanie, spomaľovanie). Určovali sme ju rovnako ako v predchádzajúcom prípade v troch základných tvaroch – rovné, vypuklé a vpuklé tvary.

HYDROLOGICKÉ POMERY

Riešené územie spadá do povodia Bodrogu, ktorý vzniká sútokom riek Latorica, Laborec a Ondava, ktoré majú nížinný charakter. Povodie rieky Bodrog je typickým príkladom vejárovitej riečnej siete, ktorá spadá úmoria Čierneho mora. Výsledky analýz jasne poukazujú na výrazne zmenené podmienky vodohospodárskeho potenciálu riešeného územia, čím sa znížila aj jeho hydromorfnosť a vododržnosť.

Zrážky sa na tvorbe zásob podzemných vôd uplatňujú od novembra do apríla. Maximálne stavy hladiny podzemných vôd sa vyskytujú od marca do mája. Podzemné vody sú viazané na hrubú vrstvu kvartérnych, resp. fluviálno - eolických pieskov, v podloží ktorých je 2 - 5 m hrubá málo priepustná vrstva povodňových hlín a ílov s rozličnou prímесou piesčitej frakcie. Podložie je tvorené z hydrogeologického hľadiska nepriepustnými neogénnymi ílmi.

Povrchové vody - riešeným územím preteká Baškovský potok – pri družstve na hranici k.ú., potok Žiarovnica, Lukavec, Slaný potok po hranici s k.ú. Jasenov potok Hliník. Predmetné toky patria medzi vodné toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra

KLIMATICKÁ CHARAKTERISTIKA

Klimaticky patrí riešené územie Baškoviec do teplej až mierne teplej oblasti, podoblasti mierne vlhkej, okrsok teplý, mierne suchý s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota vzduchu je 9 - 10⁰C, s priemernými ročnými úhrnmi zrážok 650 - 750 mm. Priemerná teplota vzduchu vo vegetačnom období je 15 - 16⁰C. Počet mrazových dní v roku /min. teplota vzduchu - 0,1 ⁰C a nižšia/ je 100 až 120 dní. Ročný počet dní so snehovou pokrývkou 80 - 100 dní. Maximum snehovej prikrývky 30 až 40 cm.

Tabuľka č.1 Priemerná častosť smerov vetra

Mesiac	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezvetrie
Sobrance	11,3	3,5	2,4	4,3	18,2	4,1	4,5	4,2	47,5

Na bezvetrie pripadá takmer 48 % v roku. Ročná oblačnosť pod 60 %. Trvanie slnečného svitu za rok v priemere nad 2200 hodín.

Tabuľka č.2 Priemerné teploty vzduchu

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Sobrance	-3,5	-1,3	3,0	8,9	13,6	17,2	18,5	17,7	13,7	8,6	4,1	-0,7	8,3

Tabuľka č.3 Priemerný počet dní s charakteristickými teplotami

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
„LD“	-	-	-	1,4	7,1	13,7	20,6	17,	7,9	0,8	-	-	68,6
„MD“	27,3	23,7	18,8	4,6	0,4	-	-	-	0,2	4,2	11,5	21,4	112,1
„LD“	15,7	8,6	1,9	-	-	-	-	-	-	-	1,2	9,3	36,7
„DSM“	8,8	5,6	0,8	-	-	-	-	-	-	-	0,3	3,0	18,5

Letný deň („LD“) – teplota vzduchu max 25,0⁰C

Mrazivý deň („MD“) – teplota vzduchu min -0,1°C

Ľadový deň („LD“) – teplota vzduchu max -0,1°C

Deň so silným mrazom („DSM“) – teplota vzduchu min. -10,1°C

Tabuľka č.4 Priemerná relatívna vlhkosť vzduchu R v %

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
R	86	82	75	69	69	73	7	73	76	80	86	88	78

V uvedenej tabuľke sú započítané hmly celodenné aj krátkodobé, ktoré sa vyskytujú na jar a v lete, obyčajne v raňajších hodinách.

Tabuľka č.5 Priemerný počet dní s hmlou v priebehu roka

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
počet dní	7,7	5,0	2,9	2,0	0,7	0,7	0,7	0,7	1,5	5,5	7,2	2,6	44,2

Veterné pomery v záujmovej oblasti sú ovplyvnené predovšetkým orografiou. Usporiadanie pohorí na východnom Slovensku spôsobuje, že na Východoslovenskej nížine a hlavne v jej okrajových častiach je rýchlosť vetra najvyššia zvyčajne z prevládajúcich smerov t.j. severného a južného. Priemerná rýchlosť vetra, vrátane bezvetria je pomerne nízka 2,3 až 2,8 m.s-1. Najvyššie rýchlosti sú dosahované začiatkom jari (3 až 3,3 m.s-1), najnižšie na jeseň 2,0 až 2,2 m.s-1. Z vývoja rýchlosti prúdenia vzduchu môžeme predpokladať, že v záujmovej oblasti prevládajú mierne až slabé prúdenia.

Tabuľka č.6 Priemerná rýchlosť vetra v (m/s) v stanici Michalovce, r.2000

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.
rýchlosť	2,1	1,9	2,1	2,4	2,4	2,3	2,0	1,9	1,9	1,3	1,3	1,3

Územie obce patrí do európskej kontinentálnej klimatickej oblasti mierneho pásma s prevládajúcim oceánskym vzduchom. Popri západnom prúdení vzduchu od Atlantiku možno hovoriť i o prúdení vzduchu od Stredozemného mora, ktoré do celej oblasti prinášajú výdatné zrážky. Kontinentálne prúdenie vzduchu sa sebou prináša suchý vzduch, t.j. bez významnejších zrážok. Klimatické podmienky riešeného územia sú v značnej miere ovplyvňované tvarom povrchu i vegetačným krytom. Zo širšieho pohľadu je územie z južnej strany otvorenou krajinou –Sobranecká rovina. Zo severnej časti sa tiahnu od západu na východ až juhovýchod Vihorlatské vrchy a Popričný, čo tvorí prirodzenú bariéru severnému prúdeniu do Sobraneckej oblasti. Umelo vybudované vodné dielo Zemplínska šírava, ktoré vzniklo po roku 1960 čiastočne prispelo k zmene klimatických pomerov. I to prispelo k tomu, že výdatnosť zrážok sa zvyšujú smerom k pohoriam Priemerný ročný úhrn zrážok v tomto území je 650 - 750 mm. Tieto zrážky sa z väčšej časti podieľajú na výpare, ktorý dosahuje hodnotu 70-80% z celkového úhrnu zrážok. Nedostatok vody v pôde vo veterných mesiacoch október až marec spôsobuje v čase bez pokrytia pôdnu eróziu. Najnižšie priemerné relatívne vlhkosti sú v tejto oblasti v apríli a v máji, najvyššie v novembri a v decembri.

Tabuľka č.7 Priemerný úhrn zrážok v mm (Údaje SHMÚ)

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
priemerný úhrn	44	42	38	40	59	90	76	64	48	48	55	59	661

najvyšší denný úhrn	34,2	29,3	27,0	52,0	44,6	61,1	91,3	59,7	65,5	37,2	42,0	37,2	
---------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	--

Tabuľka č.8

Priemerná výška snehovej pokrývky a jej pravdepodobný výskyt v cm resp. % a absolútne maximálna snehovej pokrývky v cm (Údaje SHMU)

Mesiac	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
počet dní	-	-	-	2,2	12,1	20,4	16,6	6,8	1,0	-	-	-
max. výška	-	-	-	17	35	45	40	35	3	-	-	-

V porovnaní s inými porovnateľnými lokalitami nachádzajúcimi sa na okraji Podunajskej nížiny, je v záujmovej oblasti nachádzajúcej sa na rozhraní Východoslovenskej nížiny - suchšia zima a vlhkejšie leto, hlavne vďaka búrkovým lejakom. V súvislosti s chladnejšou zimou je na tomto území v priemere skorší začiatok a neskorší koniec trvania snehovej pokrývky ako na Podunajskej nížine.

PÔDA

Riešené územie obce Baškovce sa nachádza v oblasti Sobraneckej roviny. Prírodné podmienky v regióne podmieňujú kvalitu pôd, čo súvisí s ich potenciálom. Pôdy v širšom dotknutom území sa vyznačujú pásmitosťou pôdnych typov v smere od severu na juh v poradí od najnižších polôh po najvyššie: fluvizeme, pseudogleje, kambizeme a andozeme. Prevládajúcim pôdnym druhom sú pôdy hlinité a piesčito-hlinité. Vývoj pôd, okrem iných činiteľov, závisí najmä od pôdotvorného substrátu, expozície svahu, jeho sklonu, klímy, vodného režimu, atď. Vzhľadom na svoj potenciál (typologicko-produkčné kategórie) ide v rámci záujmového územia celkovo o stredne až menej produkčné pôdy, čo sa prejavuje aj v ich reálnom využívaní: na alúviu Žiarovnice a potoka Hliník.

PRÍRODNÉ ZDROJE

V podhorí Vihorlatu severne od riešeného územia sa nachádzajú predpokladané termálne vody. Teplota termálnych vôd v hĺbkach 800 - 1500 m sa pohybuje od 34 do 95 °C. Táto časť územia z tohto hľadiska ako i z pohľadu využitia suchých termálnych hornín / v hĺbke 2000 m ich teplota dosahuje 150 - 200 st.C/ sa pokladá za perspektívnu oblasť netradičného zdroja energie. Pomerne veľké nálezisko lignitu - vyhlásené chránené ložiskové územie, sa nachádza juhozápadným smerom v okolí Zemplínskej šíravy.

SEIZMICITA ÚZEMIA

Geologicko-tektonická stavba a prejavy neotektonických /v období sarmat – kvartér/ pohybov v území majú veľký vplyv na seizmicitu územia. Záujmové územie je porušené početnými zlomovými systémami. Za potenciálne seizmický aktívne zlomy možno považovať Vihorlatský zlom. Na tento zlom je možné viazať aj ohnisko zemetrasení, ktoré boli lokalizované aj v nedávnej minulosti v tomto regióne. Hĺbka ohnisk zemetrasení je 3-13 km, magnitúda 5,01 – 5,7. Podľa pril. A/2 STN 73 0036 riešené územie, ktoré sa nachádza na línii Vranov – Michalovce – Vyšné Nemecké leží v oblasti s maximálnou seizmicitou do 6 st. stupnice MSK64.

BIOTICKÉ FAKTORY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Fytogeografické začlenenie územia a charakteristika flóry

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1980) sa na riešenom území stretávajú dve oblasti

slovenskej flóry - Panónska flóra a Západokarpatská. Panónska oblasť je reprezentovaná fyto geografickým okresom Východoslovenská nížina.

Fyto geografický okres Východoslovenská nížina zaberá najjužnejšiu časť riešeného územia. V minulosti bolo celé toto územie pokryté dubovohrabovými a teplomilnými dubovými lesmi. Do pôvodnej skladby vegetačného krytu riešeného územia v značnej miere zasiahol človek /územie bolo osídlené už v staršej dobe kamennej/, ktorý systematickým rúbaním a kľčovaním lesných porastov prevažnú časť územia premenil na ornú pôdu, lúky, pasienky a neskôr aj na vinice. Do prirodzenej skladby takmer všetkých rastlinných spoločenstiev podstatne zasiahla intenzifikácia poľnohospodárstva, ale aj ďalšie antropogénne faktory. Z pôvodného vegetačného krytu sa na území pozdĺž potokov zachovali malé komplexy prirodzených vrbovo-topoľových porastov.

Jedným z významných prvkov v krajine sú rôzne typy vôd, močiarov a teda aj vodnej a močiarnnej vegetácie. Intenzifikácia ľudskej činnosti viedla aj na tomto území k vzniku nových typov vodných plôch - Zemplínska šírava. Každý z vodných a močiarnnych biotopov, či už pôvodný alebo novovzniknutý, má svoj vlastný hydrologický režim, určitý stupeň zazemnenia i určitý stupeň znečistenia, čo sa v konečnom dôsledku odráža i v druhovej skladbe a štruktúre spoločenstiev. Zastúpená je aj celá škála spoločenstiev od najjednoduchších makrofytných spoločenstiev s vedúcimi druhmi rastlín, ktoré zakoreňujú voľne vo vode až po pobrežné spoločenstvá.

Lúky a pasienky sú ďalším významným prvkom, ale v dôsledku rozsiahlych melioračných zásahov došlo k postupnému ubúdaniu prirodzených trávnych porastov, neudržiavaním a nespasením lúk a pasienkov sa podstatne zmenila ich floristická skladba, pričom dochádza k ich postupnému zarastaniu náletovými drevinami.

Pozornosť si zaslúžia i rastlinné spoločenstvá medzí, úhorov a opustenísk ktorých v poslednom období v dôsledku úpadku družstiev pribúda, pretože umožňujú prežívanie ohrozených druhov burín, jednorokých rumoviskových rastlín a často poskytujú útočisko aj vzácnym druhom rastlín. V predmetnom území najmä v intenzívne pretvorených oblastiach (napr. polia) a lokalitách opustených plôch nachádzame segetálnu a ruderalnú vegetáciu. Segetálna vegetácia spôsobuje zaburiňovanie polí. Ruderalná vegetácia je v území pomerne rozšírená, najmä na plochách nevyužívaných, okolo okrajov obce, kde nitrofilná vegetácia signalizuje prebytok dusíka po nadmernom hnojení minerálnymi hnojivami.

Vegetácia nachádzajúca sa na riešenom nemá teda jednotný ráz. Rekonštruovaná prirodzená vegetácia je veľmi jednoduchá – tvoria ju iba dve jednotky lesy nížinné a dubovo-hrabové lesy. Lesy vrbovo-topoľové (Sx) sú spoločenstvá mäkkých lesov teplej panónskej oblasti, patriace do zväzov *Salicion albae* (vysokokmenné vrbovo-topoľové lesy) a *Salicion triandrae* (krovinné vrby). Reálna vegetácia je na väčšine územia podstatne odlišná od pôvodnej vegetácie. Takmer celé záujmové územie tvoria väčšinou úrodné pôdy, lúky a pasienky. Porasty drevín sú obmedzené na medze, porasty popri cestách a solitéry ako aj porasty NDV na neobrábaných pôdach. Medze sú prevažujúcim typom mimo lesnej drevinnej vegetácie. Druhové zloženie medzí je značne ovplyvnené ich šírkou a zapojenosťou drevinného porastu. Prevažujúcim druhom v stromovom poschodí medzí záujmového územia je vrba krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), vyskytuje sa aj orech kráľovský (*Juglans regia*), hruška obyčajná (*Pyrus communis*), topoľ čierny (*Populus nigra*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). V krovinnom poschodí prevažuje baza čierna (*Sambucus nigra*), ďalej sú časté hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), plamienok poľný (*Clematis vitalba*), svib krvavý (*Swida sanguinea*).

Brehové porasty potokov predstavujú ďalší významný typ vegetácie. Väčšinou sú obmedzené na relatívne úzke pásy drevín pozdĺž toku. V stromovom poschodí k najčastejšie sa vyskytujúcim drevinám patria vrba krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), agát

biely (*Robinia pseudacacia*), ale aj ovocné stromy jablň domáca (*Malus domestica*) a slivka domáca (*Prunus domestica*). Z krovín sú časté baza čierna (*Sambucus nigra*), chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), ostružina úžinová (*Rubus caesius*), povoja poľná (*Calystegia sepium*) hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*) svíb krvavý (*Swida sanguinea*) a plamienok poľný (*Clematis vitalba*). Z bylín sú najhojnejšie prhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), chrastnica trsteníkovitá (*Phalaroides arundinacea*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*), ďalšie druhy sú menej časté.

Zoogeografické začlenenie územia a charakteristika fauny

Zoogeograficky patrí riešené územie (podľa Atlasu SSR, Čepelák: Živočíšne regióny) do: provincie Karpaty, oblasti Východokarpátskej zníženej, obvod Juhoslovenský potiský, okrskok nížinný.

Zmenené rastlinné fytoocenózy a vplyv Východoslovenskej nížiny a Vihorlatu sa prejavujú i v zložení živočíšstva.. Cez otvorenú krajinu prenikajú z juhu na dané územie teplomilné stepné živočíchy, ktoré sa tu stretávajú s horskými druhmi Karpát. Živočíchy patria medzi zástupcov spoločenstiev listnatého lesa, ako i polí, lúk, vodných tokov, vodných plôch a ich brehov. Charakteristické druhy pre dané územie sú :

- **cicavce:** srna hôrna (*Capreolus capreolus*), večernica poľná (*Eptesicus serotinus*), zajac poľný (*Lepus europeus*), hraboš poľný (*Microtus agrestis*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), sviňa divá (*Sus scrofa*), líška obyčajná (*Vulpes vulpes*), krt obyčajný (*Talpa europea*), mačka divá, kuna lesná a skalná
- **vtáky:** výr skalný (*Bubo bubo*), sova dlhochvostá, (*Strix uralensis*) orol kriklavý (*Aquila pomarina*) /nebolo však zaregistrované ich hniezdenie, len prelety a lov/, haja červená, krkavec čierny, škovránok poľný (*Alauda arvensis*), myšiarka ušatá (*Asio otus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), glezg obyčajný (*Coccothraustes coccothraustes*), kukučka obyčajná (*Cuculus canorus*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*), pinka obyčajná (*Fringilla coelebs*), vrabec poľný (*Passer montanus*), bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), straka obyčajná (*Pica pica*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtus*), jarabica poľná (*Perdix perdix*),
- **vodné vtáctvo:** kačica divá, (*Anas platyrhynchos*),
- **plazy:** jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), užovka stromová (*Natrix natrix*),
- **motýle:** jasoň červenooký, rôzne druhy babôčok a perleťovcov, mlynárik kapustový (*Pieris brassicae*), babôčka prhľavová (*Aglais urticae*), vidlochvost ovocný (*Iphioclis podalirius*), žltáčky (*Colias* sp.) a modráčiky (*Polyommatus* sp.).. Drobný motýlik Vespina slovaciella je pozoruhodný hlavne tým, že je doposiaľ známy len z územia Zemplína.
- **obojživelníky:** ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*), skokan zelený (*Rana esculenta*), mlok karpatský, salamandra škvrnitá, jašterica živorodá,
- **hmyz:** vzácne druhy ako: fúzač alpský, modlivka zelená, bystruška lesklá a ploská, koník stepný.

Z východokarpatských druhov žijú na danom území niektoré mäkkýše, dážďovky a mnohonôžky. Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch prispievajú rozhodujúcou mierou k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým sa vytvárajú lepšie podmienky pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu. Druhová ochrana je zabezpečovaná v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, vyhlášky MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle iných právnych noriem SR a EU dotýkajúcich sa ochrany prírodných zložiek a ratifikovaných medzinárodných dohovorov (CITES, Bonn, Bern, Ramsar....).

Charakteristickým znakom posudzovaného biotopu je otvorenosť, každoročné i lokálne striedanie kultúr, ročné zmeny v kultúrach súvisiace s ich vývojom, určitá druhová stereotypnosť a časté zásahy človeka do biocenóz. Väčšina suchozemských stavovcov, ktoré sú súčasťou tejto zóocenózy, pôvodne obývala stepi.

Živočíšne spoločenstvá bezstavovcov polí (kultúrnej stepi) v porovnaní s lesnými a lúčnymi spoločenstvami sú pomerne chudobné na druhy dôsledkom agrotechnických zásahov, ktoré rušivo pôsobia na štruktúru živočíšnych spoločenstiev. Významnú zložku edafónu tvorí množstvo rozličného hmyzu. Základný zoológický prieskum sa opiera o poznatky získané z predošlého obdobia. Výsledky poznania boli aktualizované priebežnými, súčasnými terénnymi pozorovaniami. Determinácia a identifikácia druhov bola prevádzaná vizuálne, sluchovou analýzou hlasových prejavov jednotlivých druhov a identifikáciou druhotných znakov výskytu.

Živočíšne spoločenstvá v riešenom území môžeme teda na základe pozorovania rozdeliť do 5 typov biotopov:

1. Biotopy krajinej zelene, nízkej drevinnej vegetácie a lesných lemov – sú veľmi pozitívne pre toto územie s veľkým významom pre krajinu. Vyznačujú sa veľkou druhovou diverzitou, vyváženosťou druhov a skupín. Dominantné skupiny sú : spevavce, dravce, sovy, holuby, d'atle. Zabezpečujú stabilitu biocenóz.
2. Biotopy lúk a pasienkov – sú pozitívne s významom pre poľnohospodársku krajinu. Druhová diverzita je znížená, menšia vyváženosť druhov a skupín. Dominantné rady sú: spevavce .
3. Biotopy vodných plôch
4. Biotopy intenzívne využívaných lúk, pasienkov a polí - vid'. druhové zloženie uvedené vyššie.
5. Biotopy ľudských sídel a prídomových záhrad –synantrópne druhy.

PASPORT VÝZNAMNÝCH ČASTI PRÍRODY A KRAJINY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

Veľkoplošné chránené územia:	- nezasahuje riešené územie
Maloplošné chránené územia:	- nezasahujú riešené územie
Chránené stromy :	- nie sú vyhlásené
Časti prírody pripravované na ochranu:	- nie sú pripravované

Územia NATURA 2000

Chránené vtáčie územia (CHVÚ)	- Vihorlatské vrchy (1., 2.stupeň ochrany)
Navrhované územia európskeho významu (ÚEV)	- nezasahuje riešené územie

Chránené vtáčie územie – SKCHVU035 Vihorlatské vrchy

CHVÚ Vihorlatské vrchy nezasahuje celé riešené územie, iba severnú polovicu k.ú. Baškovce. Výmera územia v ha: 53 944. Územie sa v 1/3 prekrýva s CHKO Vihorlat a je tvorené mozaikou biotopov. Chránené vtáčie územia sú novou kategóriou chráneného územia v zmysle zákona č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Vyhlásiť chránené vtáčie územia je povinnosťou Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) vyplývajúcou zo smernice Rady ES č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov, ktorá bola transponovaná do zákona.

Cieľom ochrany v CHVÚ je zachovanie a obnova ekosystémov významných pre druhy vtákov, pre ktoré je oblasť vyhlásená v ich prirodzenom areály rozšírenia, ako aj zaistenie podmienok pre zachovanie populácie týchto druhov v priaznivom stave z hľadiska ich ochrany. Stav druhu z hľadiska ochrany je

považovaný za priaznivý, keď údaje o populačnej dynamike druhu naznačujú, že sa dlhodobo udržuje ako životaschopný prvok svojho biotopu, prirodzený areál druhu sa nezmenšuje a existuje dostatok biotopov na dlhodobé zachovanie jeho populácie. Rozhodujúce pre zachovanie populácie druhov vtákov je preto zachovanie, prípadne zlepšenie ekologického stavu biotopov, na ktoré sú tieto druhy viazané. Účelom vyhlásenia Chráneného vtáčieho územia Vihorlatské vrchy je zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu hadiara krátkoprstého (*Circaetus gallicus*), sovy dlhochvostej (*Strix uralensis*), výrika lesného (*Otus scops*), orla krikľavého (*Aquila pomarina*), jariabka hôrneho (*Bonasa bonasia*), výra skalného (*Bubo bubo*), leleka lesného (*Caprimulgus europaeus*), bociana čierneho (*Ciconia nigra*), chriašteľa poľného (*Crex crex*), ďatľa bielochrbtého (*Dendrocopos leucotos*), ďatľa prostredného (*Dendrocopos medius*), ďatľa čierneho (*Dryocopus martius*), muchárika bieločrkého (*Ficedula albicollis*), muchárika červenohrdlého (*Ficedula parva*), krutihlava hnedého (*Jynx torquilla*), strakoša červenochrbtého (*Lanius collurio*), škovránka stromového (*Lullula arborea*), včelára lesného (*Pernis apivorus*), žlny sivej (*Picus canus*), penice jarabej (*Sylvia nisoria*), prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*), muchára sivého (*Muscicapa striata*), žltochvosta lesného (*Phoenicurus phoenicurus*), pŕhľaviara čiernohlavého (*Saxicola torquata*), hrdličky poľnej (*Streptopelia turtur*) a zabezpečenie ich prežitia a rozmnožovania.

Územia medzinárodného významu - nenachádzajú sa v predmetnom k.ú. Baškovce

Významné krajinné prvky

Riešené územie patrí v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov k územiu s 1. stupňom ochrany t.j. k územiám, ktorým sa neposkytuje osobitná ochrana.

Tvoria sieť genofondovo významných ekostabilizačných plôch v k.ú. obce Baškovce, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na riešenom území. Za miestne ekostabilizačné plochy – významné krajinné prvky boli vybrané tie územia v ktorých sa nachádzajú najzachovalejšie sukcesné štádiá, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. K ďalším kritériám pre výber ekologicky významných segmentov krajiny je stupeň zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou boli vymedzené genofondovo významné lokality, ktoré v danom širšie posudzovanom priestore predstavujú významné krajinné prvky:

- CHKO Vihorlat – susedné k.ú.
- navrhované CHVÚ Vihorlat

Významný krajinný prvok v predmetnom území tvorí **potok Žiarovnica s prítokmi**. Prirodzený tok s prítokmi lemujú zachovalé pásma aluviálnych lúk, plochy pasienkov a zvyšky lesných porastov. Brehy tokov sprevádzajú súvislé brehové porasty s prevažne prirodzenou skladbou drevín. Zastúpené sú rastlinné spoločenstvá so psiarkou lúčnou, psinčekom poplazovým, rôznymi druhmi ostríc. Okrem toho územie predstavuje zvyšky pôvodných lúk – je významným biotopom pre zástupcov rôznych živočíšnych skupín.

Les pri Sobraneckých kúpeľoch – nachádza sa v k.ú. Sobrance, ale svojou významnosťou ovplyvňuje aj predmetné územie nakoľko je v jeho blízkosti. Územie predstavuje zvyšky pôvodného dubového a dubovo – hrabového lesa s enklávami lúk, s prevažne prirodzenou druhovou skladbou,

rozptýlenými krovínami, s prirodzeným tokom Slaného potoka. Bývalé hniezdisko krakle. Chránené a ohrozené druhy živočíchov: muchárik sivý a ďateľ hnedkavý.

V úpäťnej časti je komplex lesných porastov v dotyku s poľnohospodársky využívanou pôdou (prevažne ako trvalé trávne porasty), ktorú dotvárajú prirodzené brehové porasty a sprievodná vegetácia vodných tokov, umelé výsadby ovocných drevín okolo komunikácií (stromoradia), dreviny na plochách verejnej zelene v zastavanom území obce.

Lúky a pasienky sa v riešenom území vyskytujú v týchto typoch:

Predmetné lúky sa nachádzajú hlavne v okolí potoka Žiarovnica a Baškovského potoka, ktorý prechádza aj intravilánom obce.

3. Svieže lúky a pasienky – sú len krátkodobo ovplyvňované podzemnou alebo povrchovou vodou, ich výnosy závisia od dobrého ošetrovania a pri zlepšení výživy hnojením prípadne aj závlahami je možné dosiahnuť kvalitu intenzívnych trávnatých porastov.
4. Polosuché trávnaté porasty – sú na stanovištiach, ktoré sú na jar ovplyvňované zamokrením povrchovou vodou, v lete extrémne vysychajú. Z tohto dôvodu sa tu nedarí dobrým trávny druhom.

Hodnotenie biotickej kvality vegetácie

Pri hodnotení biotickej kvality vegetácie sme vychádzali z druhového zloženia a štruktúrnych vlastností porastov vegetácie, ktorá je v predmetnom území vysoká. Bioticky najvyššiu kvalitu dosahujú lesy – tvoria 22,76 ha z celého k.ú., pasienky a brehové porasty. Nižšiu úroveň majú lokality existujúcich miestnych biocentier. Bioticky najnižšie hodnotenie pripisujeme aglomeráciám a agrokultúram – v predmetnom území iba veľmi malý podiel.

Hodnotenie biologickej kvality krajiny z pohľadu potrieb živočíšstva

K najhodnotnejším biotopom územia z hľadiska kvalitatívnej a kvantitatívnej druhovej skladby patria biotopy málo sa líšiace od biotopov pôvodnej krajiny. Sú nimi ekosystémy s vodným a lesným prostredím. Pre svoju obmedzenú dostupnosť vytvárajú relatívne stabilné biotopy s dôležitým genofondovým, reprodukčným, potravným a úkrytovým poslaním v krajine. S rozľahlosťou plochy narastá stupeň ich kvalitatívneho významu. Majú relatívne vysokú regeneračnú schopnosť s prvkami prirodzenej regulácie. Ostatné biotopy tvoria prechodné formy s dočasným faunistickým poslaním. Majú význam ako pufrovacie zóny. Využívané sú k oddychu, lovu a reprodukcii vymedzeného typu živočíšnych druhov. Ich hodnotový význam ako ekosystému je podriadený poslaniu, funkcii a antropickému vplyvu. Najhodnotnejšie biotopy v riešenom území sú lesy a brehové porasty pri vodných tokoch – Sobranecký potok, Slaný potok.

ÚZEMNÝ PRIEMET ZAŤAŽENIA PRÍRODY A KRAJINY

Pasport vybraných bariérových prvkov

V riešenom území Baškovce sme zistili nasledovné negatívne javy a stresové faktory:

Primárne stresové faktory

- cestná doprava
- zastavané územie a obytné areály
- konštrukcia elektrických stĺpov VN

Sekundárne stresové faktory

- vodná erózia

Náchylnosť sledovaného územia na vodnú eróziu

Vodná erózia patrí v podmienkach Slovenska medzi najrozšírenejšie procesy degradácie pôdy.

Postihuje prakticky dve tretiny územia - najmä pahorkatiny, kotliny, horské a podhorské polohy. Silnou a extrémnou vodnou eróziou je ohrozených 35 % poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Veternou eróziou sú intenzívnejšie postihované odlesnené územia v teplej suchej klimatickej oblasti so silnými vetrami, podmienkou je slabá ochrana pôdy vegetačným krytom (územia využívané ako orná pôda).

Na vzniku erózie sa podieľa niekoľko faktorov:

- zrážky a z nich vznikajúci povrchový odtok,
- geologické a pedologické pomery,
- morfológia územia,
- vegetačný kryt pôdy,
- spôsob využívania pôdy.

Náchylnosť (potenciál) na eróziu pôdy (charakter reliéfu a najmä jeho sklon, pôdotvorný substrát a pôdny kryt, klíma a spôsob využívania pôdy - orná pôda, trvalé trávne porasty, lesy, atď.) v reálnych podmienkach determinuje vodnú eróziu.

Časť územia v k.ú Baškovce je čiastočne náchylná na výskyt vodnej erózie.

Z hľadiska potenciálnej vodnej erózie pôdy (podľa Wischmeiera a Smitha) spracovanej kolektívom autorov (Šúri a kol. in Atlas krajiny SR) v závislosti od reliéfu riešeného územia je pre riešené územie v rámci 6 stupňovej škály kategorizácie (1 – žiadna alebo slabá, 2 – stredne silná, 3 – silná, 4 – veľmi silná, 5 – extrémna, 6 – katastrofálna) typický stupeň 2 a 3 pre pohorie Vihorlat a 1 a 2 pre pahorkatinový reliéf k.ú. Baškovce. Podľa vyššie uvedeného kolektívu autorov v citovanej publikácii je z hľadiska aktuálnej vodnej erózie pôdy situácia nasledovná: zalesnené komplexy svahov a vrcholových polôh sú zaradené podľa kategorizácie v rámci 6 stupňovej škály (1 – žiadna alebo nepatrná, 2 – slabá, 3 – stredne silná, 4 – silná, 5 – veľmi silná, 6 – extrémna) do stupňov 1 a 2 (žiadna až slabá erózia), naproti tomu poľnohospodársky obrábaná orná pôda na pahorkatine zväčša do stupňov 3 a 4 (stredne silná až silná erózia).

Z vyššie uvedeného vyplýva vysoké riziko intenzívnej vodnej erózie na svahoch po odstránení lesného vegetačného krytu, ktorý v súčasnosti chráni pôdu pred odnosom vodnou eróziou.

10.2.2 Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra, predstavuje celoplošné definovanie územia s aktualizovaným stavom reálnej štruktúry krajiny.

Riešené územie Baškovce je z geomorfologického hľadiska súčasťou Sobraneckej roviny, ktorá je v rámci širšieho okolia urbanizovaná a stredne intenzívne až intenzívne využívané poľnohospodárstvom. Súčasná štruktúra krajiny je výsledkom dlhodobého antropického tlaku na krajinu, kde z pôvodne zalesneného územia bola krajina fragmentovaná na časti urbanizované (sídla a plochy dopravy), poľnohospodársky využívané plochy (orná pôda, lúky, pasienky, ovocné sady), plochy lesa, plochy nelesnej drevinovej vegetácie, ostatné plochy, vodné plochy.

PRIESTOROVÉ VYMEDZENIE EKOLOGICKÝCH ZÓN

Priestorové vymedzenie ekologických zón v k.ú. Baškovce vychádza z výstupnej interpretácie regionálneho územného systému ekologickej stability. Využila sa transformácia vybraných prvkov krajiny, ktoré sa vnímajú z pohľadu krajinskej ekológie ako prvky pozitívne a prvky negatívne. Je to priemet prvkov, ktoré charakterizujú hodnotu prírodnej a urbanizovanej krajiny. Na základe ich hodnotenia sú v krajine vytvárané priestory s osobitným režimom činností. Ako podklad pre priemet ÚSES boli využité prvky:

• **pozitívne:**

- priestory štátnej ochrany prírody – CHKO Vihorlat (iba v susedných k.ú.)

- priestory prvkov R-ÚSES
- priestory krajinársky hodnotné (interakčné prvky)
- priestory hydroekologicky významné

• negatívne:

- priestory sústredenia infraštruktúry
- priestory hospodárskej výroby.

Priemet týchto prvkov vytvára súčasne aj priestorové vymedzenie limitov v krajine. Kumuláciou alebo vzájomným prelínaním jednotlivých limitov sú v danom území vymedzené nasledujúce kvalitatívne priestory (zóny):

E - ekologicky hodnotná, ktorú charakterizujú pozitívne limity

Š - štandardná, charakteristická prelínaním pozitívnych a negatívnych limitov (s prevahou pozitívnych).

V k.ú. Baškovce sa navrhujú nasledovné opatrenia a regulatívy:

1. Pre priestor E - ekologicky hodnotná krajina:

- zachovanie genofondu krajiny a kostry ekologickej stability s možnosťou vyhlasovania ďalších chránených území a areálov s cennými biotopmi a ich ochranných pásiem,
- zákaz pestovania a rozširovania nepôvodných druhov živočíchov a rastlín, nevnášať umelé prvky do krajiny (odvodňovanie, závlahy, regulácie vodných tokov...),
- príprava opatrení na elimináciu zhoršovania zdravotného stavu lesa aj v
- preferovanie jemnejších foriem hospodárenia v lesoch (napr. colný rub, prirodzená obnova lesa...), zlepšovanie technického zabezpečenia minimalizácie negatívnych vplyvov existujúcich aktivít na ŽP v priestore.

2. Pre priestor Š - štandardná krajina:

- biocentrá považovať za limit územného rozvoja.

Zastavané a antropogénnou činnosťou pozmenené plochy

Slúžia vlastníkom pozemkov a patria sem :

- hospodársky dvor PD,
- intravilán obce,
- dopravná sieť – cestné komunikácie

Súčasná krajinná štruktúra katastrálneho územia Baškovce bola hodnotená na základe aktuálnych podkladov (ortofotomapa, účelové polohopisné zameranie územia) a terénneho prieskumu katastrálneho územia v mesiaci október 2006. Znázornená je v účelovej mape Krajinnokoekologického plánu, kde sú uvedené nasledovné hlavné kategórie SKŠ:

- nelesná drevinná vegetácia – plošné porasty nelesnej drevinnej vegetácie, brehovú porasty, medze a líniová vegetácia, plochy zarastajúce drevinnou vegetáciou, skupinky drevín a solitéry
- lesy
- orná pôda – veľkoblokové polia, malobloková orná pôda a záhumienky
- trvalé trávne porasty - lúky a pasienky, bylinné úhory, bylinné úhory s podielom drevín
- trvalé kultúry - záhrady a sady mimo intravilánu, záhrady v intraviláne obce,
- zastavané plochy a areály bez vegetácie – obytná zástavba a dvory, výrobné areály a objekty, spevnené plochy, staveniská, iné plochy bez vegetácie
- dopravné prvky – štátne cesty, účelové cesty
- vodné toky

Súčasná krajinná štruktúra riešeného územia

Kategória SKŠ	k.ú. Baškovce	
	ha	
orná pôda	476,23	
vinice	5,62	
záhrady	11,72	
ovocné sady	0,33	
trvalé trávne porasty	22,85	
lesná pôda	22,76	
vodné plochy a toky	30,22	
zastavané plochy a areály	14,62	
ostatné plochy a nelesná drevinná vegetácia	37,04	
Spolu	621,40	

V riešenom území boli za účelom spracovania krajinoekologického plánu obce Baškovce, pre definovanie vzájomných väzieb v krajine vyčlenené 3 základné krajinné typy krajinej štruktúry:

A. Agroekosystémy:

- orná pôda
- trvalé trávne porasty
- nelesná drevinná vegetácia /NDV/
- vodné toky
- mozaikové štruktúry

Orná pôda

V riešenom území predstavuje orná pôda 476,23 ha. Typický spôsob obrábania pôdy pre túto oblasť je terasovité obhospodarovanie. Vďaka konfigurácii terénu sú oráčiny menšie a často kombinované s medzami a krovinovou vegetáciou. Skutočný podiel ornej pôdy je v súčasnosti zrejme menší, nakoľko došlo k preradeniu nevyužívaných plôch oráčiny do ostatných plôch. Terén je v sledovanom území veľmi členitý a tak nedovoľuje rozvinutie veľkoplošného poľnohospodárskeho využívania.

Trvalé trávne porasty

Sú plochy fyziognomicky vzdialené od pôvodného vegetačného krytu, vyžadujú neustálu starostlivosť, od ktorej je závislý ich charakter. Trvalé trávne porasty sú prevažne polointenzívne, viac-menej prirodzené, doterajšími intenzifikačnými zásahmi však pomerne chudobné a monotónne. Výnimku tvoria niektoré plochy strmých strání alebo zamokrených plôch v alúviách, kde je veľmi hodnotná xerothermná vegetácia. Tieto plochy sú popísané ako ekologicky významné segmenty. TTP sú využívané hlavne na pasenie HD a kosenie. Časť TTP je zarastajúca krovínami. Okrajové plochy majú charakter lesa s prevládajúcou drevinou breza, osika, solitéry buka, hraba, liesky.

Nelesná stromová a krovinná vegetácia

K charakteristickým dominantám územia Baškovce patria lesné lúky, ktoré vznikli odlesnením pôvodného lesného krytu, krovinaté pasienky a poľnohospodárske lúky. V opisovanom území sa nachádza väčšina zachovalých mokrých lúk a slatín. Pasienky a lúky pokrývajú predovšetkým trávnaté porasty sitín, porasty ostríc, bezkolencové lúky, metlicové porasty a porasty s ostricou Davallovou. Časté sú tiež porasty s prasličkou. Z bežnejších druhov týchto stanovišť napr. psinček poplazitý, pichliač potočný, túžobník brestový atď. V stromovom a krovitom podraze sú zastúpené druhy rodu svíb, javor poľný hladkoplodý, čremcha strapcovitá, lieska obyčajná, jaseň štíhly, krušina jelšová, kalina obyčajná, viaceré stromovité a krovinaté druhy vrb a hlohov.

Vody

Riešený priestor predstavujú aj lesnaté doliny s tečúcimi tokmi: Žiarovnica, Hliník, Slaný potok, na rozhraní k.ú. potok Lukavec a taktiež Baškovský potok. Súčasťou vodného hospodárstva sú aj úpravy vodných tokov, ktoré sa realizovali najčastejšie z dôvodov ochrany územia a obcí pred povodňami. Potok Žiarovnica pretekajúci intravilánom obce je regulovaný. Ostatný úsek je neregulovaný – koryto je nespevnené. Najväčšie prietoky sa znamenali v jarných mesiacoch, nižšie v letnom a zimnom období s miernym zvýšením na jeseň.

Mozaikové štruktúry

Mozaikové štruktúry sa v rámci katastra vyskytujú pomerne hojne. Viazané sú na celý kataster Baškovce, kde sa vyskytuje mozaika medzí, lúk a pasienkov, ale aj medzí a oráčín. Miestami dochádza vplyvom absencie obhospodarovania k stieraniu týchto štruktúr zarastaním náletovými drevinami.

B. Lesné spoločenstvá:

Lesné porasty sa rozprestierajú na malej časti v k.ú. Baškovce, z ktorého zaberajú 22,76 ha. Porasty spadajú do LHC Sobrance. Ide prevažne o druhovú skladbu v zastúpení buk, dub, hrab, miestami javor, borovica, v brehových porastoch potokov najmä jelša, vrby a miestami lieska. Plnia najmä pôdoochrannú funkciu. Prechod medzi lesom a PPF nie je všade jednoznačný a presne ohraničený. Terasy, kde pastviny neboli dlhšiu dobu ošetrované, začínajú postupne zarastať drevinami a krovinami. Prechod medzi poľnohospodárskou pôdou a lesom je pozvoľný.

C. Vidiecka krajina:

- sídelný útvar
- transportné línie a vedenia

Obytné a administratívne plochy

Obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia sú koncentrované v zastavanom území obce.

Sídelná vegetácia

Vegetácia v zastavaných územiach má tradičný charakter, je kultúrneho charakteru, značné plochy však zaberá aj synantropná vegetácia. Tvorená je predovšetkým vegetáciou úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch a drevinovou vegetáciou na verejných priestranstvách, v okolí kostola a cintorína. Sídelnú vegetáciu reprezentujú aj planejúce liečivé a okrasné druhy, taktiež spoločenstvá trávnaté a krovinaté porasty lúk, medzí a výmoľov.

Prvky bez vegetácie

Bez vegetácie sú asfaltové, sčasti aj nespevnené a spevnené poľné a lesné komunikácie, spevnené plochy v obci, časti dvorov pri rodinných domoch a pod. Prírodné plochy bez vegetácie sa v území vyskytujú len veľmi obmedzene a majú tendenciu zarastať vegetáciou.

10.2.3 Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Územný systém ekologickej stability je zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definovaný, ako taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny alebo miestny význam.

Regionálny ÚSES tvorí sieť ekologicky významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov

regiónu.

Regionálny ÚSES dotvárajú biokoridory spájajúce medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, aj keď jeho časť nemusí poskytovať trvalé existenčné podmienky. Pod pojem migrácia zahrňujeme nielen pohyb živočíšnych jedincov, pohyb rastlinných orgánov schopných vyrásť do novej rastliny, ale aj výmenu genetických informácií v rámci populácií a pod. Týmto všetkým sa biokoridor stáva dynamickým prvkom, ktorý zo siete izolovaných biocentier vytvára vzájomne sa ovplyvňujúci územný systém.

Prvky R - ÚSES-u sa do riešeného územia nepremietli. Pre okres Michalovce bol spracovaný R ÚSES Michalovce v roku 1994.

PRVKY ÚSES

- *biocentrum* - územie v ktorom sa nachádzajú zachovalé sukcesné štádiá, prípadne plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. Územia s vysokým stupňom zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti zoo - zložky s dostatočnou územnou rozlohou,
- *biokoridor* - spája medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, aj keď jeho časť nemusí poskytovať trvalé existenčné podmienky,
- *interakčný prvok* - určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom,
- *významný krajinný prvok* - taká časť územia, ktorá utvára charakteristický vzhľad krajiny alebo prispieva k jej ekologickej stabilite, najmä les, brehový porast, jazero, rieka, park, aleja, remíza.

➤ Nadregionálne biocentrá

V riešenom území sa nenachádzajú.

➤ Nadregionálne biokoridory

V riešenom území sa nenachádzajú.

➤ Regionálne biocentrá

V riešenom území sa nenachádzajú

➤ Regionálne biokoridory

V riešenom území sa nenachádzajú

Interakčné prvky N a R – ÚSES:

V riešenom území sa nenachádzajú.

10.2.4 Miestny ÚSES

Návrh M-ÚSES pre k.ú. obce Baškovce tvorí sieť ekologický významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na riešenom území.

Za miestne biocentrum a biokoridory boli vybrané tie územia v ktorých sa nachádzajú najzachovalejšie sukcesné štádiá, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. K ďalším kritériám pre výber územia za biocentrum resp. biokoridor je stupeň zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability

a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou sa v riešenom území vymedzili nasledovné prvky M - ÚSES:

Miestne biocentrá

Existujúce miestne biocentra okrem základnej pôdoochranej funkcie majú aj významnú biologickú funkciu, sú nezastupiteľným biotopom pre zver a vtáctvo, súčasne spolu s nadväzujúcimi biokoridormi vytvárajú estetický pôsobivé prírodné prostredie. Z pohľadu krajinárskeho aj napriek skutočnosti, že sa jedná už v podstate o umelé ľudským zásahom vytvorené prvky, majú lokality v danom priestore svoje opodstatnenie. Miestne biocentra znásobujú krajinársku hodnotu priestoru, zároveň prinášajú možnosti existencie ďalších na tento biotop viazaných živočíšnych druhov, ako aj optimalizujú podmienky existencie pôvodných druhov. Vo väzbe na vegetačný kryt a rozmanitosť rastlinných spoločenstiev vzrastá biodiverzita, potenciál a krajinárska hodnota územia. V riešenom území boli vytypované nasledovné miestne biocentrum:

Žiarovnica

Nachádza sa v severozápadnej časti riešeného k.ú. Drevinová skladba miestneho biocentra je zložená z pôvodných druhov drevín a krovín. Lokality sú v intenzívne poľnohospodársky využívanom prostredí významným refúgiom pre drobnú poľovnú zver a vtáctvo.

Miestne biokoridory:

Lukavec, Žiarovnica, Hliník, Slaný potok

Prírodné a miestami čiastočne upravené potoky sprevádzajú pomerne zachovalé brehové porasty, nadväzujúce na malé torza zvyškov aluviálnych lúk. V brehových porastoch na celom úseku mimo zastavaného územia dominuje prírodná skladba drevín. Druhovú skladbu: vrba krehká (*Salix fragilis*), vrba biela (*Salix alba*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), z krov vrba trojtyčinková (*Salix triandra*), vrba purpurová (*Salix purpurea*), krušina jelšová (*Frangula alnus*) pomiestne dub letný (*Quercus robur*), javor poľný (*Acer campestre*), javor mliečny (*Acer platanoides*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), Agát biely (*Robinia pseudoacacia*). Podrast: slivka trnková (*Prunus spinosa*), zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), kalina obyčajná (*Viburnum*), chmeľ ob., ruža šíповá, baza čierna a.i.

10.2.5 Návrh opatrení pre zvýšenie hodnoty stupňa ekologickej stability

Navrhované opatrenia spracovaného krajinnoekologického plánu obce Baškovce, sú podkladom pre optimalizáciu činnosti v území, skvalitnenie ekologickej stability krajiny a minimalizáciu negatívnych javov v území, územné zabezpečenie zachovania a rozvoja druhovej rozmanitosti rastlín a živočíchov v ich prírodnom prostredí, vytvorenie optimálneho priestorového základu ekologickej stability plôch a línií, zachovanie unikátnych krajinných prírodných prvkov, udržanie a zvýšenie prirodzenej produkčnej schopnosti krajiny a ochranu prírodných zdrojov s celkovým dopadom na zvýšenie stupňa ekologickej stability zo súčasnej hodnoty SES – 1,23 na min. SES 2,23.

Navrhujeme:

- **miestne biocentrum Bukovina** – v severovýchodnej časti územia
- **doplnenie biokoridorov** - návrhy sú vyznačené v mapovej prílohe, ktoré dotvárajú ráz krajiny a prepájajú biocentrá. Výsadbu nových miestnych biokoridorov a miestneho biocentra je potrebné

uskutočniť podľa mapovej prílohy. Nové miestne biokoridory sú navrhnuté tak, aby prirodzene prepájali jednotlivé už existujúce miestne biokoridory a miestne biocentrá. Takto vzniknuté súvisle prepojené biokoridory budú významným biotopom najmä vtáctva a súčasne budú vytvárať charakteristický prírodný prvok výrazne sa esteticky uplatňujúci, najmä vo vzťahu k obci. Pri výsadbe nových biokoridorov a miestneho biocentra využívať najmä druhovú skladbu stromov: topoľ čierny (*Populus nigra*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor poľný (*Acer campestre*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), dub letný (*Quercus robur*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). Z krovín je možné použiť druhy slivka trnková (*Prunus spinosa*), zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), drieň obyčajný (*Cornus mas*), krušina jelšová (*Frangula alnus*).

- zároveň navrhujeme **miestny interakčný prvok**, ktorý zabezpečuje priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Z dôvodu upevnenia a skvalitnenia drevinovej skladby v jednotlivých miestnych biokoridoroch je potrebné dosadbou stanovištne vhodných drevín vytvoriť stabilné ďalšie nové migračné trasy.

Doplnenie a revitalizáciu je potrebné uskutočniť na nových miestach podľa návrhu uvedeného v mapovej prílohe krajinnoekologického plánu. Pri dopĺňaní existujúcich a výsadbe nových porastov drevín treba vytvárať druhovo zmiešané porasty s použitím pôvodných druhov drevín.

ĎALŠIE OPATRENIA:

1. Všetky genofondovo významné lokality a ekologicky významné segmenty krajiny /nadregionálne, regionálne a miestne biocentrá a biokoridory/ obhospodarovať v súlade s podmienkami trvalo udržateľného rozvoja tak, aby bola zachovaná a postupne zvyšovaná ekologická stabilita územia a aby sa zachovali a vytvárali podmienky pre zvyšovanie biologickej diverzity.
2. Na základe vopred spracovanej dokumentácie výsadby verejnej zelene rozšíriť zeleň v intraviláne obce plošne a druhovo.
3. Obnoviť izolačnú zeleň pri HD PD, použiť pritom dreviny stanovištne vhodné - jaseň, jelša, vrba, topoľ, dub.
4. Zachovať súčasný charakter brehových porastov pri hlavných miestnych tokoch.
5. Vylúčiť znečisťovanie najmä k obci priľahlého územia domovými odpadmi.
6. Zákaz porušovať hydrologický režim.
7. Vylúčiť zhoršovanie kvality povrchových a podzemných vôd.
8. Zamedziť výrubu rozptýlenej zelene a stromov rastúcich mimo lesa.
9. Pri údržbe melioračných kanálov, ktoré v súčasnosti plnia funkciu miestnych biokoridorov, postupovať tak, aby nedochádzalo k výrubu brehových porastov. Výrub náletových drevín umožniť iba v ich prietochnom profile.
10. Zabezpečiť inštaláciu ochranných zariadení na stĺpoch elektrických 22 kV vedení, proti úhynu vtáctva
11. Postupne obnoviť prícestnú líniovú zeleň vedľa štátnej cesty
12. Vo voľnej krajine dodržiavať stavebnú uzáveru
13. Doplniť prvky miestneho ÚSES o novonavrhované miestne biocentra a miestne biokoridory, pritom použiť stanovištne a druhovo vhodnú drevinnú vegetáciu .
14. Zabezpečiť ochranu ornitofauny - hniezdisk vtáctva.

10.3 OBEC CHOŇKOVCE

10.3.1 Prírodné pomery - všeobecná charakteristika

Katastrálne územie obce Choňkovce je situované v severnej časti okresu Sobrance v Košickom kraji. Riešené územie je vymedzené katastrálnymi hranicami obce. Pre širšie záujmové územie je charakteristický prechod z rovinatého charakteru územia na pahorkatinný charakter /susedné k.ú./. Nadmorská výška riešeného územia sa pohybuje v rozmedzí od 162 m.n.m. (južná časť) po 740 m.n.m. (Vavrová lúka). Katastrálne územie riešeného územia má celkovú výmeru 1831,87 ha.

OROGRAFIA

Riešený priestor podľa geomorfologického členenia SR / E. Mazúr, M.Lukniš / je súčasťou alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy - Panónska panva, provincia - Východopanónska panva, subprovincia Veľká Dunajská kotlina, oblasť Východoslovenská nížina, celok Východoslovenská rovina, podcelok: rozhranie Sobraneckej roviny a Podvihorlatskej pahorkatiny.

ABIOTICKÉ FAKTORY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

GEOLOGIA

Na geologickej stavbe riešeného územia Choňkovce sa zúčastňujú neogénne a kvartérne sedimenty. Kvartér je zastúpený prolúviálnymi sedimentmi. Tvoria prevažne mohutné periglaciálne kužele. Vytvárali sa od spodného pleistocénu až do wurmského glaciálu. Litologickú náplň týchto sedimentov tvoria najmä andezity. Zaznamenaný je výskyt kvartérnych sedimentov – eolicko-deluviálne sprašové hliny. Rozlišujeme tri typy deluviálnych sedimentov – prevažne hlinité, hlinito kamenité a hlinito – kamenité – balvanité. Na záujmovom území sa v prevažnej miere vyskytuje prvý, menej druhý typ. Neogén je zastúpený najmä vo Vihorlatských vrchoch a Podvihorlatskej pahorkatine. Neogénne sedimenty mocné niekoľko sto metrov predstavujú výplň pozdĺž vnútrohorskej panvy. V riešenom území sa predpokladá prítomnosť sedimentov karpátu a sedimenty a vulkanity badenu a sarmatu, ako i sedimenty panonu a rumanu.

Širšie záujmové územie z tektonického hľadiska predstavuje štruktúru, ktorá má v celej histórii svojho vývoja poklesovú tendenciu. Poklesy však prebiehajú nerovnomerne, následkom čoho je územie sústavou zlomov rozlámané na samostatné bloky – kryhy. Pohyb týchto kryh je nerovnomerný tak v intenzite ako aj v čase a priestore. Dôsledkom toho je riešené územie diferencované na relatívne stabilnejšie kryhy a kryhy s poklesovou tendenciou. Odrazom tejto diferenciácie je rozčlenenie územia na relatívne vyššie položené územie v severnej časti a na územie poklesnuté v južnej časti katastra.

GEOMORFOLÓGIA

V rámci spracovania krajinnoekologického plánu sme ako podklad pre hodnotenie erózných procesov hodnotili nasledovné morfometrické parametre reliéfu: - *Orientácia reliéfu* – je rôzna podľa lokality dominuje však južná orientácia celého riešeného územia.. - *Horizontálna krivosť reliéfu* – vyjadrená je zakrivením vrstevníc a je dôležitým ukazovateľom pre určenie smeru odtoku a integrácie vody a materiálu po svahoch. Určovali sme ju v troch základných tvaroch – rovné (lineárne), vypuklé (konvexné) a vypuklé (konkávne). - *Vertikálna (normálová) krivosť reliéfu* - vyjadrená je zakrivením spádových kriviek, je rozhodujúcim ukazovateľom pre určenie tendencie pohybu vody a materiálu po svahoch (zrýchľovanie, spomaľovanie). Určovali sme ju rovnako ako v predchádzajúcom prípade v troch základných tvaroch – rovné, vypuklé a vpuklé tvary.

Rozhranie Podvihorlatskej pahorkatiny a Sobraneckej roviny ako aj samotná Východoslovenská nížina predstavuje intenzívne poklesávajúcu panvu. Sedimenty redeponované z okolitých pohorí tvoria íly, piesky, štrky, čiastočne tufy a tufity. Jednotlivé tektonické kryhy tvoriace panvu nepoklesávali

rovnomerne. Poklesnutú časť územia až po Seniansku depresiu vyplňujú veľmi silné miestami až 60 m mocné polohy kvartérnych štrkov, ílov a pieskov. Na povrchu ich prekrývajú pokrovy spraší a sprašových hlin –Sobranecká rovina. Podvihorlatská pahorkatina je prekrytá až 30 m mocným komplexom náplavových kuželov. Poklesy vo Východoslovenskej nížine majú za následok aj vejárovitý tvar riečnej siete. Kvartérny pokry odráža geologickú stavbu predkvartérneho podložia. Kvartérne sedimenty vystupujú v horskej časti Vihorlatských vrchov, kde ich reprezentujú najmä hlinito-kamenité sedimenty pleistocénu a holocénu. V podhorskej časti Vihorlatských vrchov sú značne rozšírené pleistocénne deluviálno-fluviálne sedimenty, fluviálne, eolicko-deluviálne a proluviálne sedimenty. V ich horskej časti sú rozšírené aj soliflukčné a gravitačné sedimenty. Geomorfologické a geologické procesy počas kvartéru sformovali depresie a prepadliny, vyplnené najmä mocným súvrstvom fluviálnych a proluviálnych sedimentov.

Šíravská čiastková prepadlina bola využitá pre výstavbu Podvihorlatskej vodnej nádrže. Na okrajoch Východoslovenskej nížiny pozvoľne prechádzajúcej do Podvihorlatskej pahorkatiny prevládajú ilimerizované pôdy. Na zvetranejších vulkanických horninách sú zastúpené hnedé pôdy. Pôdne druhy - pôdy prevažne ílovito - hlinité s nízkym obsahom humusu 2 až 3 % vo vyšších polohách 5 až 10 %. Pôdotvorný substrát - zvetraliny vyvrelín a metamorfovaných hornín, kyslé efuzíva a ich tufy, zvetraliny sedimentov - flyš v typickom vývoji. Celková hĺbka pôd – prevládajú pôdy stredne hlboké 30 až 40 cm.

HYDROLOGICKÉ POMERY

Riešené územie spadá do povodia Bodrogu, ktorý vzniká sútokom riek Latorica, Laborec a Ondava, ktoré majú nížinný charakter. Povodie rieky Bodrog je typickým príkladom vejárovitej riečnej siete, ktorá spadá do úmoria Čierneho mora. Hydroológia vodných tokov riešeného územia je ovplyvňovaná procesmi priľahlých masívov Podvihorlatskej pahorkatiny. Súčasný hydrologický režim sa výrazne odlišuje od pôvodného režimu. Výsledky analýz jasne poukazujú na výrazne zmenené podmienky vodohospodárskeho potenciálu riešeného územia, čím sa znížila aj jeho hydromorfnosť a vododržnosť.

Zrážky sa na tvorbe zásob podzemných vôd uplatňujú od novembra do apríla. Maximálne stavy hladiny podzemných vôd sa vyskytujú od marca do mája. Na základe doterajších výsledkov hydrogeologického prieskumu možno konštatovať, že v katastri obce Choňkovce smerom na sever sú priaznivejšie podmienky na získanie zdrojov podzemných vôd. Celé pohorie Vihorlat patrí v súčasnosti medzi významné lokality akumulácie povrchových a podzemných vôd. Tento fakt bol potvrdený už aj v minulosti Nariadením vlády vtedajšej SSR zo 6. februára 1987 o prirodzenej akumulácii vôd v pohorí Vihorlat.

Povrchové vody - riešeným územím preteká Slaný potok a Sobranecký potok cez intravilán. Nad obcou sa do Sobraneckého potoka vlieva potok Beňatinská voda. Predmetným k.ú. pretekajú potoky: Dielovský potok, Dubnický potok, Beňatinský potok, Syrový potok. Predmetné toky patria medzi vodné toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra

KLIMATICKÁ CHARAKTERISTIKA

Klimatické a hydrologické charakteristiky sú veľmi dôležitým prvkom pre definovanie nielen vodného potenciálu, ale aj pre stanovenie ekologickej kvality posudzovaného územia. Klimaticky patrí riešené územie do teplej až mierne teplej oblasti, podoblasti mierne vlhkej, okrsok teplý, mierne suchý s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota vzduchu je 9 - 10⁰ C, s priemernými ročnými úhrnmi zrážok

650 - 750 mm. Priemerná teplota vzduchu vo vegetačnom období je 15 - 16⁰C. Počet mrazových dní v roku /min. teplota vzduchu - 0,1 ⁰C a nižšia/ je 100 až 120 dní. Ročný počet dní so snehovou pokrývkou 80 - 100 dní. Maximum snehovej prikrývky 30 až 40 cm.

PÔDA

Riešené územie obce Choňkovce sa nachádza na predhorí a vo vlastnom pohorí orografického celku Vihorlat. Prírodné podmienky v regióne podmieňujú kvalitu pôd, čo súvisí s ich potenciálom. Pôdy v širšom dotknutom území sa vyznačujú pásmovitosťou pôdnych typov v smere od severu na juh v poradí od najnižších polôh po najvyššie: fluvizeme, pseudogleje, kambizeme a andozeme. Na fluvizeme nadväzujú na miernejšie uklonených svahoch predhoria Vihorlatu pseudogleje nasýtené z polygenetických hlien, sprievodné černice glejové prekryté. Vlastné svahové polohy Vihorlatu pokrývajú kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín. Prevládajúcim pôdnym druhom sú pôdy hlinité a piesčito-hlinité. Vývoj pôd, okrem iných činiteľov, závisí najmä od pôdotvorného substrátu, expozície svahu, jeho sklonu, klímy, vodného režimu, atď. Vzhľadom na svoj potenciál (typologicko-produkčné kategórie) ide v rámci záujmového územia celkovo o stredne až menej produkčné pôdy, čo sa prejavuje aj v ich reálnom využívaní: na alúviu Sobraneckého potoka a málo sklonitým predhorí Vihorlatu zväčša ako orné pôdy, smerom k lesným komplexom pohoria sa zvyšuje zastúpenie trvalých trávnych porastov. Rankrová pôda v riešenom území tvorí subtyp rankrová pôda andosolová. Tento subtyp má vysokú akumuláciu humusu v celom profile. Vyvinul sa na andezitových aglomerátových tufoch. Má vysoký obsah skeletu, je štruktúrny, kyprý, prevzdušnený a priepustný.

PRÍRODNÉ ZDROJE

V podhorí Vihorlatu sa nachádzajú predpokladané termálne vody. Teplota termálnych vôd v hĺbkach 800 - 1500 m sa pohybuje od 34 do 95 ⁰C. Táto časť územia z tohto hľadiska ako i z pohľadu využitia suchých termálnych hornín / v hĺbke 2000 m ich teplota dosahuje 150 - 200 st.C/ sa pokladá za perspektívnu oblasť netradičného zdroja energie. Pomerne veľké nálezisko lignitu - vyhlásené chránené ložiskové územie, sa nachádza juhozápadným smerom v okolí Zemplínskej šíravy

SEIZMICITA ÚZEMIA

Geologicko-tektonická stavba a prejavy neotektonických /v období sarmat – kvartér/ pohybov v území majú veľký vplyv na seizmicitu územia. Záujmové územie je porušené početnými zlomovými systémami. Za potenciálne seizmicky aktívne zlomy možno považovať Vihorlatský zlom. Na tento zlom je možné viazať aj ohnisko zemetrasení, ktoré boli lokalizované aj v nedávnej minulosti v tomto regióne. Hĺbka ohnisk zemetrasení je 3-13 km, magnitúda 5,01 – 5,7. Podľa pril. A/2 STN 73 0036 riešené územie, ktoré sa nachádza na línii Vranov – Michalovce – Vyšné Nemecké leží v oblasti s maximálnou seizmicitou do 6 st. stupnice MSK64.

BIOTICKÉ FAKTORY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Fytogeografické začlenenie územia a charakteristika flóry

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1980) sa na riešenom území stretávajú dve oblasti slovenskej flóry - Panónska flóra a Západokarpatská. Panónska oblasť je reprezentovaná fytogeografickým okresom Východoslovenská nížina a západokarpatskú oblasť reprezentuje fytogeografický okres Vihorlatské vrchy.

Na svahoch Vihorlatských vrchov sa stretávajú panónske, východokarpatské a západokarpatské druhy. Bukové lesy vo Vihorlate prevládajú. V nadmorskej výške nad 700 m sa miestami vyskytuje jedľa biela, smrek a borovica.

Predkladaná charakteristika rekonštruovanej prirodzenej vegetácie (Michalko a kol., Maglocký, 2002) ukazuje, že v širšom okolí riešeného územia boli mapované tieto jednotky:

- Fs – podhorské bukové lesy
- F – bukové a bukovo-jedľové lesy
- Jm – javorové lesy v horských polohách
- Al – jelšové lesy na nivách podhorských a horských tokov
- C – dubovo – hrabové lesy karpatské

Fytogeografický okres Východoslovenská nížina zaberá najjužnejšiu časť riešeného územia. V minulosti bolo celé toto územie pokryté lužnými, dubovohrabovými a teplomilnými dubovými lesmi. Do pôvodnej skladby vegetačného krytu riešeného územia v značnej miere zasiahol človek /územie bolo osídlené už v staršej dobe kamennej/, ktorý systematickým rúbaním a klčovaním lesných porastov prevažnú časť územia premenil na ornú pôdu, lúky, pasienky a neskôr aj na vinice. Do prirodzenej skladby takmer všetkých rastlinných spoločenstiev podstatne zasiahla intenzifikácia poľnohospodárstva, ale aj ďalšie antropogénne faktory.

Lúky a pasienky sú ďalším významným prvkom, ale v dôsledku rozsiahlych melioračných zásahov došlo k postupnému ubúdaniu prirodzených trávnych porastov, neudržiavaním a nespasením lúk a pasienkov sa podstatne zmenila ich flóristická skladba, pričom dochádza k ich postupnému zarastaniu náletovými drevinami.

Pozornosť si zaslúžia i rastlinné spoločenstvá medzí, úhorov a opustenísk ktorých v poslednom období v dôsledku úpadku družstiev pribúda, pretože umožňujú prežívanie ohrozených druhov burín, jednoročných rumoviskových rastlín a často poskytujú útočisko aj vzácnym druhom rastlín. V predmetnom území najmä v intenzívne pretvorených oblastiach (napr. polia) a lokalitách opustených plôch nachádzame segetálnu a ruderalnú vegetáciu. Segetálna vegetácia spôsobuje zaburiňovanie polí. Ruderalná vegetácia je v území pomerne rozšírená, najmä na plochách nevyužívaných, okolo okrajov obce, kde nitrofilná vegetácia signalizuje prebytok dusíka po nadmernom hnojení minerálnymi hnojivami.

Brehové porasty potokov predstavujú ďalší významný typ vegetácie. Väčšinou sú obmedzené na relatívne úzke pásy drevín pozdĺž toku. V stromovom poschodí k najčastejšie sa vyskytujúcim drevinám patria vŕba krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), agát biely (*Robinia pseudacacia*), ale aj ovocné stromy jablň domáca (*Malus domestica*) a slivka domáca (*Prunus domestica*). Z krovín sú časté baza čierna (*Sambucus nigra*), chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*), ruža šípová (*Rosa canina agg.*), ostružina úžinová (*Rubus caesius*), povoja poľná (*Calystegia sepium*) hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*) svíb krvavý (*Swida sanguinea*) a plamienok poľný (*Clematis vitalba*). Z bylín sú najhojnejšie prhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), chrastnica trstenikovitá (*Phalaroides arundinacea*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*), ďalšie druhy sú menej časté.

Zoogeografické začlenenie územia a charakteristika fauny

Zoogeograficky patrí riešené územie (podľa Atlasu SSR, Čepelák: Živočíšne regióny) do: provincie Karpaty, oblasti Východokarpátskej znížiny, obvod Juhoslovenský potiský, okrskok nížinný. Zmenené rastlinné fytoocenózy a vplyv Východoslovenskej nížiny a Vihorlatu sa prejavujú i v zložení živočíšstva.. Cez otvorenú krajinu prenikajú z juhu na dané územie teplomilné stepné živočíchy, ktoré sa tu stretávajú s horskými druhmi Karpát. Živočíchy patria medzi zástupcov spoločenstiev listnatého lesa, ako i polí, lúk, vodných tokov, vodných plôch a ich brehov. Charakteristické druhy pre dané územie sú :

- **cicavce:** srna hôrna (*Capreolus capreolus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), zajac poľný (*Lepus europeus*), hraboš poľný (*Microtus agrestis*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), sviňa divá (*Sus scrofa*), liška obyčajná (*Vulpes vulpes*), krt obyčajný (*Talpa europea*), jeleň hôrny, mačka divá, kuna

lesná a skalná

- **vtáky:** výr skalný (*Bubo bubo*), sova dlhochvostá, (*Strix uralensis*) orol kriľavý (*Aquila pomarina*) /nebolo však zaregistrované ich hniezdenie, len prelety a lov/, haja červená, krkavec čierny, škovránok poľný (*Alauda arvensis*), myšiarka ušatá (*Astotus astotus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), glezg obyčajný (*Coccothraustes coccothraustes*), kukučka obyčajná (*Cuculus canorus*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*), pinka obyčajná (*Fringilla coelebs*), vrabec poľný (*Passer montanus*), bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), straka obyčajná (*Pica pica*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), jarabica poľná (*Perdix perdix*),
- **vodné vtáctvo:** kačica divá, (*Anas platyrhynchos*),
- **plazy:** jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), užovka stromová (*Natrix natrix*),
- **motýle:** jasoň červenooký, rôzne druhy babôčok a perleťovcov, mlynárik kapustový (*Pieris brassicae*), babôčka príhľavová (*Aglais urticae*), vidlochvost ovocný (*Iphiclides podalirius*), žltáčky (*Colias sp.*) a modráčky (*Polyommatus sp.*).. Drobný motýlik Vespina slovaciella je pozoruhodný hlavne tým, že je doposiaľ známy len z územia Zemplína.
- **obojživelníky:** ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*), skokan zelený (*Rana esculenta*), mlok karpatský, salamandra škvrnitá, jašterica živorodá,
- **hmyz:** vzácne druhy ako: fúzač alpský, modlivka zelená, bystruška lesklá a ploská, koník stepný.

Z východokarpatských druhov žijú na danom území niektoré mäkkýše, dáždovky a mnohonôžky. Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch prispievajú rozhodujúcou mierou k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým sa vytvárajú lepšie podmienky pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu. Druhová ochrana je zabezpečovaná v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, vyhlášky MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle iných právnych noriem SR a EÚ dotýkajúcich sa ochrany prírodných zložiek a ratifikovaných medzinárodných dohôd (CITES, Bonn, Bern, Ramsar....).

Charakteristickým znakom posudzovaného biotopu je otvorenosť, každoročné i lokálne striedanie kultúr, ročné zmeny v kultúrach súvisiace s ich vývojom, určitá druhová stereotypnosť a časté zásahy človeka do biocenóz.

Živočíšne spoločenstvá bezstavovcov polí (kultúrnej stepi) v porovnaní s lesnými a lúčnymi spoločenstvami sú pomerne chudobné na druhy dôsledkom agrotechnických zásahov, ktoré rušivo pôsobia na štruktúru živočíšnych spoločenstiev. Významnú zložku edafónu tvorí množstvo rozličného hmyzu. Základný zoológický prieskum sa opiera o poznatky získané z predošlého obdobia. Výsledky poznania boli aktualizované priebežnými, súčasnými terénnymi pozorovaniami. Determinácia a identifikácia druhov bola prevádzaná vizuálne, sluchovou analýzou hlasových prejavov jednotlivých druhov a identifikáciou druhotných znakov výskytu.

Živočíšne spoločenstvá v riešenom území môžeme teda na základe pozorovania rozdeliť do 5 typov biotopov:

1. Biotopy lesnej vegetácie - vyznačujú sa veľkou druhovou diverzitou, vyváženosťou druhov a skupín.
2. Biotopy krajinnej zelene, nízkej drevinnej vegetácie a lesných lemov – sú veľmi pozitívne pre toto územie s veľkým významom pre krajinu. Vyznačujú sa

- veľkou druhovou diverzitou, vyváženosťou druhov a skupín. Dominantné skupiny sú : spevavce, dravce, sovy, holuby, ďatle. Zabezpečujú stabilitu biocenóz.
3. Biotopy lúk a pasienkov – sú pozitívne s významom pre poľnohospodársku krajinu. Druhová diverzita je znížená, menšia vyváženosť druhov a skupín. Dominantné rady sú: spevavce .
 4. Biotopy vodných plôch
 5. Biotopy intenzívne využívaných lúk, pasienkov a polí - vid'. druhové zloženie uvedené vyššie.
 6. Biotopy ľudských sídel a prídomových záhrad –synantrópne druhy.

PASPORT VÝZNAMNÝCH ČASTI PRÍRODY A KRAJINY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

- Veľkoplošné chránené územia:** - Chránená krajinná oblasť Vihorlat – 2.stupeň ochrany
Maloplošné chránené územia: - Prírodná rezervácia Lysá (4.stupeň ochrany)
Chránené stromy : - nie sú vyhlásené
Časti prírody pripravované na ochranu: - nie sú pripravované

CHKO Vihorlat

Vihorlat bol vyhlásený za CHKO dňa 28.12.1973, avšak vyhláškou z 19. apríla 1999 sa upravila výmera pôvodnej CHKO, v súčasnosti má výmeru 17 485,24 ha. V CHKO Vihorlat platí 2. Stupeň ochrany. Zasahuje k.ú. Hlivištia a Choňkovce. Rámec prírodných pomerov CHKO vytvára sopečné pohorie Vihorlat. Takmer stopercentná lesnatosť vlastného územia CHKO a dvojtretinové zastúpenie lesov v jej ochrannom pásme vytvára podmienky na hlavnú hospodársku činnosť - lesné hospodárstvo. Celé územie CHKO je popretkávané značenými turistickými chodníkmi s rôznym bodom prevýšenia. Najnižšie položený bod na turistických chodníkoch je pri obci Remetské Hámre cca 250 m n.m., najvyšší bod na Vihorlate 1076 m n.m.

Z chránených druhov sa tu vyskytuje bleduľa jarná karpatská, prilbica chlpatoplodá a iné. Najcharakteristickejšou rastlinou je zákonom chránená telekia ozdobná. Na severnej strane Vihorlatu rastú horské druhy ako napr.: soldanelka karpatská, kým na južných svahoch sa vyskytujú lesostepné spoločenstvá s teplomilnými druhmi. Celkove sa v CHKO vyskytuje okolo 35 druhov chránených rastlín. Vplyv Východoslovenskej nížiny a Východných Karpát sa prejavuje aj v zložení živočíšstva Vihorlatu. Vyskytuje sa tu vyše 2 000 druhov bezstavovcov. Zo stavovcov sú to napríklad mlok karpatský, mlok vrchovský, užovka stromová, ako aj takmer 100 druhov hniezdiacich vtákov napríklad bocian čierny, včelár obyčajný, orol kriklavý, hadiar krátkoprstý.

Prírodná rezervácia Lysá

Vyhlásená bola v roku 1993 s výmerou 3,95 ha. Platí v nej 4. stupeň ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny. Rezervácia sa nachádza v severnej časti riešeného územia a zároveň v území s 2. stupňom ochrany v CHKO Vihorlat. Prírodná rezervácia je pozoruhodná izolovaným výskytom duba mnohoplošného (*Quercus polycarpa*) a vzácnymi lesnými a lesostepnými spoločenstvami. Jediná lokalita v CHKO s kamienkov modro purpurovou (*Buglossoides purpureocaeruleum*) a kosatcom trávolistým (*Iris graminea*).

Územia NATURA 2000

- Chránené vtáčie územia (CHVÚ)** - Vihorlatské vrchy (SKCHVU035) - 1., 2. Stupň ochrany

Územie európskeho významu (ÚEV) - Morské oko (SKUEV0209) – 2.stupeň ochrany

Chránené vtáčie územie – SKCHVU035 Vihorlatské vrchy

CHVÚ Vihorlatské vrchy zasahuje riešené územie kataster Choňkovce. Výmera územia v ha: 53 944. Územie sa v 1/3 prekrýva s CHKO Vihorlat a je tvorené mozaikou biotopov. Chránené vtáčie územia sú novou kategóriou chráneného územia v zmysle zákona č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Vyhlásiť chránené vtáčie územia je povinnosťou Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) vyplývajúcou zo smernice Rady ES č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov, ktorá bola transponovaná do zákona.

Cieľom ochrany v CHVÚ je zachovanie a obnova ekosystémov významných pre druhy vtákov, pre ktoré je oblasť vyhlásená v ich prirodzenom areáli rozšírenia, ako aj zaistenie podmienok pre zachovanie populácie týchto druhov v priaznivom stave z hľadiska ich ochrany. Stav druhu z hľadiska ochrany je považovaný za priaznivý, keď údaje o populačnej dynamike druhu naznačujú, že sa dlhodobo udržuje ako životaschopný prvok svojho biotopu, prirodzený areál druhu sa nezmenšuje a existuje dostatok biotopov na dlhodobé zachovanie jeho populácie. Rozhodujúce pre zachovanie populácie druhov vtákov je preto zachovanie, prípadne zlepšenie ekologického stavu biotopov, na ktoré sú tieto druhy viazané. Účelom vyhlásenia Chráneného vtáčieho územia Vihorlatské vrchy je zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu hadiara krátkoprstého (*Circaetus gallicus*), sovy dlhochvostej (*Strix uralensis*), výrika lesného (*Otus scops*), orla krikľavého (*Aquila pomarina*), jariabka hôrneho (*Bonasa bonasia*), výra skalného (*Bubo bubo*), leleka lesného (*Caprimulgus europaeus*), bociana čierneho (*Ciconia nigra*), chriašteľa poľného (*Crex crex*), ďatľa bielochrbtého (*Dendrocopos leucotos*), ďatľa prostredného (*Dendrocopos medius*), ďatľa čierneho (*Dryocopus martius*), muchárika bielokrkého (*Ficedula albicollis*), muchárika červenohrdlého (*Ficedula parva*), krutihlava hnedého (*Jynx torquilla*), strakoša červenochrbtého (*Lanius collurio*), škovránka stromového (*Lullula arborea*), včelára lesného (*Pernis apivorus*), žlny sivěj (*Picus canus*), penice jarabej (*Sylvia nisoria*), prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*), muchára sivého (*Muscicapa striata*), žltochvosta lesného (*Phoenicurus phoenicurus*), pŕhľaviara čiernohlavého (*Saxicola torquata*), hrdličky poľnej (*Streptopelia turtur*) a zabezpečenie ich prežitia a rozmnožovania.

Územie európskeho významu – SKUEV0209 Morské oko

Zasahuje riešené katastrálne územie a tvorí širšie okolie riešeného územia. Jeho rozloha je 14 962,15 ha. Predmetom ochrany sú: dubovo-hrabové lesy lipové, lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, lipovo-javorové sutinové lesy, javorovo-bukové horské lesy, bukové a jedľové kvetnaté lesy, kyslomilné bukové lesy, neprístupnené jaskynné útvary, prechodné rašeliniská a trasoviská, nížinné a podhorské kosné lúky.

V území európskeho významu **SKUEV 0209 Morské oko**, sa nachádzajú tieto biotopy:

Ls5.1 Bukové a jedľovo bukové kvetnaté lesy

Mezotrofné a eutrofné porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo-bukových lesov spravidla s bohatým, viacvrstvom bylinným podrastom tvoreným typickými lesnými sciofytmami s vysokými nárokmi na pôdne živiny.

Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy

Vysokobylinné, horské až vysokohorské javorovo - bukové lesy s prímiesou sutinových drevín, prípadne jedle a smreka na hrebeňových a svahových podhrebeňových, často sutinových stanovištiach.

Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou

Druhovo chudobné spoločenstvá na silikátových skalách v najvyšších polohách ako aj v nižších pohoriach. Prevládajú machové a lišajníkové synúzie. Ide o stanovištia ohrozených a veľmi vzácných

rastlinných druhov. Porasty sa nachádzajú aj na extrémne suchých andezitových skalách, ktoré sa vyskytujú roztrúsene na skalných stanovištiach vo všetkých neovulkanických pohoriach.

Biotopy, ktoré sa nachádzajú v tesnej blízkosti záujmového územia:

Ra 3 Prechodné rašeliniská a trasoviská

Prechodné rašeliniská vytvárajú prechod medzi slatinami a vrchoviskami. Nachádzajú sa najmä na chudobných, alebo stredne bohatých geologických podkladoch.

Vo1 Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody

Štruktúrne jednoduché a druhovo chudobné rastlinné spoločenstvá stojatých alebo mierne tečúcich vôd.

Významné krajinné prvky

Riešené územie patrí v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov k územiu s 1. stupňom ochrany t.j. k územiám, ktorým sa neposkytuje osobitná ochrana, územie CHKO Vihorlat predstavuje 2. stupeň ochrany v zmysle predmetného zákona.

Tvoria sieť genofondovo významných ekostabilizačných plôch v k.ú. obce Choňkovce, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na riešenom území. Za miestne ekostabilizačné plochy – významné krajinné prvky boli vybrané tie územia v ktorých sa nachádzajú najzachovalejšie sukcesné štádiá, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. K ďalším kritériám pre výber ekologicky významných segmentov krajiny je stupeň zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou boli vymedzené genofondovo významné lokality, ktoré v danom širšie posudzovanom priestore predstavujú významné krajinné prvky:

- regionálne biocentrum Popričný
- regionálny biokoridor Popričný
- regionálny interakčný prvok Koromľa
- CHKO Vihorlat
- navrhované CHVÚ Vihorlat

Významný krajinný prvok v predmetnom území tvorí **Sobranceký potok s prítokmi**. Prirodzený tok s prítokmi lemujú zachovalé pásma aluviálnych lúk, plochy pasienkov a zvyšky lesných porastov. Brehy tokov sprevádzajú súvislé brehové porasty s prevažne prirodzenou skladbou drevín. Zastúpené sú rastlinné spoločenstvá so psiarkou lúčnou, psinčekom poplazovým, rôznymi druhmi ostríc. Okrem toho územie predstavuje zvyšky pôvodných lúk – je významným biotopom pre zástupcov rôznych živočíšnych skupín.

Les pri Sobrancekých kúpeľoch – nachádza sa v k.ú. Sobrance, ale svojou významnosťou ovplyvňuje aj predmetné územie nakoľko je v jeho blízkosti. Územie predstavuje zvyšky pôvodného dubového a dubovo – hrabového lesa s enklávami lúk, s prevažne prirodzenou druhovou skladbou, rozptýlenými krovinami, s prirodzeným tokom Slaného potoka. Bývalé hniezdisko krakle. Chránené a ohrozené druhy živočíchov: muchárik sivý a ďateľ hnedkavý.

V rámci širšieho okolia lokality zámeru v scenérii krajiny dominuje masívny, kompaktný vulkanický komplex s plošne rozsiahlymi súvislými lesnými porastmi Vihorlatských vrchov. V úpäťnej časti je komplex lesných porastov v dotyku s poľnohospodársky využívanou pôdou (prevažne ako trvalé trávne porasty), ktorú dotvárajú prirodzené brehové porasty a sprievodná vegetácia vodných tokov, umelé výsadby

ovocných drevín okolo komunikácií (stromoradia), dreviny na plochách verejnej zelene v zastavanom území obce.

Lúky a pasienky sa v riešenom území vyskytujú v týchto typoch:

Predmetné lúky sa nachádzajú hlavne v okolo Sobraneckého potoka, ktorý prechádza aj intravilánom obce.

1. Svieže lúky a pasienky – sú len krátkodobo ovplyvňované podzemnou alebo povrchovou vodou, ich výnosy závisia od dobrého ošetrovania a pri zlepšení výživy hnojením prípadne aj závlahami je možné dosiahnuť kvalitu intenzívnych trávnatých porastov.
2. Polosuché trávnaté porasty – sú na stanovištiach, ktoré sú na jar ovplyvňované. zamokrením povrchovou vodou, v lete extrémne vysychajú. Z tohto dôvodu sa tu nedarí dobrým trávny druhom.

Hodnotenie biotickej kvality vegetácie

Pri hodnotení biotickej kvality vegetácie sme vychádzali z druhového zloženia a štruktúrnych vlastností porastov vegetácie, ktorá je v predmetnom území vysoká. Biotický najvyššiu kvalitu dosahujú lesy – tvoria až 1082,06 ha z celého k.ú. Nižšiu úroveň majú lokality existujúcich miestnych biocentier. Bioticky najnižšie hodnotenie pripisujeme aglomeráciám a agrokultúram – v predmetnom území majú iba veľmi malý podiel.

Hodnotenie biologickej kvality krajiny z pohľadu potrieb živočíšstva

K najhodnotnejším biotopom územia z hľadiska kvalitatívnej a kvantitatívnej druhovej skladby patria biotopy málo sa líšiace od biotopov pôvodnej krajiny. Sú nimi ekosystémy s vodným a lesným prostredím. Pre svoju obmedzenú dostupnosť vytvárajú relatívne stabilné biotopy s dôležitým genofondovým, reprodukčným, potravným a úkrytovým poslaním v krajine. S rozľahlosťou plochy narastá stupeň ich kvalitatívneho významu. Majú relatívne vysokú regeneračnú schopnosť s prvkami prirodzenej regulácie. Ostatné biotopy tvoria prechodné formy s dočasným faunistickým poslaním. Majú význam ako pufrovacie zóny. Využívané sú k oddychu, lovu a reprodukcii vymedzeného typu živočíšnych druhov. Ich hodnotový význam ako ekosystému je podriadený poslaniu, funkcii a antropickému vplyvu. Najhodnotnejšie biotopy v riešenom území sú lesy a brehovité porasty pri vodných tokoch – Sobranecký potok, Slaný potok.

ÚZEMNÝ PRIEMET ZAŤAŽENIA PRÍRODY A KRAJINY

Pasport vybraných bariérových prvkov

V riešenom území Choňkovce sme zistili nasledovné negatívne javy a stresové faktory:

Primárne stresové faktory

- cestná doprava
- zastavané územie a obytné areály
- konštrukcia elektrických stĺpov VN

Sekundárne stresové faktory

- vodná erózia

Náchylnosť sledovaného územia na vodnú eróziu

Vodná erózia patrí v podmienkach Slovenska medzi najrozšírenejšie procesy degradácie pôdy. Postihuje prakticky dve tretiny územia - najmä pahorkatiny, kotliny, horské a podhorské polohy. Silnou a extrémnou vodnou eróziou je ohrozených 35 % poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Veternou eróziou sú intenzívnejšie postihované odlesnené územia v teplej suchej klimatickej oblasti so silnými vetrami, podmienkou je slabá ochrana pôdy vegetačným krytom (územia využívané ako orná pôda).

Na vzniku erózie sa podieľa niekoľko faktorov:

- zrážky a z nich vznikajúci povrchový odtok,
- geologické a pedologické pomery,
- morfológia územia,
- vegetačný kryt pôdy,
- spôsob využívania pôdy.

Náchylnosť (potenciál) na eróziu pôdy (charakter reliéfu a najmä jeho sklon, pôdotvorný substrát a pôdny kryt, klíma a spôsob využívania pôdy - orná pôda, trvalé trávne porasty, lesy, atď.) v reálnych podmienkach determinuje vodnú eróziu.

Časť územia v k.ú Choňkovce je čiastočne náchylná na výskyt vodnej erózie.

Z hľadiska potenciálnej vodnej erózie pôdy (podľa Wischmeiera a Smitha) spracovanej kolektívom autorov (Šúri a kol. in Atlas krajiny SR) v závislosti od reliéfu riešeného územia je pre riešené územie v rámci 6 stupňovej škály kategorizácie (1 – žiadna alebo slabá, 2 – stredne silná, 3 – silná, 4 – veľmi silná, 5 – extrémna, 6 – katastrofálna) typický stupeň 2 a 3 pre pohorie Vihorlat a 1 a 2 pre pahorkatinový reliéf k.ú. Choňkovce. Podľa vyššie uvedeného kolektívu autorov v citovanej publikácii je z hľadiska aktuálnej vodnej erózie pôdy situácia nasledovná: zalesnené komplexy svahov a vrcholových polôh sú zaradené podľa kategorizácie v rámci 6 stupňovej škály (1 – žiadna alebo nepatrná, 2 – slabá, 3 – stredne silná, 4 – silná, 5 – veľmi silná, 6 – extrémna) do stupňov 1 a 2 (žiadna až slabá erózia), naproti tomu poľnohospodársky obrábaná orná pôda na pahorkatine zväčša do stupňov 3 a 4 (stredne silná až silná erózia).

Z vyššie uvedeného vyplýva vysoké riziko intenzívnej vodnej erózie na svahoch po odstránení lesného vegetačného krytu, ktorý v súčasnosti chráni pôdu pred odnosom vodnou eróziou.

10.3.2 Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra, predstavuje celoplošné definovanie územia s aktualizovaným stavom reálnej štruktúry krajiny.

Riešené územie Choňkovce je z geomorfologického hľadiska súčasťou Vihorlatských vrchov, ktoré je v rámci širšieho okolia urbanizované a stredne intenzívne až intenzívne využívané lesným hospodárstvom. Súčasná štruktúra krajiny je výsledkom dlhodobého antropického tlaku na krajinu, kde z pôvodne zalesneného územia bola krajina fragmentovaná na časti urbanizované (sídla a plochy dopravy), poľnohospodársky využívané plochy (orná pôda, lúky, pasienky, ovocné sady), plochy lesa, plochy nelesnej drevinovej vegetácie, ostatné plochy, vodné plochy.

PRIESTOROVÉ VYMEDZENIE EKOLOGICKÝCH ZÓN

Priestorové vymedzenie ekologických zón v k.ú. Choňkovce vychádza z výstupnej interpretácie regionálneho územného systému ekologickej stability. Využila sa transformácia vybraných prvkov krajiny, ktoré sa vnímajú z pohľadu krajinskej ekológie ako prvky pozitívne a prvky negatívne. Je to priemet prvkov, ktoré charakterizujú hodnotu prírodnej a urbanizovanej krajiny. Na základe ich hodnotenia sú v krajine vytvárané priestory s osobitným režimom činností. Ako podklad pre priemet ÚSES boli využité prvky:

• pozitívne:

- priestory štátnej ochrany prírody – CHKO Vihorlat, navrhované CHVÚ Vihorlatské vrchy
- priestory prvkov R-ÚSES
- priestory krajinársky hodnotné (interakčné prvky)
- priestory hydroekologicky významné

• negatívne:

- priestory sústredenia infraštruktúry

- priestory hospodárskej výroby.

Priemet týchto prvkov vytvára súčasne aj priestorové vymedzenie limitov v krajine. Kumuláciou alebo vzájomným prelínaním jednotlivých limitov sú v danom území vymedzené nasledujúce kvalitatívne priestory (zóny):

E - ekologicky hodnotná, ktorú charakterizujú pozitívne limity

Š - štandardná, charakteristická prelínaním pozitívnych a negatívnych limitov (s prevahou pozitívnych).

Výsledné členenie územia s priemetom R-ÚSES a chránených území slúži ako podkladová informácia o stave zaťaženia krajiny pre usmerňovanie rozvoja aktivít v hodnotenom území. Do ekologicky hodnotných priestorov je zaradené chránené územie – CHKO Vihorlat a navrhované CHVÚ Vihorlatské vrchy. V týchto priestoroch sa nachádza najzachovalejšie prírodné prostredie s miestnymi a regionálnymi biocentrami.

Pre jednotlivé uvedené priestory v k.ú. Choňkovce sa navrhujú nasledovné opatrenia a regulatívy:

1. Pre priestor E - ekologicky hodnotná krajina:

- zachovanie genofondu krajiny a kostry ekologickej stability s možnosťou vyhlasovania ďalších chránených území a areálov s cennými biotopmi a ich ochranných pásiem,
- zákaz pestovania a rozširovania nepôvodných druhov živočíchov a rastlín, nevnašať umelé prvky do krajiny (odvodňovanie, závlahy, regulácie vodných tokov...),
- príprava opatrení na elimináciu zhoršovania zdravotného stavu lesa aj v
- preferovanie jemnejších foriem hospodárenia v lesoch (napr. colný rub, prirodzená obnova lesa...), zlepšovanie technického zabezpečenia minimalizácie negatívnych vplyvov existujúcich aktivít na ŽP v priestore.

2. Pre priestor Š - štandardná krajina:

- biocentrá považovať za limit územného rozvoja.

Zastavané a antropogénnou činnosťou pozmenené plochy

Slúžia vlastníkom pozemkov a patria sem :

- hospodársky dvor PD,
- intravilán obce,
- dopravná sieť – cestné komunikácie

Súčasná krajinná štruktúra katastrálneho územia Choňkovce bola hodnotená na základe aktuálnych podkladov (ortofotomapa, účelové polohopisné zameranie územia) a terénneho prieskumu katastrálneho územia v mesiaci október 2006. Znázornená je v účelovej mape Krajinnoeologického plánu, kde sú uvedené nasledovné hlavné kategórie SKŠ:

- nelesná drevinná vegetácia – plošné porasty nelesnej drevinnej vegetácie, brehové porasty, medze a líniová vegetácia, plochy zarastajúce drevinnou vegetáciou, skupinky drevín a solitéry
- lesy
- orná pôda – veľkoblokové polia, malobloková orná pôda a záhumienky
- trvalé trávne porasty - lúky a pasienky, bylinné úhory, bylinné úhory s podielom drevín
- trvalé kultúry - záhrady a sady mimo intravilánu, záhrady v intraviláne obce,
- zastavané plochy a areály bez vegetácie – obytná zástavba a dvory, výrobné areály a objekty, spevnené plochy, staveniská, iné plochy bez vegetácie
- dopravné prvky – štátne cesty, účelové cesty
- vodné toky

Súčasná krajinná štruktúra riešeného územia

Kategória SKŠ	k.ú. Choňkovce	
	ha	
orná pôda	259,60	
vinice	32,17	
záhrady	29,39	
ovocné sady	0,00	
trvalé trávne porasty	295,44	
lesná pôda	1082,06	
vodné plochy a toky	18,94	
zastavané plochy a areály	28,38	
ostatné plochy a nelesná drevinná vegetácia	105,69	
Spolu	1831,87	

V riešenom území boli za účelom spracovania krajinoekologického plánu obce Choňkovce, pre definovanie vzájomných väzieb v krajine vyčlenené 3 základné krajinné typy krajinej štruktúry:

A. Agroekosystémy:

- orná pôda
- trvalé trávne porasty
- nelesná drevinná vegetácia /NDV/
- vodné toky
- mozaikové štruktúry

Orná pôda

V riešenom území predstavuje orná pôda 259,60 ha. Typický spôsob obrábania pôdy pre túto oblasť je terasovité obhospodarovanie. Vďaka konfigurácii terénu sú oráčiny menšie a často kombinované s medzami a krovinovou vegetáciou. Skutočný podiel ornej pôdy je v súčasnosti zrejme menší, nakoľko došlo k preradeniu nevyužívaných plôch oráčiny do ostatných plôch. Terén je v sledovanom území veľmi členitý a tak nedovoľuje rozvinutie veľkoplošného poľnohospodárskeho využívania.

Trvalé trávne porasty

Sú plochy fyziognomicky vzdialené od pôvodného vegetačného krytu, vyžadujú neustálu starostlivosť, od ktorej je závislý ich charakter. Trvalé trávne porasty sú prevažne polointenzívne, viac-menej prirodzené, doterajšími intenzifikačnými zásahmi však pomerne chudobné a monotónne. Výnimku tvoria niektoré plochy strmých strání alebo zamokrených plôch v alúviách, kde je veľmi hodnotná xerothermná vegetácia. Tieto plochy sú popísané ako ekologicky významné segmenty. TTP sú využívané hlavne na pasenie HD a kosenie. Časť TTP je zarastajúca krovinnými. Okrajové plochy majú charakter lesa s prevládajúcou drevinou breza, osika, solitéry buka, hraba, liesky.

Nelesná stromová a krovinná vegetácia

K charakteristickým dominantám územia Choňkovce patria lesné lúky, ktoré vznikli odlesnením pôvodného lesného krytu, krovinné pasienky a poľnohospodárske lúky. V opisovanom území sa nachádza väčšina zachovalých mokrých lúk a slatín. Pasienky a lúky pokrývajú predovšetkým trávnaté porasty sitín, porasty ostríc, bezkolencové lúky, metlicové porasty a porasty s ostricou Davallovou. Časť sú tiež porasty s prasličkou. Z bežnejších druhov týchto stanovišť napr. psinček poplavivý, pichliač potočný, túžobník brestový atď. V stromovom a krovitom podrate sú zastúpené druhy rodu svíb, javor poľný

hladkoplodý, čremcha strapcovitá, lieska obyčajná, jaseň štíhly, krušina jelšová, kalina obyčajná, viaceré stromovité a krovinaté druhy vrúb a hlohov.

Vody

Riešený priestor predstavujú aj lesnaté doliny s tečúcimi tokmi: Sobranecký potok do ktorého sa nad obcou vlieva Beňatínska voda, Slaný potok. Zároveň Dubnický potok, Syrový potok, Dielský potok. Súčasťou vodného hospodárstva sú aj úpravy vodných tokov, ktoré sa realizovali najčastejšie z dôvodov ochrany územia a obcí pred povodňami. Sobranecký potok pretekajúci intravilánom obce je regulovaný. Ostatný úsek je neregulovaný – koryto je nespevnené. Riečna sieť Vihorlatu svojou zložitou plne zodpovedá konfigurácii terénu. Severovýchodnú časť CHKO Vihorlat odvodňuje rieka Cirocha, ktorá vytvára povodie s plochou 500 km² a po 50,6 km sa pri Humennom vlieva do Laborca. Najväčšie prietoky sa znamenali v jarných mesiacoch, nižšie v letnom a zimnom období s miernym zvýšením na jeseň.

Mozaikové štruktúry

Mozaikové štruktúry sa v rámci katastra vyskytujú pomerne hojne. Viazané sú na celý kataster Choňkovce, kde sa vyskytuje mozaika medzí, lúk a pasienkov, ale aj medzí a oráčín. Miestami dochádza vplyvom absencie obhospodarovania k stieraniu týchto štruktúr zarastaním náletovými drevinami.

B. Lesné spoločenstvá:

V období pred pár storočiami pohorie Vihorlat pokrývali prírodné lesy (pralesy), v nich spoločenstvá rastlín a živočíchov boli dlhým vývojom prispôsobené spoločnému životu v určitých podmienkach prostredia, ktoré sa navzájom ovplyvňovali a tvorili s prostredím neoddeliteľný celok. Takýto les mal stále drevinové zloženie, bol odolný proti nepriaznivým biotickým a abiotickým vplyvom prostredia, mal priaznivé vodohospodárske i klimatické účinky, bol zdravý, krásny a vôbec nepotreboval ľudskú starostlivosť. Kým bola spoločenská výroba na nízkom stupni vývoja, poskytoval prírodný les pôvodným obyvateľom všetko, čo z neho pre svoju hospodársku činnosť potrebovala spoločenská výroba sa však stále zvyšovala. Popri dreve na stavebné účely a palivo sa zvyšovali potreby dreva pre baníctvo, hutníctvo, sklárstvo, a tak nápor na prírodné lesy Vihorlatu narastal. Výrazne sa prejavil v ľahko prístupných nižšie položených porastoch, kde prírodné lesy vystriedali lesy hospodárske s pôvodným drevinovým zložením alebo s vysadenými nepôvodnými drevinami Vihorlatu, napr. smrekom. Pomerne dlho zostali nedotknuté prírodné lesy v ťažko prístupných vrcholových častiach pohoria. Ojedinelá túlava ťažba na stavebné účely a palivo, pálenie dreveného uhlia, hlavne z bukového dreva, výroba potaše a podobne neboli ešte významným zásahom do prirodzenej štruktúry lesných porastov.

Lesné porasty sa rozprestierajú vo väčšine k.ú. Choňkovce, z ktorého zaberajú 1082,06 ha. Porasty spadajú do LHC Sobrance. Ide prevažne o druhovú skladbu v zastúpení buk, dub, hrab, miestami javor, borovica, v brehových porastoch potokov najmä jelša, vrby a miestami lieska. Plnia najmä pôdoochrannú funkciu. Prechod medzi lesom a PPF nie je všade jednoznačný a presne ohraničený. Terasy, kde pastviny neboli dlhšiu dobu ošetrované, začínajú postupne zarastať drevinami a krovinami. Prechod medzi poľnohospodárskou pôdou a lesom je pozvoľný.

C. Vidiecka krajina:

- sídelný útvar
- transportné línie a vedenia

Obytné a administratívne plochy

Obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia sú koncentrované v zastavanom území obce.

Sídlná vegetácia

Vegetácia v zastavaných územiach má tradičný charakter, je kultúrneho charakteru, značné plochy však zaberá aj synantropná vegetácia. Tvorená je predovšetkým vegetáciou úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch a drevinovou vegetáciou na verejných priestranstvách, v okolí kostola a cintorína. Sídlnú vegetáciu reprezentujú aj planejúce liečivé a okrasné druhy, taktiež spoločensvá trávnaté a krovinaté porasty lúk, medzí a výmoľov.

Prvky bez vegetácie

Bez vegetácie sú asfaltové, sčasti aj nespevnené a spevnené poľné a lesné komunikácie, spevnené plochy v obci, časti dvorov pri rodinných domoch a pod. Prirodené plochy bez vegetácie sa v území vyskytujú len veľmi obmedzene a majú tendenciu zarastať vegetáciou.

10.3.3 Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Územný systém ekologickej stability je zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definovaný, ako taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny alebo miestny význam.

Regionálny ÚSES tvorí sieť ekologicky významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov regiónu.

Regionálny ÚSES dotvárajú biokoridory spájajúce medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, aj keď jeho časť nemusí poskytovať trvalé existenčné podmienky. Pod pojem migrácia zahrňujeme nielen pohyb živočíšnych jedincov, pohyb rastlinných orgánov schopných vyrásť do novej rastliny, ale aj výmenu genetických informácií v rámci populácií a pod. Týmto všetkým sa biokoridor stáva dynamickým prvkom, ktorý zo siete izolovaných biocentier vytvára vzájomne sa ovplyvňujúci územný systém.

Z prvkov R - ÚSES-u sa do riešeného územia premietol, regionálny biokoridor Popričný, regionálne biocentrum Popričný, regionálny interakčný prvok Koromľa.

Pre okres Michalovce bol spracovaný R ÚSES Michalovce v roku 1994.

PRVKY ÚSES

- *biocentrum* - územie v ktorom sa nachádzajú zachovalé sukcesné štádia, prípadne plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. Územia s vysokým stupňom zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti zoo - zložky s dostatočnou územnou rozlohou,
- *biokoridor* - spája medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, aj keď jeho časť nemusí poskytovať trvalé existenčné podmienky,
- *interakčný prvok* - určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom,
- *významný krajinný prvok* - taká časť územia, ktorá utvára charakteristický vzhľad krajiny alebo prispieva k jej ekologickej stabilite, najmä les, brehový porast, jazero, rieka, park, aleja, remíza.

➤ Nadregionálne biocentrá

V riešenom území sa nenachádzajú.

➤ **Nadregionálne biokoridory**

V riešenom území sa nenachádzajú.

➤ **Regionálne biocentrá**

Popričný

Tvorí ho komplex lesných spoločenstiev, vrcholových lúk a vzácných spoločenstiev tvorených bukovými, lipovými - javorovými a dubovými porastami. Výskyt vzácných druhov vtákov a cicavcov. Hospodárenie v lese podľa platného LHP. Do priestoru vrcholových lúk nenavrhovať rekreačné zariadenia ani intenzívne poľnohospodárske využívanie.

➤ **Regionálne biokoridory**

Popričný

Prechádza riešeným územím. Zahŕňa biocentrum Popričný a pohorie Popričný s významnými lesnatými časťami Podhoroďskej a Beňatinskej vody ako aj východnú časť pohoria Vihorlat. Súvislé lesné komplexy sú v nižších polohách tvorené spoločenstvami dubín a dubohrabín, vo vyšších polohách spoločenstvami bučín. V pohorí Popričný pozoruhodným javom sú kamenné moria. Z hľadiska biologického sú významné lúky ale aj vrcholové partie s viacerými vzácnymi bylinnými druhmi. Cieľom ochrany tohto biokoridoru je hospodáriť podľa LHP, vylúčiť holoruby a uchovať pôvodné lesné spoločenstvá. Významné refúgium živočíšnych druhov.

Interakčné prvky N a R – ÚSES:

Koromľa

Prechádza veľkou časťou riešeného územia. Predstavuje lesné komplexy dubovo – hrabových lesov, porasty lužných lesov nížinných a podhorských pozdĺž potokov, komplexy lúk a pasienkov s rozptýlenou zeleňou, ovocné sady poskytujúce dobré podmienky na hniezdenie vtáctva. Územie nemá priradený stupeň ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny. Hospodárenie v lese podľa predpisov LHP. V časti brehových porastov požadovaná výsadba pôvodných druhov drevín.

10.3.4 Miestny ÚSES

Návrh M-ÚSES pre k.ú. obce Choňkovce tvorí sieť ekologický významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na riešenom území.

Za miestne biocentrum a biokoridory boli vybrané tie územia v ktorých sa nachádzajú najzachovalejšie sukcesné štádiá, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. K ďalším kritériám pre výber územia za biocentrum resp. biokoridor je stupeň zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou sa v riešenom území vymedzili nasledovné prvky M - ÚSES:

Miestne biocentrá

Existujúce miestne biocentra okrem základnej pôdoochrannej funkcie majú aj významnú biologickú

funkciu, sú nezastupiteľným biotopom pre zver a vtáctvo, súčasne spolu s nadväzujúcimi biokoridormi vytvárajú esteticky pôsobivé prírodné prostredie. Z pohľadu krajinárskeho aj napriek skutočnosti, že sa jedná už v podstate o umelé ľudským zásahom vytvorené prvky, majú lokality v danom priestore svoje opodstatnenie. Miestne biocentra znásobujú krajinársku hodnotu priestoru, zároveň prinášajú možnosti existencie ďalších na tento biotop viazaných živočíšnych druhov, ako aj optimalizujú podmienky existencie pôvodných druhov. Vo väzbe na vegetačný kryt a rozmanitosť rastlinných spoločenstiev vzrastá biodiverzita, potenciál a krajinárska hodnota územia. V riešenom území boli vytypované nasledovné miestne biocentrum:

Lachová

Drevinová skladba miestneho biocentra je zložená z pôvodných druhov drevín a krovín. Lokality sú v intenzívne poľnohospodársky využívanom prostredí významným refúgiom pre drobnú poľovnú zver a vtáctvo.

Miestne biokoridory:

Sobranecký potok – severná časť k.ú.

Dubnický potok – východná časť k.ú.

Syrový potok – juhovýchodná časť k.ú.

Beňatinská voda – severovýchodná časť k.ú.

Prirodzené a miestami čiastočne upravené potoky sprevádzajú pomerne zachovalé brehové porasty, nadväzujúce na malé torza zvyškov aluviálnych lúk. V brehových porastoch na celom úseku mimo zastavaného územia dominuje prirodzená skladba drevín. Druhovú skladbu: vrbu krehkú (*Salix fragilis*), vrbu bielu (*Salix alba*), jelša lepkavú (*Alnus glutinosa*), topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), z krov vrbu trojtyčinkovú (*Salix triandra*), vrbu purpurovú (*Salix purpurea*), krušina jelšová (*Frangula alnus*) pomiestne dub letný (*Quercus robur*), javor poľný (*Acer campestre*), javor mliečny (*Acer platanoides*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), Agát biely (*Robinia pseudoacacia*). Podrast: slivka trnková (*Prunus spinosa*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), kalina obyčajná (*Viburnum*), chmeľ ob., ruža šípová, baza čierna a.i.

Z dôvodu upevnenia a skvalitnenia drevinovej skladby v jednotlivých miestnych biokoridoroch je potrebné dosadbou stanovištne vhodných drevín vytvoriť stabilné ďalšie nové migračné trasy.

Doplnenie a revitalizáciu je potrebné uskutočniť na nových miestach podľa návrhu uvedeného v mapovej prílohe krajinnoekologického plánu.. Pri dopĺňaní existujúcich a výsadbe nových porastov drevín treba vytvárať druhovo zmiešané porasty s použitím pôvodných druhov drevín.

NÁVRH OPATRENÍ

Vodohospodársky a hydroekologický návrh

Hlavným princípom pri ovplyvňovaní odtokových pomerov vodných tokov by malo byť zadržiavanie vody v tokoch a v ich nivách prirodzenými a prírode blízkymi prostriedkami (posilňovanie retenčnej schopnosti ekosystémov, zvyšovanie hydraulickej drsnosti korýt), ktoré sú z dlhodobého hľadiska ekologicky i ekonomicky najefektívnejšie (minimum nákladov na údržbu a iných vkladov dodatkovej energie). Pre prípadné nové investičné zámery úprav tokov je vhodné používanie metodiky vychádzajúcej z predpokladu neustáleného prúdenia vody v korytách, ktorá je v súlade s ekologickými kritériami a umožňuje minimalizovať investičné vstupy.

Z brehových porastov je vhodné odstraňovať nepôvodné druhy drevín (javorovec jaseňolistý, agát

biely) a postupne ich nahrádzať pôvodnými druhmi mäkkého lužného lesa (vrby, topole, jelše). Súčasťou manažmentu by mal byť aj monitoring kvality vody.

V prípade existujúcich miestnych biokoridorov odporúčame zachovať a postupne realizovať nasledovné opatrenia:

- doplnenie porastu drevín na brehoch vodných tokov. Potrebné je používať pôvodné druhy drevín - pre vodné toky záujmového územia sú to najmä vrba krehká (*Salix fragilis*), vrba biela (*Salix alba*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), z krov vrba trojtyčinková (*Salix triandra*), vrba purpurová (*Salix purpurea*), krušina jelšová (*Frangula alnus*).
- vytvorenie nárazníkového pásu trvalých trávnych porastov popri vodných tokoch, ktorý bude predstavovať základ pre realizáciu ďalších prípadných opatrení.
- v rámci nárazníkového pásu je možné v budúcnosti realizovať rozšírenie porastu drevín či už priamou výsadbou alebo ponechaním širšieho pásu sukcesii (šírka porastu by mala byť minimálne 10 m).
- v prípade reálneho zabezpečenia finančných prostriedkov na celkovú revitalizáciu uvedených vodných tokov je možná realizácia ďalších revitalizačných opatrení – v rámci vodného toku napr. zväčšenie plochy pre mokradňú a brehovú vegetáciu, vytváranie zákruť na toku, vytváranie plošných mokradí rôznej veľkosti popri toku a pod.

Na záver poznamenávame, že hydroekologické opatrenia vyžadujú detailnú projektovú prípravu a súhlas správcov vodných tokov s realizáciou renaturačných opatrení.

Ochrana pred povodňami, odvodnenie územia

K.ú. Choňkovce nepatrí medzi územia výrazne ohrozované povodňami. Na jednotlivých lokalitách je zvýšené nebezpečie podmáčania poľnohospodárskej pôdy. Vhodným opatrením na zlepšenie hydroekologického stavu územia a zvýšenie protipovodňovej ochrany je aj vytváranie retenčných priestorov (suchých poldrov), ktoré umožňujú odvedenie prívalových vôd. (sú to plochy spravidla využívané ako TTP a prirodzene oddelené od ostatného územia).

Protierózne a pôdoochranné opatrenia

Protierózne opatrenia slúžia na ochranu pôdy pred účinkami vodnej a veternej erózie, okrem samotných opatrení (zatrávenie, zalesnenie, vetrolamy, vsakovacie pásy) sem patria aj niektoré technické stavby a objekty (terasy, prehrádzky, prielohy a pod.). Pri posúdení potreby realizácie protieróznych opatrení sa vychádza z výpočtu potenciálnej vodnej erózie v území a z hodnôt prípustnej straty pôdy vodnou eróziou. Pri stanovení limitných hodnôt sa vychádza z potreby dlhodobého zachovania úrodnosti pôdy najmä pre poľnohospodárske využívanie.

Realizáciu protieróznych opatrení je potrebné navrhovať v tých prípadoch, kedy hodnota potenciálnej erodovateľnosti pôdy pre ornú pôdu presahuje prípustnú hodnotu odnosu pôdy. K takýmto prípadom dochádza v k.ú. Choňkovce len na obmedzenej ploche. Protierózne opatrenia sa navrhujú tak aby pri kontrolnom výpočte erózne straty pôdy nebola prekročená limitná hodnota potenciálnej vodnej erózie.

Základom možných protieróznych opatrení v území sú organizačné opatrenia – predovšetkým na plochách erózne ohrozených. Používať je vhodné najmä:

- protierózne oševné postupy – a to v závislosti na intenzite potenciálnej erózie. Možné sú viaceré kategórie protieróznych oševných postupov - napr. oševný postup s vylúčením pestovania silážnej kukurice bez mulčovania povrchu pôdy a medziplodiny (možno ho použiť na erózne slabo až stredne ohrozenej

ornej pôde), resp. osevný postup s vylúčením pestovania kukurice (na erózne stredne až silno ohrozenej pôde). Účinný je aj ďalší spôsob protieróznej ochrany

- pásové striedanie plodín. V rámci tohto striedania môžu byť na erózne silno ohrozenej pôde uplatnené aj protierózne osevné postupy. Návrh konkrétneho postupu a navrhovaná šírka pásov vychádza z výpočtu prípustnej dĺžky svahov v návrhových areáloch. Posledným typom vhodných agrotechnických opatrení je

- ochranné zatrávnenie, ktoré sa používa na ochranu erózne veľmi silno ohrozenej pôdy (takáto sa v území nenachádza). Okrem organizačných opatrení je možné použiť aj agrotechnické opatrenia, ktoré spočívajú v používaní vhodného spôsobu obhospodarovania pôdy. Základným opatrením, ktoré je vhodné použiť v území, je

- vrstevnicové obrábanie pôdy. Možno je aj využitie tzv.

- bezorbových technológií (výsev do ochrannej plodiny, resp. strniska), prípadne mulčovanie povrchu pôdy.

N Á V R H - doplnenie prvkov miestneho ÚSES Choňkovce

Doplnenie ÚSES v riešenom území nie je potrebné, vzhľadom na vysokú hodnotu stupňa ekologickej stability, ktorá je pre toto územie 3,80. Hodnota stupňa ekologickej stability nám vyjadruje, že riešené územie patrí do krajiny s vysokým stupňom ekologickej stability, čo znamená z celkového pohľadu, že v riešenom území ekologické väzby nie sú silne narušené.

10.3.5 Návrh opatrení pre zvýšenie hodnoty stupňa ekologickej stability

Ochrana prírody a krajiny

Napriek vysokému stupňu ekologickej stability v tomto území je potrebné zabezpečiť dodržiavanie všeobecnej, územnej a druhovej ochrany prírody a krajiny a ochrany drevín najmä v zmysle ustanovení zákona NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Podmienky ochrany a povinnosti určené zákonom sa týkajú najmä vlastníkov a užívateľov príslušných pozemkov. Štátnu správu ochrany prírody vykonávajú príslušné orgány (Obvodný úrad životného prostredia Michalovce, detašované pracovisko Sobrance a Krajský úrad životného prostredia Košice), v oblasti ochrany drevín v zastavanom území obce orgánom ochrany prírody je obec Choňkovce.

Ostatné ekologické a krajinnotvorné opatrenia

Ekologické opatrenia a opatrenia na ochranu životného prostredia majú integrovaný charakter, sú spravidla viacúčelové – okrem základnej biologickej a ekologickej funkcie spĺňajú napr. pôdoochrannú, hygienickú, estetickú, prípadne hydroekologickú funkciu. Preto aj viaceré opatrenia navrhované v predchádzajúcich kapitolách je možno zaradiť medzi ekologické opatrenia – najmä protierózne opatrenia, ale aj návrh funkčného využívania územia.

Medzi ďalšie vhodné ekologické a krajinnotvorné opatrenia patria:

- kosenie trávobylinných porastov na existujúcich TTP,
- nahrádzanie nepôvodných, najmä invázných druhov drevín domácimi druhmi,
- všetky genofondovo významné lokality a ekologicky významné segmenty krajiny /regionálne a miestne biocentrá a biokoridory/ obhospodarovať v súlade s podmienkami trvalo udržateľného rozvoja tak, aby bola zachovaná a postupne zvyšovaná ekologická stabilita územia a aby sa zachovali a vytvárali podmienky pre zvyšovanie biologickej diverzity,
- vylúčiť znečisťovanie najmä k obci priľahlého územia domovými odpadmi,
- zákaz porušovať hydrologický režim,

- vylúčiť zhoršovanie kvality povrchových a podzemných vôd,
- zamedziť výrubu rozptýlenej zelene a stromov rastúcich mimo lesa,
- v lese zabrániť holorubom,
- vo voľnej krajine dodržiavať stavebnú uzáveru,
- zabezpečiť ochranu ornitofauny - hniezdisk vtáctva.

11. NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

11.1 DOPRAVA A DOPRAVNÉ ZARIADENIA

11.1.1 Širšie dopravné vzťahy

11.1.1.1 Cestná doprava

Vymedzené územie je určené katastrálnym územím obcí Hlivištia, Baškovce a Choňkovce. Dopravne sú napojené osovou dopravnou komunikáciou II. triedy II/566 so smerom Sobrance – Podhorod'. Cesta II. triedy je doplnená systémom cesty III. cestou III/050239 Sobrance – Hlivištia a III/5661 Choňkovce - Koňuš.

Na vybraných cestách II. a III. tried sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2005.

Tab.č.1

Sčítací úsek cesty	rok	skutočné vozidlá / 24 hod				% nákl aut
		nákl. auta	osobné auta	motocykle	vozidlá spolu	
II/566, smer Sobrance – Podhorod', úsek č. 02940	2005	215	625	12	852	25,25 %
III/050239, smer Sobrance – Hlivištia, úsek č. 04830	2005	63	871	15	949	6,6 %

Cesta III/5661 nebola zaradená do celoštátneho sčítania

11.1.2 Železničná doprava

Riešeným územím neprechádza železničná trať.

OBEC HLIVIŠTIA

11.1.3 Základná komunikačná sieť

Obec je na cestu I/50 napojená cestou III. triedy č. 050239 Sobrance - Hlivištia, ktorá prechádza cez stred zastavaného územia je v obci slepo ukončená pred gréckokatolíckym chrámom.

V obci cesta III. triedy plní funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 a je vybudovaná kategórie MOK 7,5/40. Mimo zastavané územie obce je cesta vybudovaná kategórie C 7,5/70.

Na ceste III/050239 sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania, ktoré sú informatívne zdokumentované v tab. č. 1 – cestná doprava. Ide o cestu na ktorej prevládajú miestne vzťahy

s minimálnou dopravnou záťažou koncového sídla

Ostatné komunikácie

Ostatné komunikácie majú charakter obslužných komunikácií funkčných tried C3, sú slepo ukončené. Cestné komunikácie sú prevažne poškodené neustálou výstavbou inžinierskych sietí. V úseku pri dome č. 51 v smere k vodojemu a v úseku od domu č. 79 k domu č. 63 cestná komunikácia nemá dostatočné šírkové usporiadanie.

Návrh

Cesta III/050239 v zastavanom území obce, kde preberá funkciu obslužnej komunikácie, navrhujeme neupravovať rozšírením ani vyrovnaním. Smerové pomery tejto komunikácie sú vyhovujúce.

Ostatné existujúce obslužné a prístupové komunikácie navrhujeme prebudovať v kategórii MO 7,5/40, MOU6,5/30.

Na jestvujúcich miestnych komunikáciách je nutné previesť povrchovú úpravu vozoviek rozprestretím nového živičného krytu, kde bude možné upraviť oblúky /body dopravnej kolízie/. Smerové pomery týchto komunikácií sú vyhovujúce, rovnako aj premostenia. Dĺžka miestnych komunikácií je 3,3 km.

Slepé komunikácie dlhšie ako 100m navrhujeme ukončiť otočkou.

Na križovatkách miestnych komunikácií navrhujeme upraviť smerové oblúky križovatkových vetví a zabezpečiť dostatočný rozhľad.

Vzhľadom na hydrogeologické pomery a svažitosť daného územia, ktoré neumožňujú odvodnenie povrchových vôd dažďovou kanalizáciou, sa tieto zrážky z komunikácií vozidlových zvedú do obojstranných, otvorených, cestných rigolov, so zaústením do jestvujúcich odvodňovacích kanálov, ktorých funkčnosť je potrebné zabezpečiť.

11.1.4 Osobná hromadná doprava

Obec je obsluhovaná jednou autobusovou linkou so smerom Hlivištia – Baškovce - Sobrance. Za priemerný pracovný deň je obec obsluhovaná 8 pásmi spojov . V obci sú zriadené zastávky pri dome č. 84; č. 120.

Autobusové zastávky nie sú navrhnuté podľa STN na samostatných zastávkových pruhoch, ale s čakacími prístreškami, podľa ON 73 6426 na 2 stanovištiach.

11.1.5 Parkoviská a odstavné plochy

Garážové státi v rodinnej zástavbe sa budujú individuálne podľa potreby na vlastných pozemkoch. Pred obecný úrad slúži plocha pre odstavenia cca 4 áut. Pred maloobchodnými zariadeniami je rozšírená komunikácia pre odstavenie automobilov. Pri hospodárskom dvore sa nachádza odstavná plocha v počte cca 10 áut.

Pri gréckokatolíckom chráme sa využíva pre odstavenie áut rozptylná plocha pred samotným objektom.

Pre obyvateľov a pre objekty občianskeho vybavenia sú navrhnuté odstavné a parkovacie plochy podľa STN 73 61 10, pre stupeň motorizácie 1 : 3,5 a pre pomer delby dopravnej práce individuálnej dopravy k automobilovej doprave 25 :75, pre veľkosť sídelného útvaru do 20 000 obyvateľov a pre obytnú zónu miestneho významu. Výsledný redukčný koeficient $k = 0,24$.

Odstavné státi obytného okrsku vzhľadom na charakter zástavby BV sa zabezpečia výstavbou garáží na vlastnom pozemku.

Parkoviská navrhujeme vybudovať pri týchto zariadeniach občianskej vybavenosti:

Vybavenosť	Potrebný počet státi	Návrh
kultúrny dom a obecnom úrade	5	10
dom smútku, cintorín	10	18
Maloobchod	2	5
športový areál /1 státie pre autobus/	-	10
rekreačno športový areál /1 státie pre autobus/	-	10
spolu	17	43

Parkoviská pre podnikateľské aktivity sa uvažujú vo vnútri ich areálov.

Parkoviská pre obecný úrad materskú školu sú navrhované na jestvujúcej spevnenej ploche pred obecným úradom a kultúrnym domom.

Pri zmene funkcie bývania v rodinných domoch na druh podnikateľskej aktivity, ktorá má nároky na statickú dopravu, je potrebné parkovacie plochy pre tieto objekty umiestniť na vlastnom pozemku.

11.1.6 Pešie a cyklistické komunikácie

V zastavanom území sú vybudované miestami jednostranné pešie komunikácie, ktoré výstavbou inžinierskych sietí boli zničené. Šírka chodníkov je prevažne 1,0 m. Dĺžka chodníkov je cca 1,45 km.

Návrh

Pozdĺž miestnych komunikáciách sa navrhuje zriadenie chodníkov na sprístupnenie OÚ a občianskej vybavenosti. Pri štátnej ceste sa navrhuje s povrchovou úpravou chodníkov.

Pri objekte občianskeho vybavenia navrhujeme väčšie rozptylové plochy.

Obslužné komunikácie budú pre nízku frekvenciu automobilovej dopravy slúžiť aj ako pešie ťahy. Cyklistická doprava sa predpokladá po miestnych komunikáciách, čo si nevyžaduje osobitný chodník.

Navrhovanú cyklistickú trasu je možné napojiť na pripravované cyklistické trasy:

- Trasa Morské oko – Remetské Hámre – Vyšná Rybnica – Vyšné Remety – Porúbka pod Vihorlatom – Jovsa – Hnojné – Závadka – V. Revištia – Blatné Remety.
- Na túto trasu je navrhovaná trasa, ktorá sa odkláňa v obci Ruský Hrabovec v smere k obci Inovce až do obce Podhorod'. Je to trasa Dúbrava – Podhorod' – Choňkovce (dĺžka trasy cca 10,2 km) s pokračovaním k obci Baškovce – Hlivištia – Vyšná Rybnica – Remetské Hámre – Morské oko (dĺžka trasy cca 25,7 km).
- Trasa Blatné Remety, Bunkovce, Nižná Rybnica, Sobrance, Baškovce, Choňkovce, Podhorod', Ruský Hrabovec.
- Cyklotrasa Senianske rybníky – vedie zo Senného okolo Senianských rybníkov do obce Blatná Polianka, Blatné Remety, Iňačovce a späť do obce Senné po účelovej komunikácii. Podľa projektu

„Ochrana chránených vtáčích území Senné a Medzibodrožie na Slovensku“ sa uvažuje na tejto trase so zriadením mostných lávok cez odvodňovacie kanály a s vyhlídkovými vežami pre pozorovanie resp. monitorovanie územia.

Trasa je veľmi dôležitým obohatením v Karpatskej cyklickej cesty s odľahlým, ale kultúrne a prírodne veľmi príťažlivým regiónom – drevený kostolík v obci Inovce, NKP v obci Ruský Hrabovec, neopísateľná vyhládka.

11.1.7 Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy

Vyhodnotenie očakávanej hlukovej situácie na návrhové obdobie (do r.2025) na štátnej ceste III/050239 bol prevedený podľa „Metodických pokynov pre znižovanie účinkov hluku v osídlení /SK - VTIR BA - 1984/ pre úroveň ÚPD obce s porovnaním k limitom podľa Vyhlášky MZ-SR č.14/1977 Zb.

Podkladom pre výpočet hlukovej záťaže boli výhľadové dopravno-technické údaje z dopravných prognóz ÚPN-VÚC Košického kraja, sčítania cestnej dopravy Slov. Správy ciest z roku 1995, 2000 a 2005.

Podľa uvedenej vyhlášky je najvyššia hodnota dennej ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore 60 dB (A) vrátane prídavnej korekcie pre bytovú zástavbu podľa základnej dopravnej siete (št. cesty). Vypočítané vzdialenosti izofón jednotlivých hlukových hladín (po 5dB(A)) určujú hygienické ochranné pásma pre chránenú zástavbu rodinných domov, pre obzvlášť chránené objekty zdravotníckych zariadení, škôl, MŠ je najvyššia prípustná hodnota hluku 55dB(A).

Výsledné hodnoty vzdialenosti izofón sú uvedené v tabuľke.

11.1.7.1 Výpočet výhľadových izofón ekvivalentnej hladiny hluku z dopravy do r. 2025

Hlivištia	Úsek č. 04830 III/050239
Priemerná denná intenzita	949 voz/deň
Priemerná hodinová intenzita	40 voz/h
Rýchlosť km/hod	60(50) km/h
Faktory výpočtu: podiel NAD v % stúpanie v %	F1 = 2,0; 7,11% F2 = 1,06; 0,55% F3 = 1,0
Výpočtová veličina X (voz/hod.)	84,8
Základná ekvivalentná hladina hluku $L_{aeq} -7,5$ dB(A)	58,6 dB(A)
Vzdialenosť izofón v metroch od zdroja hluku:	
-izofóna 65 dB(A)	-
-izofóna 60 dB(A)	12 m
- izofóna 55 dB(A)	37 m

Uvedený výpočet hlukových izofón zodpovedá prognóznemu očakávaniu nárastu dopravy na r. 2015.

Návrh dopravy preukazuje, že nadmerným hlukom nad 60 dB(A) nebudú zasiahnuté ani priečelia rodinných domov na úseku III/050239.

Objekty rodinných domov, vybavenosti ležia v pásme pod úrovňou hladiny 60-55 dB(A).

OBEC BAŠKOVCE

11.1.8 Základná komunikačná sieť

Obec je na cestu I/50 napojená cestou III. triedy č. 050239 Sobrance - Hlivištia, ktorá prechádza cez stred zastavaného územia s pokračovaním v smere do obce Hlivištia.

V obci cesta III. triedy plní funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 a je vybudovaná kategórie MOK 7,5/40. Mimo zastavané územie obce je cesta vybudovaná kategórie C 7,5/70.

Na ceste III/050239 sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania, ktoré sú informatívne zdokumentované v tab. č. 1 – cestná doprava. Ide o cestu na ktorej prevládajú miestne vzťahy s minimálnou dopravnou záťažou koncového sídla.

K ceste III/050239 sa pripája miestna komunikácia, ktorá spája obec s obcou Choňkovce.

Ostatné komunikácie

Ostatné komunikácie majú charakter obslužných komunikácií funkčných tried C3, kategórie MOU 6,5/30 a sú slepo ukončené. Cestné komunikácie sú prevažne poškodené neustálou výstavbou inžinierskych sietí. V úseku pri dome č. 51 v smere k vodojemu a v úseku od domu č. 79 k domu č. 63 cestná komunikácia nemá dostatočné šírkové usporiadanie.

Návrh

Na jestvujúcich miestnych komunikáciách je nutné previesť povrchovú úpravu vozoviek rozprestretím nového živичného krytu, kde bude možné upraviť oblúky /body dopravnej kolízie/. Smerové pomery týchto komunikácií sú vyhovujúce, rovnako aj premostenia. Dĺžka miestnych komunikácií je 1,6 km.

Slepé komunikácie dlhšie ako 100m navrhujeme ukončiť otočkou.

Na križovatkách miestnych komunikácií navrhujeme upraviť smerové oblúky križovatkových vetví a zabezpečiť dostatočný rozhľad.

Ostatné existujúce obslužné a prístupové komunikácie navrhujeme prebudovať v kategórii MOK 7/40, MOU 6,5/30.

K navrhovaným IBV navrhujeme vybudovať komunikácie kategórie MO 7,5/40.

Vzhľadom na hydrogeologické pomery a svažitosť daného územia, ktoré neumožňujú odvodnenie povrchových vôd dažďovou kanalizáciou, sa tieto zrážky z komunikácií vozidlových zvedú do obojstranných, otvorených, cestných rigolov, so zaústením do jestvujúcich odvodňovacích kanálov, ktorých funkčnosť je potrebné zabezpečiť.

11.1.9 Osobná hromadná doprava

Obec je obsluhovaná jednou autobusovou linkou so smerom Hlivištia – Baškovce - Sobrance. Za priemerný pracovný deň je obec obsluhovaná 8-imi pásmi spojov . V obci sú zriadené zastávky pri dome č. 67.

Zastávky nie sú vybavené samostatnými zastavovacími pruhmi, na tento účel sa využívajú krajnice. Vybavená je prístreškom pre cestujúcich.

11.1.10 Parkoviská a odstavné plochy

Garážové státi v rodinnej zástavbe sa budujú individuálne podľa potreby na vlastných pozemkoch. Pred obecný úrad slúži plocha pred odstavenia cca 4 áut. Pred maloobchodnými zariadeniami je rozšírená komunikácia pre odstavenie automobilov. Pri hospodárskom dvore sa nachádza odstavná plocha v počte cca 5 áut. Pri gréckokatolíckom chráme sa využíva pre odstavenie áut rozptýlná plocha pred samotným objektom.

Pre obyvateľov a pre objekty občianskeho vybavenia sú navrhnuté odstavné a parkovacie plochy podľa STN 73 61 10, pre stupeň motorizácie 1 : 3,5 a pre pomer del'by dopravnej práce individuálnej dopravy k automobilovej doprave 25 :75, pre veľkosť sídelného útvaru do 20 000 obyvateľov a pre obytnú zónu miestneho významu. Výsledný redukčný koeficient $k = 0,24$.

Odstavné státi obytného okrsku vzhľadom na charakter zástavby IBV sa zabezpečia výstavbou garáží na vlastnom pozemku.

Parkoviská navrhujeme vybudovať pri týchto zariadeniach občianskej vybavenosti:

Vybavenosť	Potrebný počet státí	Návrh
kultúrny dom	5	20
obecný úrad	4	4
dom smútku, cintorín	12	18
Autodielňa Štangl	3	5
športový areál /1 státi pre autobus/	5	10
rekreačno športový areál / 1 státi pre autobus/	-	20
spolu	29	77

Parkoviská pre podnikateľské aktivity sa uvažujú vo vnútri ich areálov.

Parkoviská pre obecný úrad materskú školu sú navrhované na jestvujúcej spevnenej ploche pred obecným úradom a kultúrnym domom.

Pri zmene funkcie bývania v rodinných domoch na druh podnikateľskej aktivity, ktorá má nároky na statickú dopravu, je potrebné parkovacie plochy pre tieto objekty umiestniť na vlastnom pozemku.

11.1.11 Pešie a cyklistické komunikácie

Pozdĺž cesty III/ 050 239 je v vybudovaný jednostranný asfaltový peší chodník šírky 1,0 m v úseku od domu č. 79 po križovatku v smere do obce Choňkovce. Pešia komunikácia je vybudovaná aj v úseku od obecného úradu po dom č. 36. Pozdĺž ostatných komunikácii nie sú zrealizované chodníky pre tento účel sa využíva vozovka a pridružený uličný priestor.

Cyklistické trasy nie sú vybudované. Dĺžka chodníkov je cca 1,45 km.

Návrh

Pozdĺž miestnych komunikáciách sa navrhuje zriadenie chodníkov na sprístupnenie OÚ a občianskej vybavenosti. Obslužné komunikácie budú pre nízku frekvenciu automobilovej dopravy slúžiť aj ako pešie ťahy.

Cyklistická doprava sa predpokladá po miestnych komunikáciách, čo si nevyžaduje osobitný chodník.

Hlavný komunikačný priestor cesty III/050239 výstavbou osobitného pozdĺžneho cyklochodníka neumožňuje a charakter komunikácie vylučuje rozvoj tejto dopravy v tejto komunikácii. Existujúce chodníky pozdĺž št. cesty budú slúžiť aj ako cyklochodníky. Navrhuje sa zriadenie cyklistickej trasy po pravej strane komunikácie smer Baškovce.

Navrhovanú cyklistickú trasu je možné napojiť na pripravované cyklistické trasy:

- Trasa Morské oko – Remetské Hámre – Vyšná Rybnica – Vyšné Remety – Porúbka pod Vihorlatom – Jovsa – Hnojné – Závadka – V. Revištia – Blatné Remety.
- Na túto trasu je navrhovaná trasa, ktorá sa odkláňa v obci Ruský Hrabovec v smere k obci Inovce až do obce Podhorod'. Je to trasa Dúbrava – Podhorod' – Choňkovce (dĺžka trasy cca 10,2 km) s pokračovaním k obci Baškovce – Hlivištia – Vyšná Rybnica – Remetské Hámre – Morské oko (dĺžka trasy cca 25,7 km).
- Trasa Blatné Remety, Bunkovce, Nižná Rybnica, Sobrance, Baškovce, Choňkovce, Podhorod', Ruský Hrabovec.
- Cyklotrasa Senianske rybníky – vedie zo Senného okolo Senianských rybníkov do obce Blatná Polianka, Blatné Remety, Iňačovce a späť do obce Senné po účelovej komunikácii. Podľa projektu „Ochrana chránených vtáčích území Senné a Medzibrodzie na Slovensku“ sa uvažuje na tejto trase so zriadením mostných lávok cez odvodňovacie kanály a s vyhladkovými vežami pre pozorovanie resp. monitorovanie územia.

Trasa je veľmi dôležitým obohatením v Karpatskej cyklistickej cesty s odľahlým, ale kultúrne a prírodne veľmi príťažlivým regiónom – drevený kostolík v obci Inovce, NKP v obci Ruský Hrabovec, neopísateľná vyhladka.

11.1.12 Zariadenia služieb motoristom

Na území obcí sa nenachádzajú benzínové čerpacie ani stanice na zásobovanie zemným plynom a čerpacie stanice LPG. V obci Baškovce sa nachádza autoservis Štang.

11.1.13 Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy

Vyhodnotenie očakávanej hlukovej situácie na návrhové obdobie (do r.2015) na štátnej ceste III/050239 bol prevedený podľa „Metodických pokynov pre znižovanie účinkov hluku v osídlení /SK - VTIR BA - 1984/ pre úroveň ÚPD obce s porovnaním k limitom podľa Vyhlášky MZ-SR č.14/1977 Zb.

Podkladom pre výpočet hlukovej záťaže boli výhľadové dopravnotechnické údaje z dopravných prognóz ÚPN-VÚC Košického kraja, sčítania cestnej dopravy Slov. Správy ciest z roku 1995, 2000 a 2005.

Podľa uvedenej vyhlášky je najvyššia hodnota dennej ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore 60 dB (A) vrátane prídavnej korekcie pre bytovú zástavbu podľa základnej dopravnej siete (št. cesty). Vypočítané vzdialenosti izofón jednotlivých hlukových hladín (po 5dB(A)) určujú hygienické ochranné pásma pre chránenú zástavbu rodinných domov, pre obzvlášť chránené objekty zdravotníckych zariadení, škôl, MŠ je najvyššia prípustná hodnota hluku 55dB(A).

Výsledné hodnoty vzdialenosti izofón sú uvedené v tabuľke.

11.1.13.1 Výpočet výhľadových izofón ekvivalentnej hladiny hluku z dopravy do r. 2025

Baškovce	Úsek č. 04830 III/050239
Priemerná denná intenzita	949 voz/deň
Priemerná hodinová intenzita	40 voz/h
Rýchlosť km/hod	60(50) km/h
Faktory výpočtu: podiel NAD v % stúpanie v %	F1 = 2,0; 7,11% F2 = 1,06; 0,55% F3 = 1,0
Výpočtová veličina X (voz/hod.)	84,8
Základná ekvivalentná hladina hluku $L_{aeq} -7,5$ dB(A)	58,6 dB(A)
Vzdialenosť izofón v metroch od zdroja hluku: -izofóna 65 dB(A) -izofóna 60 dB(A) -izofóna 55 dB(A)	- 12 m 37 m

Uvedený výpočet hlukových izofón zodpovedá prognóznemu očakávaniu nárastu dopravy na r. 2015. Návrh dopravy preukazuje, že nadmerným hlukom nad 60 dB(A) nebudú zasiahnuté ani priechlia rodinných domov na úseku III/050239.

Objekty rodinných domov, vybavenosti ležia v pásme pod úrovňou hladiny 60-55 dB(A).

Podobne aj všetky novo navrhované rodinné domy, z hľadiska požiadavky na hlukové hygienické ochranné pásmo bude vyhovovať aj vo výhľadovom období.

OBEC CHOŇKOVCE

11.1.14 Základná komunikačná sieť

Zastavané územie obce Choňkovce sa rozprestiera v pozdĺž cesty II/566.

Cesta tr. II v obci plní funkciu zbernej komunikácie funkčnej tried B2 a je vybudovaná kategórie MZ 8,5/50. Mimo zastavané územie je vybudovaná kategórie C9,5/70.

Na cestu II/566 sa v zastavanom území obce Choňkovce stykovou križovatkou napája cesta III. tried, III/5661 so smerom Choňkovce - Koňuš. V Choňkovciach cesta plní funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 a je vybudovaná kategórie MOK 7,5/40

Na ceste II/566 sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2005. Údaje sú uvedené v tab.č.1.

Ostatné komunikácie

Ostatné komunikácie majú charakter obslužných komunikácií funkčných tried C3, sú slepo ukončené. Cestné komunikácie sú prevažne poškodené neustálou výstavbou inžinierskych sietí. V úseku od domu č. 10 k domu č. 13, v úseku od č. 54 – po č. d. 59, v úseku od č.d. 93 – po č.d. 105 a od pravoslávneho chrámu až k č.d. 81 miestna komunikácia nemá dostatočné šírkové usporiadanie.

Návrh

Cesta II/566 v zastavanom území obce, kde preberá funkciu obslužnej komunikácie, navrhujeme neupravovať rozšírením ani vyrovnaním. Smerové pomery tejto komunikácie sú vyhovujúce.

Ostatné existujúce nevyhovujúce obslužné a prístupové komunikácie navrhujeme prebudovať v kategórii C2 MO 7,5/40, C3 MOU 6,5/30.

Na jestvujúcich miestnych komunikáciách je nutné previesť povrchovú úpravu vozoviek rozprestretím nového živичného krytu, kde bude možné upraviť oblúky /body dopravnej kolízie/. Smerové pomery týchto komunikácií sú vyhovujúce, rovnako aj premostenia. Dĺžka miestnych komunikácií je 2,6 km.

Slepé komunikácie dlhšie ako 100m navrhujeme ukončiť otočkou.

Na križovatkách miestnych komunikácií navrhujeme upraviť smerové oblúky križovatkových vetví a zabezpečiť dostatočný rozhľad.

Vzhľadom na hydrogeologické pomery a svažitosť daného územia, ktoré neumožňujú odvodnenie povrchových vôd dažďovou kanalizáciou, sa tieto zrážky z komunikácií vozidlových zvedú do obojstranných, otvorených, cestných rigolov, so zaústením do jestvujúcich odvodňovacích kanálov, ktorých funkčnosť je potrebné zabezpečiť.

11.1.15 Osobná hromadná doprava

Obec je obsluhovaná autobusovou linkou so smerom Sobrance – Ubľa, Sobrance – Inovce, Sobrance - Koňuš. V obci sú zriadené zastávky pri dome č. 101; č. 109 resp. pri pohostinstve, pri obecnom úrade a pri dome č. 138 (zastávka na znamenie).

Autobusové zastávky sú zriadené v km 0,959 až 1,014 vľavo a v km 0,983 až 1,038 vpravo so zastávkovými pruhmi DI = 20,0 m. Zastávky sú vybavená je prístreškom pre cestujúcich.

Ostatné zastávky nie sú vybavené samostatnými zastavovacími pruhmi, na tento účel sa využívajú krajnice. Vybavené sú prístreškom pre cestujúcich.

11.1.16 Parkoviská a odstavné plochy

Garážové státa v rodinnej zástavbe sa budujú individuálne podľa potreby na vlastných pozemkoch. Pred obecný úrad slúži plocha pre odstavenia cca 6 áut. Pred maloobchodnými zariadeniami je rozšírená komunikácia pre odstavenie automobilov. Pri hospodárskom dvore sa nachádza odstavná plocha v počte cca 15 áut.

Pri cirkevných stavbách sa využíva rozptylná plocha pred samotným objektom.

Pre obyvateľov a pre objekty občianskeho vybavenia sú navrhnuté odstavné a parkovacie plochy podľa STN 73 61 10, pre stupeň motorizácie 1 : 3,5 a pre pomer del'by dopravnej práce individuálnej dopravy k automobilovej doprave 25 :75, pre veľkosť sídelného útvaru do 20 000 obyvateľov a pre obytnú zónu miestneho významu. Výsledný redukčný koeficient $k = 0,24$.

Odstavné státa obytného okrsku vzhľadom na charakter zástavby IBV sa zabezpečia výstavbou garáží na vlastnom pozemku.

Parkoviská navrhujeme vybudovať pri týchto zariadeniach občianskej vybavenosti:

Vybavenosť	Potrebný počet státí	Návrh
kultúrny dom	10	20
obecný úrad	5	5
pošta	0	2
gréckokatolícky chrám	5	10
rímskokatolícky kostol	15	15
pravoslávny chrám	0	5
dom smútku, cintorín	10	18
športový areál /1 státie pre autobus/	-	10
rekreačno športový areál / 1 státie pre autobus/	-	20
spolu	45	100

Parkoviská pre podnikateľské aktivity sa uvažujú vo vnútri ich areálov.

Parkoviská pre obecný úrad materskú školu sú navrhované na jestvujúcej spevnenej ploche pred obecným úradom a kultúrnym domom.

Pri zmene funkcie bývania v rodinných domoch na druh podnikateľskej aktivity, ktorá má nároky na statickú dopravu, je potrebné parkovacie plochy pre tieto objekty umiestniť na vlastnom pozemku.

11.1.17 Pešie a cyklistické komunikácie

Pozdĺž cesty II/ 566 je vybudovaný jednostranný asfaltový peší chodník šírky 1,2 m v úseku od domu č. 96 – č.d. 128 resp. po objekt základnej školy. Pešia komunikácia je vybudovaná aj v úseku od základnej školy k gréckokatolíckemu chrámu s pokračovaním k rímskokatolíckemu kostolu. Šírka chodníka je 1,0 m. Chodník je vybudovaný aj v úseku od č.d. 158 – 143. Pozdĺž ostatných komunikácií nie sú zrealizované chodníky pre tento účel sa využíva vozovka a pridružený uličný priestor.

Cyklistické trasy nie sú vybudované.

Navrhovanú cyklistickú trasu je možné napojiť na pripravované cyklistické trasy:

- Trasa Morské oko – Remetské Hámre – Vyšná Rybnica – Vyšné Remety – Porúbka pod Vihorlatom – Jovsa – Hnojné – Závadka – V. Revištia – Blatné Remety.
- Na túto trasu je navrhovaná trasa, ktorá sa odkláňa v obci Ruský Hrabovec v smere k obci Inovce až do obce Podhorod'. Je to trasa Dúbrava – Podhorod' – Choňkovce (dĺžka trasy cca 10,2 km) s pokračovaním k obci Baškovce – Hlivištia – Vyšná Rybnica – Remetské Hámre – Morské oko (dĺžka trasy cca 25,7 km).
- Trasa Blatné Remety, Bunkovce, Nižná Rybnica, Sobrance, Baškovce, Choňkovce, Podhorod', Ruský Hrabovec.
- Cyklotrasa Senianske rybníky – vedie zo Senného okolo Senianských rybníkov do obce Blatná Polianka, Blatné Remety, lňačovce a späť do obce Senné po účelovej komunikácii. Podľa projektu „Ochrana chránených vtáčích území Senné a Medzibodrožie na Slovensku“ sa uvažuje na tejto trase so zriadením mostných lávok cez odvodňovacie kanály a s vyhlídkovými vežami pre pozorovanie

resp. monitorovanie územia.

Trasa je veľmi dôležitým obohatením v Karpatskej cyklistickej cesty s odľahlým, ale kultúrne a prírodne veľmi príťažlivým regiónom – drevený kostolík v obci Inovce, NKP v obci Ruský Hrabovec, neopísateľná vyhládka.

Ochranné pásma

Základné cestné ochranné pásmo pre cesty II. triedy je 25m , pre cesty III. triedy 20m od osi komunikácie v extravilánových úsekoch.

11.1.18 Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy

Vyhodnotenie očakávanej hlukovej situácie na návrhové obdobie (do r.2015) na štátnej ceste III/050239 bol prevedený podľa „Metodických pokynov pre znižovanie účinkov hluku v osídlení /SK - VTIR BA - 1984/ pre úroveň ÚPD obce s porovnaním k limitom podľa Vyhlášky MZ-SR č.14/1977 Zb.

Podkladom pre výpočet hlukovej záťaže boli výhľadové dopravno-technické údaje z dopravných prognóz ÚPN-VÚC Košického kraja, sčítania cestnej dopravy Slov. Správy ciest z roku 1995, 2000 a 2005.

Podľa uvedenej vyhlášky je najvyššia hodnota dennej ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore 60 dB (A) vrátane prídavnej korekcie pre bytovú zástavbu podľa základnej dopravnej siete (št. cesty). Vypočítané vzdialenosti izofón jednotlivých hlukových hladín (po 5dB(A)) určujú hygienické ochranné pásma pre chránenú zástavbu rodinných domov, pre obzvlášť chránené objekty zdravotníckych zariadení, škôl, MŠ je najvyššia prípustná hodnota hluku 55dB(A).

Výsledné hodnoty vzdialenosti izofón sú uvedené v tabuľke.

11.1.18.1 Výpočet výhľadových izofón ekvivalentnej hladiny hluku z dopravy do r. 2025

Choňkovce	Úsek č. 02940 II/566
Priemerná denná intenzita	852 voz/deň
Priemerná hodinová intenzita	35 voz/h
Rýchlosť km/hod	60 km/h
Faktory výpočtu: podiel NAD v % stúpanie v %	F1 = 5,2; 25,23% F2 = 1,13; 0,66% F3 = 1,0
Výpočtová veličina X (voz/hod.)	205,70
Základná ekvivalentná hladina hluku L _{aeq} -7,5 dB(A)	62,3 dB(A)

Vzdialenosť izofón v metroch od zdroja hluku:	
-izofóna 65 dB(A)	–
-izofóna 60 dB(A)	25 m
-izofóna 55 dB(A)	77 m

Cesty III/5661 nebola zaradená do celoštátneho sčítania r. 2005

Uvedený výpočet hlukových izofón zodpovedá prognóznemu očakávaniu nárastu dopravy na r. 2015.

Návrh dopravy preukazuje, že nadmerným hlukom nad 60 dB(A) budú zasiahnuté priechlia rodinných domov na úseku II/566. Z uvedeného je zrejmé, že pokiaľ sa nezrealizuje preložka cesty II/566 mimo centrum obce, komunikácia bude nielen zdrojom hluku v obytnej zástavbe, ale aj zdrojom otrasov a nehodovosti.

Objekty vybavenosti, hlavne ZŠ ležia v pásme pod úrovňou hladiny 55 dB(A). Podobne aj všetky novo navrhované rodinné domy, z hľadiska požiadavky na hlukové hygienické ochranné pásmo bude vyhovovať aj vo výhľadovom období.

Nakoľko pri štátnej ceste II/566 je značná rezerva smerom k zástavbe je možné tento priestor taktiež vysadiť vždy zelenými drevinami na zníženie hluku a zároveň na zlepšenie mikroklimy v samotnej obci.

11.2 TECHNICKÉ VYBAVENIE

11.2.1 Vodné hospodárstvo

11.2.2 Zásobovanie pitnou vodou

OBEC HLIVIŠTIA – BAŠKOVCE

V obciach Hlivištia a Baškovce sú vybudované verejné vodovody, ktoré sú súčasťou Skupinového vodovodu Sobrance, pre ktoré slúži viacero vodných zdrojov s celkovou bilančnou výdatnosťou 96,9 l/s. Akumulácia pre obce Hlivištia a Baškovce je zabezpečená vo vodojeme Hlivištia – 150 m³, z vodného zdroja Hlivištia (povrchový odber – 5,0 l/s a vrt – 3,2l/s). Voda je do ÚV (10 l/s) dopravovaná potrubím Liatina D125 a odtiaľ výtlačným potrubím do vodojemu Liatina D125. Rozvodná sieť je vybudovaná Liatina D 100 a 80mm. Celková dĺžka vybudovaných vodovodných potrubí cca 5,7 km. VDJ Hlivištia – min. hladina 306,00 m.n.m. a max. hladina 310,00 m.n.m.

OBEC CHOŇKOVCE

V obci Choňkovce je vybudovaný verejný vodovod, ktorý je taktiež súčasťou Skupinového vodovodu Sobrance. Akumulácia je zabezpečovaná vo vodojeme Choňkovce – 50 m³, z vodného zdroja Koňuš (2 pramene – 11,0 l/s). V obci je vybudované celkovo cca 6,7 km vodovodnej siete vrátane privádzacieho potrubia do vodojemu, zásobovacieho potrubia a rozvážacieho potrubia v obci. VDJ Choňkovce – 50m³ – min. hladina 229,70 m.n.m. a max. hladina 232,70 m.n.m.

11.2.2.1 Spotreba vody v obci.

Podľa štatistických údajov VVS Michalovce bol vývoj spotreby pitnej vody od napojenia obce na

skupinový vodovod nasledovný :

Hlivišťa

Obec Hlivišťa	r.1995	r.2000	r.2002	r.2004
Počet obyvateľov	422	386	378	370
Počet obyvateľov napojených na vodovod	422	386	378	370
Voda vyrobená (určená na realizáciu) m3	41 394	43 000	37 000	47 000
Voda fakturovaná m3	31 731	31 000	25 000	21 000
z toho				
domácnosť	22 276	20 000	16 000	15 000
poľnohospodárstvo	7 611	10 000	8 000	5 000
priemysel	0	0	0	0
ostatné	1 844	1 000	1 000	1 000
Spotreba na 1 deň (m³/deň)	113,41	117,81	101,37	128,77
Spotreba na 1 obyvateľa na 1 deň (l/os/deň)	206,01	220,03	181,20	155,50

Baškovce

Obec Baškovce	r.1995	r.2000	r.2002	r.2004
Počet obyvateľov	264	250	269	266
Počet obyvateľov napojených na vodovod	264	250	269	266
Voda vyrobená (určená na realizáciu) m3	28 185	33 000	31 000	36 000
Voda fakturovaná m3	22 374	25 000	21 000	16 000
z toho				
domácnosť	13 240	16 000	13 000	10 000
poľnohospodárstvo	9 134	8 000	7 000	5 000
priemysel	0	0	0	0
ostatné	0	1 000	1 000	1 000
Spotreba na 1 deň (m³/deň)	77,22	90,41	84,93	98,63
Spotreba na 1 obyvateľa na 1 deň (l/os/deň)	232,19	273,97	213,88	164,80

Choňkovce

Obec Choňkovce	r.1995	r.2000	r.2002	r.2004
Počet obyvateľov	604	596	620	619
Počet obyvateľov napojených na vodovod	604	596	620	619
Voda vyrobená (určená na realizáciu) m3	43 132	39 000	37 000	40 000
Voda fakturovaná m3	25 970	28 000	28 000	23 000

z toho				
domácnosť	22 799	26 000	25 000	21 000
poľnohospodárstvo	2 171	1 000	2 000	1 000
priemysel	0	0	0	0
ostatné	1 000	1 000	1 000	1 000
Spotreba na 1 deň (m³/deň)	118,17	106,85	101,37	109,59
Spotreba na 1 obyvateľa na 1 deň (l/os/deň)	117,80	128,71	123,73	101,80

Rozdiel medzi množstvami vody vyrobenej a fakturovanej, predstavujú straty v dôsledku poruchovosti siete. Vyplyvajú tiež zo spôsobu fakturácie spotreby paušálom, keďže v obci nie sú vodomery vo všetkých domácnostiach.

Návrh

Výhľad potreby vody :

Potrebu pitnej vody stanovuje úprava MP SR č.477/99 – 810 z 29. 2. 2000:

- pre byty s lokálnym ohrevom vody s vaňovým kúpeľom 135 l/os/deň
- pre byty ostatné, pripojené na vodovod 100 l/os/deň
- pre základnú občiansku vybavenosť obce do 1000 obyv. 15 l/os/deň
- pre zákł. obč. vybavenosť obce od 1001 do 5000 obyv. 25 l/os/deň
- pre podnik. aktivity a čisté prevádzky 50 l/os/smenu

Výpočet potreby vody :

Potreba vody pre bytový fond a základnú vybavenosť:

Základné údaje:

Spotrebisko	r.2004	r.2020
Hlivištia	370	418
Baškovce	266	283
Choňkovce	619	680

Hlivištia - r. 2025

- Obyvateľstvo: 418 ob x 135 l/os/deň = 56 430 l/deň
- Občianska vybavenosť: 418 ob x 15 l/os/deň = 6 270 l/deň
- Podnikateľské aktivity 50 os x 50 l/os/deň = 2 500 l/deň

Priemerná denná potreba vody:

$$Q_p = 65\,200 \text{ l/deň}$$

Maximálna denná potreba vody:

$$Q_{\max} = Q_p \cdot k_d = 65 \text{ m}^3/\text{deň} \times 2,0 = 130 \text{ m}^3/\text{deň} = 1,5 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba :

$$Q_{m_h} = Q_{\max} \cdot k_h = 1,5 \times 2,0 = 3,0 \text{ l/s}$$

Celoročná spotreba:

$$Q_r = Q_p \cdot 365 = 65 \text{ m}^3/\text{rok} \times 365 = 23\,725 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Baškovce - r. 2025

- Obyvateľstvo: 283 ob x 135 l/os/deň = 38 205 l/deň

- Občianska vybavenosť: 283 ob x 15 l/os/deň = 4 245 l/deň
- Podnikateľské aktivity 30 os x 50 l/os/deň = 1 500 l/deň

Priemerná denná potreba vody:

$$Q_p = 43\,950 \text{ l/deň}$$

Maximálna denná potreba vody:

$$Q_{\max} = Q_p \cdot k_d = 43,95 \text{ m}^3/\text{deň} \times 2,0 = 87,9 \text{ m}^3/\text{deň} = 1,02 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba :

$$Q_{m_h} = Q_{\max} \cdot k_h = 1,02 \times 2,0 = 2,04 \text{ l/s}$$

Celoročná spotreba:

$$Q_r = Q_p \cdot 365 = 43,95 \text{ m}^3/\text{rok} \times 365 = 16\,042 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Choňkovce - r. 2025

- Obyvateľstvo: 680 ob x 135 l/os/deň = 91 800 l/deň
- Občianska vybavenosť: 680 ob x 15 l/os/deň = 10 200 l/deň
- Podnikateľské aktivity 50 os x 50 l/os/deň = 2 500 l/deň

Priemerná denná potreba vody:

$$Q_p = 104\,500 \text{ l/deň}$$

Maximálna denná potreba vody:

$$Q_{\max} = Q_p \cdot k_d = 104,5 \text{ m}^3/\text{deň} \times 2,0 = 209 \text{ m}^3/\text{deň} = 2,42 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba :

$$Q_{m_h} = Q_{\max} \cdot k_h = 2,42 \times 2,0 = 4,84 \text{ l/s}$$

Celoročná spotreba:

$$Q_r = Q_p \cdot 365 = 104,5 \text{ m}^3/\text{rok} \times 365 = 38\,143 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Max. hodinovú potrebu pitnej vody v obciach zásobovaných z VDJ Hlivišťa v množstve 5,0 l/s vykryje zásobovacie potrubie liatina D125mm a rozvodné potrubie Liatina D80 a D100 mm s kapacitou 5-14 l/s.

Zvýšenú výhľadovú potrebu vody (priemernú i maximálnu) skupinový vodovod zabezpečí.

Nové vodovodné potrubia – HDPE DN/OD110mm do perspektívnych lokalít výstavby sú vyznačené na výkrese infraštruktúry.

V obci Hlivišťa, Baškovce a Choňkovce navrhujeme vykonať revíziu rozvodnej siete. Vybaviť každý napojený dom či objekt vodomermom. Vybudovať nové rozvodné potrubia do perspektívnych lokalít zástavby:

- V obci Hlivišťa v celkovej dĺžke cca 959 m a vodovodné prípojky pre nové rodinné domy HDPE DN/ID 25 a 50mm.
- V obci Baškovce v celkovej dĺžke cca 1152 m a vodovodné prípojky pre nové rodinné domy HDPE DN/ID 25 a 50mm.
- V obci Choňkovce v celkovej dĺžke cca 590 m a vodovodné prípojky pre nové rodinné domy HDPE DN/ID 25 a 50mm.

Hlivišťa - Baškovce - Akumulácia:

Potrebná akumulácia podľa STN 63 66 50 – Vodojemy čl. 14 má byť 60 – 100% maximálnej dennej potreby vody Q_{\max} .

- Výhľadová maximálna denná potreba Q_m bude **110 m³**
- Minimálna potrebná akumulácia $V_{\min} = 110 \times 0,6 = 66 \text{ m}^3$ je bilancovaná v obsahu vodojemu 150

m³.

Maximálnu dennú potrebu vody o množstve 110 m³ zabezpečí vodojem 150 m³ v obci Hlivištia, ktorý aj v súčasnosti zabezpečuje množstvo vody.

Tlakové pomery:

Kóta max hladiny vo vodojeme	310,00 m.n.m.
Kóta najvyššieho terénu zástavby	285,00 m.n.m
Kóta najnižšieho terénu zástavby	160,00 m.n.m
Hydrostatický pretlak - rozdiel kót	25 - 150 m v.s.

Choňkovce - Akumulácia:

Potrebná akumulácia podľa STN 63 66 50 – Vodojemy čl. 14 má byť 60 – 100% maximálnej dennej potreby vody Q_{max} .

- Výhľadová maximálna denná potreba Q_m bude **39 m³**
- Minimálna potrebná akumulácia $V_{min} = 39 \times 0,6 = 23 \text{ m}^3$ je bilancovaná v obsahu vodojemu 50 m³.

Maximálnu dennú potrebu vody o množstve 39 m³ zabezpečí vodojem 50 m³ v obci Choňkovce, ktorý aj v súčasnosti zabezpečuje potrebné množstvo vody.

Tlakové pomery:

Kóta max hladiny vo vodojeme	232,70 m.n.m.
Kóta najvyššieho terénu zástavby	220,00 m.n.m
Kóta najnižšieho terénu zástavby	180,00 m.n.m
Hydrostatický pretlak - rozdiel kót	12,7 – 52,7 m v.s.

Podľa STN 736620 čl.26 hydrodynamický pretlak vo vodovodnej sieti má byť väčší ako 0,25 MPa (2,5 at) avšak najmenej 0,15 MPa (1,5 at).

Vodovodné potrubia

Dimenzovanie vodovodných potrubí je v zmysle STN 755401 na Q_m a $Q_{pož}$.

11.2.2.2 Požiarna potreba vody $Q_{pož}$.

Podľa **STN 920400**, tabuľka 2, položka 2 (Nevýrobné stavby s plochou 120-1000m², výrobné stavby jednopodlažné do plochy 500m²) je potreba požiarnej vody 12,0 l/s. Podľa článku **3.2.** citovanej normy, zdroje vody na hasenie požiaru musia byť schopné trvalo zabezpečovať potrebu vody na hasenie požiarov najmenej počas 30 minút, t.j. celková zásoba požiarnej vody je 12,0 l/s . 30 minút = 21 600 l = 21,6 m³.

11.2.3 Kanalizácia

HLIVIŠTIA A BAŠKOVCE

Obce majú vybudovanú splaškovú kanalizáciu. Odpadové splaškové vody sú odvádzané do mechanicko-biologickej ČOV mesta Sobrance, ktorej kapacita je 40,0 l/s. Do roku 2030 sa uvažuje v rámci 2. etapy s jej rozšírením na kapacitu 57,0 l/s

CHOŇKOVCE

V obci nie je vybudovaná kanalizácia. Rodinné domy sú vybavené žumpami. V starších domoch sa vyskytujú aj suché latríny. Domové žumpy, sú vo väčšine prípadov z technického hľadiska nevyhovujúce, čím sa ohrozujú priesakom spodnej vody.

Dažďové vody sa zbierajú v cestných rigoloch a z nich jarkami a stružkami stekajú do potoka.

Návrh

Obce Hlivišťa a Baškovce majú vybudovanú celo obecnú kanalizáciu s odvedením odpadových vôd do ČOV mesta Sobrance. Je potrebné vybudovať kanalizačné potrubia len v novo navrhovaných lokalitách výstavby.

Obec Choňkovce je bez kanalizácie. Navrhujeme vybudovať celo obecnú kanalizáciu PVC DN/ID 300 mm. Odpadové vody navrhujeme odvieť do jestvujúcej kanalizácie Sobrance a následne do jestvujúcej ČOV Sobrance, u ktorej sa výhľadovo uvažuje o rozšírení na kapacitu 57,0 l/s. ČOV je umiestnená v k.ú. Komárovce v blízkosti kanálu Revišťa - Bežovce, ktorý je jej recipientom.

Hlivišťa

Navrhujeme dobudovať kanalizačné zberače PVC DN/ID300mm v novo navrhovaných lokalitách zástavby v celkovej dĺžke cca 1 766m a zároveň nové kanalizačné prípojky k jednotlivým domom PVC DN/ID150mm.

Baškovce

Navrhujeme dobudovať kanalizačné zberače PVC DN/ID300mm v novo navrhovaných lokalitách zástavby v celkovej dĺžke cca 860 m a zároveň nové kanalizačné prípojky k jednotlivým domom PVC DN/ID150mm.

Choňkovce

Navrhujeme vybudovať kanalizačné zberače PVC DN/ID300mm v celej obci vrátane novo navrhovaných lokalít zástavby v celkovej dĺžke cca 4440 m a zároveň kanalizačné prípojky k jednotlivým domom PVC DN/ID150mm. Ďalej navrhujeme kanalizačný zberač až do jestvujúcej kanalizácie Sobrance čo je cca dĺžka 4,2 km.

Počet ekvivalentných obyvateľov (EO) bol stanovený na, priemerný denný prítok odpadových vôd privádzaných na ČOV na $Q_{24} = 40,0$ l/s, maximálny denný prítok odpadových vôd $Q_d = 150$ l/s, $BSK_5 = 150$ mg/l a $NL = 15$ mg/l.

ČOV Sobrance (Hlivišťa, Baškovce, Choňkovce, Sobrance)

Dimenzované na počet obyvateľov v roku 2020:

Sobrance	6 800
Hlivišťa	418
Baškovce	283
Choňkovce	680

Základom pre návrh, resp. výpočet množstva OV je vzťah

$$Q_{\text{návrh}} = 2 * PO * q_{\text{spl}} * k_h$$

Kde PO – počet obyvateľov

q_{spl} – špecifická produkcia OV

k_h - koeficient max. hod. Nerovnomernosti

Pri výpočte bol zvolený celkový počet obyvateľov pre všetky pripojené obce $PO = 8\,181$

Špecifická produkcia OV bola zvolená na základe trendu rozvoja a podľa úpravy MP SR 477/99-810 z II/2006, a vyhlášky MŽP SR č.684/2006 zo 14.11.2006, s hodnotou 135 l/ob/deň.

Maximálny návrhový prietok pre návrh potrubia stokovej siete je

$$Q_v = 2 * 8181 * 135 * 2,1 = 53,69 \text{ l/s}$$

Maximálny teoretický prietok splaškových OV od obyvateľov je polovica z Q_v , t.j. 26,84 l/s.

To je zároveň maximálne teoretické množstvo zo všetkých obcí, ktorým bude zaťažená ČOV Sobrance.

Znečistenie od obyvateľov:

$$BSK5 = 8181 \times 60 \text{g/os/deň} = 490\,860 \text{ g} > 491 \text{kg BSK5 /deň}$$

$$\text{Koncentrácia na vtoku} = 491\,000\,000 / 200\,000 = 2\,455 \text{ mg/l}$$

ČOV pri 90 % účinnosti

$$(8181 \times 60) : (0,9 \times 60) = 9090 \text{ E.O.}$$

$$\text{ČOV pre E.O. } 8640 \text{ (ekvivalentných obyvateľov) - } Q_{24} = 4\,638 \text{ m}^3/\text{deň} = 53,69 \text{ l/s}$$

Pre obce Sobrance, Hlivištia, Baškovce a Choňkovce z ktorých odpadová voda bude odvádzaná do ČOV Sobrance je táto postačujúca.

11.2.4 Zásobovanie elektrickou energiou

Obce sú zásobované elektrickou energiou z elektrickej stanice 35/22 kV Sobrance s inštalovaným transformátorom o výkone 10 MVA. Alternatívne je možné obce zásobovať z elektrickej stanice 110/22 kV Michalovce s inštalovanými transformátormi o výkone 2x40 MVA a 1x25 MVA. Pre napájanie odberných elektrických zariadení na území a v kat. území obce sú využívané ako zdroje el. energie transformačné stanice primárne napájané 22 kV VN prípojkami z VN vedenia č. 410.

HLIVIŠTIA - Z distribučných transformačných staníc sa na území obce Hlivištia nachádzajú štyri trafostanice. Tri sú funkčné s inštalovaným výkonom 50, 100, 160 kVA.

CHOŇKOVCE - Z distribučných transformačných staníc sa na území obce Choňkovce nachádzajú štyri trafostanice s inštalovaným výkonom 160, 250 a 400 kVA.

BAŠKOVCE - Z distribučných transformačných staníc sa na území obce Baškovce nachádzajú štyri trafostanice s inštalovaným výkonom 50, 100, 160 a 250 kVA.

Tabuľka distribučných trafostaníc

Obec	Označenie TS	Umiestnenie TS	Jestvujúci výkon traťa	Vlastník
Hlivištia	TS 1/404	stará stožiarová	160 kVA	V
	TS 2/405	VVaK 1 stĺpová betónová	100 kVA	C
	TS 3/705	VVaK 1 stĺpová betónová typ C/2	50 kVA	C

	TS 4/706	bet. stĺpová – nefunkčná typ C/2	0	C
Baškovce	TS 1/403	Obec stož. typ PTS	250 kVA	V
	TS 2/704	Pri pol. družstve, bet.stĺp. typ C/2	160 kVA	C
	TS 3/703	VVaK bet.stĺp. typ C/2	100 kVA	C
	TS 4/714	VVaK bet.stĺp. typ C/2	50 kVA	C
Choňkovce	TS 1/406	bet. stĺp. typ C/2	160 kVA	V
	TS 2/408	stožiarová typ PTS	160 kVA	V
	TS 3/407	bet. stĺp. typ C/2	250 kVA	V
	TS 4/707	Pri pol. družstve bet. stĺp. typ C/2	400 kVA	C

Návrh

V nových navrhovaných lokalitách pre výstavbu budú rozvody NN prevedené zemnými káblami a rozpojovacími a istiacimi skriňami inštalovanými v spoločných pilieroch s elektromerovými rozvádzačmi jednotlivých odberateľov. Piliere situovať na hranice pozemkov v oplotení systémom takým, že pre dvoch odberateľov bude v spoločnom pilieri jedna rozpojovacia a istiacia skriňa a dva elektromerové rozvádzače. Káble budú dimenzované s ohľadom na maximálne prúdové zaťaženie a dovolený úbytok napätia, budú uložené v zemi v predpísanej hĺbke v pieskovom lôžku. Výkop bude opatrený výstražnou fóliou z PVC.

Všetky objekty budú chránené pred atmosférickými vplyvmi bleskozvodovou sústavou, ktorá bude navrhnutá v zmysle STN 34 1390.

Stanovenie elektrického príkonu:

Merné zaťaženie na jednu bytovú jednotku bolo stanovené podľa Metodického pokynu riaditeľa divízie č. 2006001 – Zásady plánovania výstavby a rekonštrukcií siete vysokého a nízkeho napätia, kde v bode 4.1 je uvedené:

- príkon bytových jednotiek:

1,500 kVA byty v bytových domoch s ústredným vykurovaním

2,000 kVA domy v oblastiach so zásobovaním plynom

5,000 kVA domy v oblastiach bez zásobovania plynom

Bytová výstavba a občianska vybavenosť:

S elektrickou energiou sa vo všetkých riešených lokalitách uvažuje pre potreby osvetlenia a pre domáce spotrebiče, s vykurovaním el. energiou sa neuvažuje.

OBEC HLIVIŠTIA

Návrh riešenia:

1. Terajší výpočtový el. príkon: $S_{bj.} = 1,20 + (4,80 : n) = 1,20 + (4,8 : 106) = 1,245 \text{ kVA}$

n – počet bytových jednotiek

n = 106 (obývaných domov)

Celkový súčasný príkon: $S_{bj. celk.} = 1,245 \times 106 = \underline{\underline{131,970 \text{ kVA}}}$

n – počet bytových jednotiek

n = 23 (neobývaných domov) rezerva pre prípad užívania

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. celk.} = 1,245 \times 23 = \underline{28,635 \text{ kVA}}$

2. Merné zaťaženie na b.j.: $S_{b.j.} = 2,000 \text{ kVA}$
n – počet bytových jednotiek
n = 71 (navrhovaných rodinných domov)

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. celk.} = 2,000 \times 71 = \underline{142,000 \text{ kVA}}$

3. Občianska vybavenosť: $S_{o.v.} = \underline{25,000 \text{ kVA}}$

Požadovaný celkový príkon: $S_{celk} = \underline{327,605 \text{ kVA}}$

Pre navrhované rozšírenie lokalít výstavby rodinných domov a prepočítanú spotrebu pre občiansku vybavenosť navrhujem jestvujúcu transformačnú stanicu nahradiť novou do výkonu 400kVA. Jestvujúci vzdušný vývod do obce zrekonštruovať na prierez 70 mm². Navrhované vzdušné vývody budú závesnými izolovanými káblami NFA2X.

OBEC BAŠKOVCE

Návrh riešenia:

1. Terajší výpočtový el. príkon: $S_{b.j.} = 1,20 + (4,80 : n) = 1,20 + (4,8 : 75) = 1,264 \text{ kVA}$
n – počet bytových jednotiek
n = 75 (obývaných domov)

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. celk.} = 1,264 \times 75 = \underline{94,800 \text{ kVA}}$

n – počet bytových jednotiek
n = 18 (neobývaných domov) rezerva pre prípad užívania

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. celk.} = 1,264 \times 18 = \underline{22,752 \text{ kVA}}$

2. Merné zaťaženie na b.j.: $S_{b.j.} = 2,000 \text{ kVA}$
n – počet bytových jednotiek
n = 28 (navrhovaných rodinných domov)

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. celk.} = 2,000 \times 28 = \underline{56,000 \text{ kVA}}$

3. Občianska vybavenosť: $S_{o.v.} = \underline{25,000 \text{ kVA}}$

Požadovaný celkový príkon: $S_{celk} = \underline{198,552 \text{ kVA}}$

Pre navrhované rozšírenie lokalít výstavby rodinných domov a prepočítanú spotrebu pre občiansku vybavenosť bude el. príkon zaistený z jestvujúcich zdrojov.

Vzdušný vývod do obce zrekonštruovať na prierez 70 mm². Navrhované vzdušné vývody budú

závesnými izolovanými káblami NFA2X.

Požiadavka obce:

Jestvujúca VN – prípojka pre poľnohospodárske družstvo je v stave morálneho a technického opotrebenia, ohrozujúca bezpečnosť osôb, vecí a majetku, podperné body sú drevené, narušené časom a poveternostnými vplyvmi. VN prípojku je potrebné rekonštruovať v celej prípojnej dĺžke uložením na stožiaroch z predpätého betónu a použitím izolovaného závesného kábla.

Pri komplexnej rekonštrukcii VN vedenia je navrhovaná zároveň preložka VN vedenia mimo objekty rodinných domov. Jestvujúca zástavba sa nachádza v bezprostrednej blízkosti ochranného pásma VN elektrického vedenia 22 kV, čo je v rozpore zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike.

OBEC CHOŇKOVCE:

Návrh riešenia:

Pre navrhované rozšírenie lokalít výstavby rodinných domov a prepočítanú spotrebu pre občiansku vybavenosť bude el. príkon zaistený z jestvujúcich zdrojov, prípadne ich výkonovým rozšírením.

V obci je plánovaná výstavba novej trafostanice v severnej časti oproti domu č. 46, táto transformačná stanica je toho času v štádiu projektovej prípravy.

1. Terajší výpočtový el. príkon: $S_{b.j.} = 1,20 + (4,80 : n) = 1,20 + (4,8 : 190) = 1,225 \text{ kVA}$
 n – počet bytových jednotiek
 n = 190 (obývaných domov)

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. \text{ celk.}} = 1,225 \times 190 = \underline{\underline{232,750 \text{ kVA}}}$

n – počet bytových jednotiek
 n = 45 (neobývaných domov) rezerva pre prípad užívania

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. \text{ celk.}} = 1,225 \times 45 = \underline{\underline{55,125 \text{ kVA}}}$

2. Merné zaťaženie na b.j.: $S_{b.j.} = 2,000 \text{ kVA}$
 n – počet bytových jednotiek
 n = 28 (navrhovaných rodinných domov)

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. \text{ celk.}} = 2,000 \times 28 = \underline{\underline{104,000 \text{ kVA}}}$

3. Občianska vybavenosť: $S_{o.v.} = \underline{\underline{50,000 \text{ kVA}}}$

Požadovaný celkový príkon: $S_{\text{celk}} = \underline{\underline{441,875 \text{ kVA}}}$

Tabuľka navrhovaných distribučných trafostaníc:

Obec	Označenie TS	Umiestnenie TS	Jestvujúci výkon traťa	Navrhovaný výkon TS	Vlastník	Poznámka
Hlivišťa	TS 1/404	stará stožiarová	160 kVA	400 kVA	V	
	TS 2/405	VVaK 1 stĺpová betónová	100 kVA		C	

	TS 3/705	VVaK 1 stĺpová betónová typ C/2	50 kVA		C	
	TS 4/706	bet. stĺpová – nefunkčná typ C/2	0		C	
Baškovce	TS 1/403	Obec stož. typ PTS	250 kVA		V	
	TS 2/704	Pri pol. družstve, bet.stĺp. typ C/2	160 kVA		C	
	TS 3/703	VVaK bet.stĺp. typ C/2	100 kVA		C	
	TS 4/714	VVaK bet.stĺp. typ C/2	50 kVA		C	
Choňkovce	TS 1/406	bet. stĺp. typ C/2	160 kVA	250 kVA	V	
	TS 2/408	stožiarová typ PTS	250 kVA		V	po rekonštr
	TS 3/407	bet. stĺp. typ C/2	250 kVA		V	rekonštr.
	TS 4/707	Pri pol. družstve bet. stĺp. typ C/2	400 kVA		C	
	TS 5/409	Stožiarová PTS		250 kVA	V	nová

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie (VO) v obciach je umiestnené ako súčasť nn siete. Rozvod VO je realizovaný vodičom AIFe, upevneným na spodnej strane konzol NN siete. V rámci cca 50 % sú svietidlá reparované a nahradené novými svietidlami s použitím šetriacich žiaroviek 35 W. Poškodené svietidlá je potrebné nahradiť.

Pri navrhovanom riešení v nových lokalitách, kde bude vedenie NN uložené v zemi, bude vonkajšie osvetlenie ulíc prevedené osvetľovacími telesami inštalovanými na sadových stožiaroch na okraji cesty resp. chodníka. Navrhované riešenie poskytuje zjednodušenie údržby a nemalou mierou prispeje aj k celkovému vzhľadu ulice.

Ochranné pásma

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma:

- Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.
- Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného vedenia od 1 kV do 35 kV je v zmysle zákona č. 656 / 2004 Zb. o energetike 10 m od krajného vodiča na každú stranu vedenia.
- Vonkajšie vzdušné vedenie NN sa nechráni ochrannými pásmami.
- Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného vedenia je 1 m pri napätí do 110 kV na každú stranu vedenia.
- Pre elektrické stanice vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 100 kV je ochranné pásmo vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice.
- Výnimky z ochranných pásiem môže v odôvodnených prípadoch povoliť stavebný úrad na základe stanoviska prevádzkovateľa prenosovej alebo distribučnej sústavy.
- Pre vzdušné vedenie VN 22 kV v zmysle Zákona č. 70/1998 Zb. o energetike je ochranné pásmo 10 m od krajného vodiča na každú stranu vedenia. Pre izolované vonkajšie VN 22 kV vedenie je určené ochranné pásmo 2 m na každú stranu vedenia.

- Vonkajšie vzdušné vedenie NN sa nechráni ochrannými pásmami. Ochranné pásmo zemných káblových nn vedení v zmysle Zákona č. 70/1998 Zb. o energetike je stanovené 1 m na každú stranu vedenia.

11.2.5 Telekomunikačné zariadenia

Telekomunikačne sú obce súčasťou Regionálneho technického centra Východ. Telefónni účastníci obce Hlivištia, Choňkovce a Baškovce sú pripojení na telefónnu ústredňu Sobrance po prípojných kábloch.

Návrh

V navrhovanom období (do r. 2007, resp. 2020) bude podľa potreby - v závislosti na záujme zákazníkov dobudovávaná hlavne miestna telefónna sieť v obci tak, aby spĺňala kvalitatívne parametre pre poskytovanie už spomínaných širokopásmových služieb.

Závesné káble rozvodov majú značné previsy, pôsobia rušivo a neesteticky na celkový vzhľad obce, preto bude miestna telefónna sieť k jednotlivým účastníkom telekomunikačnej siete riešená zemnými úložnými káblami.

Potrebné telefónne prípojky pre navrhovanú bytovú výstavbu budú zabezpečené podľa jednotlivých požiadaviek užívateľov na telefónne prípojky a požadované telekomunikačné služby v rámci inštalovaných rezerv jednotlivých RSU.

Rozvoj služieb bude zabezpečovaný prostredníctvom organizácie Slovak Telecom a.s. v súlade so zámermi telekomunikačného projektu.

11.2.6 Mobilní operátori

Mobilnú telekomunikačnú sieť na území obcí zabezpečuje spoločnosť Orange Slovensko, a.s. a T-mobil Slovensko, a.s. Tieto spoločnosti nemajú svoje zariadenie priamo v kat. území riešených obcí. V k.ú obcí sa nenachádzajú podzemné telekomunikačné siete spoločnosti Orange Slovensko a.s. Spoločnosť T-Mobile Slovensko v horizonte 5 rokov plánuje v katastrálnom území obce Hlivištia, Choňkovce alebo Baškovce umiestniť základňovú stanicu na zlepšenie pokrytia signálom verejnej rádiotelefónnej siete. Bude sa jednať o oceľový stožiar, osadený na prenajatom obecnom pozemku s plochou cca 100m² o výške 30 – 40m s napojením na verejný rozvod elektrickej energie s umiestnením v extraviláne, alebo intraviláne obce. Konkrétnu lokalitu Vám budeme môcť však oznámiť až po zistení všetkých skutočností, potrebných pri výbere vhodného miesta na umiestnenie.

11.2.7 Televízne a rozhlasové vysielanie

Príjem televízneho a rozhlasové vysielateľa Dubník je na prevažnej časti územia obce dobrý.

V súčasnej dobe je príjem rozhlasového a televízneho signálu zabezpečený prostredníctvom individuálnych antén.

Návrh

Perspektívne navrhujeme vybudovať káblOVú televíziu výstavbou spoločnej antény na objekte obecného úradu so spoločným káblOVým rozvodom pre príjem dostupných TV signálov prenášaných družicami a programu CABLE PLUS. Uvedené rozvody je možné, pri dodržaní platných noriem viesť v spoločných káblOVých trasách s rozvodom telefónu.

11.2.8 Miestny rozhlas:

Rozvod miestneho rozhlasu v obciach je prevedený na oceľových stožiaroch, ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu.

Návrh

Pre nasledujúce roky navrhujeme inštalovať reproduktory miestneho rozhlasu na stožiare vzdušného NN vedenia (po dohode s VSE) a prenos zvuku realizovať bezdrôtovým spôsobom.

11.3 ZÁSOBOVANIE TEPLOM, PLYNOM

11.3.1 Zásobovanie plynom

Súčasný stav

Riešené územie obci Hlivištia, Choňkovce a Baškovce sú plynofikované. Obce majú vybudované plynárenské zariadenia pre dodávku a prepravu zemného plynu, ktoré zabezpečujú jeho využitie pre vykurovanie, ohrev teplej vody a varenie v objektoch rodinných domov a v objektoch občianskej vybavenosti.

Prieskumy a rozbery pre jestvujúci stav plynofikácie jednotlivých obci sú spracované na základe poskytnutých údajov SPP – distribúcia a.s. Bratislava RC Košice, Prevádzka a údržba LC Michalovce, ktoré poskytli aj vlastnú mapovú dokumentáciu.

Obce Hlivištia, Choňkovce a Baškovce sú napojené na regulačnú stanicu plynu RS 1200/2/1 – 440, ktorá sa nachádza v obci Choňkovce v juhozápadnej časti zastavaného územia.

Regulačná stanica je napojená na VTL plynovodu DN 100, PN 4 MPa.

Na túto regulačnú stanicu je napojená aj obec Koňuš. Z regulačnej stanice plynu sú STL rozvodmi plynu o prevádzkovom tlaku 300 kPa zásobovaní odberatelia zemného plynu v obciach Hlivištia, Choňkovce a Baškovce.

Zásobovanie plynom pre odbery vykurovania, prípravu teplej úžitkovej vody a varenie je zabezpečené na 80 %.

Správu plynových rozvodov a zariadení na území jednotlivých obci zabezpečuje: Slovenský plynárenský priemysel - distribúcia a.s. Bratislava RC Východ Košice, LC Michalovce.

Návrh

Pri návrhu a projektovej príprave investičných zámerov vybudovanie distribučnej siete pre dodávku zemného plynu z jestvujúcich plynárenských zariadení je potrebné rešpektovať možnosti a podmienky určené SPP – distribúcia a.s. Bratislava ,RC Košice , LC Michalovce po posúdení prepravnej kapacity a hydraulických tlakových pomerov v sieti v zmysle platnej metodiky , ktoré preukážu technické možnosti a požiadavky na riešenie , predpokladané investičné náklady a ekonomickú efektívnosť uvažovanej výstavby plynárenských zariadení.

Návrh na zásobovanie zemným plynom musí zohľadňovať ustanovenia určené platnou legislatívou STN , vrátane ostatných záväzných predpisov a vyhlášok.

Musia byť tiež rešpektované dané skutočnosti , ako sú komunikácie ,zástavba, terénne úpravy, spády terénu a podobne, pri dodržaní bezpečnostných predpisov a ochranných a bezpečnostných pásiem uvedených v Zákone o energetike č. 656/ 2 004 Z. z .

Koncepcné musí nadväzovať na doposiaľ splynofikovanú časť v obciach Hlivištia, Choňkovce a Baškovce.

Zásady z ktorých vychádzame pri návrhu technického riešenia plynofikácie nových lokalít **v obciach**

Hlivišťa, Choňkovce a Baškovce môžeme formulovať nasledovné :

Pri výpočte odberných množstiev zemného plynu vychádzame z priemerných hodinových a ročných odberov v danom teplotnom pásme - 15 C, stanovujú smerné odbery pre domácnosť (IBV).

Max. hod. odberQ_{hmax}..... 1,5 m³/hod
Max. ročný odber Q_r4 400 m³/rok

Požiadavky na zásobovanie zemným plynom v obciach Hlivišťa, Choňkovce a Baškovce sú vypracované ako informatívny podklad pre uvažovanú novú výstavbu, v rámci ktorej je uvažované:

- v obci Hlivišťa - 71 rodinných domov
- v obci Baškovce - 28 rodinných domov
- v obci Choňkovce - 52 rodinných domov

1. Napojenie nových lokalít na jestvujúcu plynovodnú sieť bude možné previesť nasledovné :

V obci Hlivišťa, Baškovce a Choňkovce sa navrhujú pre výstavbu rodinných domov tieto disponibilné lokality v zastavanom i mimo zastavaného územia do r. 2025:

Obec Hlivišťa	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy
	Spolu
Lokalita – Pri vodojeme	6
Lokalita – Pri ihrisku	21
Lokalita – Pri lesnej správe	39
Lokalita – Prieluky / Rozptyl	7
Celkový navrhovaný počet RD v Hlivišťa	71
Rezervné plochy	7
Obec Baškovce	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy
	Spolu
Lokalita –Pri lúkach	18
Lokalita – Prieluky / Rozptyl	10
Celkový navrhovaný počet v Baškovce	28
Lokalita – „Pri ihrisku“ Rezervné plochy	32
Obec Choňkovce	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy
	Spolu
Lokalita – Pri cintoríne	6
Lokalita – Pri ceste v smere na Koňuš	4
Lokalita – Pri pošte	8
Lokalita – Pri ceste v smere na Tibavu	14
Lokalita – Prieluky / Rozptyl	20
Celkový navrhovaný počet v Choňkovce	52
Rezervné plochy	0

Bytovú výstavbu v uvedených lokalitách riešiť výstavbou nových stredotlakových plynovodov D 63 (50) z materiálu PE (návrh svetlosti potrubia po preverení hydraulického prepočtu miestnych plynovodných sietí) . Napojenie jednotlivých rodinných domov riešiť samostatnými STL plynovými

prípojkami so samostatnou reguláciou plynu , osadením vhodných typov domových regulátorov tlaku zemného plynu .

Rodinné domy realizované v prielukách jednotlivých obciach riešiť samostatnými STL plynovými prípojkami so samostatnou reguláciou plynu , osadením vhodných typov domových regulátorov tlaku zemného plynu .

11.3.2 Zásobovanie teplom

Teplu vykurovanie, na varenie a prípravu teplej úžitkovej vody sa získava niekoľkými spôsobmi:

- individuálne v rodinných domoch z kotlov na zemný plyn a v niektorých starých domoch ešte z pecí a šporákov na drevo a uhlie
- objekty občianskeho vybavenia z kotlov ústredného vykurovania

Ochranné pásma

Pre plynovody je stanovené podľa zákona o energetike č. 656/2004 Z.z.:

- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm.
- 8 m pre technologické objekty (regulačné stanice)
- 1m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavané územie obce s prevádzkovým tlakom nižším ako 0,4 MPa.

11.4 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

11.4.1 **Ovzdušie – ochrana čistoty ovzdušia**

11.4.1.1 Veľké zdroje znečistenia:

Kvalita ovzdušia v okrese Sobrance nie je ovplyvňovaná z hľadiska širších vzťahov činnosťou veľkých priemyselných zdrojov.

11.4.1.2 Stredné zdroje znečistenia (stacionárne zdroje):

Stav ovzdušia v obciach Hlivišťa, Baškovce a Choňkovce je ovplyvnený strednými a malými zdrojmi emisií umiestnenými na území obcí, automobilovou dopravou ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov, predovšetkým vplyvom prevládajúcich severovýchodných vetrov. K stredným zdrojom emisií môžeme zaradiť PD Choňkovce, ktorý prevádzkuje areál družstva v Hlivištiach a Baškovciach.

Najbližšia oblasť, kde sa monitoruje znečistenie ovzdušia je mimo okresu Sobrance, v meste Strážske. Stanica sa nachádza na voľnom priestranstve na západnom okraji mesta na sídlisku s lokálnou kotolňou, asi 1 km juhovýchodne od závodu Chemko Strážske.

V súčasnosti sú na Slovensku rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi prašného znečistenia ovzdušia tieto faktory, ktoré platia aj pre obec:

1. Výfuky z automobilov (vysoký podiel dieselových motorov, nevyhovujúci technický stav vozidiel).
2. Resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel). Do tejto skupiny patrí aj zimné zaprášenie ciest.
3. Suspenzia tuhých častíc z dopravy (napr. oder pneumatík a povrchov ciest, doprava a manipulácia so sypkými materiálmi).
4. Minerálny prach zo stavenísk.
5. Veterná erózia z neupravených obecných priestorov a skládok sypkých materiálov.

6. Vzhľadom na nárast cien zemného plynu začal návrat k používaniu tuhých palív u lokálneho vykurovania. Očakáva sa, že tento zdroj bude v najbližších rokoch významne narastať.

Realizáciou nových zdrojov a úpravou, rekonštrukciou a zmenou vykurovacích médií za ušľachtilé palivá u existujúcich zdrojov tak, aby zodpovedali požiadavkám uvedených legislatívnych noriem sa naplnia ciele podľa medzinárodných záväzkov:

- zníženie prekračovania kritických záťaží a depozícií síry a oxidov dusíka,
- zníženie emisií oxidov síry, oxidov dusíka, prchavých organických látok, ťažkých kovov a perzistentných látok,
- zníženie emisií znečisťujúcich látok z malých zdrojov a dopravy, spôsobujúcich lokálne znečistenie ovzdušia,
- ochrana ozónovej vrstvy Zeme – príspevok Slovenskej republiky.

11.4.1.3 Kvalita ovzdušia – imisná situácia na území obcí

V obciach ani v okresnom meste Sobrance sa nemonitoruje kvalita ovzdušia. Nie je tu inštalovaná žiadna automatická stanica merania množstva imisii.

11.4.2 **Vodné toky a nádrže, čistota vody, podzemné a povrchové vody**

Základným právnym dokumentom ochrany podzemných a povrchových vôd je zákon č.364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

11.4.2.1 Zdroje znečistenia vôd

Súčasný stav

Problematika zdrojov znečistenia je kľúčovou záležitosťou ochrany vôd. Zdroje znečistenia, ktoré negatívne ovplyvňujú akosť vôd delíme podľa ich charakteru a pôsobenia v zásade na dve kategórie:

- bodové zdroje znečistenia, majú sústredené vypúšťanie odpadových vôd do recipientov (verejnú kanalizáciu). Pri týchto zdrojoch znečistenia je možná identifikácia pôvodcu, určenie jeho základných charakteristík ako režim vypúšťania, množstvo a akosť vypúšťaných vôd v časových reláciách atď.

Údaje o bodových zdrojoch znečistenia nemajú trvalú platnosť. Na množstvách odpadových vôd a ich znečistení sa prejavujú spoločensko-hospodárske zmeny a klimatické pomery. Väčšinou ide o zníženie množstva produkovaného a vypúšťaného znečistenia obmedzením výroby, zvýšením ceny vody, zmenou technológie vo výrobe atď.

- plošné zdroje znečistenia, podľa ich pôvodu pôsobia trvalo, alebo občas a ich veľkosť a vplyv na akosť vôd je podmienená radom spolupôsobiacich faktorov. Zdrojmi plošného znečistenia sú predovšetkým: poľnohospodárstvo, skládky a splachy zo spevnených plôch, splachy z komunikácií, znečistené zrážkové vody, znečistené závlahové vody. Okrem týchto zdrojov plošného znečistenia sa na kontaminácii vôd významnou mierou podieľajú i tzv. difúzne priestorové rozptýlené bodové zdroje znečistenia, ktoré nie sú zahrnuté medzi evidované zdroje znečistenia.

Na rozdiel od pomerne ľahko identifikovateľných, lokalizovateľných a merateľných bodových zdrojov znečistenia priemyselnej a komunálnej povahy sú plošné a difúzne zdroje znečistenia menej adresné, evidenčne náročnejšie a problematcky merateľné. Ich sumárny účinok je dosiaľ iba odhadovaný.

V katastrálnom území obcí Hlivištia, Baškovce a Choňkovce, resp. s dopadom na k.ú. môžeme za plošné zdroje znečistenia považovať :

- Poľnohospodárske družstvá – PD Choňkovce

- Autodiela Štangl

Návrh

V ÚPN navrhované opatrenia súvisia s ochranou vôd a užívaním vôd v zmysle zákona č.364/2004 Z.z. (vodný zákon).

Eliminácia plošných zdrojov znečistenia si vyžaduje právne a ekologické myslenie ľudí pri nakladaní s vodami.

11.4.2.2 Podzemné vody

Do posudzovaného územia zasahuje hydrogeologický rajón VNP 100 Neovulkanity Vihorlatských vrchov. Rajón je budovaný vulkanickými horninami prevažne andezitmi rôzneho petrografického typu, ktoré sa striedajú s vulkanoklastickými horninami. Charakter a stupeň zvodnenia hornín je premenlivý a závisí od priepustnosti hornín a od možnosti infiltrácie zrážkových vôd. Vulkanoklastické horniny sú málo priepustné a zvodnené. Časť rajónu v rámci posudzovaného územia je hydrogeologicky málo významná s využiteľným množstvom podzemných vôd 0,50-0,99 l.s-1.km-2.

V širšom okolí riešeného územia sa nachádzajú predpokladané termálne vody. Teplota termálnych vôd v hĺbkach 800 - 1500 m sa pohybuje od 34 do 95 0C. Táto časť územia z tohto hľadiska ako i z pohľadu využitia suchých termálnych hornín / v hĺbke 2000 m ich teplota dosahuje 150 - 200 st.C/ sa pokladá za perspektívnu oblasť netradičného zdroja energie. Vo Vihorlate sú najrozšírenejšie a najpoužívanejšie andezity. V súčasnosti sa ťažia v lome v Zemplínskych Hámroch.

Hydrogeologické rajóny (HGR) v posudzovanom území

HGR	Názov HGR	Plocha (km ²)	Využiteľné množstvo podzemných vôd (l.s-1)	Odber (l.s-1)		Bilančný stav
				2001	2002	
VNP 100	Neovulkanity Vihorlatských vrchov	535,7	450,0	127,17	139,86	uspokojivý

Zdroj: SHMÚ Bratislava, 2002

11.4.2.3 Povrchové vody, vodné toky

OBEC HLIVIŠTIA

Slovenský vodohospodársky podnik spravuje v katastrálnom území obce Hlivištia: vodohospodársky významný vodný tok Žiarovnica,

Tok Žiarovnica, patrí rozsahom medzi najväčšie povrchové vodné zdroje pre dané územie (PHO 2. a 3. stupňa). Táto lokalita je taktiež zaujímavá aj pre ochranu podzemných vodných zdrojov – nachádza sa v PHO.

OBEC BAŠKOVCE

Riešeným územím preteká Baškovský potok – pri družstve na hranici k.ú., potok Žiarovnica, Lukavec, Slaný potok po hranici z k.ú. Jasenov potok Hliník s ľavostranným prítokom. Predmetné toky patria medzi

vodné toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra

OBEC CHOŇKOVCE

Riešeným územím preteká Slaný potok s pravostranným prítokom a potok Hliník po rkm 5,9 a Sobranecký potok v rkm 0,00 – 10,00 cez intravilán. Nad obcou sa do Sobraneckého potoka vlieva potok Beňatinská voda. Predmetným k.ú. pretekajú potoky: Dielovský potok, Dubnický potok, Beňatinský potok, Syrový potok. Predmetné toky patria medzi vodné toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra

Návrh

V rámci protipovodňových úprav sa na Sobraneckom potoku v kat. území obce Choňkovce navrhuje atl.č.2 a atl.č.3 riešenie (Štúdia možností riešenia protipovodňových opatrení v povodí Sobraneckého potoka – spracovateľ SVP š.p. Banská Štiavnica – OZ Košice):

Alt. 2. tesne nad obcou Choňkovce sa navrhuje vybudovať hrádzu poldra Choňkovce I. – P č.1, ktorého objem pri max. využití profilu je Vpold. 3 696 000 m³. Do tohto poldra je navrhované vyústenie aj Koňušského a Dubnického potoka. Táto alternatíva podmieňuje preložku cesty Choňkovce – Podhorod' a výstavbu mosta.

Alt. č.3 navrhuje vybudovanie dvoch poldrov a to na Sobraneckom potoku v profile pod pravostranným prítokom Dielovského potoka Choňkovce II. – P č.2 a na Beňatinskej vode v profile cca 1000 m nad jej ústím do Sobraneckého potoka Choňkovce III. – P č.3.

Navrhované protipovodňové opatrenia vyplývajú z jestvujúcich podkladov a nie je vylúčená ďalšia korekcia na základe podrobnejších analýz a prognóz (cit. zo Štúdia možností riešenia protipovodňových opatrení v povodí Sobraneckého potoka – spracovateľ SVP š.p. Banská Štiavnica – OZ Košice).

Ochranné pásmo

Pre potreby údržby tokov ponechať pozdĺž oboch brehov resp. vzdušnej päty hrádzky kanála voľný nezastavaný priestor šírky 5,0 m.

11.4.3 Pôda – ochrana pôdneho fondu

Problematika týkajúca sa ochrany a využívania pôdy ako základnej zložky životného prostredia bola riešená vo vzťahu k jeho multifunkčnosti t.č. vo vzťahu k produkcii biomasy, filtrácii, pufrácii a transformácii látok v prírode, ochrane diverzity živých organizmov, priestorovej základni pre socioekonomické aktivity – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a územný rozvoj.

Odporúčané opatrenia na ochranu pôdy sú z hľadiska relevantnosti ovplyvniteľnej koncepciou územného plánu zamerané na optimalizáciu priestorového usporiadania v kategóriách zodpovedajúcich potenciálu pôd a využívanie v ekologicky únosnej zaťažiteľnosti pre zabezpečenie ekologicky stabilnej krajiny. Sú to :

- akceptovanie územného rozsahu lesného pôdneho fondu s polyfunkčným významom lesov v kategóriách a hospodárskych súboroch zodpovedajúcich horizontálnej a vertikálnej štruktúre územia a požiadavkám ekologického hospodárenia v lesoch,
- prispôsobovanie využívania lesov pri hospodárskych a obnovných postupoch funkčnosti priestorov

- krajinno-ekologických zón podľa zásad funkčne integrovaného lesného hospodárstva,
- akceptovanie územného rozsahu poľnohospodárskej pôdy a využívanie v kategóriách podľa typologicko-produkčnej kategorizácii agroekosystémov,
- zabezpečovanie výživy rastlín je potrebné riešiť predovšetkým organickými hnojivami, aplikáciu anorganických hnojív riešiť podľa zásoby živín v pôde a vo vzťahu k pestovanej plodine (plán hnojenia), postupy na aplikovanie riešiť tak, aby transport živín z pôdy do vody bol na prijateľnej úrovni (ochrana podzemných vôd),
- zabezpečovanie ochrany rastlín proti škodcom a chemické ničenie burín riešiť dôsledným dodržiavaním technologickej aplikácie stanovenej výrobcami ochranných prostriedkov bez ohrozenia kvality pôdy a podzemnej vody,
- akceptovanie, že pôda je aj priestorom pre uspokojovanie potrieb ľudskej spoločnosti formou novej výstavby t.z. výhľadový územný rozvoj zabezpečovať v rozsahu a lokalizácii navrhovanej územným plánom,
- akceptovať na území mesta tieto bonitované pôdno-ekologické jednotky:

Zastúpenie pôdno-ekologických jednotiek (PEJ):

Katastrálne územie	PEJ 7. miest. kód
Hlivištia	0357006, 0671243, 0671233, 0671242, 0689032, 0689212, 0689042, 0689242, 0689202, 0389412, 0389032, 0389422, 0389232, 0965442, 0389022, 0389242, 06794462, 0679262,
Baškovce	0311002, 0312003, 0357002, 0361212, 0371213, 0389002, 0589002, 0689002
Choňkovce	0314062, 0657002, 0614062, 0671242, 0357202, 0357006, 0389012, 0697462, 0689242, 0694002, 0389042

11.4.4 Biota

Ochrana bioty ako zložky životného prostredia je riešená vo vzťahu k charakteru a jej významu. V riešenom území sa vyskytuje lesná stromová a bylinná vegetácia, nelesná stromová a krovinná vegetácie, trávo-bylinná vegetácia, vegetácia záhrad tvoriaca súčasť stavebných pozemkov a vegetácia mestského prostredia. Odporúčané opatrenia na ochranu sú zamerané na :

- dôsledné dodržiavanie podmienok ochrany lesnej vegetácie v zmysle zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- ochranu stromovej a krovinej vegetácie brehových porastov vodných tokov,
- výber druhov tráv pri zmene kultúry z ornej pôdy na trvalý trávny porast zodpovedajúci daným pôdnym podmienkam a klimaxovej jednotke,
- postupnú premenu produkčných záhrad na záhrady oddychu a relaxu, pri sadovníckych úpravách verejných priestranstiev, obytných území a území vybavenosti maximálne využívať miestne druhy a obmedziť introdukované druhy,
- pravidelné a mechanické odstraňovanie buriny a ničenie invázných druhov drevín,
- výber druhov drevín pri výsadbe krajinnej vegetácie zodpovedajúci pôdnym a klimatickým podmienkam,
- ochranu vodných tokov v zmysle vodného zákona č. 184/2002 Z.z. ako prirodzeného ekosystému v krajine,
- odstránenie nežiadúcich skládok rôzneho odpadu z území špecifikovaných ako ekologicky významný krajinný prvok a zabránenie vytvárania nelegálnych skládok odpadu na celom riešenom území.

11.4.5 Návrh zásad a opatrení na nakladanie s odpadmi

Použitá údaje:

Program odpadového hospodárstva obcí Hlivištia, Baškovce a Choňkovce do roku 2005

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na zákone č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi zodpovednosť za porušenie povinnosti na úseku odpadového hospodárstva a zriadenie recyklačného fondu.

11.4.5.1 Separovaný zber odpadov

Zhodnocovanie odpadov je podmienené účinným separovaným zberom, systémom zberu a zberných miest so zabezpečením dotriedňovania odpadov a zložiek komunálnych odpadov. Umiestnenie nových zariadení sa bude riadiť princípom blízkosti a sebestačnosti vo väzbe na ekonomickú efektívnosť.

Zvoz komunálneho odpadu z územia obce Hlivištia a Baškovce zabezpečuje spoločnosť Fúra s.r.o. Rozhanovce. Na území obce Choňkovce zvoz komunálneho odpadu zabezpečuje spoločnosť A.S.A Slovensko spol. s.r.o. Košice.

V obciach sa s realizáciou separovaného zberu začalo v roku 2005. V obciach doposiaľ nie je vyriešené spracovanie biologicky rozložiteľného odpadu (ide o odpad zo záhrad, parkov, cintorínov a z ďalšej zelene nachádzajúcej sa na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení, ktorý je súčasťou komunálneho odpadu).

11.4.5.2 Zariadenia na zhodnocovanie odpadov

Umiestňovanie nových zariadení na zhodnocovanie odpadov sa bude riadiť princípom blízkosti a sebestačnosti vo väzbe na ekonomickú efektívnosť. Počet zariadení bude závisieť na ich kapacite tak, aby spolu mali dostatočnú kapacitu na zhodnocovanie všetkých uvedených odpadov na území obcí Hlivištia, Baškovce a Choňkovce.

Návrh

V rámci obcí Hlivištia, Baškovce, Choňkovce bude potrebné:

- zrealizovať v súlade s legislatívou kompostáreň na materiálové zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov:
 Hlivištia – navrhovaná plocha pri poľnohospodárskom dvore
 Baškovce – navrhovaná plocha pri kultúrnom dome a za cintorínom
 Choňkovce – navrhovaná plocha pri obecnom úrade
- vybudovať, resp. prevádzkovať v súlade s legislatívou existujúce zariadenia na energetické zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov, napr. odpadov z dreva vo výrobnjej sfére

11.4.5.3 Zloženie a produkcia odpadov

Produkcia komunálneho odpadu v meste Michalovce v roku 2003 - 2005

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu N/O	Množstvo v t / rok 2004	Množstvo v t / rok 2005
Hlivištia				
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	0	51,71	55,870
20 03 07	Veľkoobjemný odpad	0	-	6,620
17 09 04	Zmiešané odpady zo stavieb	0	-	0,0

	a demolácií			
17 01 07	Zmesi betónu, tehál, obkladačiek a pod.	0	-	0,0
20 01 01	Papier a lepenka	0	-	0,315
20 01 02	Sklo	0	-	0,042
20 01 39	Plasty	0	-	15,12
15 01 05	Kompozitné obaly	0	-	0,009
16 01 03	Opotrebované pneumatiky	0	-	0,022
Celkom			51,71	77,998
Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu N/O	Množstvo v t / rok 2004	Množstvo v t / rok 2005
Baškovce				
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	0	30,0	29,986
Celkom			30,0	29,986
Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu N/O	Množstvo v t / rok 2004	Množstvo v t / rok 2005
Choňkovce				
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	0	39,82	36,6057
17 09 04	Zmiešané odpady zo stavieb a demolácií	0	-	-
17 01 07	Zmesi betónu, tehál, obkladačiek a pod.	0	-	-
15 01 01	Papier	0	0,36	0,268
20 01 01	Papier a lepenka	0	-	0,452
20 01 02	Sklo	0	0,18	0,701
20 01 39	Plasty	0	0,066	0,737
20 02 01	Biologicky rozložiteľ.	0	-	-
20 03 01	Komunál VKK	0	-	-
Celkom			40,426	38,815

12. VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

12.1.1 Ťažba nerastných surovín, Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory

Prieskumné územie

Riešené územie spadá do prieskumného územia „P5/05 Ruská Bystrá“. Územie je určené pre spoločnosť Bellmin, s.r.o., Spišská Nová Ves.

V riešenom území sa nenachádzajú chránené ložiskové územia ani dobývacie priestory.

13. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

Územím, ktoré si vyžaduje zvýšenú ochranu je pohorie Vihorlatu, ktoré v období pred pár storočiami pokrývali prírodné lesy (pralesy), v nich spoločenstvá rastlín a živočíchov boli dlhým vývojom prispôsobené spoločnému životu v určitých podmienkach prostredia, ktoré sa navzájom ovplyvňovali a tvorili s prostredím neoddeliteľný celok.

Lesné porasty tvoria veľkú časť k.ú. Hlivištia, z ktorého zaberajú 1448,58 ha. V k.ú. Choňkovce zaberajú 1082,06 ha. Porasty spadajú do LHC Sobrance. Ide prevažne o druhovú skladbu v zastúpení buk, dub, hrab, miestami javor, borovica, v brehových porastoch potokov najmä jelša, vrby a miestami lieska. Plnia najmä pôdoochrannú funkciu.

14. NÁVRH NA OBSTARANIE ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV, ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE A INEJ DOKUMENTÁCIE PRE ČASTI RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Pre stanovenie podrobnejších zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania pozemkov, umiestnenia stavieb na pozemkoch a zastavovacích podmienok jednotlivých stavebných pozemkov navrhuje sa zabezpečiť vypracovanie územného plánu zóny, resp. územnoplánovacích podkladov a inej dokumentácie pre tieto časti riešeného územia:

Hlivištia:

- športovo rekreačná zóna – severná časť zast. územia
- areál bývalej základnej školy
- všetky navrhované obytné súbory
- cyklistické komunikácie,

Baškovce:

- športovo rekreačná zóna – za základnou školou,
- rekreačná zóna pri prírodnom prameni (Buchmaňa) v juhovýchodnej časti kat. územia
- všetky navrhované obytné súbory
- cyklistické komunikácie,

Choňkovce:

- športovo rekreačná zóna – pri lesnej správe (severná časť zast. územia)
- rekreačná zóna v severnej časti kat. územia
- všetky navrhované obytné súbory
- cyklistické komunikácie,

Navrhnutá podrobnejšia dokumentácia bude vypracovaná v poradí podľa lokalizácie rozvojových zámerov obcí. Pre dosiahnutie požadovanej presnosti výstupov z vyššie uvedenej dokumentácie je potrebné zabezpečiť aktuálny geometrický plán, zameranie inžinierskych sietí a výškopis územia obytných súborov v príslušnej mierke.

15. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA

Z hľadiska územnotechnických dôsledkov si navrhované riešenie za účelom zvýšenia dopravnej, funkčnej a sociálnej kvality riešeného územia nevyžaduje asanáciu areálov ani budov.

Koniec sprievodnej správy.

V Michalovciach, 2008, Ing. Arch. BOŠKOVÁ Marianna